

Γεώργιος Βιζυηνός, ὁ «ραψωδὸς τῆς Θράκης»

Ἡ μυθιστορηματικὴ ζωὴ καὶ τὸ τραγικὸν τέλος τοῦ Ποιητοῦ τῶν Ἑλληνικῶν θρύλων, τοῦ Ἑρωτος, τῆς Φιλίας καὶ ὅλης τῆς συγχορίας τοῦ ἀνθρωπίνου πόνου

Τοῦ συνεργάτου τοῦ «Τύπου» κ. ΣΤΕΦ. ΔΑΦΝΗ

108

«... Τὸν Μάρτιον τοῦ 1892, μιὰ ἐσπέρα διεδόθη αἴφνης ὅτι ὁ ποιητὴς παρεφρόνησεν. Ἀγάνη, οἰκτος ἐξηγέρθησαν ἀμέσως ἀνὰ τὴν κλασσικὴν πόλιν, ἀλλὰ φεῦ! ἵνα καλύψωσι μὲ τοιοῦτον ἐπιτύμβιον τὸ ἀλγισμὸν τὸν ὀνομαζόμενον τὸ χροῖον τὸ ἀχανές...»

Ἔτσι ἔγραφε στὴν «Ποικίλῃ Στοά» τοῦ ἐπομένου ἔτους ἕνας πιστός φίλος τοῦ «ἀτυχήσαντος ποιητοῦ», ὁ Νικόλαος Ἰ. Βασιλειάδης. Γιατί ὅλοι οἱ Ἀθηναῖοι τῆς καλῆς καὶ ἡσυχῆς ἐκείνης ἐποχῆς εἶχαν μάθει πᾶς ὅτι ὁ Γεώργιος Βιζυηνός, ὁ διακεκριμένος λογοτέχνης, ὁ ὁδηγὴς τῆς Φιλοσοφίας στὸ Ἐθνικὸ Πανεπιστήμιον καὶ καθηγητὴς τῆς Δραματικῆς στὸ Ὁδείο Ἀθηνῶν, ὁ ποιητὴς ποὺ εἶχαν χειροκροτήσει τόσες φορές, ὅταν ἀπὸ τὸ βήμα τοῦ «Παρνασσοῦ» ἀπήγγελλε μὲ ἐνθουσιασμὸ βραβευμένα ποιήματά του, — κομμάτια ἀπὸ τὰς «Ἀτθίδας Αὔρας» του καὶ τὴν «Κόρην τοῦ Πύργου» καὶ τὴν «Μηφδεῖαν προτὺ ἐγκλεισθὲν εἰς τὸ φρενοκομεῖον» — ὅλοι οἱ μορφωμένοι Ἀθηναῖοι, ὅταν ἐπληροφορήθησαν τὴν εἶδησιν, ἐδοκίμασαν μιὰν ἀληθινὴν ψυχικὴν ὀδύνην.

Καὶ ἰδοὺ τί εἶχε συμβῆ ἔν' ἀπὸ τὰ τελευταῖα δειλινὰ τοῦ Μάρτη ἐκείνου.

Μπροστά σ' ἕνα σπῆτι τῆς ὁδοῦ Κολωνοῦ — ἀραιοκατοικημένης τότε — ἐσταμάτησε ἕνα μεγάλο ἀμάξι καὶ τρία άτομα κατέβηκαν ἀπ' αὐτὸ καὶ χτύπησαν τὴν πόρτα τοῦ σπιτιοῦ.

Μιὰ συμπαθητικὴ γριούλα, ντυμένη μὲ τὴν ἰδιόρρυθμην φορεσιὰ τῶν γυναικῶν τῆς Θράκης, ἐβγήκε στὸ μπαλκόνι καὶ ἄμα τοὺς εἶδε, εἶπε:

— Ἦρθατε; Ἀχ!...

Καὶ ἀποτραβήχτηκε, γιὰ νὰ κατεβῇ καὶ ν' ἀνοίξῃ τὴν ἐξώπορτα.

Οἱ τρεῖς ἐπισκέπτες ἦταν ἄνθρωποι νέοι ἀκόμη. Ὁ ἕνας γνωστότατος ψυχίατρος τῶν Ἀθηνῶν, ὁ Σίμων Ἀποστολίδης, ὁ δεύτερος ἦταν ὁ διευθυντὴς τοῦ Ὁδείου Ἰα-

Γ. Μ. Βιζυηνός

Ὁ Γεώργιος Βιζυηνός, κατὰ φωτογραφίαν ληφθεὶς ἀπὸ τοῦ ἐγκλεισθὲν εἰς τὸ φρενοκομεῖον.

ζος, ὁ τρίτος λόγιος καὶ ἐπιστήμων, μέλος τῆς ἐφορείας τοῦ φιλολογικοῦ συλλόγου «Παρνασσός».

Ἡ γριούλα ἐγνώριζε μόνο τὸν πρῶτον. Σφουγγίζοντας τὰ δακρυσιμένα μάτια τῆς, ἔλεγε στὸν ψυχίατρο:

— Ἀχ, γιατρέ μου, μιὰ στιγμὴ δὲν ἡσυχάζει... Ὅλη τὴ νύχτα περπατοῦσε στὴν κάμαρά του κ' ἔλεγε-ἔλεγε... Ἀχ, γριόκα μου!

— Τί ἔλεγε, κυρά θειά;

— Νά, χαζὲς κουβέντες... Μιλοῦσε γιὰ ἕνα ποτάμι, ὕστερα ζητοῦσε νὰ τὸν πᾶνε στὰ βουνά του... ποὺ εἶναι ὅλο ἀπὸ χρυσάφι, ἔλεγε... γιὰ κάτι σκέδια... ξέρω καὶ γώ...

Ὁ γιατρός εἶπε στοὺς ἄλλους δύο:

— Ἡ κυρά-θειά του ἀπὸ δῶ εἶναι συμπατριώτισσά του... Κυρά Σουλτάνα τ' ὀνομά τῆς.

— Καὶ συγγένισσα, παιδιὰ μου... ξαδέρφη τῆς ἀμοιρῆς τῆς μάνας του, ἀπὸ τὴ Βιζύ... Ἀχ, τί μου γράφε ἡ Μοῖρα τῆς καφερῆς!...

Ἀνέβηκαν στὸ δεύτερο πάτωμα. Ἡ γριά τοὺς ἔμπασε σὲ μιὰ χαμηλοτάβανη σάλα, στολισμένη μὲ

(Ἡ ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΕἶΣΤΕ ΤΗΝ 6ην ΣΕΛΙΔΑ)

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Ἡ ἡρωϊκὴ καὶ ἱστορικὴ πόλις, ὅπου σφύζει τὸ γνησιώτερον ἑλληνικὸν αἷμα, ἐδέχθη χθὲς τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ προέδρου τῆς Κυβερνήσεως. Τὴν ἐπίσκεψιν αὐτὴν ἐξήτησεν ἡ ἰδία ἡ Ἀμφισσὰ, ἐπαφελουμένη ἐκ τῆς παρμενῆς τοῦ πρωθυπουργοῦ εἰς τὴν πλησιέχωρον λεωτροπέλιν. Αἱ ἐπισκέψεις αὗται, τὰς ὁποίας διεκδικεῖν ὅλοι αἱ πόλεις τῆς Ἑλλάδος, δὲν θεωροῦνται μόνον τιμητικαὶ διὰ τὰ διάφορα μέρη τῆς ἑλληνικῆς ἐπαρχίας. Ἀποτελεῖν καὶ ἕνα γεγονός σπουδαῖον διὰ τὴν ζωὴν τῶν ἐπαρχιῶν. Διότι, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ὄντως σημερινὴν ἀξίαν τῆς ἐπικοινωνίας κυβερνῶντος καὶ κυβερνωμένου λαοῦ, ὁ πρωθυπουργός, ἐπισκεπτόμενος τὴν ἀγνήν, τὴν ἀδελὴν, τὴν ἐργατικὴν καὶ σταθερὰν Ἑλλάδα τῶν ἐπαρχιῶν, ἀντλεῖ καὶ ὁ ἴδιος δυνάμεις, εὐρίσκει δὲ τὴν εὐχάριστην εὐκαιρίαν νὰ ἀκούσῃ τὴν φωνὴν τῶν κατοικῶν διὰ τὰς τοπικὰς ἀνάγκας, καὶ νὰ συντελῇ ἐνεργῶς καὶ ἀμέσως εἰς τὴν πρέσβυν τῶν ἐπαρχιῶν. Τοῦτο ἔγινε καὶ εἰς τὴν Ἀμφισσάν, ἡ ὁποία ὑπεδέχθη μὲ ἕνα στερεοελλαδίτικον ἐνθουσιασμὸν τὸν πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως. Αἱ ἐντυπώσεις τῶν Ἀμφισσέων καὶ τοῦ πρωθυπουργοῦ ἀπὸ τὴν ἐπικοινωνίαν αὐτὴν ἦσαν περισσότερον ἀπὸ ἀριστὰ καὶ ἀπελύτως ἱκανοποιητικαί.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ἄν λοιπὸν δὲν ζητήσουν πενήντα τοῦλάχιστον γεινιάζουσαι οἰκογένειαι τὴν Ἱερῶν ναοῦ, καὶ ἂν ἡ ἀπόστασις ἀπὸ ἄλλον ναὸν δὲν εἴνε ἀρκετὰ μεγάλη ὥστε νὰ ὑφίσταται

Τὸ πρῶτον.

10/6/39

12/6/39

...ον απ
...Σκιαδ
...γιατ
...ιν, αφο
...λευταία
...αν. Ο χ
...ανελόγ
...του έ
...ου καλ
...ου άλλ
...διπλο
...ρώματ
...ματ
...α Παλα
...ρώτευσ
...με καν
...των Ου
...α με άρ
...σημειω
...αί αι 1
...4.40 αν
...τιώτερ
...των με
...τερων
...αξίαν έ
...λεπομέ
...ειν ότι
...της διε
...αγωγής
...έπινεν
...αντίθετ
...ων άνω
...ζωζιζόμε

...5 χιλιομέ
...τρων ά
...γρου π
...ρωταθλ
...ηποίοι
...με ταχ
...ύν έλ
...λους
...διασκε
...λις ήμ
...ετέρους
...δμο-

...λά την
...θάλασσ
...α, έσ
...ατες
...δεν

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

...ου φθά
...νομε ση
...με-
...δι ή
...δεκα
...τρείς
...καιρικ
...ών συν
...θής
...Νέας
...Υόρκης
...την διάρ
...κεια του
...αι θαλά
...σσης τα
...την έντ
...ύπνως
...ότι
...χρόνος
...τόσες
...ή
...έντυπώ
...σεις
...μας
...διάπλο
...υ του
...ώ
...ίμασε
...σαν έ
...να
...ρία
...να ξε
...χάσωμε
...για τόν
...νέο, π
...ού να
...αντικρ
...ώσωμε
...ένω
...φρικώ
...μασε
...μακρά
...του σ
...την
...ποδεχθ
...ή με τ
...ό
...ε
...πνεύμα

...ας δο
...υαριζέ
...ται
...η τηλε
...γραφή
...ματα
...δωγει
...ων και
...μα
...Υά-
...ζις. Κα
...ί πο
...τρά
...κόλο
...σι-
...του
...αυτο
...λαμπα
...νό-
...ια
...υπερ
...ωκεάν
...ια, κα
...ή «Νο
...ρμαν-
...με.

...ς ομίχ
...λης σ
...κεπά
...τια
...μας
...την
...χώ-
...και
...έπιθ
...ραδυν
...έ
...ακόμ
...η
...αφί
...ξη,
...άνω
...μοι
...α στην
...έ
...αφαι
...να
...κόλο
...σι-
...μας
...κάν
...ει
...λιγί
...κα
...πίσω
...και
...τόν
...δύο
...ντα
...ήλιο
...από
...και
...τό
...χρυσ
...ό
...νινο
...ς
...πού
...φωτ
...ίζει
...τερ
...τάτης
...απλό
...τη-
...να
...για
...νά
...τό
...κα
...ρά
...τια
...των
...ανθ
...ρώ-

...ή ομίχ
...λη δια
...λύ-
...ακρ
...υά
...ένα
...άκα
...γμή,
...άλλ
...α τε
...ρά-
...προ
...σωπ
...εί
...υτε
...ρα
...την
...μια
...λο
...νική
...τι
...μο
...υ, τ
...ήν
...πό
...λι
...μέ
...σα
...ο
...έ
...μ
...ια
...ά-
...ια
...δών
...έκα
...τομ
...μ
...μ
...ω
...μέ
...νων
...στη
...ν
...λα
...ο
...ν
...β
...ε
...ό
...τ
...η
...ο
...υ.

ΡΓΙΟΣ ΝΑΖΟΣ

Γεώργιος Βιζυηνός, ο «ραψωδός της Θράκης»

Τύπου Αθ.

Του συνεργάτου του «Τύπου» κ. ΣΤΕΦ. ΔΑΦΝΗ

ΙΣΤΥΝΕΧΕΙΑ ΕΚ ΤΗΣ 1ης ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1939
παλιά κάδρα, με φωτογραφίες που παρίσταναν το Γεώργιο Βιζυηνό ανάμεσα σε φιλικούς δούλους φοιτητών και που ήταν παρμένες στη Γοτγίγγη και στη Λειψία. Η επί- πλωσης της σάλας ήταν απλή, με βαρεία όμως παραπετάσματα και πολλά βιβλία σωριασμένα εδώ κ' εκεί. Καθαριότης υπήρχε αλλά καμμία τάξις... Επάνω από μια καρυδένια κονσόλα με μάρμαρο, κρεμότανε η φωτογραφία ενός κοριτσιού, μέσα σε πολυτίμη χρυσή κορνίζα. Και γύρω από την κορ- νίζα ένα στεφάνι από λουλουδία. Ακόμη υπήρχαν τριαντάφυλλα σε δυο μνημειώδη βάσας ακουμπισμέ- να στο μάρμαρο, δεξιά και άρι- στερά της φωτογραφίας.

Οι τρεις επισκέπτες εξέταζαν με περιέργεια την απλόωρη εκείνη σάλα του ποιητού, και ο νεώτερος στάθηκε μπροστά στη φωτογρα- φία, την έκοιταξε προσεχτικά και ρώτησε τη γριά:

—Γι' αυτή ναι πού...
—Αυτή ναι... Η Μπεττίνα του- νο, Όλο με τ' όνομά της έχει να κα- νει... Κάθε μέρα με στέλνει να του αγοράζω και φρέσκα λουλου- δία... Άμα δε βρίσκω στην Άγρια Ειρήνη, πάω κάτω στα περιβόλια. Τι να κάνω ή δόλια και γώ, πού άμα βλέπει τα λουλουδία μαρ- μένα μπηγεί τις φωνές και χτυ- πείται... Άχ, τότες είναι μια λύση να τόνε βλέπει κανείς!
Σήκωσε την άκρη της ποδιάς της, έσφούγγισε τα γέρικα μάτια της και ρώτησε:

—Νά πάω να τόνε φέρω, γιατρέ;
Προτού ο γιατρός προφτάσει ν' αποκρίνη, η πόρτα άνοιξε και ο Γεώργιος Βιζυηνός φανερώθηκε στο τέλαρο της.

—Ω! χαίρω πολύ! χαίρω πολύ! είπε με την ήχηρη φωνή του που ο θρακικός τονος της την έκανε συμπαθητικά περιέργη!...

Ήταν ντυμένος άτημέλητα, δε φορούσε γραβάτα, τα μαλλιά του και τα κοντά του γένεια ήταν ά- χτένιστα, άπεριποίητα. Η ανατο- λική φυσιογνωμία του με τα κό- πως εξωγυμμένα μάτια που πότε- πότε κοιτάζαν λοξά, φάνερωνε μια συνεδισή αναστατωμένη, μια έσω- τερική τρικυμία.

Στην άρχη, έδειχτηκε διαχυτι- κός. Έδωσε το χέρι σε όλους, τους μίλησε με τ' όνομά τους, έκάλεσε τη γριά να τούς φέρη καφέ, μα- στίχα.

—Κυρά Σουλτάνα, περιποιήσου τούς κυρίους!

Ο γιατρός Άποστολίδης και οι άλλοι τόν έμπόδιαν. Αυτός δεν εί- χεν έρθει για να μείνουν. Ήρθαν για την «υπόθεσις». Άργησαν, μά- λιστα, και «ο κύριος καθηγητής» έπρεπε να έτοιμασθή, να πηγαί- νουν «στο σκοπό τους».

—Ναι, ναι, να πηγαίνουν!... παραδέχτηκε ο δυστυχισμένος αν- θρώπος, είναι ώρα πιά!... Μά... πού θα πάμε;

Και έκοιταζε τα πρόσωπά τους με τη σειρά, άπορημένος:

—Πού θα πάμε; επανέλαβε.
—Εξέχασατε, κύριε Βιζυηνέ; εί-

πε ο διευθυντής του 'Ωδείου. Δεν πρόκειται σήμερα να 'Ιδούμε το μεταλλείο σας του χρυσού;

Στό άκουσμα αυτό, η όψη του μεγαλομανούς εξήγηρε πιο πολ- λή, τα μάτια του άστράψαν, και με τό κεφάλι άγέρωχα υψωμένο, σαν να έβλεπε σε μια φανταστική χώρα, σε μία μακρινή Αλάσκα, βάλθηκε να μονολογή, συνοδεύοντας την ά- γόρευσι του με έξαλλες χειρονο- μίες.

—Ω, τέλος πάντων!... Ήρθε ή ώρα να γίνω Κροίσος!... Νά δοξασθώ!... Νά ντύσω και την ά- γαπημένη μου στο χρυσάφι... Νά βγάλω από τα μυστικά κανάλια της γής ό,τι χρειάζεται για την ευτυχία! για την κατάκτησι της δόξας! για τη ζωή των έρω- τα!

Και ρίχνοντας στους έπισκέπτες του βλέμματα θριάμβου, έπρόσθε- σε με τόνο βιδλικό:

—Ελήλυθεν ή ώρα ίνα δοξαρθή ο υίός των Μουσών, ο έπηγγελμε- νος!...

Οι άλλοι τόν έκοιταζαν λυπημέ- νη, αλλά δεν δεικνύον έγκλημα το χείμαρρο της τρελής βελούδρε- μούνης. Και ο ποιητής, με τις άνα- σαλευμένες φρένες, επανέλαβε άθροισ από τη σιωπή του, πάλι σύμφωνο όλοένα με το ποικίλο ρητορικό του έξορσισμα.

Ο Βασιλειάδης γέλασε:

—Μοι έφάνη τότε ή άσπρη τω- ρά να παρεμφωθή παραρηχά και τετανικώς εν σπασμώ ύψων τάς χείρας του, κατεστρόνουνε όλα τα χρυσά του άνείρα, τα ρόβιντ παραπληνήματα της παραπλής φαντασίας του, τα παράλογα, τα τρελλά... Τούς άμυθητους θησαυ- ρούς του, και τάς έκτρώχους σκέψι- φες του, ίνα συζεύξη τούς πλανη- τας από την μυστηριώδη δύναμιν, ήν από όλίγων ήμερών έφευρε, και να έκδώση τα συγγράμματά του τα μεγάλα, τα πρωτοφανή, τα θαυ- μαστά του ποιήματα!...

Από το άχαλίνωτο έκείνο παρα- λήρημα, τόν έβγαλε ο Σίμων Ά- ποστολίδης.

—Σ' αυτά όλα είμεθα σύμφωνοι, τού είπε, αλλά τώρα πρέπει να πη- γαίνουμε, γιατί θα μας πάρη το βρδύ.

—Πρόκειται για... το μεταλ- λείο, έπρόσθεσε και ο αντιπρόσω- πος του «Παρνασσού».

—Α, το μεταλλείο, βέβαια!... (Και μετά μια σκέψις:) Έπληρσε από το μηχανικό το σχεδιάγραμ- μα; Του το έχω παραγγείλει πρ- ο... ένος αιώνος!...

—Ετοιμο είναι και το σχεδιά- γραμμα.

—Νά τό 'Ιδω, παρακαλώ.

Οι άλλοι έοτενοχωρήθηκαν.

—Τό έχουμε κάτω, σ' άμαξί, είπε ο γιατρός.

—Στό άμάξι! Τό άφήσατε σ' άμάξι! Μά τότε πρέπει να πηγαί- νουμε γρήγορα!... Έμπρός!...

Και κινήθηκε να κατεβή τη σκά- λα. Ο Νάζος τόν έκράτησε από τό μπράτσό.

—Ετσι θα βγίητε; με τις παν- τοφλές!... Έκάλεσαν τη γριά πού τόν πε- ριποιότανε, ο γιατρός την έπήρε παράμερα και την έσυμβούλεψε να συγκρατήση τόν πόνο της, να καν- ην κουράσιο και ο κύρ Γιώργης θα μείνη λίγον καιρό στο νοσοκο- μείο και θα γυρίση γιατρεμένος!...

—Αλλά, κυρά Σουλτάνα, είναι πράματα που περνάνε, της είπε, μην κλαίς και σε καταλάβη!...

—Άχ, από τα πολλά γραμματα τόπαθε, γιατρέ μου! Π' ανάθεμά τα! Καλά τόλεγε ή μακαρίτισσα ή μάνα του: «Δέν καθότανε καλύ- τερα στην Πόλη, πού τόν στείλαμε; να γίνη ραφτάκι!...» Από τα γραμματα και την ξενητεία τόπα- θε ο δυστυχός!

—Ναι, ναι... Φέρτου τά παπού- τια του τώρα, τό λαιμοδέτη του, τό καπέλλο.

—Άχ, ναι, γα μου τόν πάτε σαν άφέντη, γιατρέ μου!

Και πήγε στο πλαγινό δωμάτιο, να φέρη τά πράματά του.

Σέ λίγα ό ψυχασθενής ήταν έτοι-μος.

Ο διευθυντής του 'Ωδείου τόν έ- πήρε από τό μπράτσο. Τη στιγμή που έτοιμάζονταν να κατεβούν, ο ποιητής έρριξε μια ματιά στη φω- τογραφία της Μπεττίνας και είπε: —Μούχασε σύ, Μη λυπάσαι πού ήσυχώ. Στό γυρισμό μου θα σε φέρω λουλουδία του άγρού!

Ω, θα μασέψω πολλά λουλουδία από το μεταλλείο μας! Χρυσολού- λουδο! Και θα σε στολίσω σαν Μαν-γιά! Έπειτα, θα γίνουν και οι γάμοι μας!...

★

Το άμαξι—μία μεγάλη βιτω- ρια με δυο δυνατά άλογα— έτρε- χε τώρα στο μακρος της οδού Κο- λωνου, φέρνοντας τόν άτυχό ποιη- τη, συνοδευόμενο από τους τρεις φίλους του Άθηναίους, στο άσυλο των παραγμένων ψυχών.

Δέ μιλούσε κανείς. Και αυτός ο Βιζυηνός είχε πάψει τό παραλη- ρημά του και ήταν βυθισμένος στη σιωπή, με τά χέρια ακουμπισμένα στα γόνατα. Φαινότανε σαν κατά- κοπος τώρα, σάμπως τ' ορμητικό ξεχείλισμα του φαντασιοκοπημά- τος του να τόν είχε εξαντλήσει.

Τό άμάξι έστρίψε δεξιά, μπήκε στην Ίερα Όδο και προχώρησε πέρ από τό «Πράσινο Δέντρο», τό ιστορικό έξοχικό κέντρο της βασι- αρκής έποχης, όπου άλλοτε συ- κεντρώνονταν ή καλύτερη αθηναί- κη κοινωνία ν' άκούση τη Βασιλι- κή Μουσική του Όθωνος. Προχωρούσε τώρα κάτω από την παλαιά δεινδροστοιχία με τις γιγάντιες λεύκες, πού τα νέα τους φυλλώματα έφθισσαν στο φύσημα της έοπερινής αύρας.

Ο Βιζυηνός έκοιταζε τό πρώτο άστρο, τόν Άποσπερίτη, πού έπρό- θαινε από την άντικρυνή κορυφή γραμμής, κ' έστέναζε... Πόσες φο- ρές τόν είχε τραγουδήσει!...

Όσο έπηγαίναν, τό σύμφεφο της μελαγχολίας κατέβαινε πυκνότερο στη μορφή του. Ένα κακό προαι- σθημα τό δάγκωνε την καρδιά.

Και άξαφνα, μέσα στη σιωπή, άκούστηκε ή φωνή του ν' άπαγγέλ- λη άργα και θλιβερά στίχους. Στίχους άγνωστους πού πρώτη φο-

...της κα
...έκατομ
...ρίπτω
...κατομ
...μύρια
...δ
...προς
...τό
...του
...έπιτε
...είον
...στρά
...τευσ
...δύν
...16
...έκα
...τομ
...μύρια
...Ι
...ΤΑΛΙΑ
...Πλη
...θού
...τομ
...μύρια
...Από
...δο
...πώ
...ωσι
...ν
...έπι
...στρα
...τευσ
...εί
...μην
...8
...έκα
...τομ
...μύρια
...άν
...θρ
...ών.
...Ι
...ΣΠΑ
...ΝΙΑ
...Εί
...ς
...πε
...ρί
...πτω
...σιν
...κ

...ρά τούς
...άκουγ
...αν οι
...συνο
...δοί
...και
...θαυ
...μαστ
...αί
...του
...κοσμ
...οαγ
...ήτη
...του
...ποιη
...τή:

Έφές είδα στόν ύπνο μου
Ένα βαθύ ποτάμι,
—Θεός να μη τό κάμη
να γίνη αληθινό!—

Στην όχθη του στεκότανε
γνωστό μου παλληκάρι
χλωμό σαν τό φεγγάρι
σαν νύχτα σιγανό.

Άγέρας τό παράσπρωχνε
με δύναμι μεγάλη,
σαν νάθε να τό βγάλη
άπ' της ζωής τη μέση...

Και τό νερό πού άχόρταγα
τά πόδια του φιλούσε,
θαρρείς τό προσκαλούσε
στ άγκάλια του να πέση.

—Δέν είν' άγέρας σκέφθηκα
και σένα πού σε δένει.
Ή άπελπισία σε παίρνει
κ' ή άπηνία του κόσμου!

Κ' έχυθηκα, άπ' τό θάνατο
τόν δυστυχό ν' αρπάξω...
Όιμέ! πριν ή προσβάσω
έχασθη άπ' εμπρός μου!

Στά ρέματα παράσκιφα,
να τόν εύρω γυρεύω,
στά ρέματα άγναντεύω
τό λειψανό μου όχρό!

Σταμάτησε μία στιγμή, κ' έπει-
τα με βαθιά υπόληπτική φωνή,
παλλομένη από ένα μυστηριώδες
δός έπρόσθεσε:

Έφές είδα στόν ύπνο μου
Ένα βαθύ ποτάμι,
—Θός να μη τό κάμη
να γίνη αληθινό!...

Σκέπασε τό πρόσωπο με τά χέ-
ρια και αναλύθηκε σε θρήνους. Οι
λυγμοί του έτάραζαν τούς όμους
του. «Μάνα μου! Μάνα μου!... ε-
λεγε, τί θα γεννί; τί θα γεννί;...»

Οι συνοδοί του συγκινημένοι,
δέν εύρισκαν μία λέξι παρηγορίας,
και ή άμαξα επρόχωρησε λίγο ά-
κόμη κ' έστάθη.

Είχαν φτάσει στην καγκελλό-
πορτα του Δρομοκαϊτείου. Ο άγέ-
ρας είχε δυναμώσει τώρα και μα-
στίγωνε τά δέντρα, ταλαιπωρούσε
την έξοχη. Τά πεύκα του βουνού
βούζαν σαν κολασμένες ψυχές.

Και πίσω από τόν μαντρότοχο του
Άσούλου άκούγονταν άλλος θόρυ-
βος, σμιγός, κραυγές πού σέρνον-
ταν επάνω από τίς στέγες, ψηλό-
τερ' από τά δέντρα, κραυγές μοι-
ραίες και μάταιες.

Κατέβηκαν από τό άμάξι και
σήμαναν.

Η καγκελλόπορτα άνοίξε και
κατάπτε τόν αλλόφρονα ποιητή.

ΣΤΕΦ. ΔΑΦΝΗΣ
ΑΥΡΙΟΝ: Τό 2ον Μέρος

Με τὸν προβολέα τῆς Ἱστορίας

Γεώργιος Βιζυηνός ὁ «ραψωδὸς τῆς Θράκης»

Τοῦ συνεργάτου τοῦ «Τύπου» κ. Στεφ. Δάφνη

20N

Σ' ἓνα χωριὸ τῆς ἑλληνικωτάτης Θράκης, στὴ μικροῦλα Βιζύη, ἐγεννήθη ὁ ποιητὴς στὰ 1848 ἀπὸ φτωχοῦς γονεῖς, οἱ ὁποῖοι ὥστόσο δὲν ἤθελαν νὰ κρατήσουν τὸν ἀγαπημένο τους Γεώργιο στὴ φτώχεια καὶ στὴν ἀφάνεια τῆς ἀγροτικῆς ζωῆς. Κατὰ τὴ συνήθεια τῆς ἐποχῆς, φιλοδοξοῦσαν νὰ τὸν στείλουν στὴν Πόλη, νὰ τὸν κάμουν ράφτη, τέχνη πρὸς τὴν ὁποῖαν ἀπέκλιναν οἱ Θράκες.

Ἄμα λοιπὸν ἐμεγάλωσε λιγάκι ὁ μικρὸς Γεώργιος, δὲν εἶχε ἀκόμα συμπληρώσει τὰ δέκα τοῦ χρόνια καὶ οἱ γονεῖς τὸν ἐταξίδεψαν. Τὸν ἐστειλαν στὴν Κωνσταντινούπολι, σ' ἓνα βεῖο του, πρωτομάστορα τοῦ ψαλλιδιοῦ ποῦ συντη-

ροῦσε δλόκληρο συνεργεῖο ραφτάδων στὴν πολυθόρυβη πολιτεία. Τὸ χωριατόπουλο τῆς Βιζύης, κάλφας τώρα, ζοῦσε μέσα στὸ μεγάλο «χάνι τῆς ραφτικῆς», τὰ χέρια του ἐδούλευαν στὸ πανί, ἀλλ' ὁ νοῦς του ἐτρεχεν ἀλλοῦ. Ἡ φαντασία του ἀνοίγε δρόμους μέσα στὸν κόσμο τῶν ὀνείρων. Ὅπως ἔγραφεν ἀργότερα, σ' ἕνα ἀπὸ τὰ συμπαθητικώτερα ποιήματά του:

Ραφτάκι μ' ἤθελε ἄλλοτε ἡ τύχη
— γιὰτὶ νὰ ντυοῖσαι— καὶ νὰ τ' ἀρ-
νοῦμαι;
λειτουργῶν τὰ ράμματα, τὴν πῆχη,
μὰ τὴν ἰδέα τῆς τέχνης τὴ θυμοῦμαι.

Ἡ ἰδέα τῆς Τέχνης! Αὐτὸ ἦταν.
Ἡ μοῖρα τοῦ μικροῦ χωρικοῦ

τῆς Θράκης δὲν τοῦ ἔκλωθε νὰ γίνῃ ράφτης. Ὑστερ' ἀπὸ δυὸ χρόνια ὁ θεῖος του πέθανε καὶ ὁ Γεώργιος ἔμεινε στὸς δρόμους. Βρέθη-κε ὁμως γρήγορα ὁ προστάτης. Ἕνας καλὸς Χριστιανὸς, ἔμπορος, ὁ Γιάγκος Τσελεμπῆς, ἀνέλαβε νὰ τὸν στείλῃ στὴν Κύπρο, στὸν Μητροπολίτη, μ' ἓνα συστατικὸ γράμμα, ὅπου τοῦ ἔγραφεν ὅτι τὸ παιδί αὐτὸ εἶνε ἔξυπνο, ὑπάκουο, θεοφοβούμενο, καὶ θὰ μποροῦσε ἀνὰ τοῦ «χρησιμεύει» ὡς ὑποτακτικὸς καὶ μὲ τὸν καιρὸν νὰ ἐρωθῇ.

— Ἐκεῖ ποῦ θὰ πᾶς, Γεώργιο, στὸ Δεσπότη, νὰ πῆσῃς γονατιστός, νὰ τοῦ φιλήσῃς χέρια καὶ πόδια, νὰ σὲ λυπηθῇ καὶ νὰ σὲ προστατέψῃ... Νὰ μάθῃς γράμματα, νὰ γίνῃς ἀναγνώστης διακός καὶ... ποῖός ξέρει τί μπορεῖ νὰ σὲ ἀξιώσῃ ὁ Θεός, μεγάλο τ' ὄνομά του!

Ὁ μικρὸς βιοπαλαιστὴς ἐφίλησε πρὸς τὸ παρὸν τὸ χέρι τοῦ ἐμπόρου Τσελεμπῆ, φορτώθηκε τὸ ταγάρι του καὶ μπῆκε στὸ καράβι, ποῦ θὰ τὸν ἔφερνε στὴν Κύπρο, στὸ νησί τῶν καλῶν κι' αἰσθηματικῶν ἀνθρώπων.

Τὸ ταξίδι του ἔκεινο — τὸ πρῶτο θαλασσινὸ τῆς ζωῆς του — τοῦ ἀνοίγει νέους ὁρίζοντες. Ὅπως διηγόταν ἀργότερα, ἔδλεπε τὰ κύματα, τοὺς γλάρους, τὰ παράλια

νὰ περνοῦν μπροστά του σὰν σὲ μαγικὸ πανόραμα καὶ ἡ ψυχὴ του ἀναγύαλλεξε.

Ἐπειτα ἄρχισε νὰ τραγουδᾷ σκοποὺς τῆς πατρίδας του, μὲ τὴ γλυκεῖα φωνούλα του, καὶ αὐτὸ ἐκίνησε τὴν προσοχὴ καὶ τὴ συμπάθεια τοῦ καπετάνιου τῆς θρακιώτικης γουλέτας.

— Μένεις μαζί μας, μωρέ, μοῦ-
τος; τοῦ ἐπρότεινε. Μὲ τὸν καιρὸ
θὰ γίνῃς λουστρόμος, καὶ καπετάνιος μπορεῖ νὰ γίνῃς!

— Ὁχι, ἀπήντησεν ὁ μικρὸς ταξιδιώτης.

— Γιατί, μωρέ ψίχουλο; δὲ σ' ἀ-
ρέσουν τὰ ταξίδια;

— Μοῦ ἀρέσουν, μὰ θέλω νὰ μάθω γράμματα.

Τὰ γράμματα! Αὐτὸ ἦταν. Ἀλλὰ τὸ ταξίδι του ἐκείνο — τὸ πρῶτο καὶ ἀληθινὸ τῆς ζωῆς του — ἄφησε νοσταλγικὴ τὴν ἀνάμνησιν μέσα του. Καὶ αὐτὸ θυμᾶται ὁ ποιητὴς, ὅταν γράφῃ τὸ «Θρακεῖον Ἄσμα», τὸ εἰδωλότυπο ποίημα τῆς παιδείας:

Ἀπὸ τῆς Θράκης θάρ' ἔβλεπα
τραῖλὰ τραῖλὰ, τραῖλὰ λαρά,
ἀπὸ τὴν Πικρίαν ἐβγῆκεν ὁ Θρακιστὴς ἄνθρωπος.

Κ' ἐσύρην ἄνους τοῦ Θρακιστῆ
τραῖλὰ τραῖλὰ, τραῖλὰ λαρά,
ἀπ' τῆς χρυσῆς θαλάσσης.

μιά σπίθα στὴν Ἑλλάδα.

Καὶ τὴν ἐσπείρανε κοντὰ —
τραῖλὰ τραῖλὰ, τραῖλὰ λαρά,
στὴν παλαιὰν Ἀθήνα
στὴν πρώτην Ἑλευσίνα.

Κ' ἐγὶν φῶς στὰ σκοτεινὰ —
τραῖλὰ τραῖλὰ, τραῖλὰ λαρά,
καὶ φάνηκε κεῖ κάτω
ὁ Δίας κ' ἡ γεννιά του.

Γι' αὐτὸ καθεὶς ὡς προσπαθᾷ —
τραῖλὰ τραῖλὰ, τραῖλὰ λαρά,
τὸ φῶς νὰ φέρῃ τώρα
στὴν πρώτη του τὴ χώρα.

★

Μὲ τὸ ταγάρι του κρεμασμένο στὸν ὦμο, μὲ τὰ λαμπερά καὶ φιλοπερίεργα μάτια του νὰ κυττάζουν ἐδῶ κι' ἐκεῖ, τ' ἀξιοθέατα τῆς Κύπρου ὁ μικρὸς ταξιδιώτης ἔφθασε στὸ μητροπολιτικὸ μέγαρον, στάθηκε μπροστά στὴν κλειστή πόρτα, ἀλλ' ἐδῶ τοῦ παρουσιάστηκε μιά δυσκολία. Δὲν ἔφτανε νὰ χτυπήσῃ τὸ ρόπτρο! Ὁ Γεώργιος ψήλωνε στίς ἀκρὰς τῶν ποδιῶν του, τέντωνε ψηλὰ τὸ χέρι του, ἀδύνατον νὰ φτάσῃ. Τὸ ρόπτρο ἔστεκε ψηλότερα, βαρὺ καὶ ἀπλησίαστο, καὶ αὐτὸς κύτταξε ψηλὰ, τὰ παράθυρα τοῦ μεγάρου, μὴν ἰδῇ κανένα, νὰ τὸν παρακαλέσῃ.

Ἐξάφνα στὸ μπαλκόνι τοῦ γει-

τονικοῦ σπιτιοῦ ἐπρόσβαλε ἓνα κεφαλάκι κοριτσιοῦ, ἀνάμεσα σὲ γαρουφαλλεῖς καὶ ἀρμπαρόρριζες. Τὸ κεφαλάκι εἶχε δύο μακρὺς ξανθὲς πλεξούδες καὶ δυὸ μεγάλα μάτια, γεμάτα περιέργεια. Φαίνεται ὅμως ὅτι ἦταν προκί-σμένο καὶ μὲ τολμηρὴ διάθεσι, γι-
τι γρήγορα ρώτησε:

— Τί γυρεύεις, καλέ; τί γυρεύ-
ρεις;

— Ξενάκι εἰμαι, ἀπήντησεν ὁ μικρὸς νεοφερμένος, τὸ Δεσπότη γυ-
ρῶ.
— Ἀμ δὲ φτάνω... δὲ βλέπεις;
Κι' ἔκανε μιά ἀκόμη μάταιη προσπάθεια, τρέκλισε στίς μύτες τὸν ποδιῶν του καὶ παράλγιο νὰ πῆσῃ στὸ καλντεριῖμι. Ἡ κόρη χαμογέλασε.

— Στάσου νὰ σοῦ στείλω τὸν ὀ-
πηρέτη μας!... (Καὶ γυρίζοντας τὸ κεφάλι μέσα, ἐφώνασε:) — Γι-
άννη! Γιάννη!... Πήγαινε κάτω,
στὸ δρόμο, νὰ βοηθήσῃς ἓνα παι-
δί...

Σὲ λίγο ἓνας μαντραγάλος δῆλκε ἀπὸ τὸ σπῆτι, ἔπιασε τὸ ρόπτρο κι' ἔκανε τὴ βαρεῖα πόρτα, τὴν καπταντιομένη μὲ μπουντζο, νὰ βογγᾷ ὅλη.

Κι' ἔτσι σὲ λίγες στιγμὲς ὁ μικρὸς νεοφερμένος βρισκότανε μπροστὰ στὸ σεβασμιώτατο Μη-
τροπολίτη τῆς Κύπρου.

Μόλις ἀντίκρουσε ἐκείνη τὴν ἐπιβλητικὴ μορφή, τὴν κορινθια-
σμένην μὲ χιονάτα γένεια, ἔκρινε
τ' ἀσθηρὰ μάτια καρφωμένα ἀ-
πάνω του, τὸ ἄλλοτε ραφτάκι, θυ-
μήθηκε τὰ λόγια τοῦ ἐμποροῦ τῆς Πόλης: «Νὰ πῆσῃς γονατιστός...»

Ἦ ἔπεσε λοιπὸν μπρούμυτα καὶ στεκότανε ἔτσι ἀκίνητος, μουρμουρίζοντας τὸ «Πάτερ ἡμῶν...» καὶ τὸ «Ἅγιοι Σαρανταμάρτυροι, βοηθήτε με!»... μὲ τὴ θρακιώτικη προφορά του. Καὶ θὰ ἔμενε ἀσή-
κωτος ἀπὸ κεῖ, ἂν δὲν ἄκουγε τὴ βαρεῖα φωνὴ τοῦ Μητροπολίτη νὰ τοῦ λέῃ:

— Φτάνει. Σήκω ἄπάνω, παιδί μου.

Ὁ Γεώργιος στηλώθηκε στὰ λι-
γνὰ ποδαράκια του καὶ περίμενε
νὰ τὸν ἐρωτήσουν.

— Τί εἶσαι σὺ; εἶπεν ὁ ἱεράρχης.
Τὸ παιδί ἀντὶ ἀπαντήσεως ἐβγά-
λε ἀπὸ τὸν κόρφο του τὸ συστα-
τικὸ γράμμα τοῦ Τσελεμπῆ καὶ
τὸ ἔδωκε.

Ὁ Δεσπότης ἔβαλε τὰ ματογυ-
ῶτά του, ἀνοίξε σιγὰ μὲ δεσποτι-
κὴ βραδύτητα τὸ φάκελλο κι' ἐδι-
άσασε τί τοῦ ἔγραφεν ὁ ἔμπορος
τῆς Πόλης. Ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ ὁ
Μητροπολίτης ἐσήκωνε τὸ κεφάλι
ἀπὸ τὸ γράμμα κι' ἐρίχνην μιά
ματιά στὸ παιδί ποῦ στεκότανε
μπροστὰ του μὲ τὸ σκούφο στὸ
χέρι.

Τέλος, εἶπε:
— Λοιπὸν, Γεώργιε, αἰσθάνεσαι
κλίσιν στὰ θεία γράμματα, ὡς μὲ
γράφει ὁ κύριος Τσελεμπῆς;
Ὁ μικρὸς Βιζυηνὸς ποῦ τὸ μυα-
λό του ἦταν ἀκόμη ζαλισμένο ἀπὸ
τὸ ταξίδι, ἀπὸ τίς περιπέτειες, ποῦ
ἡ ζωὴν τὸν φαντασία ἀναδημι-
ουργοῦσε τόσες ὥραιες ἐντυπώ-
σεις καὶ πρὸ πάντων τὴν εἰκόνα
τῆς κοπελίτσας μὲ τίς ξανθὲς πλε-
ξούδες — δὲν ἀπάντησεν ἀμέσως.

— Ὑπόσχεσαι νὰ εἰσαι φρόνι-
μος καὶ μελετηρὸς; ἐπέμεινε ὁ Δε-
σπότης.

Ἀντὶ ν' ἀπάντησῃ ὁ Γεώργιος ἐτοι-
μάστηκε πάλι νὰ γονατίσῃ, ἀλλ' ὁ
Δεσπότης τὸν ἐσταμάτησε:

— Καλὰ, φθάνουν οἱ μετάνοιες,
εἶπε χαμογελώντας. Θὰ σὲ κρατή-
σω μαζί μου, θὰ ὑπηρετῇς καὶ θὰ
σπουδάζῃς. Ἀπὸ σὲ ἐξαρτᾶται νὰ
προκόψῃς.

Καὶ χτυπώντας τὰ παλαμάκια,
ἐκάλεσε τὸ διάκονο. Ἀπὸ τὸ δι-
άδρομο παρουσιάστηκε ἓνας ρα-
σοφόρος, νέος ἀκόμη, ὁμως ἀγα-
μνὸς σὰν ἐυλοκέραιο, μὲ σφιγμέ-
να χεῖλη καὶ πρόσωπο χλωμὸ σὰν
θεοσώφειο καὶ δυσαρρεσθιμένο.

«Τύπος» ΑΘ.

13/6/39

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

αγκάσθη να
ο δύο εκατομ-
Ητοι, άμέσως-
τικά 1.100.000.
κοχρεωλυσίον
λίραι 284.000.
Μήπως όμως
διετέθη δι' ά-
υσαν ποτέ εις
x, κακοναυπη-

x όποια έφορ-
! Καί νομικώς
ιον, να μην ά-
αιρόν έπληθεν

ω διά να κα-
ρι δανείου με-
ον (100 %) ή
ή 'Ελλάς, και
ς, δεδομένου
του 1931 ούδέ-
αδ ή δέν έχρε-
δε τόςκος των
τό 5 %.

νεια του 1887
όκος 5 %. Δά-
ειν του 1902'
φούκόν) τό-
ικών σιδηρο-
ς 8 1/2 %. Δά-
σταθεροποι-
) τόκος 6 %.
931 (κτηματο-

ς του τόκου)
μόνον ή δια-
ανείων. Μία
ν έγίνετο ά-
εινώσεις, τάς
τάς χρεωκο-

ψεις. Είνε δυ-
ατον...

ΥΣ
υπορ' έως πού
ν κα...

ΥΣ
υπορ' έως πού
ν κα...

ΥΣ
υπορ' έως πού
ν κα...

Ο καιρός πού ούς — ο ένας
χρόνος με τον άλλον. Μεγάλωνε
το άγόρι, μεγάλωνε και το κο-
ρίτσι, ή παρθενική φίλη της μι-
κρης του καρδιάς, ή γειτονοπούλα
του.
Ο Βιζυηνός τώρα είχε γίνει έ-
νας συμπαθητικός έφηβος και ή
Μαργαρώνα σωστή κοπέλα, με
μακρύτερο φουστάνι και σφιχτο-
δεμένο κορμί. "Όλα τά χαρίσμα-
τα των κοριτσιών της μοσχολι-
σμένης Κύπρου στόλιζαν εκείνο το
χυτό σώμα, τη λαμπράωτη κορμο-
στασιά, εκείνο το άχλαδωτό πρό-
σωπο πού το έβλεπε ο Γιώργος
και ή καρδιά του άναφτερούγια-
ζε σαν το πουλί, το ξεπεταρόνι.
Τώρα πειά ή Βιζυηνός έμαθή-
τευε στο Γυμνάσιο και μία πρώι-
μη ώριμότης κέντριζε τη φαντα-
σία του στα πρώτα στιχουργικά
ξεπετάματα. Τό τραγουδι δημι-
ουργότανε μέσα του, έτοιμο να
εξευθής, ν' αναδύοιτο σαν συντρι-
βάνι, να λριδίση στο φώς της
ζωής.
Μία νύχτα πού ή Δεσπότης κοι-
μότανε και ή διάκος έλειπε, ή Βι-
ζυηνός έβηκε την ευκαιρία να
κλειδωθεί στο καμαράκι του και
να καταστρώση το πρώτο του στι-
χούργημα.
Τί άλλο μπορούσε να ήταν αυτό,
παρά έρωτικό; Ο Γιώργος εκείνο
τόν καιρό είχε παράπονα, ότι ή ά-
γαπημένη του Μαργαρώνα δέν τον
επρόσεχε όσον έπρεπε, ότι δέν
κοιτοσκετότανε στο τριπέκι του
δρόμου να πούν δυο λόγια, ή
στά κλεφτάτα. "Εγραψε λοιπό

Ούδε τ' άστρον της αύγης
έχει τόση χάρι,
όσον έχεις όταν βγής
χαρώπο καμάρι.

Ούδε τόσην ευωδιά
τό χλωρό τριφύλλι
όσην έχουνε δροσιά
τά γλυκά σου χείλη.

Ούδε τόσην ευωδιά
τ' άνθη του ναρκίσσου
όσην έχει μυρωδιά
ή λεπτή πνοή σου.

Ούδε ψάλλει το πουλί
τραγουδάκια τόσα
όσα ξεύρει να καλή
ή σοφή σου γλώσσα.

"Ένα, μόνον — «Σ' αγαπώ»
δέν μπορεί να μάθω
και γιά τούτο... να στο πώ;
μιά ψυχή θά πάθω!

Τό έγραψε, τό διάβασε, τό ε-
νοδιάβασε, έμεινε ευχαριστημέ-
νος από το πρώτο θώρο της Μού-
σας του κ' έτοιμάστηκε να το χρη-
σιμοποιήση καταλλήλως.
Λοιπόν, το δελτινό πού ή Μαργα-
ρώνα θά έγύριζε από τη δασκάλα
της της ραφτικής (έπαιρνε μαθη-
ματα σε μιά μοδίστρα τώρα ή φι-
λεργη νοικοκυροπούλα), αυτός θά
της έστεινε καρτέρι και θά της
πασσάριζε το ραβασάκι αντιγραμ-
μένο σε μιά γυαλιστερή κόλλα
χαρτί πολυτελείας.
Μιά δεύτερη σκέψις ξεπήδησε
στο μυαλό του: Πού θά εύρισκε
το κατάλληλο χαρτί; Από μαθη-
τικό τετράδιο βέβαια, όχι. Αυτό
θά μύριζε σχολαστικότητα και ή
Γιώργος δέν ήθελε.
Σηκώθηκε, λοιπόν, και πατών-
τας στις μύτες των ποδιών του να
μην ξυπνήση το Δεσπότη, πέρασε
το διάδρομο και πήγε ίσια στο
γραφείο. Τό κερύ πού κρατούσε έ-
τρεμε ή φλονήτσα του.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΙΖΥΗΝΟΣ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΕΚ ΤΗΣ 1ης ΣΕΛΙΔΟΣ)
"Ανοίξε την πόρτα του Μητρο-
πολιτικού Γραφείου, προχώρησε
στο τραπέζι και από τη θήκη της
γραφικής ύλης έπήρε μιά κόλλα.
Τό χαρτί ήταν χοντρό, γυαλι-
στερό, και στην άριστερή γωνία
του, έπάνω, χτυπητά κεφαλαία:

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΥΠΡΟΥ ΓΡΑΦΕΙΑ

Ο έρωτευμένος νεανίσκος έδι-
πλωσε την κόλλα στα τέσσερα,
κα πατώντας πάντα με προσοχή,
έβγηκε ξανά στο διάδρομο, γιά
να γυρίση στην καμαρούλα του,
στη σοφίτα.
"Όταν όμως έφτασε στη σκάλα,
άκουσε θήματα. Η παλαιά ξύλινη
σκάλα έτρεξε.
= Χριστέ μου! Άγιοι Σαραντα-
μάρτυροι! στέναξε ή Βιζυηνός. Ο
διάκος έρχεται!...
Ο φόβος είχε παραλύσει την ευ-
αίσθητη ψυχούλα του τώρα. Άντι
να τρέξη, να γλυστρήση έπάνω,
στη σοφίτα του, ζάρωσε εκεί, πίσω
από τη τζαμόπορτα του διαδρό-
μου και ενώ το κερύ έτρεμε στο
χέρι του, άκουγε την καρδιά του
να χτυπά σφυρί.
Και ή διάκος ανέβαινε...
Ο Βιζυηνός φύσηξε άπάνω στη
φλόγα και την έσβυσε.
Την ίδια στιγμή, με το άλλο χέ-
ρι, έχωσε την κόλλα το χαρτί στον
κόρφο του. Και ζάρωσε στον κρυ-
ψώνα του περισσότερο.
Τά βήματα του διακού ανέβαι-
ναν ολοένα και σε λίγες στιγμές,
ή Βιζυηνός έκασταβε ότι ο ρασο-
φόρος πού τον αντιπαθούσε έρι-
σκότανε στο διάδρομο...
Έκείνη τη μοιραία στιγμή, το
κερύ έπεσε από το χέρι του. Ο κρό-
τος πού έκοψε ήταν μικρός, αλλά
τ' αυτό του διακού τον έπηρε μέσα
στην άκρα σιωπή... 'Εστάθη.
— Ποιός είνε;! ρώτησε με τη
σφυριχτή φωνή του.
Καμμία άπάντησις.
— Ποιός είν' έδω;!... έφώναξε
δυνατώτερα.
Φαίνεται ότι από την ταραχή
του, ή Βιζυηνός έκανε κάποια κί-
νησι, πού εδημιούργησε θόρυβο,
γιατί ή διάκος, βέβαιος πειά ότι
κάποιος — νυχτοκλέφτης ίσως — εί-
χε μπει στο μέγαρο, έδιάστηκε να
ζητήση βοήθεια:
— Ιάκωβε! Ιάκωβε!... έφώναξε.
Καλούσε το μάγερα του σπιτιού
και συνάμα έψαχνε με τά χέρια
τεντωμένα, ζητώντας «βοήθεια»!
Έξνος βρίσκεται στο σπύτι!...
Πόρτες άκούστηκαν ν' ανοίγουν.
Φώτα έλαμψαν. Ο μάγερας κ' ένας
γέρος όπρητής παρουσιάστηκαν
στο διάδρομο.
— Τί τρέχει; Τί είνε;
Τόν άνεκάλυψαν πίσω από τη
τζαμωτή θύρα, ζαρωμένο, κατά-
χλωμο και το κερύ πού τον επρό-
δωσε πατημένο χάμου.
Ο διάκος τόν άδραξε από τούς
ώμους.
— Εσύ 'σαι, μαρε 'Ιουδαί! του

είπε γεμάτος χολή. Τί γυρεύεις
τέτοια ώρα; Τί σκάρωσες και τρέ-
μεις έτσι;
Την ίδια στιγμή μιά άλλη φωνή
άκούστηκε πίσω, φωνή έπιβλητι-
κή, αλλά μαλακιά:
— Τί συμβαίνει; Ποιός είνε ή 'Ι-
ουδαία, διάκο; ρωτούσε ή Μητρο-
πολίτης με άυστηρό τόνο. Τί λόγια
είν' αυτά;
— Σε βασμιώτατε... άρχισε να
μουρμουρίζει ή Ιουδαία, έγύριζε ά-
πό... τόν άδελφό μου τόν πάτερ
"Ανθιμο, άργησα γιατί βρισκόταν
έκεί κάτι συμπατριώτες μας φερ-
μένοι σήμερα από την Πάτμο και...
— Καλά, καλά, όμως γι' αυτή
ή άνασταύωσις; Τί συμβαίνει με
το παιδί;... Τί 'ναι, Γεώργιε; ρώ-
τησε τόν τρομοκρατημένο ύποτα-
χτικό.
— Τίποτα, άγιε πατέρα, έμουρ-
μούριζε ή Βιζυηνός... δέν ξέρω τί
έχουν... Νά! ή διάκος όλο τά βά-
ζει μαζί μου! έπρόσθεσε παίρνον-
τας θάρρος από την προστατευτι-
κή παρουσία του Μητροπολίτη...
Δέν ξέρω γιατί με κατατρέπει...
Ο άγαθός Ιεράρχης έστάθη
αλλοιοισμένος μιά στιγμή. Τέλος
είπε:
— Ησυχάστε. Πηγαίνετε όλοι στα
δωμάτιά σας. Άναπαυθήτε.
Ο Βιζυηνός δέν έπερίμενε να
του το πούν και δεύτερη φορά. Έ-
βγηκε από τόν κρυψώνα του, έ-
τρεξε στη μικρή σκάλα πού έφε-
ρνε στο ύπερώο του μεγάρου και
χώθηκε στην καμαρούλα του.
Τό καντηλάκι, κρεμάμενο μπρο-
στά στην εικόνα του "Αη Γιώργη,
του τροπαιοφόρου προστάτη του,
έφωτιζε τό μικρό καταφύγιο του
στιχουργού.
Ο Γιώργος ήταν χαρούμενος
πώρα πού φτηνά την έγλύτωσε. Έ-
κλειδωσε από μέσα την πόρτα του,
έβγαλε από τόν κόρφο του το χαρ-
τί, έκοψε από τό έπάνω μέρος μιά
μικρή λωρίδα — εκείνη πού είχε
στην έπιγραφή των γραφείων της
Μητροπόλεως — έκοψε τη λωρίδα
εαυτή στη φλόγα του καντηλιού
και τό έπίλοιπο ώραίο, γυαλιστε-
ρό χαρτί, τό έκρυψε μέσα σ' ένα
χοντρό Λεξικό του Βυζαντίου.
Τό πρώι θά το χρησιμοποιούσε
γιά να καθαρουργάη εκεί την «Πα-
ραβολή» του. "Ετσι τό είχε τιτλο-
φορήσει, κατά βιβλικό τρόπο, τό
πρώτο του στιχούργημα ή Θρα-
κιά της μουσούληκτος.
Θά ξυπνούσε, λοιπόν, τά χαρά-
ματα, πρωτίτερ' άπ' όλους και θά
στρωνότανε στη δουλειά. Θά έβλε-
πε ή Μαργαρώνα καλλιγραφία
και θά σάστιζε. "Όσο γιά τό νόη-
μα του ποιήματος, έ αυτό πειά θά
«όπιανε από την πρώτη ματιά ή
καλή τους προαίρεσι».
Χώθηκε στο κρεβάτι του και
παραδόθηκε στον κόσμο των όνει-
ρων...

ΣΤΕΦ. ΔΑΦΝΗΣ
ΑΥΡΙΟ: Τό 5ον Μέρος.

Α. 45/6/39

(ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΩΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ)
Ο Βιζυηνός, ἡ δραματικὴ ναυτική φαντασία του, ἔπαιρσε τὴ τελευταία φορά τὴ ζωὴ του εἰς τὸ φρενοκομεῖον· ὁ θυγητὴρ δὲ κατὰ παραπομπήν αὐτοῦ ἐγγενήσθη ὁ ἑαυτοῦ ζωὴν τῆς θοῆς, τὴν Βιζυή, μικρὸν καὶ ἀκούσι, τὸ ἐστεῖλαν αἱ γυνεὶς του σὺν Πιῶν· καὶ νὰ γίνῃ ῥαπτεῖς ὁ Βιζυηνός ὅπως εἶχε κλιθῇ εἰς τὰ γράμματα. Κατὰ τὴν παραμονὴν τοῦ σπῆ Πιῶ, ὁ Βιζυηνός ἐνωρίσθη μὲ κἀποιον ἑλληνα, τὸν Τζελεμῆν, ὁ ὁποῖος καὶ τὸν ἐστειλεν εἰς τὸν Μητροπολίτην Κορινθίου μὲ ἕνα συστατικὸν γράμμα.
Ὁ Μητροπολίτης τὸν προσέλαβεν εἰς τὴν Μητροπολὶν ὡς ὑποτακτικόν, θὰ τὸν ἐκομίσαν κληρικὸν ὅταν διεγείλανε. Ὅσοις ἀπὸ λίγο καιρὸ ὁ Βιζυηνός ἐγνωρίσεν ἕνα φάριον κορίτσι, τὴν Μαργαρίαν. Αὐτὸ τὸ κορίτσι τοῦ ἐπέτυχεν τὸ ὄρατον τοῦ ποιήματος ποὺ τὸ ἐγραψεν ὁ μικρὸς Βιζυηνός· ἐν βραδί, ἔπειτα στὴ σοφίαν τοῦ μητροπολιτικοῦ μετῴρου. Τὸ ποίημα αὐτὸ θὰ τὸ ἐστειλεν ὁ Βιζυηνός στὸ κορίτσι τὸν ἀνεῖραν τοῦ.)

SON 16 Nov 1939

Ἡ σοφία τοῦ μητροπολιτικοῦ μεγάρου καὶ ἡ ταράσσα τοῦ γειτονικοῦ σπιτιοῦ συνῄρουν. Ἡ ταράσσα ὁμως βρισκότανε λίγα μέτρα ψηλότερα, καὶ ὁ Βιζυηνός ἔβλεπε πότε-πότε, κατὰ τὸ δειλινὸν τὴν ἀγαπημένην του Μαργαρίαν νὰ ποτίξῃ μιὰ δολοκλήρη σειρὰ ἀπὸ γλάστρες, ποὺ μωσκοβολοῦσαν σὺν ἀέρα κ' ἐστειλάν τὴ μυρωμένη ἀνάσα τους στὴ μοναχικὴν τοῦ καισαροῦλα.

Πολλὲς φορές, μὲ τὴ φαντασία του, ὁ νεαρὸς ποιητὴς ἔβλεπε τὸν ἑαυτοῦ του νὰ ποίξῃ τὸ ρόλο τοῦ Ρωμαίου. Νὰ σκαρφαλώσῃ ὡς στήν ἀνθοσκέπαστην ταράσσαν μὲ μιὰ μεταβλήσιν σκάλας ποὺ τοῦ εἶχε ρίξει τόχα ἡ Μαργαρίνα. Καὶ ὕστερα, ἐπειδὴ καίμια σκάλα μεταβλήτῃ δὲν κατέβαινε, ὁ Βιζυηνός ἐσκέφθηκε ὅτι θὰ μπορούσε νὰ χρησιμοποίησιν μιὰ ἐλάνια· ἐκείνην ἐκείνην ποὺ εἶχε στήν ἀποθήκην, σὲ ὑπερφύ, καὶ ποὺ χρειαζότανε ὅταν κάνανε ἐπισκευὴς.

Σηκώθηκε, λοιπὸν, τὰ ξημερώματα. Ἐγραψε καθαρὰ τὸ ποίημα, καὶ ὅλα ἐτέλεισε τὸ τελευταῖον τετραστίγιον ἐξῆς φαρδιά-πλατεῖα τὴν ὑπογραφήν του:

Γεώργιος Βιζυηνός

Καὶ τὴν ἡμερομηνία.

Ἦταν ἡ πρώτη φορὰ ποὺ ἔγραψε στίχους.

Ἀδειασε ἐπάνω τὸ ἀμμοδοχεῖόν του, καὶ ὅλα στέγνωσε τὸ μελάνι, ἐδίπλωσε πάλι τὸ χαρτί καὶ τὸ ἔβαλε στὸν κόρφο του.

Ἐπειτα βῆκε ἀπὸ τὸ δωμάτιόν του καὶ ἀπεσκόπησε τὸ σπεί. Ἠσυχία. Κανεὶς δὲν εἶχε ἐπισημειώσῃ.

Ὁ Βιζυηνός ἔπῃγε γρήγορὰ στήν ἀποθήκην, ἔπῃγε τὴν ἀκρίαν καὶ τὴν ἐκούβανισεν στήν ἀκρίαν του. Μὲ τὸ ἀπερίσκεπτον θάρρος τῶν ἐρωτευμένων, ἔβηκε τὴν μιὰ ἀκρὴν τῆς σὸ πρὸς τὸν παραθυριοῦ του, τὴν ἀλλὴν στὸν τοίχον τοῦ πλαγινοῦ σπινθροῦ καὶ σὺν ἱκανότητι τῆς μεθοδεύουσας ἐποικίης ἀναστροφῆς ὡς σὴν ταράσσαν τῆς ἀγαπημένης του!...

Μιὰ γλάστρα μὲ μπουγαρίνι ἦταν πρὸ ἀντικαθίστα. Ὁ Βιζυηνός ἐκάλυψε, ἀλλὰ κρατῶν τὴν ἀποδία τῆς ταράσσας, ποὺ ἦταν ἀπὸ πλάκες στερεὰ κολλημένες.

Γρήγορα-γρήγορα ἔβαλε τὸ χαρτί μὲ τὸ ποίημα ἀνάμεσα στὰ κλωνάρια τῆς μπουγαριάς καὶ στάθηκε λίγα διατακτικὸς, σκολογιμένος. Ἄν, ἀντὶς ἡ Μαργαρίνα ἀνέβαινε κανεὶς ἄλλος στήν ταράσσαν—ἡ μητέρα τῆς, παραδειγματικὸς χάριν ἢ ἡ παραδουλεύτρια— κ' εὗρισκε τὸ ποίημα;

Τί γινώσκετε τότε; Ἀσχημα εἶχε κάνει νὰ ὑπογράψῃ. Μποροῦσε νὰ βάλῃ ἕνα Γ ἀποκάτω, ἢ καὶ τίποτα. Μήπως δὲ θὰ καταλάβαινε ἡ Μαργαρίνα ποῖος τῆς τοῦ εἶχε βάλῃ στὴ γλάστρα; Κ' ἔπειτα, γιατί ἐδίδαλε αὐτὸν τὸν ἐπικίνδυνον τρόπο; Μήπως δὲ θὰ μπορούσε νὰ τὴν καρτερήσῃ σὲ μιὰ γωνία, ὅταν θὰ γυρίζε ἀπὸ τὸ μοδιωτράκι τῆς δασκάλας τῆς, τῆς Ματένιας, νὰ σταθῇ, νὰ βγάλῃ τὸ μαθητικὸν τοῦ πηλίκου, ὡμορφα κ' εὐγενικά, καὶ νὰ εἴπῃ τῇ:

— Δεποσύνη Μαργαρίνα, καλησπέρα σας!... Ἰσοῦ τὸ πρῶτον μου ποίημα!...

Ἡ κοπέλλα θὰ τοῦ εἶπεν «εὐχαριστῶ, κύριε Γεώργιον, θὰ τὸ ἔβαλε στήν καρτὴν τῆς καὶ θὰ ἔρχεκε διασταλτὴ στὴν κάμαράν τῆς, νὰ μείνῃ μόνῃ, νὰ τὸ διαβάσῃ. Καὶ οὐδὲ καὶ τρεῖς καὶ περισσοτέρες φορές. Γιατί ἂς καμινώτανε αὐτὸς τὸν παρπανομένο. Ἦξερε πὺς ἡ γλυκεῖα γεγονοπούλα του τὸν ἀποσπασε. Τοῦ τὸ εἶπεν πῇ νὰ μείνῃ τῆς περισσότερο ἀπὸ τὰ χεῖλη.

Τὴ στιγμή ποὺ πῆρε πειὰ τὴν ἀπόφασιν ν' ἀφήσῃ ἐκεῖ τὸ χαρτί καὶ νὰ κατεβῇ, θορύβος ἀκούσθηκε κάτω, στήν πλακοστρωτὴν ἀλλοτὴ τοῦ μητροπολιτικοῦ, μιὰ πόρτα ἀνοίξε στὸ ἰσόγειο, βήματα ἀντήχησαν στὶς πλάκες.

Ὁ Βιζυηνός ἐκύτταε κάτω καὶ εἶδε τὸν Ἰάκωβον, τὸ μάγιστρο, νὰ περνᾷ τὴν αὐλὴν.

— Δυστυχία μου! ἐσκέφθηκε, ἂν κυττάξῃ ψηλά, χάθηκα!...

Ἀπὸ τὴν κατοπινὴν ζωὴν θὰ ἰσοῦσε ὅτι ὁ Γεώργιος Βιζυηνός ἦταν, δυστυχῶς, μιὰ ἱδαιόγγρασις πολὺ νευρικὴ, ἀσυγκράτητῃ στὶς ἐκδηλώσεις τῆς.

Τρόμος λοιπὸν τὸν ἀκυρίευσεν, τὴν καὶ καταλάβαινε τὰ γόνατά του ἀδύνατα, ἐνοιώθη τὴν σκάλα νὰ σαλεύσῃ κάτω ἀπὸ τὰ πόδια του, καὶ παδοκτυλάτου, οὐ, ποὺ πῆγε γωντωμένο ἰσοστήθαι τῆς ταράσσας, σὺν νὰ παραλύνουν...

Σὲ κείνῃ τὴν κρίσιν στείγη ἡ σκάλα, ποὺ ἔτρεξε μὲ τὴν γρήγορὰ τῆς ἀνταρτίας πέραστροῦ νὰ καὶ θάλασσε, πῆγε νὰ σηκώσῃ βοήθειαν ἀπ' ὅλην τὴν Βιζυή, ἀπὸ τὴ μάννα ποὺ τὸν ὀλνῆσεν, ἀπὸ τοὺς προγονικούς τοῦ θεομύθους, ἀπὸ τὴν ἰσχυρὰν τῇ γυναικί του, ἀπὸ τὴν ἰσχυρὰν σὲ κείνῃ τὸν παρὰ γόνατον.

Ὁ Γεώργιος Βιζυηνός, βοηθῶντες μετὰ τὴν αὐτομόρση.

Ἦταν σὺν νὰ ὀρίστηκε ἀπὸ τοὺς ἀγίους τῆς Θράκης. Ἄλλ' ὁ εὐαίσθητος ποιητὴς ἦταν πολὺ νεαρὸς ἀκόμη καὶ ἀμάθευτος σὰν τίς τοῦ τῆς ἀνάτης. Δὲν ἤξερε ὅτι κ' Ἀφροδίτης ὄρκα ἀνυπόστατος.

ΣΤΕΦ. ΔΑΦΝΗΣ

ἌΥΡΙΟΝ: Τὸ βὸν Μάρος

» καὶ τὰς ὁμοίας ἐκδοχάς.

» καὶ μετὰ τὴν ἐκδοχὰν ἐκδοχάς.

» καὶ μετὰ τὴν ἐκδοχὰν ἐκδοχάς.

» καὶ μετὰ τὴν ἐκδοχὰν ἐκδοχάς.

» καὶ μετὰ τὴν ἐκδοχὰν ἐκδοχάς.

» καὶ μετὰ τὴν ἐκδοχὰν ἐκδοχάς.

» καὶ μετὰ τὴν ἐκδοχὰν ἐκδοχάς.

» καὶ μετὰ τὴν ἐκδοχὰν ἐκδοχάς.

» καὶ μετὰ τὴν ἐκδοχὰν ἐκδοχάς.

» καὶ μετὰ τὴν ἐκδοχὰν ἐκδοχάς.

» καὶ μετὰ τὴν ἐκδοχὰν ἐκδοχάς.

» καὶ μετὰ τὴν ἐκδοχὰν ἐκδοχάς.

» καὶ μετὰ τὴν ἐκδοχὰν ἐκδοχάς.

Γεώργιος Βιζυηνός ὁ «ραφεδὸς τῆς Θράκης»

Ἡ ἀντιπρόσωπος τοῦ Ρουμίου πορτογὸ τοῦ Ἐξωτερικῶν τὸ ἐπίσης εἰς τοὺς σκοποὺς τῆς Συνενοήσεως, τὸν σύνομον λόγον τοῦ ἐπομύργου μᾶς ἀπεκάλυπτε, ὁ ὁποῖος ἀποδίδει ὀραϊότερον τρόπον τὰ τὸν ἰδίον. Ὑπάρχει ἀπὸ μακρὸν ταξιδίον παϊκάς πρωτευούσας, ῥωσεν: «Ὅταν σὺ μακρὰν ὑπὸ τὸν τὸν Ἀθηνῶν τὸν τοὺς λευκοὺς σὺ Θεᾶς τῆς Σοφίας εἰς τὸν μου. Ὁ ναὸς τοῦ ἀναλὸς τῆς τῆς, καὶ τῆς πολιτικῆς καὶ τῆς βερ...

Η ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ

ὁ «ραψωδὸς τῆς Θράκης»

Τοῦ συνεργάτου τοῦ «Τύπου» Κ. Στεφ. Δάφνη

(ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΩΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ):
Ὁ Βιζυηνός, ἡ δραματικὴ ποιητικὴ φυσιογνωμία ποῦ ἐπέρασε τὰ τελευταῖα χρόνια τῆς ζωῆς του εἰς τὸ φρενοκομεῖον, ἐγεννήθη ὁ ἓν μικρὸ χωριὸν τῆς Θράκης, τὴν Βιζήν. Μικρὸ παιδί ἀκούη, τὸ ἔστειλαν οἱ γονεῖς του στὴν Πόλιν διὰ νὰ γίνῃ ράπτης. Ὁ Βιζυηνὸς ὅμως εἶχε κλίσιν εἰς τὰ γράμματα. Κατὰ τὴν παραμονὴν του στὴν Πόλιν, ὁ Βιζυηνὸς ἐγνωρίσθη μετὰ κάποιον ἐμπόρου, τὸν Γελαμῆτην, ὁ ὅστις καὶ τὸν ἔστειλεν εἰς τὸν Μητροπολίτην Κύπρου μετὰ ἓνα συστατικὸν γράμμα. Ὁ Μητροπολίτης τὸν προσέλαβεν εἰς τὴν Μητροπόλιν ὡς ὑποτακτικόν. Θὰ τὸν ἔκαμνε κληρικόν, ὅταν ἐμεγάλωνε. Ὑστερὰ ἀπὸ λίγα καιρὸ ὁ Βιζυηνὸς ἐγνώρισε ἓνα ὡραῖο κορίτσι, τὴν Μαργαρώνα. Αὐτὸ τὸ κορίτσι τοῦ ἐνέπνευσε τὸ πρῶτον τοῦ ποιήμα ποῦ τὸ ἐγραψεν ὁ μικρὸς Βιζυηνός. Ἐνα βράδυ, ἐπάνω στὴ σοφίτα τοῦ μητροπολιτικοῦ μεγάρου. Τὸ ποιῆμα αὐτὸ θὰ τὸ ἐπέλεξαν ὁ Βιζυηνὸς στὸ κορίτσι τῶν ὁνείρων του. Πρῶτ' πρῶτ' λοιπὸν πήρε μιὰ σκάλα καὶ ἀνέβηκε στὴν ταράτσα τοῦ σπιτιοῦ τῆς Μαργαρώνας μετὰ τὸν σκοπὸν νὰ δώλῃ ἐκεῖ μέσα εἰς μιὰ γλάστρα τὸ ποιῆμα του. Θὰ τὸ εἰσάγῃ ἐκεῖ ἡ Μαργαρώνα. Τὴν ὥρα ὅμως ποῦ αὐτὸς σκαρφίζοντο ἐκεῖ ἐπάνω, πέρασε ἀπὸ κάτω ὁ μάγιστρος τῆς Μητροπόλεως. Ὁ μικρὸς ποιητὴς τρομοκρατήθηκε. Ἄν τὸν ἔβλεπαν ἐκεῖ ἦταν χαμένος. Εὐτυχῶς ὁ Ἰακώβος δὲν τὸν ἐπρόσεξε. Πάντως ὁ Βιζυηνὸς τὸσον ἐτρομοκρατήθη, ὥστε κατέβηκε γρήγορα ἀπὸ τὴ σκάλα καὶ πήγε πάλιν νὰ κωθῇ στὴν σοφίτα του).

60Ν

Πέρασαν τρεῖς μέρες καὶ ὁ Βιζυηνὸς δὲν εἶδε τὴν ἀγαπημένην του. Σὰν τὸν παλαιὸ ρωμαντικὸ ἑραστή, ρωτοῦσε τὸν ἐαυτοῦ τοῦ:

Ποῦ νὰ εἶναι, τί νὰ κίνη;
ἀρὰ γε νὰ μ' ἐνθυμῆται;

Τέλος, τὴν τετάρτη μέρα, κατὰ τὸ δειλινὸ, ἀπὸ τὸ παράθυρο τῆς σοφίτας του εἶδε τὴ Μαργαρώνα νὰ προβαίνει στὴν ταράτσα. Ἡ καρδιά του ἀναφερούργισσε.

Ἡ κόρη ἐπροχώρησε στὶς γλάστρες, ἔφτασε στὴ μπουγαρινιά καὶ ὁ Βιζυηνὸς τὴν εἶδε νὰ παίρνῃ μέσ' ἀπὸ τὰ κλαδάκια τὸ χαρτί μετὰ τὸ ποιῆμα. νὰ τ' ἀνοίγῃ καὶ ἡ ἔκπληξις νὰ ζωγραφίζεται ζωηρὴ στὸ πρόσωπό της.

Λοιπὸν, τίς περασμένους τρεῖς δὲν εἶχε ἀνεβῇ στὴν ταράτσα;

Ὁ Βιζυηνὸς ἐπρόβαλε πρὸς πολὺ στὸ παράθυρο κ' ἔβλεπε τὴ φωνὴν του στὰ ὕψη.

— Μαργαρώνα!... Μαργαρώνα!

Ἔσκυψε πάνω ἀπὸ τὸ στηθαῖο τῆς ταράτσας ἡ κόρη καὶ τοῦ εἶπε:

— Ὠραῖο!... Δὲν ἤξερα πὼς εἶσαι καί... ποιητάρης!...

Ἡ ὕψις τῆς ἔλαμπε ἀπὸ ἓνα χαμόγελο εὐτυχίας.

— Αὔριο τὸ βραδῶνι νὰ με περιμένῃς ποῦ θὰ σχολάσω!... τοῦ ἐσφύριξε καὶ ἀποτραβήχθηκε βιαστικά, γιατί εἶχε ἀκούσει δῆματα στὴ σκάλα τῆς ταράτσας.

Ὁ Βιζυηνὸς ἐκατάλαβε πὼς ἀνέβαινε ἡ μητέρα της ἡ κανένας ἄλλος τοῦ σπιτιοῦ καὶ κρύφθηκε κ' αὐτός. Τὰ πρῶτα βρασνάκια τῶν ἐρωτευμένων, τὰ πρῶτα ἀγκάθια στὴ ροδωνιά τῆς κρυφῆς ἀγάπης...

Ὅμως, τὴν ἴδια μέρα, ὁ περιπαθὴς ἐραστὴς ἐστιχούργησε τὸ δεύτερο ἐρωτικὸ του. Ἐκεῖνο τὸ ἀέχαιο φανέρωμα τῆς μητέρας της — ὡρισμένως ἐκεῖνη θὰ ἦταν — τὸ συλλογιζότανε τώρα μετὰ δυσθυμία. Κακὰ προμηνύματα ἐννοιοῦσε γιὰ τὸ μέλλον τοῦ ἐρωτᾶ

τους. Κ' ἔλεγε νὰ προσπαθῇ νὰ βάλῃ χαλινὸ στὴν καρδιά του, νὰ τὴν ἀποτρέψῃ. Ἐγραψε, λοιπὸν, τίς μελαγχολικὰς σκέψεις του σὲ τετράστιχα:

Καρδιά, τοῦ κάκου μὴ χτυπᾷς
μὴν κρούεις στὰ χαμένα:
Ἡ νέα κόρη ποῦ ἀγοπᾷς
δὲν εἶνε διὰ σένα.

Ἐν' ἄστρο θάλλει τὴν αὐγή,
τὸν οὐρανὸ λουλουδί.
Ταυρίζεις νὰ τὸ κυνήγῃ
τῆς γῆς τὸ πεταλούδι;

Ἀστράφτει στὸ βαθὺ γιάλο
λαμπρὸ μαργαριτάρι.
Ποῖς ἐλαφρὸς σὰν τὸ φελλὸ
βουτᾷ γιὰ νὰ τὸ πάρῃ;

Ὠραῖο πρᾶγμα ἴ' ἡ φωτιά!
Κάθε παιδί τὸ λέει
Ὠραῖο, μὴ γιὰ τὴν ματιά
γιὰ τὰ χερᾶκια, καίει!

Ὠραῖα εἶνε κ' ἡ εἰρήνη
ποῖός μας τ' ἀρνιέται τάχα;
Μ' αὐτὴ, καρδιά μου, θὰ παρθῇ
μὲ μέταλλο μονάχα.

Γι' αὐτὸ τοῦ κάκου μὴ χτυπᾷς,
μὴν κρούεις στὰ χαμένα:
Ἡ νέα κόρη ποῦ ἀγοπᾷς
δὲν εἶνε διὰ σένα.

Τὴν ἴδιαν μέρα, ὁ Βιζυηνὸς καὶ ἡ Μαργαρώνα συναντήθηκαν καὶ περὶ τὴν κάμπτουσα διάστημα μὰς. Εἶπαν, ὅλα ἐκεῖνα τὰ κουτὰ, ὅλα τὰς γοητευτικὰς πρῶτας λόγια τῆς ἀγάπης.

Σιγασμένα οἱ βρασνὺνες σκιὲς κατέβαιναν καὶ ὁ πῆρας ἦταν γεμάτος ἀνοιχτάτικες εὐωδίαις. Τὸ ζευγαρί τῶν ἐρωτευμένων προχωροῦσε μετὰ τὴν ψυχὴ μεθυσμένη ἀπὸ τὸ ἀνέκταρ τῆς φιλότητος.

Σὲ μιὰ στροφή, τὴν ὥρα ποῦ τὸ βραδυνοῦ σκοτάδι τοὺς ἐπροστάτευε, ὁ Βιζυηνὸς ἐπίασε τὸ χέρι τῆς φίλης του καὶ τὴν ἐπρόσεξε ἀπαλὰ στὸ στήθος του.

Μιὰ φουντωτὴ ἀκάκισα κρεμοῦσε ἀπάνω ἀπὸ τὰ κεφάλια τοὺς τ' ἀνθισμένας τῆς κρόσσας.

Ἡ γωνία ἦταν παράμερη, μοναχική. Καμμιὰ σκιά σκιά διαβάτη. Καμμιὰ ἀνθρώπινη παρουσία...

Ὁ Βιζυηνὸς καὶ ἡ Μαργαρώνα ἀλλάξαν τὸ πρῶτο φιλή...

Ἀπὸ τὴν ἡμέρα ἐκεῖνη οἱ συναντήσεις τοὺς ἦσαν συχνές. Εὗρισκαν χίλιους τρόπους γιὰ νὰ ξεμοναχιάζωνται, σὲ πρὸ μακρυνὰ μέρη.

Ὁ πολυμῆρος Θρακιώτης ἀπὸ τότε ποῦ ἐκινδύνευε εἶχε ὀρκισθῇ νὰ μὴν ἀποτολμῇ ν' ἀνεβῇ στὴν ταράτσα μετὰ τὴν κινήτῃ σκάλα. Τώρα ὅμως, ὁ ἐνθουσιασμός τῆς ἀγάπης τὸν ἔκανε νὰ λησμονήσῃ τὴν τρομάραν ποῦ πέρασε. Ἐνα βραδῶνι, στὸ θῆμα, ἐσφύριξε στ' αὐτὴ τῆς φίλης του τὰ λόγια αὐτά:

— Ἀπόψε, Μαργαρώνα, ἄμα πλάγιάσουν οἱ ἄλλοι, θὰ σκαρφισθῶ σὲν κρεμαστὸ κῆπο σου Μὴν πῆς ὄχι, ἀγάπη μου!...

Καὶ ἡ Μαργαρώνα ὄχι μόνον δὲν εἶπε «ὄχι», ἀλλ' ἀπεναγνίσκει τοῦ ἐσφίξε τὸ χέρι καὶ τοῦ μουρμούρισε:

— Θὰ σὲ περιμένω!...

Ἦταν πολὺ θερμὸ ἐκεῖνο τὸ κορίτσι, μετὰ τὸ πρῶτον ἀναπτύγμενον σῶμα καὶ τὰ σαρκώδη χεῖλη, σὰν

κρέμας ποὺ προκαλοῦσαν τὸν πόθο — τὰ χεῖλη ποῦ δισποσάν ἀράδα πὰ φιλία, τὰ μάτια ποῦ σάτευαν τὴν καρδιά τοῦ νέου καὶ ἔδιναν ἀφθονὲς ὑποσχέσεις...

Ὡς τόσο, τῇ στιγμῇ ποῦ ἦταν ν' ἀποχωρισθῶν, ἡ Μαργαρώνα τοῦ εἶπε:

— Νάχῃς ὅμως τὸ νοῦ σου, Γιώργο, νὰ μὴ σὲ ἱσοῦνε!... Περαισμένα τὰ μεσάνυχτα νάρθῃς, γιατί ἡ μάμα μου ἀργεῖ νὰ πλάγιασῃ...

— Καὶ ὁ πατέρας σου; ρώτησε κείνος.

— Ὁ πατέρας λείπει σὲ ταξίδι.

— Ποῦ πάει;

— Στὴ Χίο, γιὰ δουλειές...

Μοῦ εἶπε πὼς θὰ μοῦ φέρῃ καὶ γλυκὸ φυστικᾶκι. Τρελαίνουμαι γιὰ τὸ φυστικᾶκι! Ἐσὺ;

— Ἐγώ... τρελαίνουμαι... γιὰ σένα, ἀπάντησε ὁ νεαρὸς στιχοῦργος καὶ τῆς ἔδωσε τὸ χέρι.

Κινήθηκαν νὰ φύγουν.

Ἀέφωνα, ἡ Μαργαρώνα στάθηκε, καὶ σοβαρῇ τοῦ ἔκανε μιὰ συστάσι:

— Ἀκού, Γιώργο: Νὰ προσέχῃς! Νὰ βάλῃς καλὰ τὴν σκάλα!... Καὶ τὸ νοῦ σου στὸ διάφο!... Αὐτὸς κάπῃ θὰ μυρίσῃται, γιατί προχτὲς παρὸν ἀπάντησα ἰσὴν πλατεία, μετὰ κοίταξε μ' ἓνα τρόπο παράξενο... Ἐρεῖς τί 'ναι αὐτοὶ οἱ καλόγεροι!...

— Ἐμένα θὰ μοῖ τοὺς πῆς;...

— Ἄμ θὰ τοὺς σιγυρίσω 'γὼ δόλους!

— Ἐε!

— Τοὺς γράφω ἓνα ποιῆμα, ποῦ ἄμα τὸ διαβάσῃς θὰ σπάσῃς ἰστὰ γέλια.

— Νὰ μοῖ τὸ φέρῃς, Γιώργο μου. Ἐσὺ θὰ γίνῃς περίφημος ποιητᾶς!... Λοιπὸν, ἀντίο, Γιωργάκη!

— Ἀντίο Μαργαρώνα! Μαργαρώνα! Μαργαριταρένια!...

Καὶ πήρε καθέναν διαφορετικὸ δρόμο, γιὰ νὰ μὴ τοὺς ὑποψιάζωσιν. Ἀλλ' οὔτε ὁ νέος, οὔτε ἡ κοπέλλα ἤξεραν ὅτι ὁ διάκος τῆς Μητροπόλεως, σὰν τὸν Κλαῦδιο Φρόλο τῆς «Παναγίας τῶν Παρισίων», εἶχε παρακολουθεῖ τὴν τελευταία σκηνὴ τῆς αἰσθηματικῆς τους συνομιλίας. Γιατὶ ὁ ξερογκισνὸς ρασοφόρος ἦταν ἐκεῖ, πίσω ἀπὸ τὸ μισογκρεμισμένο τοῖχο ἐνὸς καμμένου σπιτιοῦ καὶ τοὺς παραμόνευε καὶ χαμογελοῦσε σατανικά γιατί κατὰστρωνε τὸ σχέδιόν του αὐτός: «Θὰ σοῦ δείξω ἐγώ, Ἰησοῦνι, μουρμούριζε. Κι' ἐγὼ σου σουραδᾶ. ἔννοια σου καὶ θὰ καλοπεράσῃ!...»

ΣΤΕΦ. ΔΑΦΝΗΣ

ΑΥΡΙΟΝ: Τὸ 7ον Μῆρος.

17/12/1939

17/12/1939

17/12/1939

17/12/1939

17/12/1939

17/12/1939

17/12/1939

17/12/1939

17/12/1939

17/12/1939

17/12/1939

17/12/1939

17/12/1939

17/12/1939

17/12/1939

17/12/1939

17/12/1939

Γεώργιος Βιζυηνός

(ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΩΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ: Ὁ Βιζυηνός, ἡ δραματικὴ ποιητικὴ φυσιογνωμία πού ἐπέρασε τὰ τελευταῖα χρόνια τῆς ζωῆς του εἰς τὸ φρενοκομεῖον, ἐγενήθη ὁ ἕνα μικρὸ χωριὸ τῆς Θράκης, τὴν Βιζύη. Μικρὸ παιδί ἀκόμη, τὸ ἔστειλαν οἱ γονεῖς του στὴν Πόλη διὰ νὰ γίνη ραπτής. Ὁ Βιζυηνός ὁμῶς εἶχε κλίσιν εἰς τὰ γράμματα. Κατὰ τὴν παραμονὴν του στὴν Πόλη, ὁ Βιζυηνός ἐγνωρίσθη μετὰ κάποιον ἐμπορὸν, τὸν Τζελήνην, ὁ ὅποιος καὶ τὸν ἔστειλεν εἰς τὸν Μητροπολίτην Κύπρου μετὰ ἕνα συστατικὸν γράμμα. Ὁ Μητροπολίτης τὸν προσέλαβεν εἰς τὴν Μητροπολιν ὡς ὑποτακτικόν. Θὰ τὸν ἔκαμνε κληρικόν ὅταν ἐξηλώταν. Ὑστερὰ ἀπὸ λίγο καιρὸ ὁ Βιζυηνός ἐγνώρισε ἕνα ὀραῖο κορίτσι, τὴν Μαργαρώνα. Αὐτὸ τὸ κορίτσι τοῦ ἐνέπνευσε τὸ πρῶτον τοῦ ποιήματός του ἔγραψε ὁ μικρὸς Βιζυηνός ἕνα βράδυ, ἐπάνω στὴ σοφίτα τοῦ μητροπολιτικοῦ μεγάρου. Ἐπειτα ἀπὸ μερικὲς μέρες οἱ δύο ἐρωτευμένοι συναντήθηκαν καὶ μίλησαν γιὰ τὴν ἀγάπην τους. Ὁ διάκκος τῆς Μητροπόλεως κρυμμένος κάπου ἐκεῖ παρεκολούθησε τὴν συνομιλίαν τους.)

Τὴν 18ην 1939

Ἡ νύχτα ἦταν χλιαρή, γεμάτη ἀρώματα, προαγωγὸς ἐπιθυμιῶν καὶ ἀμαρτωλῶν ἐπιχειρήσεων.

Ἡ σιωπὴ ἐβασίλευε παντοῦ καὶ τίποτα δὲν ἐπρόδινε ὅτι τρεῖς ψυχὲς ἀνρυπνοῦσαν, προσμένοντας πότε ὁ ἀλέκτωρ νὰ φωνήσῃ τρίς γιὰ τὴν ἀπαρνηθοῦν τὴ φρόνησιν καὶ νὰ ριψοκινδυνεύσουν. Ἡ πρώτη ἦταν ἡ ψυχὴ τῆς Μαργαρώνας, τῆς «μελανοφθαλμοῦ ξανθῆς κόρης» — ὅπως μᾶς τὴν περιγράφει στὶς «Εἰκόνες» τοῦ ὁ φίλος τοῦ Ποιητοῦ Νικόλαος Βασιλειάδης. Ἡ δευτέρη, ἡ ψυχὴ τοῦ Βιζυηνοῦ, τοῦ «νεαροῦ, ἀλλὰ θερμοῦ ἱερόπαιδος» — κατὰ τὸ χαρακτηρισμὸ τοῦ ἰδίου. Καὶ ἡ τρίτη ἦταν ἡ ψυχὴ τοῦ διακκοῦ τῆς Μητροπόλεως, μιᾶ ψυχῇ πού ξεροφυνότανε ἀπὸ τὴ ζήλεια τῆς καὶ τὸν ἔκανε νὰ σπιρογοιρῇ ἀπάνω στὸ καλογερίκο του κρεββάτι σὰν κολασμένος.

Ἐπερίμεναν, λοιπόν, ἀνρυπνοὶ καὶ οἱ τρεῖς. Οἱ δύο ἔρασαν νὰ τρέξουν νὰ πᾶσουν ὁ ἕνας στὴν ἀγκυλιά τοῦ ἄλλου, διψασμένοι γιὰ φιλίᾶ καὶ λοιπὰ παιγνιδίσματα τῆς νεότητος. Ὁμῶς, ἀλλοίμονό τους, ἀνρυπνοῦσε καὶ ὁ Διάκκος, ἔτοιμος νὰ ψαλλιδίσι τὰ φτερά του.

Πρῶτος ὁ κόκκορας τοῦ φάρμακου τοῦ τῆς συνοικίας, ὅπως τὴ φωνὴ τοῦ κ' ἐκάλεσε τους.

ἀδελφούς του σὲ συναγεράμ. Δεύτερος, ὁ πετεινὸς τοῦ ἐμποροῦ ἀνῆγγελεν στὴ Μαργαρώνα ὅτι ἡ ὥρα τῆς ποθῆτῆς συναντήσεως πλησάξει. Τοῦτον ἄκουσε ὁ ἀλέκτωρ τοῦ μητροπολιτικοῦ κοτετοιοῦ καὶ ἀφοῦ ἐχτύπησε μετὰ θόρυβο τὶς φτερούγες του, ἐμπηξε διάτορην τὴν κραυγὴ τοῦ σὸ σκοτάδι καὶ εἶδο. ποίησε τὸ τέκνον τῆς Βιζύης ὅτι καιρὸς ἦταν νὰ πάσῃ στὴν ἀποθήκη γιὰ τὴ σκάλα.

Καὶ ἀμέσως, ὅλοι οἱ πετεινοὶ τῆς γειτονιάς ἐβάλλθηκαν νὰ λαλοῦν ὅτι πέρασαν πειὰ τὰ μεσάνυχτα τῆς ὑποθλητικῆς ἐκείνης θερμῆς νύχτας...

Ὁ Βιζυηνός ἐτοιμάστηκε ν' ἀνεβῇ στὸν οὐρανὸ τῆς εὐτυχίας — ἦγουν στὴν ταρατσα τῆς ὀραίας φίλης του. Πατώντας πάντα «ἀκροπόδαρά» — ὅπως λένε στὴ Θράκη — ἐστήριξε τὴ σκάλα στὸ πρεβάζο τῆς κάμαράς του καὶ τὴν ἀλλή ἀκρὴ στὸ στηθαίον τῆς ταρατσᾶς καὶ σὰν νεαρὸς γάτος ἐσκαρφάλωσε καὶ πήδησε ἀπάνω ἀπὸ τὶς γλαστρες μετὰ τὰ μυριστικά.

Ἡ Μαργαρώνα ἦταν ἐκεῖ καὶ τὸν ἐπερίμενε, σφιγνὴλὴ μέσα στ' ἄσπρο φόρεμά της, καμωμένο ἀπὸ μαλακὸ καὶ φινό πανί τῆς Κύπρου. Ὁ Γιώργος τὴν ἀρπάξε στὴν ἀγκυλιά του κ' ἐνοιωσε τὸ ἀγαπημένο ζεστὸ κορμί της νὰ φρίσῃ ὁλόκληρο ἀπὸ τὴν δονήν καὶ φιλοτητά.

Βρισκόταν ἐκεῖ μιὰ μεγάλη κασὸνα, χαμηλὴ καὶ αὐτὴ ἔβγαλε θρόνος τοῦ ἐρωτᾶ τοῦ.

Τὰ λόγια τους ἦταν γεμάτα πάθος, ὀρκὶ αἰώνιας λατρείας, οἱ στεναγμοὶ τους ἐκείνοι πού θγάζουν οἱ νέοι ἄνθρωποι ἀπὸ τὸν καιρὸ τοῦ Ρωμαιοῦ καὶ τῆς Ἰουλιέττας, ἡ καλύτερη ἀπὸ τὸν προϊστορικὸ τὸν Πρωτοπλάστῳ στὸν Παράδεισο τοῦ καλοῦ Θεοῦ.

Γιώργο μου, μ' ἀγαπᾷς;

Μαργαρώνα μου, σὲ λατρεύω!

Κ' ἐρώτουσε ὁ ἕνας τὸν ἄλλο, σὰν νὰ μὴν ἦταν τὰ φιλία τους ἡ καλύτερη διαθεβαίωσις.

Ἐνας ξένος ποιητὴς ὀνομάζει τὸ φιλίημα «ρόδινη περισπωμένη σὸ ρῆμα ἀγαπᾷ». Λοιπὸν ἐκείνη τὴ νύχτα ὁ ποιητὴς τῆς Βιζύης ἔκανε κατ'ἀρχὴν ἀπὸ περισπωμένους καὶ ἡ γλυκεῖα κόρη τῆς Κύπρου τοῦ ἔσανδινε πρόθυμῃ τὶς ρόδινες ἐκείνες ἐκδηλώσεις του. Καὶ ἦταν τόσο εὐτυχισμένο τὸ νεαρὸ ζευγάρι πού ἔλεγε νὰ μὴν τελειώσῃ ποτὲ κείνη ἡ νύχτα, νὰ μὴ δύσουν ποτὲ κείνα τ' ἀστρα πού τοὺς κοίταζαν ἀπὸ ψηλά σὰν μάτια προστατευτικῆς καλωσύνης, ἐκείνη ἡ Κυπριώτικη νύχτα, ἡ μυρωμένη ἀπὸ τ' ἀνθὰ τῶν λεμονοδέντρων τοῦ ἀντικρυνοῦ κήπου καὶ ὧν τῶν ἄλλων τῆς περιοχῆς.

Ἀξαφνὰ, σηκώθηκε ἕνας θόρυβος ξένος, παράτερος κραυγὲς θυμοῦ κ' ἐμπαιγμοῦ μέσα στὴ μετameσονυχτία ἡσυχία, πού ἔκαναν τοὺς δύο ἐρωτευμένους νὰ σηκωθοῦν ἀλαφισμένοι, ἐντρομοὶ, μὴν ἔξροντας τί γινότανε.

Ὁ Διάκκος τῆς Μητροπόλεως εἶχε σηκώσει στὸ ποδάρι ὅλο τὸ μέγαρο. Πρῶτα εἶχε ξυπνήσει τὸ μάγειρα καὶ τὸ ἄλλο ὑπηρετικὸ πρόσωπο.

— Ἰάκωβε! ἔγνῃς νὰ ἴδῃς τὸν κολασμένο τὸν Γιώργη πού βρίσκεται στὴν γειτονικὴ ταρατσα!

— Μὲ τὴ Μαργαρώνα;

— Ἀμ μὲ ποῖαν ἄλλη! Δὲ στάλεγα...

Ἐπύνησαν καὶ οἱ δύο, ἔμειναν τὴν αὐλὴ τοῦ σπιτιοῦ ἀπὸ φωνές, ἀπὸ τὸ ζηλόφθονο περιγέλασμα καὶ τέλος πῆραν μιὰν ἀπόφασι: Ν' ἀνεθοῦν στὸ μέγαρο, νὰ ξυπνήσουν τὸ Μητροπολίτη καὶ νὰ τοῦ καταγγελοῦν τὴν πράξιν.

Χτύπησαν τὴν πόρτα του.

— Σεβασμιώτατε, ξυπνήστε!...

— Τί ναι; Τί συμβαίνει; ρώτησε τέλος ἀπὸ μέσα ὁ σεβασμιὸς ἱεράρχης μετὰ τὴν γεροντικὴν του φωνή.

— Εἰμὶ ἐγώ, ἅγιε Δέσποτα.

— Ἐλα μέσα, διάκκο... Διατί αὐτὴ ἡ νυκτερινὴ ἀναστάσις;

Ὁ διάκκος ἐξήγησε στὸν «Γεροντά του» ὅτι ὁλόκληρο τὸ προσωπικὸ τῆς Μητροπόλεως βρισκότανε ταραγμένο, φοβερὰ σκανδαλισμένο, ἐξ αἰτίας τοῦ ὑποτακτικοῦ του, τοῦ Γεωργίου Βιζυηνοῦ.

Ὁ ἱεράρχης ἀνεσηκώθη στὸ στρώμα.

— Πῶς! Τί ἔκαμε; Μῦλα καθαρα, διάκκο!...

— Αὐτὴ τὴ στιγμή βρίσκεται στὴν ταρατσα τοῦ γειτονικοῦ σπιτιοῦ.

— Διὰ ποῖον σκοπόν;

— Πῶς νὰ τὸ εἰπῶ εἰς τὴν Σεβασμιότητά σας, ἐμουρμούρισε ὁ διάκκος τάχα ντρεπομενος. Φαίνεται ὅτι ὁ Σατάνας τὸν ἔβαλε εἰς πειρασμόν. Εὐρίσκεται εἰς... ἐρωτικὴν συνεννόησιν μετὰ τὴν θυγατέρα τοῦ γείτονος!

Τὴν σεμνὴν Μαργαρώνα; ἰ ρώτησε κατὰπληκτος ὁ ἀγαθὸς κληρικός.

— Ἀλλοίμονον μετὰ αὐτὴν, Σεβασμιώτατε! ἀπάντησε μετὰ κλαψιάρικο τόνο ὁ διάκκος.

Ὁ Δεσπότης πέταξε τὰ σκεπάσματα ἀπὸ πάνω του καὶ κατέβηκε ἀπὸ τὸ κρεββάτι.

— Δός μου τὸ ράσο μου, εἶπε στὸν διάκκο, καὶ πάμε.

Ἀπὸ ἕνα παράθυρο τοῦ διαδρόμου, ὁ Δεσπότης ἐπρόβαλε τὸ κεφάλι του καὶ εἶδε. Γιατί ἡ αὐλὴ ἦταν κατάφωτη τώρα ἀπὸ τὰ φανάρια καὶ τὰ κεριά πού κρατοῦσαν οἱ ἄνθρωποι τοῦ Μητροπολιτικοῦ μεγάρου, ὅλο τὸ βοηθητικὸ προσωπικὸ πού ἔστελταν ψηλὰ τὰ φῶτα καὶ συζητοῦσαν μεγαλόφωνα γιὰ τὸ σκάνδαλο καὶ χειρνομουσαν.

Ὁ Δεσπότης μόλις ἐπρόφτασε νὰ ἰδῇ τὴ σκάλα, γιατί ὁ μοχλοῦρος διάκκος ἔτρεξε στὴ σοφίτα καὶ τὴν ἐπῆρε μέσα, νὰ κόψῃ κάθε δρόμο ὑποχωρήσεως στὸ δυστυχισμένο Βιζυηνό. «Μεῖνε τώρα κεῖ νὰ σὲ πιάσῃ ἡ μάνα της στὰ πράσα!» εἶπε.

Καὶ ἀλήθεια: Ὁ θόρυβος εἶχε ξυπνήσει μερικοὺς γείτονες, καθώς ὁ δρόμος ἦταν στενὸς καὶ τὰ σπιτία κοντὰ-κοντὰ. Ἡ μητέρα τῆς Μαργαρώνας ἐπρόβαλε καὶ κείνη στὸ παράθυρο καὶ βλέποντας τὰ φῶτα, ρώτησε:

— Τί εἶναι, καλέ; Τί τρέχει; πυρκαγιά; Τὴν 18ην 1939

Μερικοὶ ἐγέλασαν, γιατί εἶχαν μάθει τί συνέβαινε. Καὶ ὁ Ἰάκωβος ὁ μάγειρας ἀπάντησε χασκογελώντας:

— Ναι, πυρκαγιά στὴν ταρατσα σας, κοκκῶνα Δημητρά! Τρέξε νὰ τὴ σβύσῃς!...

— Δυστυχία μου! ἐφώνασε ἡ μητέρα τῆς Μαργαρώνας πού ἦταν γυναίκα ἀγαθὴ κ' εὐκολόπιστη. Βοήθεια! Βοήθεια!

Κ' ἔτσι, ὅπως ἦταν, μετὰ τὴ νυχτικά της, ἔτρεξε ν' ἀνεβῇ στὴν ταρατσα.

ΣΤΕΦ. ΔΑΦΝΗΣ

ΑΥΡΙΟΝ: Τὸ 8ον Μέρος.

ΑΠΟ ΤΗΣ ΑΥ-
ΡΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΑΣ

ΕΙΣ ΤΟΝ

“ΤΥΠΟΝ”

813...

Ο ΚΑΤΑΠΑΛΗΚΤΙΚΩΤΕΡΟΣ
ΑΘΛΟΣΤΟΥ ΑΡΙΣΤΟΚΡΑΤΟΥ
ΛΟΠΟΔΟΥΤΟΥ

ΑΡΣΕΝ

ΛΟΥΠΕΝ

δλεις με τον άνάμι
ηθυσμόν

Γερμανοί άντιμέτ

καότες όλω ντών εθνών π
ζουν τα καταστήματά
βράδου

Είς τούς δρόμους, άποκ
τα ταγματών εφόδου με
ας στολάς των, παρελαύν
θε βράδου ζητωκραυγάζον
ηλ Χίτλερ». Είς τα πεζο
χειροκροτούν νέοι που μο
στρεψαν από το στρατόντε
γασίας της Γερμανίας δια
ράσουν το ασβατοκύριακ

Πίσω από αυτήν την έ
των άγκυλωτών σταυρών
σημαίων, ή δύναμις εύρ
είς χείρας της άστυνομίας
μαύρο σκουράς.

«Η Κοινωνία των Έθνών
πιτρέπει άλλοτε εις το Δάντ
νά έχη χιλίους άστυνομικούς, ο
Κ. Γκραίτσερ όμως διεμαρτυρήθη
λέγων ότι ο Ινέοι του Δάντσιγκ
θέλουν να έγκυμανσθούν στρατιω
τικώς, όπως και οι άλλοι νέοι της
Γερμανίας. Τέλος έπετράπη εις το
Δάντσιγκ να έχη «κληρωτούς»
και σημερον πεντακόσιοι κληρω
τοί είνε εγκατεστημένοι εις τούς
στρατώνας της οδού Τσιμπότ, ό
που άλλοτε έμενεν ένα σύνταγμα
Ούσσάρων του Θανάτου.

Άλλά και οι ίδιοι οι κάτοικοι
του Δάντσιγκ θα γελάσουν άν
τους πήτε ότι υπάρχουν μόνον α
τοί οι χίλιοι πεντακόσιοι άστυνο
μικοί. Θα σάς πούν ότι υπάρχουν
πολλοί περισσότεροι έτοιμοι «ν, ά
πελευθερώσουν» το Δάντσιγκ, άν
ο Χίτλερ δώσει το σύνθημα.

Καθημερινώς άποσπάσματα της
άστυνομίας αυτής παρελαύνουν
εις τας οδούς με όπλα και πολυ
βόλους, ή πηγαίνουν να κάμουν
άσκησης, έξω από την πόλιν. Και
ή μαύρη φρουρά παρελαύνει εις
τούς δρόμους με «έπ, ώμου», πα
ραβαίνουσα άπροκαλύπτως το κα
ταστακτικόν της Κοινωνίας των Έ
θνών που άπαγορεύει τα όπλα.

Έν τώ μεταξύ ή αδιάκοπος και
έπίμονος έκατρετρία των έθνικο
σοσιαλιστικών έφημερίδων φαίνε
ται έπιτυγάνουσα τον σκοπόν
της. Και τα δύο μέρη έχουν έννευ
ρισθή. Οι μεθοριακοί φρουροί έ
ξετάζουν με αυστηρότητα τα δια
βατήρια και άπαγορεύουν την δι
άβασι νεις όσους δεν είνε άπολύ
τως έν τάξει.

Επί της μεγάλης σιδηράς γε
φύρας που συνδέει τας όχθας του
Βιστούλα, οι πρασινοντυμένοι Πο
λωνοί στρατιώται έχουν έγκατα
στήσει φωλεάς πολυβόλων και έ
λαφρών πυροβόλων. Είς την πα
ραμεθόριον περιπολούν συνεχώς
πολωνικά άποσπάσματα διά την
πόλιν. Πίσω από αυτά είνε συγκεντρωμέ
νος όγκος του πολωνικού στρα
τού με τα στόμια ών θαρέων πυ
ροβόλων έστραμμένα προς το
Δάντσιγκ.

(ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΩΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ:
Ο Βιζυηνός, ή δραματική ποιητική φυ
σιονομία που έπέρασε τα τελευταία χρό
νια της ζωής του εις το φρενοκομείον,
έγεννήθη ό ένα μικρό χωριό της Θρά
κης, την Βιζύη. Μικρό παιδί άκούη, το έ
στείλαν οι γονείς του στην Πόλη διά να
γίνη ράπτης. Ο Βιζυηνός όμως είχε κλι
σιν εις τα γράμματα. Κατά την παραμο
νήν του στην Πόλη, ο Βιζυηνός έγνωρίσθη
με κάποιον έμπορον, τον Τζελεμπήν, ο ό
ποιος και τον έστειλεν εις τον Μητροπο
λίτην Κύπρου με ένα συστατικόν γράμμα.
Ο Μητροπολίτης τον προσέλαθεν εις την
Μητρόπολιν ως ύποτακτικόν. Θα τον έκα
μνε κληρικόν όταν έμεγάλωνε. Ύστερα
από λίγο καιρό ο Βιζυηνός έγνώρισε ένα
ώραιο κορίτσι, την Μαργαρίταν. Αυτό το
κορίτσι του ένέπνευσε το πρώτον του ποιή
μα που το έγραψεν ο μικρός Βιζυηνός έ
να βράδυ, έπάνω στη σοφίτα του μητρο
πολιτικού μεγάρου. Έπειτα από μερικές
μέρες οι δύο έρωτευμένοι συναντήθηκαν και
μίλησαν για την άγάπη τους. Ο διάκκος
της Μητροπόλεως κρυμμένος κάπου εκεί πα
ρηκολούθησε την συνομιλία τους και έτρε
ξε να ξυπνήση και τούς άλλους του μητρο
πολιτικού μεγάρου. Άνεσθίνουν όλοι μαζί,
ξυπνούν τον Μητροπολίτη και του καταγ
γέλλουν το γεγονός. Ο Δεσπότης έβγα
ζει από παρόντο και τούς είδε. Η μητέρα της
Μαργαρίτας άρπνισθείσα από φωνές που
την είδωποιούσαν πώς έπιασε φωτιά στο
σπίτι, έτρεξε ν' ανέβη στην ταράτσα).

80Ν

Άμα έφτασε πάνω ή κώνα-Δή
μητρα, άνοιξε την πορτούλα, έβη
κε στο πλάτωμα της ταράτσας
και δεν είδε τίποτα, γιατί οι δύο
ένοχοι είχαν καταφύγει σέ μιά
γωνιά και στέκονταν ζαρωμένοι
μέ τρεμούλα και χτυποκάρδι. Η
νοικοκυρά του σπιτιού έκύτταζε
δω κ' εκεί, μά δεν έβλεπε φλό
γες.

Προχώρησε λοιπόν, ως το πε
ζούλι της ταράτσας και σκύβον
τας κάτω, ρώτησε τούς φανοφό
ρους του Μητροπολιτικού:

— Πού είνε, καλέ, ή περκαγιά;

— Εγώ δεν έλέω τίποτα.

Ο Δεσπότης που την άκουσε ά
πο κάτω θύμωσε:

— Διάκο, άς τελειώση αυτή ή ά
πρεπής κωμωδία, είπε. Πήγαινε
να μου τον φάρη και θα τον διορ
θώσω εγώ!

Ο Βιζυηνός τ' άκουσε και πά
νωσε ή καρδιά του. Η Μαργα
ρίνα έβγαλε τούς θρήνους. Και ή
μπερδέτης έπήρε τέλος κάθο.

— Μπα!... τί άκούω;...
Εσύ σαι δώ, Μαργαρίτα;...

Η γοητή κυρία έπλησίασε, ξε
χώρησε τέλος το κατάλευκο σχή
μα της κόρης της να σφίγγεται
περίτροπο σ' έν άλλο σώμα άν
τρικό και λίγο έλειψε να λιγοθυ
μίσση.

— Τι; τί; Έλεγε... Ποιός είνε;...
ποιός είν' αυτός;... Τι τρέχει έ
δώ;

Ο Βιζυηνός είχε χάσει τα λό
για του, τ' αυτιά του βούζαν κ'
ένόμιζε πως ένας δυνατός σεισμός
συνεκλόνιζε ούρανόν τε, γήν και
θάλασσαν, και πως τ' άστρα έχό
ρευαν άπάνω από το κεφάλι του.
Ώστόσο, κατώρθωσε να δρη τέλος
κάτι να πη, να δειχτή ή πότνη ά
πέναντι της φίλης του:

— Η... Μαργαρίνα δεν φταίει,
έστέβδιζε... εγώ... την παρέσυ
ρα... να την συγχωρήσετε, πα
ρακαλώ, και...

Τότε πειά ή κώνα Δήμητρα
έξύπνησε όλότελα κ' έμπηξε τις
φωνές:

— Ά, εσύ 'σαι, έ; το παπαδάκι;
που μου διαβάζεις κάθε Κυριακή
τόν Άπόστολο και ύστερα ξελο
γιάξεις τα κορίτσια του κόσμου;
... Στάσου να σου δείξω 'γώ, πα
ληόπαιδο, μπερμπάντη!...

Και σαν μαινάδες χύθηκε άπά
νου στον ταλαίπωρο Βιζυηνό και
τον άρπαξε από τ' αυτί, ενώ ή
Μαργαρίνα έκλαιγε.

— Μη, μαννούλα, μή!... είνε τί
μιος νέος, έχει καλούς σκοπούς
και!...

Άλλ' ή κώνα Δήμητρα ήταν ά
συγκράτητη και δεν έννοούσε ν' ά
φήση τον Βιζυηνό από τα χέρια
της. «Έσένα, ύστερα θα σέ σιγυ
ρίσω!» Έλεγε στην κόρη της και
χτυπούσε το Βιζυηνό, που δεν άν

Γεώργιος Βιζυηνός, ο «ραψωδός της Θράκης»

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΕΚ ΤΗΣ 1ης ΣΕΛΙΔΑΣ)

τιστεκότανε καθόλου, μόνο έσκυ
βε το κεφάλι του, να προφυλαχθή
από τα μητρικά γκρατσουίσματα.

Έκείνη τη στιγμή, ή γρηα πα
ραδουλεύτρα του σπιτιού, φανερώ
θηκε στην ταράτσα και είδωπιή
σε την κυρά της ότι ο διάκκος του
Δεσπότη και οι άλλοι περιμένουν
κάτου στην έξωπορτα να παραλά
βουν το φταίχτη.

— Να τούς φέρω άπάνου, κυρά;

— Όχι, δε μου χρειάζονται κα
θόλου! άπάντησε ή φρενιασμένη
μητέρα.

Και στο Βιζυηνό:

— Μπρός τώρα! τσακίσου! Κι'
άμα γυρίση ο πατέρας ατηνής
έδώ από το ταξίδι, θα φας κι' από
κείνονε το μπερντάχι σου. Όζω
από δώ, που μούθελες να μου κά
νεις και το Ρωτόκριτο, τσακλοκού
δοιμο!...

Ο Βιζυηνός έσκυψε το κεφάλι
και κατέθηκε σά βρεγμένος γά
τος από τα ύψη της έρωτικής του
δόξας. Κάτου τον περίμεναν οι άλ
λοι και τον ώδηγησαν στο Μητρο
πολίτη Κύπρου.

Όταν ο άμαρτωλός της άγά
πης αντίκρυσε την αυστηρή μορφή
του προστάτου του, κείνα τα ζα
ρωμένα φρύδια που κάτω τους ά
στραφταν οι κεραυνοί της όργης,
έννοιωσε την ύπαρξή του να λυγι
ζη, και χωρίς να το θέλη, έπεσε
στά γόνατα.

— Μένε εκεί ν' άκούσης την τι
μωρίαν σου, άθλιε!, έδόθη ο Μη
τροπολίτης.

Και ή άπόφασις έδωγκε όπως
την άναγράφει ο Βασιλειάδης:

«...Η καταδίκη του ήτο επί τεσ
σαράκοντα ήμέρας να τρώγη δη
ρόν άρτον και να διαβάξη τρίς το
Μέγα Άπόδειπνον Συναίμα τώ έ
δόθη κομποχοίνι δι' εκατόν και
πεντηκοντα γονυκλισίας καθ' ήμέ
ραν!...»

★

Άποτραβηγμένος στη σοφίτα του
ο Γεώργιος Βιζυηνός, ύποταγμέ
νος στη Μοίρα, έκτελούσε την ποι
νή του.

Μέσα στη μοναξιά του, παρηγο
ριά του μοναδική ήταν να γράφη.
Η έμπνευσις, το θείο δώρο, δεν
τον εγκατέλειψε ποτέ, σέ όλη τη
βασιανισμένη ζωή του... Έγραφε,
λοιπόν, στιχουργούσε τα βάσανά
του, τον καταδιωγμένο του έρω
τα, και πότε-πότε πρόβαινε στο
παράθυρο και κύτταζε ψηλά, έφα
χνε με τα μάτια διασπασμένα για
τη μορφή Έκείνης.

Άλλ' ή Μαργαρίνα δεν φαινό
τανε πουθενά...

ΣΤΕΦ. ΔΑΦΝΗΣ

ΑΥΡΙΟΝ: Το 9ον Μέρος.

ΕΙΣ ΤΗΝ 4ΗΝ ΣΕΛΙΔΑ

ΑΡΧΙΖΕΙ ΑΠΟ ΣΗΜΕΡΟΝ ΤΟ

ΝΕΟΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΝ ΜΥΘΙ

ΣΤΟΡΗΜΑ ΤΟΥ

ΜΩΡΙΣ ΛΕΜΠΛΑΝ

813

ΕΝΑΣ ΚΑΤΑΠΛΗΚΤΙΚΟΣ ΑΘΛΟΣ

ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΟΚΡΑΤΟΥ

ΛΗΡΟΔΟΥΤΟΥ

ΑΡΣΕΝ ΛΟΥΠΕΝ

ΕΙΣ ΤΗΝ 5ΗΝ ΣΕΛΙΔΑ

Η ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΟΥΑΣΙΚΤΩΝΑ

ΤΩΝ ΑΓΓΛΩΝ ΒΑΣΙΛΕΩΝ

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΙΣ ΤΟΥ ΕΙΣ ΑΜΕ

ΡΙΚΗΝ ΑΠΕΣΤΑΛΜΕΝΟΥ ΤΟΥ

«ΤΥΠΟΥ» Κ. Γ. ΝΑΖΟΥ

ΕΙΣ ΤΗΝ 6ΗΝ ΣΕΛΙΔΑ

Η ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΤΗΣ ΠΟΛΥΚΡΟ

ΤΟΥ ΔΙΚΗΣ ΤΟΥ ΝΤΡΕΥΦΟΥΣ

ΕΙΜΑΙ ΑΘΩΟΣ!...

ΕΙΣΕΡΧΕΤΑΙ ΕΙΣ ΤΟ ΠΛΕΟΝ ΕΝ

ΔΙΑΦΕΡΟΝ ΜΕΡΟΣ ΤΗΣ

(ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΩΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ)
 Ὁ Βιζυηνός, ἡ δραματικὴ ποιητικὴ φυσιογνωμία πού ἐπέρασε τὰ τελευταῖα χρόνια τῆς ζωῆς του εἰς τὸ φρενοκομεῖον, ἐγενήθη ὅς' ἓνα μικρὸ χορὸ τῆς θρησκείας, τὴν Βιζύην. Μικρὸ παιδί ἀκόμη, τὸ ἐστεῖλαν οἱ γονεῖς του στὴν Πόλιν διὰ νὰ γίνῃ ράπτρις. Ὁ Βιζυηνός ὅμως εἶχε κλίσιν εἰς τὰ γράμματα. Κατὰ τὴν παραμονὴν του στὴν Πόλιν, ὁ Βιζυηνός ἐγνωρίσθη μὲ κάποιον Ἐπαύρον, τὸν Τεσσαῖτην, ὁ ὁποῖος καὶ τὸν ἐπέλεξε εἰς τὸν Μητροπολίτην Κύπρου μὲ ἓνα συστατικὸν γράμμα. Ὁ Μητροπολίτης τὸν προσέλαβεν εἰς τὴν Μητρόπολιν ὡς ὑποτακτικόν. Θὰ τὸν ἔκαμνε κληρικὸν ὅταν ἐμεγάλωνε. Ὅσοτερας ἀπὸ λίγο καιρὸ ὁ Βιζυηνός ἐγνώρισε ἓνα ὠραῖο κορίτσι, τὴν Μαργαρίναν. Αὐτὸ τὸ κορίτσι τοῦ ἐνέπνευσε τὸ πρῶτον τοῦ ποιήματος πού τὸ ἔγραψεν ὁ μικρὸς Βιζυηνός ἓνα βράδυ, ἑπάνω στὴ σοφίτα τοῦ μητροπολιτικοῦ μεγάρου. Ἐπειτα ἀπὸ μερικὰς μέρας οἱ δύο ἐρωτευμένοι συναντήθηκαν καὶ μιλήσαν γιὰ τὴν ἀγάπην τους. Ὁ διάκονος τῆς Μητροπόλεως κρυμμένος κάπου ἐκεῖ παρεκολούθησε τὴν συνομιλίαν τους καὶ ἔπρεξε νὰ ἐνηγήσῃ καὶ τοὺς ἄλλους τοῦ μητροπολιτικοῦ μεγάρου. Ἄνευσαν οἱ μαζὶ, ζήτησαν τὸν Μητροπολίτη καὶ τοῦ καταγγέλλουν τὸ γεγονός. Ὁ Δεσπότης ἐγύμνησε τὸ παράθυρον καὶ τοὺς εἶδε. Ὁ Βιζυηνός κατεδικάσθη ἀπὸ τὸν γέροντα διὰ τὸ παράπτωμά του νὰ τρώγῃ ἄρ' ἡμέρας παρ' ὧν καὶ νὰ διαβάσῃ τὰς τρεῖς τὰς Μέγας Βίβλους. Παρ' ὅλα αὐτὰ ὅμως ὁ Βιζυηνός δὲν ἐχνοῦσε τὴν Μαργαρίναν.

Τ. Π. 90Ν ΑΒ 20 1939

Περνοῦσαν οἱ μέρες, οἱ ἐξδομάδες καὶ ἡ Μαργαρίνα δὲ φαίνοντανε πουμενά. Τὰ μυριστικά της ἔμεναν ἀπεριποίητα, ἀπότιστα καὶ τὰ ἔφρυζε ἡ ζέστη τοῦ καλοκαιριοῦ μέσα στὶς γλάστρες. Τὸ γειτονικὸ σπίτι φαίνοντανε σὰν ἀκατοίκητο.

Ὁ Βιζυηνός δὲν ἤξερε τί νὰ υποθέσῃ. Καὶ τότε, ἀπὸ τὸ βάθος τῆς καρδιάς του, ἀναθεμάτιζε τὴν τύχην του, τὸ δῖακό πού τὸν ἐθεωροῦσε αἷτιο ὅλης του τῆς συμφορᾶς, καὶ περπατοῦσε ἀπάνου-κάτω στὸ κελλί του κουβεντιάζοντας μόνος του. Ἄλλοτε, σὰν θρησκευομένη ψυχὴ πού ἦταν, ἀπήγγειλε ψαλμοὺς ἀπὸ τὸν Προφητὰνακτὰ: «Κύριε, ἵνα τί ἐπληθύνθησαν οἱ θλίοντές με;...» Ἀλλοτε πάλι, πετοῦσε πέρα τὸ βιβλίον μὲ τοὺς «Ψαλμοὺς τοῦ Δαυὶδ», ἔπαιρνε χαρτί καὶ μολύβι καὶ ζητοῦσε νὰ ξεσπᾶ σὲ στίχους.

Φαίνεται, λοιπόν, ὅτι σὲ μιὰ τέτοια ἀμαρτωλὴ στιγμή, ὁ Δαίμονας τοῦ κακοῦ τοῦ ἐνεπνεύσε τὸ ποίημα «Μεταμέλεια»:

Ἀνάθεμα τὴν πρώτη ἀρχὴν
 πού μ' εἶπαν νὰ πιστέψω,
 πὼς δὲν μοῦ σώζεται ἡ ψυχὴ
 σὰν δὲν καλογερέται.

Ἀπ' τῆς ζωῆς τὴν πασχαλιά
 μ' ἐκάμαν νὰ ξεπέσω,
 ν' ἀφήσω μακριὰ μαλλιά
 καὶ ράσο νὰ φορέσω.

Νὰ ζωῇ μὲ τὸ ξερὸ ψωμί
 μὲ τὸ νερὸ μ' ἀνάχα,
 γιὰ νὰ παιδέω τὸ κορμί
 καὶ γιὰ ν' ἀγιάσω τάχα!

Καλὸγεροὶ σὰς προσκυνῶ
 καὶ σὰς φιλῶ τὰ χέρια,
 καὶ σὰς πετῶ τὸν οὐρανὸν
 καὶ τὰ χρυσὰ τ' ἀστέρια.

Πετῶ τὸ σκοῦφο στὸ κελλί,
 τὸ ράσο στὸ ντουλάπι,
 τὸ νοῦ μου μόνο στὸ φύλλ
 καὶ μόνο στὴν ἀγάπην!

Θωρῶ πουλάκια στὴν αὐλὴ
 πού παίζουν ταῖρι-ταῖρι
 καὶ λέγοι: ἐνάμουνα πουλὶ
 νὰ ἤμουν περιστέρι!

Θωρῶ κοπέλλες πού περνοῦν
 νὰ πᾶν στὸ περιδῶλι,
 κι' αὐτοῦ πού κοντοπροσκυνοῦν
 μὲ παίρνουν οἱ διαβόλοι!

Ἐγραψε τὸ ποίημα αὐτὸ σύμφωνα μὲ τὴν ὑπόθεσιν πού εἶχε δώσει στὴ φύλιν του, τὸ διάβασε, τὸ ξαναδιάβασε κι' ἔμεινε πολὺ πολὺ εὐχαριστημένος ἀπὸ τὸν ἑαυτὸ του.

— Ἀχ, νὰ μπορούσα νὰ τὸ στείλω τῆς Μαργαρίνας! ἐσκέφθηκε. Ἀλλὰ πῶς; Ἡ ξανθοβλόκαμη κοπέλλα ἦταν ἀθέατη πιά. Οὔτε στὴν παρόσσα φαίνοντανε, οὔτε στὸ δρόμο, οὔτε στὴν ἐκκλησίαν πουμενά.

Καὶ μιὰ μέρα συνέθετο ποῦ πόσο παραστατικὰ μᾶς τὸ διηγείται ὁ παλαιὸς φίλος του Νικ. Ἰβασουλάδης:

«... Ὡς πρὸς τὸ ἐμίσβεστον φῶς κἀνδύλασε πρὸ τοῦ προσκυνητηρίου τῆς Μητροπόλεως, ἀποτίων ἐν μιᾷ κακῇ τῇ ὀφειλῇ του, ὁ ἐρωτύλος ὑποτακτικὸς ἀπακοιμήθη. Τὸ δνεῖρόν του ἦτο ἀποκαρτετισμὸς παντοτεγὸς τῆς ἐκκλησίας του.

«Καὶ τὸ δνεῖρόν του δὲν ἐψεύσθη. Τὴν ἐπομένην πρωΐαν διέκρινε θάουθεν ἀσυνήθη εἰς τὸν οἶκον τῆς φύλιν του καὶ κατόπιν εἶδεν ἐκεῖ μιὰ μεγάλη συνοδείαν κινεῖ ἀπὸ τῆς ἀπέναντι οἰκίας διευθυνομένη εἰς τὴν ἀποβάθραν...»

Στὸ θέαμα ἐκεῖνο ὁ Βιζυηνός ἔμεινε γιὰ μιὰ στιγμή κατὰπληκτος. Γρήγορα ὅμως ἔπρεξε τὴν ἀπόφασίν του καὶ χωρὶς νὰ λογαριάζῃ πιά τὴν δεσποτικὴ ἀπαγόρευσιν, ἀνοίγει τὴν πόρταν τοῦ κελλιοῦ του καὶ γλιστρᾷ ἀπὸ τὸ μητροπολιτικὸ μέγαρον.

«... Ἐσκέφθη ἀμέσως τὸ δνεῖρόν — γράφει ὁ Βασουλάδης — καὶ σπεύδει πνευστικᾶ, προφθάνει.

«Ἦτο ἐκεῖνη. Τὴν παρελάμβανον συγγενεῖς τοῦ πατρὸς τῆς ἐκ μακρυνοῦ χωρίου, ἵνα λείψῃ τὸ σκάνδαλόν.

«Ἐκτοτε οὐδέποτε τὴν εἶδε.

«Μετὰ δέκα μόνον καὶ πέντε ἔτη, ὅταν ἐπέστρεψεν ἐξ Εὐρώπης καὶ οἱ ἐφημερίδες διευτυμάνιζον τὸ ὄνομα τοῦ ποιητοῦ, τότε ἔλαβεν ὁ Βιζυηνός ἐπιστολὴν ἐκ Κύπρου, γεγραμμένην ὑπὸ γυναικείας χειρὸς καὶ δι' ἧς ἠρωτάτο, ἀνποτε νέος ἔμεινε εἰς τὴν Μητρόπολιν τῆς Κύπρου. «Ὡ! οἱ ἐρασταὶ ἀνεγνωρίσθησαν ἀπὸ μακρὰν!»

★
 Ἡ λύπη εἶχε ἐσχειλίσει μέσῃ στὸ κύπελλο τῆς ψυχῆς τοῦ νεαρὸ ποιητοῦ. Τώρα πού τοῦ πᾶραν καὶ τὴν ἀγαπημένην του Μαργαρίναν, δὲν τ' αὖθις ἔμνε παρὰ ἡ λύρα. Καὶ αὐτὴν ἀγκάλιασε ἡ πονεμένη ψυχὴ του σὰν σωσίβιο μέσῃ στὰ κύματα τῆς ὁδύνης.

Στοχάζοσανε τὸν κνηγνημένον ἔρωτά τους κι' ἔγραφε «Τὸ Τρυγόνι» — τὸ ἀλληγορικὸ τοῦ ποιήματος:

Ταῖρι-ταῖρι τὰ πουλιά
 στὴ βοσκὴ πηγαίνουν.
 Ταῖρι-ταῖρι στὴ φωλιά
 σὰν νυχτώσῃ μπαίνουν.

Ἐνα μόνο, τὸ φτωχὸ,
 μὲ καρδιά θλιμμένη,
 ὅλη μέρα μοναχὸ
 κι' ὅλη νύχτα μένει.

Εἶχεν ἄλλοτε κι' αὐτὸ
 ταῖρι ἐμπιστευμένο,
 κι' ἔψαλλε ζευγαρωτὸ
 καὶ εὐτυχισμένο.

Μὰ σὰν βόσκαν μιὰν αὐγὴ
 κι' ἐπαίζαν στὴ φτέρη,
 σκότωσαν οἱ κυνηγοὶ
 τὸ γλυκὸ τοῦ ταῖρι!

Οὔτε θέλησε ἄλλῃ μιὰ
 νὰ χαρῇ, νὰ ψάλῃ,
 οὔτε κάμνει γνωριμιὰ
 καὶ φιλιὰν ἄλλῃ.

Μόνο, τόσο θλιβερό,
 ἴοιγυρὰ στὰ δάση,
 πού θολώνει τὸ νερὸ
 πρὶν τὸ δοκιμάσῃ.

Ἀπὸ λύπη καὶ στοργὴν
 λίγο-λίγο λιώνει,
 κι' ἀποθνήσκει στὴ σιγὴ
 καὶ τὸ λέν τρυγόνι.

Καί, ἀλήθεια: Τὸ τρυγόνι, ὅταν χάσῃ τὸ ταῖρι του, πεθαίνει ἀπὸ λύπη, λένε οἱ φυσιολόγοι.

Ἡ νεότης — ἡ πρώτη νεότης — παρηγοριέται εὐκολά. Ἔτσι, καὶ ἡ καρδιά τοῦ Βιζυηνοῦ, ὅσο περνοῦ-

σε ὁ καιρὸς, ξανάθρισκε κάποια γαλήνη, προπάντων μὲ τὴ μελέτη, μὲ τὴν ἀνάμνησιν τῆς μητέρας του καὶ τῆς παιδικῆς του ἡλικίας στὴ Βιζύ, τὸ μακρινὸ τοῦ χωριοῦδάκι.

Ὁ γέρον-Μητροπολίτης μὲ κρυφὴ χαρὰ παρακολουθοῦσε τώρα τὴ μεταβολή, τὴ φιλομάθεια τοῦ ὑποτακτικοῦ του καὶ ἀκούγε τὴ Σχολικὴ Ἐφορεῖαν νὰ τοῦ λέῃ ὅτι ὁ Γεώργιος Βιζυηνός ἦταν ὄχι μόνο ὁ πρῶτος μαθητὴς ἀλλὰ καὶ πνεῦμα ἐξαιρετικὰ ἀνεπτυγμένο.

Καὶ ἐδῶ χρειάζεται νὰ ἰδοῦμε τί μᾶς πληροφορεῖ ὁ παλαιὸς τοῦ φίλος, ὁ πιστὸς μέχρι τοῦ τραγικοῦ του θανάτου:

«... Ὁ Γεώργιος Βιζυηνός ἦτο συνάμα διωρισμένος παιδονόμος τοῦ Σχολαρχείου ἐπὶ τῷ ὄρω ἵνα ἀκούῃ μαθήματα ἐν αὐτῷ. Ἐξ ἀμφοτέρων τῶν ὑπουργημάτων του ἐκέρδιζε 50 γρόσια κατὰ μῆνα.

Εὐτυχῶς ὁ Μητροπολίτης πόσον ἡγάπα αὐτόν, ὥστε, ὅταν ὁ πρόεδρος τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου αἰμνηστος Ἡρακλῆς Βασιλάδης ἠρώτησεν, ὅπως καὶ ὅσας τὰς ἑλληνικὰς σχολὰς τῆς Ἀνατολῆς, τίς ὁ ἀριστος τῶν μαθητῶν, συνεστήθη ὑπὸ τῆς Ἐφορείας ὁ ἐξένος σπουδαστὴς Γεώργιος Μ. Βιζυηνός.

Ἄλλος ὅμως ἦταν ὁ σκοπὸς τοῦ Μητροπολίτου. Ἐκεῖνος ἤθελε νὰ τὸν χειροτονήσῃ ἱεροδιάκονον καὶ κατόπιν νὰ τὸν στείλῃ διδασκάλον εἰς μονὴν τῆς Κύπρου. Ἀκριβῶς δὲ τὸν μοναχικὸν βίον ἐπόθει καὶ ἐκεῖνος μετὰ τὸν ἀτυχῆ ἔρωτά του. Ἐνθυμούμαι πόσον ζωηρῶς μοὶ περιέγραφεν ὁ ἀτυχῆς ποιητὴς τὴν ἀλγεινὴν τῆς νεότητός του μελαγχολίαν, καὶ πὼς ὅλον ἐν καταφεύγων εἰς τὴν ἐρημίαν ἀπήγγελλε τὰ κυριακὰ εὐαγγέλια, δοκιμάζων οὕτω τὴν ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἀμῶντος κανὸνότητά του! Ἄλλ' ἡ Θεία Πρόνοια ἄλλα τῷ ἐξημέρωσεν».

ΣΤΕΦ. ΔΑΦΝΗΣ
 ΑΥΡΙΟΝ: Τὸ 10ον Μῆρος.

— Ἀλλὰ ἐπειδὴ καὶ τὰ πλεον
πραγμάτων ἔχουν τέλος εἰς αὐ
τὸν κόσμον, τὸ εὐφυὲς τέχνασμα
θεομπόρων ἀπεκαλύφθη καὶ οἱ
συνελήσθησαν.

★
Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη τὸ Οἰκουμένη Πατριαρχεῖο ἦταν ἀνάστων ἐξ ἀφορμῆς τοῦ βουλγαρικοῦ σχίσματος. Οἱ Ἱεράρχαι τῆς Ὀρθοδοξίας ἐκαλοῦτο στὴν Κωνσταντινούπολι, γιὰ νὰ συσχευθοῦν πῶς θ' ἀντιμετώπιζῃ τὴν κρίσιμη ποὺ εἶχε ξεσπάσει ποτὲς κόρυφός τῆς Ἐκκλησίας. Ποσειδέων, λοιπὸν, καὶ ὁ

«Υστερα γύρισα στη Βιζώ.
 Ο Βασιλείαδης γράφει:
 «Η συνάντησις του Βιζιωνίου με-
 τὰ τῆς μητρος του ὑπῆρξε συγ-
 ηγητική, καὶ ὅλο πὸ χωρὶς ἐθεώ-
 ρησε τὸν ρασοφορεμένον ὑποτακτὴ
 κὸν ὡς τὸν πρῶτον «καλαμαρά»
 πὺλ ἐβγάλε. «Ὅταν ἀνεχώρησε,
 ᾤληκεν αὐτὴν τὴν ἀποναυοετιστή»

Πλάκωσε γύρω καταχνιά
κ' ἦρε στα χεῖλη μ' ἡ ψυχή,
δόσμε τὴν ἀνία σου δεξιά,
δόσμε συντροφία σου εὐχή
να μὲ φυλάγῃ, μὴ χαθῶ,
Μάνα, μὴν κλαῖς, θά ξαναρθῶ!...

ΣΤΕΦ. ΔΑΦΝΗΣ

ΑΥΡΙΟΝ: Τὸ 11ον Μέρος.

Γεώργιος Βιζυηνός ὁ «ραψωδὸς τῆς Θράκης»

Τοῦ συνεργάτου τοῦ «Τύπου» κ. Στεφ. Δάφνη

(ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΩΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ:
Ὁ Βιζυηνός, ἡ δραματικὴ ποιητικὴ συ-
στοιχία ποὺ ἐτέρας τὰ τελευταῖα χρό-
νια τῆς ζωῆς του εἰς τὸ φρενοκομεῖον,
ἐγεννήθη σ' ἓνα μικρὸ χωριὸ τῆς Θρά-
κης, τὴν Βιζύη. Μικρὸ παιδί ἀκόμη, τὸ ἐ-
πέτασαν οἱ γονεῖς του στὴν Πόλιν διὰ νὰ
γίνῃ ράπτης. Ὁ Βιζυηνὸς ὅμως εἶχε κλι-
σιν εἰς τὰ γράμματα. Κατὰ τὴν παραμο-
νὴν του στὴν Πόλιν, ὁ Βιζυηνὸς ἐγνωρίσθη
με κάποιον ἔμπορον, τὸν Τζελεμπίη, ὁ ὁ-
ποῖος καὶ τὸν ἐπέταξε εἰς τὸν Μητροπο-
λίτην Κύπρου μὲ ἓνα συστατικὸν γράμμα.
Ὁ Μητροπολίτης τὸν προσέλασεν εἰς τὴν
Μητρόπολιν ὡς ὑποτακτικόν. Περιοῦν τὰ
χρόνια καὶ ὁ μικρὸς ὑποτακτικὸς δίνει
καθημερινῶς δειγνύματα τῆς εὐφυΐας του.
Σπουδάζει στήν ἑλληνικὴ σχολὴ Κύπρου
καὶ εἶναι ὁ καλύτερος μαθητής. Ὑστερὰ ἀπὸ
χρόνια ὁ Δεσπότης τὸν παίρνει μαζί του
στὴν Πόλιν. Ὁ Βιζυηνὸς ἐτρέφε ἀμέσως
σὰ χωριὰ του γιὰ νὰ δῇ τὴν μητέρα του.
Ἡ συνάντησις ἦταν συγκινητικὴ. Θεγγόν-
τας, δίνει στὴν μητέρα του τὴν ἐλπίδα
ὡς θὰ ξαναρθῇ.)

1000 1935

«Εὐρίστε, λοιπόν, στὴν Κωνσταν-
τινούπολιν ὁ Γεώργιος Βιζυηνός,
ἀλλ' ὁ προστάτης του Μητροπολί-
της Κύπρου εἶχε στὸ μεταξύ πεθά-
νει.

Βρέθηκε τότε ἀναγκασμένος ὁ
νεαρὸς βιοπαλαιστὴς νὰ ζητήσῃ
ἄλλον προστάτη, γιὰ νὰ μωρέσῃ
νὰ συνεχίσῃ τὶς σπουδές του.

Ἡ τύχη τοῦ ἦρθε πάλι βοηθός.
Στὸ σπίτι ποὺ ἔμενε ὁ ἀρχιεπι-
σκοπὸς Σύρου Λυκούργος — ποὺ κι'
αὐτὸς εἶχε ρθεῖ στὴν Κωνσταντι-
νούπολιν γιὰ τὴ Σύνοδο ἐξ αἰτίας
τοῦ βολγαρικῶν σχίσματος — ὁ Βι-
ζυηνός, συνοδεύοντας τὸν Μητρο-
πολίτη Κύπρου, εἶχε γνωρισθῇ μὲ
τὸ Σεβασμ. Λυκούργου καὶ εἶχε
προκαλέσει τὸ θαυμασμό του.

— Τόσο νέος καὶ νὰ ἔχῃ τόση
πνευματικὴ ὠριμότητά, ἔλεγε ὁ
Λυκούργος στὸ φίλο του Χασιώτη,
ὁμογενὴ διακρινόμενον στὰ ἔθνη
ζητήματα.

— Ἐχει καὶ θαυμαστὴν ψυχικὴν
καλλιέργειαν! ἐπιειδοῦνται ὁ Χα-
σιώτης. Αὐτὸς ὁ νέος θὰ τιμῇσῃ
μιά μερὰ τὸ Γένος!... Δυστυχῶς

εἶναι πτωχός. Ἄπορος, μάλιστα.
Εἶναι χωριατόπουλο, ἀπὸ τὴ Βι-
ζύη τῆς Θράκης. Αὐτὸς προστατεύ-
ει τὴ μητέρα του.

— Λοιπόν, θὰ τὸν προστατεύσω ἐ-
γώ! ἐδήλωσε ὁ Ἀρχιεπίσκοπος
Σύρου. Ὁ ἀγαπῶν τὴν μητέρα του
εἶναι ἀρίστη φύσις.

— Ὅταν ὁ Βιζυηνός ἐγύρισε ἀπὸ
τὸ χωριὸ του, ὁ Λυκούργος τοῦ
εἶπε:

— Θέλεις νὰ σπουδάσῃς εἰς τὴν
Θεολογικὴν Σχολὴν τῆς Χάλκης;
Ὁ Βιζυηνός, τὴ φορά αὐτὴ δὲν
ἔπασσε μπρούμυτα, ὅπως τότε στὴν
Κύπρο, νὰ φιλήσῃ τὰ πόδια τοῦ
καινούργιου εὐεργέτη του, μὲ συγ-
κινητικὴ ἄνωξις ἀξιοπρέπειας, βρῆκε
θερμὰ λόγια γιὰ νὰ ἐκφράσῃ τὴν
εὐγνωμοσύνην του.

Τὴν ἄλλη μερὰ, συνοδευόμενος
ἀπὸ τὸν Σεβασμώτατο Λυκούργο,
μῆκε στὴ φημισμένη Σχολὴ τῆς
Ὁρθοδόξιας.

Ἀπὸ τὶς πρώτες ἡμέρες, ὁ νεα-
ρὸς Ιεροσπουδαστής ἐκίνησεν τὴν
προσοχὴ τῶν καθηγητῶν του. Πρώ-
τος πάντοτε καὶ ἡ τύχη δεξιὰ του.

Στὴ Σχολὴ τῆς Χάλκης ἐδίδα-
σκε τότε καὶ ὁ περίφημος Ἡλίας
Τανταλίδης, ὁ ἀσπὸς ἑλληνιστὴς
καὶ ποιητὴς δημοφιλέστατος. Ἀνε-
θαίνε ὅμως στὴν ἔδραν τῆς διδα-
σκαλίας χειρὸς ἀνομήτου, γιὰτί
εἶχε χάσει τὸ φῶς του. Ὁ Βιζυη-
νός τὸν ἐθαύμαζε.

Ἐνα δειλινὸ (ἦταν ἡ ὥρα ποὺ
προτιμοῦσε ὁ ρεμβαστικὸς νέος
ποιητὴς) τὸν πλησιάζει καὶ τοῦ λέ-
γει:

— Σεβαστέ μου διδάσκαλε, μοῦ
δίνετε τὴν ἀδεια νὰ σὰς διαβάσω
ἓνα ποιήμα μου;

— Ποίημα δικό σου, Βιζυηνέ; Για-
τί ἐσὺ εἶσαι. Σὲ ἀνεγνώρισα ἀπὸ
τὸν τόνο τῆς φωνῆς!... Λοιπόν,
ναί! Ὡδήγησέ με σ' ἓνα ἔδρανο
νὰ καθίσω.

Στὸ βάθος τῆς μεγάλης δασω-
μένης περιοχῆς τῆς Σχολῆς, κάτου
ἀπὸ μιά γιγάντια καρυδιά, ὁ τυ-
φλὸς γέρο-ποιητής, καθισμένος, ἀ-
κουγε τὸ νεαρὸ μαθητὴ του ν' ἀ-
παγγέλλῃ ὁρθὸς τὴν «Ἐαρινὴν
Πρώϊα» του — φυσιολατρικὸ ὕμνο,
σὲ καθαρεύουσα ὁμιλῇ, ποὺ τὴν
προτιμοῦσε ὁ Ἡλίας Τανταλίδης.

Ἐπὶ τῶν χλωρῶν θουνῶν
τὰς θυμέλας τὰς μεγάλας
καίει θεῖα ἀρώματα
ἡ ὠραία Αὐγὴ.
Νέον ἥμαρ ποθεῖνόν
τὴν προτείνει τὰς ἀγκάλας,
καὶ μὲ ζῶντα χρώματα
ἐστολίσθη ἡ Γῆ.

Εἰς τὰς φλέβας τοῦ Παντός,
σφύζει τῆς ζωῆς τὸ νῆμα,
καὶ αὐτοὺς τοὺς χάλικας
γονιμοποιοῦν
κ' εἰς τὰ στήθη του ἐντὸς
μυρί' ἀνθῶν ἐν τῷ ἄμα
μὲ ποικίλους κάλυκας
τῶσ' ἀναβιοῦν.

Τώρα εἶναι ὁ καιρὸς
ποὺ λαλεῖ παρά τὰς θρύσεις
μύθους εἰς τ' ἀνθύλλια
ἔως πτερωτός.

Νέων τῶν Νέων καὶ νέων
Ποῦ τελεῖ περιχάρης
νέα καὶ σφριγώσα φύσις
ἐορτὴν γαμήλιον
μετὰ τοῦ Φωτός.

Νεράιδες τοὺς χοροὺς
καὶ τοὺς κώμους παρατείνουν
παρὰ τὰ πατάμια
ἐν λευκῇ στολῇ.
Καὶ με φθόγγους λιγυροῦς
αἰθεροπλάνεις ἀντείνουν
τὰ ἐπιθαλάμια
οἱ καρυδαῖοι.

Ἀπὸ κρήνης γαλανῆς
μὲ μορφήν ἀκτινοβόλον
ὁ νυμφίος Ἡλίας
αἰρετὴ ἐν σελῇ.
Ἐξαιτίας ἡδονῆς
τ' οὐρανοῦ πληροὶ τὸν θόλον
καὶ ἡ δὲ ὕψιλος
τὸν ὁμολογεῖ!

— Εὐγε, παιδί μου! ἐφώναξε ὁ
Τανταλίδης καὶ ἀπλώσε τὸ χερί
στὸ νεαρὸ φοιβόληπτο, ζητώντας
τὸ κεφάλι του.

Ὁ Βιζυηνός ἔσκυψε καὶ ἀσπά-
στηκε τὸ σεβάσμιο ἐκεῖνο χερί,
ποὺ ὁ γέρο-ραψωδὸς τὸ ἀκουμπη-
σε ἀπάναν στὸ νεαρὸ τοῦ κεφάλι,
σὰν νὰ τὸ εὐλογοῦσε.

— Εὐχά το προφητεύω!, ἐπρόσθε-
σε ὁ τυφλὸς ψάλτης τοῦ Βοσπόρου.
Θα εἴθῃ ἡμέρα ποὺ θὰ δοῦσῃς
τῇ νεανίᾳ μαρτυρίαν καὶ αἱ βοσπο-
ρίδες αὐραὶ θὰ φέρουν παντοῦ τὰ
ἡνιομολπα ἄσματα σου! Εὐγε, τέ-
κνον τῶν Μουσῶν!

Ὁ Βιζυηνός ἐνοιῶθε μιά ἀπὸ τὶς
ψυχικώτερες εὐτυχίας τῆς ζωῆς
του. Ἀνέπνεε τὸν ἀέρα τῆς Τέ-
χνης.

Ὁ Βασίλειδης γράφει:

«... Ὁ καθηγητὴς τῆς Σχολῆς
καὶ διαπρεπὴς ποιητὴς αἰμινηστός
Ἡλίας Τανταλίδης περιπαθὸς τὸν
ἡγάγησεν. Πολλὰκις δ' ἔλεγεν ὅτι
ἤθελε ν' ἀφῆνε αὐτὸν διαδοχόν του.
Ὑπὸ τὰ δροσερὰ φυλλώματα τῆς
μοσχολοῦ νήσου, ὑπὸ τὸν εὐ-
γραμμὸν ὀρίζοντα καὶ τὴν θελκτι-
κὴν ἀκτὴν τῆς Χάλκης, ὁ Βιζυηνός
ἐλάμβανε τὰς πρώτας τοῦ ἐμπνεύ-
σεις. Ἐκεῖ, ὑπὸ τὴν λεπτοτάτην
κρίσιν τῆς τυφλῆς τοῦ Βοσπόρου
Μούσης, τοῦ αἰμινηστοῦ Τανταλί-
δου, τὰ πτερυγίσματα ἐκεῖνα θα-
λερὰς φαντασίας ἐσμικεύοντο καὶ
ἐλαεῦοντο μὲ πολλὴν ἐπιμέλει-
αν...».

ΣΤΕΦ. ΔΑΦΝΗΣ

ΑΥΡΙΟΝ: Τὸ 12ον Μῆρος.

Χωρὸν δὲν σιμῇ σισί' ἡτ' ἀγνώ-
στον καὶ τὸ πρᾶγμα. Ἐπειδὴ λοι-
πὸν ἡ πατάτα ἀναπτύσσεται μέσα
εἰς τὴν γῆν, τὴν ἐξάπτεισαν γεωμη-
λον. Τὰ γεώμηλα ἤρτισαν καὶ νὰ
καλλιεργῶνται εἰς τὴν Ἑλλάδα.
Ἄλλ' ἐπὶ ἑκατὸν καὶ πλὴρον ἔτη, ἀφ'
οὗ τὰ εἰσῆλθαιεν ὁ Καποδίστριας,
δὲν κατωρθώοντο ποτὲ νὰ ἔχωμεν
αὐτάρκειαν. Τώρα ἐπὶ τέλους ἔχο-
μεν καὶ παραέχοντες. Παραέχοντες!
Ἐφέτος ἐν ᾧ ἡ πατάτα πωλεῖται
πρὸς 2 1/2—3 1/2 δραχμάς, πᾶσιθη-
να δηλαδὴ, εἶνε ὁμοῦς τόσο πολλή,
ὥστε ὑπάρχει φόθος μέγα μέρος τῆς
παραγωγῆς νὰ μὴ καταναλωθῇ καὶ
νὰ χαλάσῃ. Διὰ ταῦτα μιά ἀστυνο-

«Αμέσως πόσα δέν προ-
ν τὸν στρατὸν ἀμέ-
μένα. Ὁ στρατὸν ἔχει
του. Ἄλλ' ὑπάρχουν τὰ
δρισιμένων μελῶν τῆς
γεν ὁ ἀδελφὸς ποὺ εἰργά-
ρεται κακῶς. Λείπουν ἀν-
καὶ ἀνάγκαι, πολλαπλα-
ύς. Τὸ κράτος εἶδεν, ἤκου-
κι εὐκολίας, ἀναζητεῖ τὸν
ς καὶ μέχρις ἐνός θαύμου
ἀναπληρῶση, ὅτι ἔλειπεν.
του νὰ βοηθήσῃ εἰς πρῶ-
ν οἰκογενειῶν, μὲ φάρμα-
ται τὰς οἰκογενείας τῶν
κῆτοί κληθῶν καὶ φύγουν;
πρέπει νὰ ἔχουν συζητη-
νεται ἐκείνην τὴν στιγμήν,

ροντὶς αὐτῇ. Ἀπαιτεῖ πρὸ
αὐτῇ διὰ τὸ κράτος. Ἀπὸ τοὺς
μὴ τὰ θέλουν ὅλα. Νὰ θέ-
τὸ θὰ δοθῇ, διότι πρέπει
μιάζεται, ὅταν ριπτεται ἔ-
μεν νὰ τὰ ἔχωμεν ὅλα.
πραγμάτων χρῆσιμων. Ἀ-
πὸς, θὰ παίζεται εἰς κά-
ν, νὰ ἔχωμεν ἀξιώσεις πλη-
γκῶν. Ἀλλὰ θὰ ὀπισθώ-
μον θυσίαν. Αὐτὸ εἶναι τὸ
ν, ὁ ὁποῖος θὰ εἶναι καὶ αὐ-
ου...

ἀ ἐνδεχόμενα. Καὶ λαμβά-
ῶν πτωχά. Ἐκαστον
δὲν ὑστερεῖ. Δὲν θραυτο-
καὶ προσπαθεῖ νὰ εἶναι ἐ-
γμὴ τοῦ κινδύνου δὲν γνω-
στε αἱ μαρὰ παρθένοι θὰ
ἔχουν νὰ κερδίσουν.

ρων οἰκογενειῶν τῶν ἐν ἔ-
ν, ἀνταποκρίνεται πρὸς ἀ-
μουρηθοῦν ἀπὸ τῆς πρῶ-
εἶναι διὰ τοῦτο νόμος σπου-
ρόκεται νὰ σπεύσουν εἰς
αἱ μίαν βοήθειαν. Θὰ εἶνε
ως, ἐπὶ τοῦ παρόντος, μία
μασίαν. Ὅτι δὲν λησμο-
το; Σημαίνει ὅτι δὲν σκε-
καὶ τοῦ πολέμου τὰς με-
«δὲ» ἐκείνους ποὺ θὰ μεί-
τοῦ ἐσωτερικοῦ. Καὶ αὐ-
αὐτὸς εἶναι ὁ πόλεμος.
στασίας τῶν ἀνθρώπων θὰ
ικῶν Ἀσφαλίσεων λει-
ρηθῶσιν εἰς τὴν ἀντιμε-
ρχει περὶ τοῦτο ἀμφιθο-
ὅλα θὰ ληφθῶν ἀποφά-
ερῆση.

λέμου ἥλλαξε. Δὲν ὑπάρ-
εἰ αὐτοῦ. Κράτη καὶ πο-
τη λαμβάνουν μέτρα, τὰ
ταιτοῦντα θυσίας οἰκono-
ἴνε εὐκολον. Ὅλα εἶνε
ς. Ἀκόμη καὶ διὰ τοὺς
τολύ, ἄλλος ὀλιγότερον,
ἀ προχωροῦν. Ποῦ θὰ
ιον εἶναι ὅτι προχωροῦν,
νεύσουν. Οἱ μικροὶ καὶ
τοὺς φθάσωμεν. Ἀλλὰ
ιὰ νὰ ἔχωμεν τὴν συνεί-
ποτε, τὸ ὅποιον ἐπιβάλ-
ἀναγκῶν ἐκείνης τῆς

ησιμονοῦνται τὰ μετόπι-
κράτος ἐνθυμεῖται πολ-
ῦτο νὰ σημαίνει ὅτι αὐ-
λοῦν εἰς συναγεμὸν!..

Μὲ τὸν προβολέα τῆς ἱστορίας

Γεώργιος Βιζυηνός ὁ «ραψωδὸς τῆς Θράκης»

23 ἔκτ 1939

Τοῦ συνεργάτου τοῦ «Τύπου» κ. Στεφ. Δάφνη

(ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΩΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ:
Ὁ Βιζυηνός, ἡ δραματικὴ ποιητικὴ φε-
σιονομία ποὺ ἐπέρασε τὰ τελευταῖα χρό-
νια τῆς ζωῆς του εἰς τὸ φρενοκομειον,
ἐγενήθη σ' ἓνα μικρὸ χωρίο τῆς Θρά-
κης, τὴν Βιζύην. Μικρὸ παιδί ἀκόμη, τὸ ἐ-
στάλει οἱ γονεῖς του στὴν Πόλιν διὰ νὰ
γίῃ ράπτῃς. Ὁ Βιζυηνὸς ὅμως εἶχε κλί-
σιν εἰς τὰ γράμματα. Κατὰ τὴν παραιο-
νὴν του στὴν Πόλιν, ὁ Βιζυηνὸς ἐγνωρίσθη
μὲ κάποιον ἔμπορον, τὸν Τζελεμπήν, ὁ ὁ-
ποῖος καὶ τὸν ἐστεῖλεν εἰς τὸν Μητροπο-
λίτην Κύπρου μὲ ἓνα συστατικὸν γράμμα.
Ὁ Μητροπολίτης τὸν προσέλαβεν εἰς τὴν
Μητροπόλιν ὡς ὑποτακτικόν. Περνοῦν τὰ
χρόνια καὶ ὁ μικρὸς ὑποτακτικὸς δίνει
καθημερινῶς δείγματα τῆς εὐφυΐας του.
Σπουδάζει στὴν ἐλληνικὴ σχολὴ Κύπρου
κ' εἶναι ὁ καλύτερος μαθητὴς. Ὑστερὰ ἀπὸ
χρόνια ὁ δασκὴς τὸν παραινέει μαστὶ τοῦ
στὴν Πόλιν. Ὁ Βιζυηνὸς ἐτρέφε ἀμέσως
στὸ χωρίο του γιὰ νὰ δῇ τὴν μητέρα του.
Ὅταν ἐγύρισε στὴν Κωνσταντινούπολιν, ὁ
Μητροπολίτης Κύπρου εἶχε πεθάνει. Ἀλλ'
ὁ Βιζυηνὸς βρῆκε ἄλλον προστάτη, τὸν
Μητροπολίτην Σέβερν, ὁ ὁποῖος καὶ τὸν
εἰσήγαγε στὴν Θεολογικὴ Σχολὴ Χάλκης.
Ἐκεῖ δίδασκε καὶ ὁ ποιητὴς Ἠλίας Ταν-
ταλίδης, ὁ ὁποῖος ἠγάπησε τὸν Βιζυηνόν.)

120Ν

Μέσα, λοιπόν, στὴν Ἱερατικὴ
Σχολὴ τῆς Χάλκης τὸ μαλὸ καὶ ἡ
καρδιά τοῦ Βιζυηνοῦ ἐμετατώσε σὲ
γνώσεις κ' ἀσκήματα. Ἦταν τώρα
ἐπάνω στὸ ἀντικείμεν τῆς πρώτης του
νεότητος καὶ ὅλα τὰ ὁράματα τῆς
ψυχῆς του ἦσαν λωμπερά, ντυμένα
μὲ τὸ ρόδινο πρωτόστεινον τῆς
φαντασίας. Καὶ ἡ ρωμαϊκὴ τοῦ δι-
άπλαισις ἀρίστη.

Ἐκεῖ, κάτω ἀπὸ τὰ δέντρα τοῦ
ἀπεράντου κήπου τῆς Σχολῆς, μὲ
τὴ θάλασσαν τοῦ Βοσπόρου ἀντικρῶ,
μὲ τὴ συντροφιά τοῦ τυφλοῦ ποιη-
τῆ καὶ διδασκάλου του, ὁ Βιζυη-
νὸς ἐξοῦσε σὲ ὅλη τὴν ἐντασι τὴν
ποιητικὴν του ζωὴν. Ὅλοι οἱ βιογρα-
φοὶ του, ὅλοι ὅσοι ἐπροσπάθησαν
νὰ ἀναλύσουν τὴν πολύμορφον ψυχο-
σύνθεσίν του, συμφωνοῦν ὅτι ὁ «ρα-
ψωδὸς τῆς Θράκης» ἔχει ἐπηρεα-
σθῇ ἰσχυρῶς ἀπὸ τὴν ποίησιν τοῦ
Τανταλίδου. Καὶ καθὼς θὰ ἰδοῦμε
παρακάτω, ὁ Τανταλίδης δὲν ἦταν
κοινὸς ἄνθρωπος.

Ὁ Γεώργιος Τσοκόπουλος, στὴν
«Κριτικὴ βιογραφία» γράφει:

«Ἕνας ποιητὴς «διδασκαλὸς»
τῆς ἐποχῆς, ὁ Ἠλίας Τανταλίδης,
τυφλός, ἀλλὰ βλέπων βαθειὰ μὲ
τὴν διαίσθησιν τῶν τυφλῶν, τὸν ὁ-
δηγεῖ εἰς τοὺς δρόμους τῆς τέχνης.
Καὶ ἡ ἐπίδρασις προβάλλει συχνά
εἰς τὸ ἔργον τοῦ Βιζυηνοῦ. Εἰς τὴν
σειρὰν τῶν ποιημάτων μὲ τὰς ἀξι-
ώσεις τῆς ἀνωτέρας τεχνολογίας,
ἐμφανίζεται ἑξάφνα τὸ ἀφελές καὶ
σχεδὸν εὐθύμο τραγουδάκι τὸ ὁποῖ-
ον ἐρχεται ὡς μακρυὴ ἡχὴ τῶν ὁ-
μιλιῶν τοῦ τυφλοῦ διδασκάλου καὶ
τοῦ νεαροῦ μαθητοῦ κάτω ἀπὸ τὰ
πικνὰ πλατάνια τῆς Χάλκης».

Δὲν ἦταν πιά διδασκάλου καὶ
μαθητοῦ μόνον ὁ ψυχικὸς σύνδε-
σμος. Ἦταν πατέρα καὶ γιοῦ —
ὅπως ἔλεγε ἀργότερα στοὺς Ἀθη-
ναίους λογίους ὁ ἴδιος ὁ Βιζυη-
νός. Καὶ ὅταν ὁ Τανταλίδης ἀπέ-
θανε, ἡ εὐγνωμοσύνη τοῦ Βιζυη-
νοῦ ἐξεδηλώθη σ' ἓνα σπαραχτικὸ
ἐλεγεῖο, ποῦ θὰ τὸ παραθέσουμε ὁ-
λόκληρο, γιὰ εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ

συγκινητικώτερα τῆς τέχνης του.
Ὁ νέος ποιητὴς τὸ ἔγραψε τὴν πα-
ραμονὴ μιάς πρωτομαγιάς:

Ἀκούς τ' ἀνθηδόνια στὸ βουνό
πῶς συνερίζουν πάλι;
Ἀκούεις πῶς τὸ σήμαντρο
τὴν προσευχὴ τοῦ ψάλλει
στῆς Παναγίας τὴν ἐκκλησιά;
Σήκω, πατέρα! Ἀκούμθησε
στ' ἀσθενικὸ μου χέρι,
νὰ βγοῦμε, ν' ἀναπνεύσουμε
τὴν αὔρα ποῦ μᾶς φέρει
πρωτομαγιάτικη δροσιά.

Σήκω, καὶ σ' ἔφερα χλωρὸ
μαγιάτικον λουλούδι,
κ' ἓνα κρινόουριο σ' ἔγραψα
σὰν ροζέλες τραγουδι
μ' ἓνα πρωτόθαλτο σκοπὸ,
καὶ ἦλας καὶ σοῦ τόφερα
στὸ κρῦο σου κρεββάτι,
καὶ κλαίω νὰ μὲ λυπηθῇς,
νὰ σηκωθῇς κομμάτι
ν' ἀκούσης πῶς θέ νὰ στὸ πῶ.

Ξανά στολίστηκεν ἡ γῆ
κ' ἀνθίσαν τὰ λειβάδια,
καὶ βόσκουν στὴν ἀκρογιαλιά
τ' ἀσπρόμαλλα κοπάδια
στὸν ἦχο τῆς φλογέρας.
Κ' ἡ νιὲς ποῦ σοῦ μαζεύανε
τὰ δροσερά λουλούδια
σκορπίζουσι τὰ μαγικά
τῆς λύρας σου τραγούδια
στὴ δύση τῆς ἡμέρας.

Κι' ἀπ' τὴ γλυκεῖά σου μουσικὴ
τὸ κύμ' ἀναγαλλιάζει,
κι' ἀλλάζει μὲ τὴν ἀμμουδιά
ποῦ μ' ἔρωτα ἀγκαλιάζει
ἓνα φιλάκι τρυφερό.
Καὶ μαγεμένα τ' οὐρανοῦ
τὰ διαμαντένια ἀστερία
ἀπλώνουν τὸνα στ' ἄλλο τους
τ' ἀκτινωμένα χέρια
γιὰ νὰ πιασθοῦνε στὸ χορὸ.

Γιατὶ ἡ καρδιά σου τὴ ζωὴ
τὸν ἔρωτ' ἀπαρνήθη,
καὶ τὸ τραγουδὶ δὲν λαλεῖ
στὰ φλογερά σου στήθη
καθὼς ἐλάλει μιά φορά;
Πῶς ἐσθυσε τ' ἀστραφετὸ
λαμπάδι τῆς στοργῆς σου,
πῶς μ' ἄφηκες στὰ σκοτεινά
τ' ὀρφανικὸ παιδί σου
χωρὶς ἐλπίδα καὶ χαρά;

Στὴ λύρα ποῦ μ' ἐγάρρισε
μιά κόρδα μ' ἔχει σπάσει
καὶ τὸν φαῖδρο τῆς τὸν σκοπὸ
φοβοῦμαι μὴν ξεχάσει
στὴν θλίψι μου τὴν ψυχικὴ.
Ζῦπνα, πατέρα, κρούσε μου
τ' ἀρμονικὸ βιολί σου,
ταίρισε ἀκόμη μιά φορά
μὲ τὴν γλυκεῖά φωνή σου
τὴν θλιθερὴ μου μουσικὴ!

Νὰ ψάλλω ἓνα γλυκὸ σκοπὸ,
τὸν Χάρο νὰ κοιμίσω,
νὰ μῶδω στὴ μαύρη του σπηλιά,
πατέρα, νὰ χυμήσω,
παρῶ στὴν ἀγκαλιά σου.
Ἢ νὰ σὲ κλέψω ἀπ' τὸ βαθύ
τὸ παγερὸ σκοτάδι,

(Η ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΕΙΣ ΤΗΝ 2αν ΣΕΛΙΔΑ)

Γεώργιος Βιζυηνός ὁ «ραψωδὸς τῆς Θράκης»

24 Ιουνίου 1939

Τοῦ συνεργάτου τοῦ «Τύπου» κ. Στεφ. Δαφνῆ

(ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΩΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ:
Ὁ Βιζυηνός, ἡ δραματικὴ ποιητικὴ φυσιο-
γνωμία πρὸς ἑτέρας τὰ τελευταῖα χρόνια
τῆς ζωῆς του στὸ φρενοκομεῖο, ἐγενήθη
σ' ἕνα χωριὸ τῆς Θράκης, τὴν Βιζύη, Μι-
κρὸς ἐφυγε στὴν Κύπρο, κι' ἀπ' ἐκεῖ χά-
ρις στίς ἐνέργειες τοῦ Μητροπολίτου Τύ-
ρου, εἰσῆλθε στὴν Θεολογικὴ Σχολὴ Χαλ-
κῆς. Ἐκεῖ ὁ Βιζυηνὸς ἐγκρίσθη καὶ τὸν
ποιητὴν Ἡλίαν Ταυτολάην, τὸν ὁποῖον ἡ-
γάπησε καὶ ἐξετίμησε βαθειά.)

130N

Κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς νεότη-
τός του, ἡ Τύχη χαμογελοῦσε ὀ-
λοένα στὸ Γεώργιο Βιζυηνό. «Ο-
ταν, ἱεροσπουδαστὴς ἀκόμη, ἐδη-
μοσίευσεν τὰ πρῶτα του ποιήματα,
ὅλος ὁ κόσμος τῶν γραμμάτων
καὶ τῶν κοινωνικῶν συγκεντρώ-
σεων τῆς Κωνσταντινουπόλεως μι-
λοῦσε γι' αὐτόν.

Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, περνοῦσε τὸ
καλοκαίρι τῆς στὸ δροσόλουστο
νησάκι τῆς Χαλκῆς μὴ νέα ἀκόμη
καὶ εὐγενεστάτη Φαναριώτισσα
δέσποινα, ἡ χήρα Ἰφιγένεια Ἀν-
τωνιάδου — ἡ μετέπειτα σὺν τῷ
Ἀνδρέᾳ Σὺγγροῦ, τοῦ ἐθνικοῦ
εὐεργέτου. Τὸ μέγαρό της ἦταν τὸ
κέντρο τῆς παραθεριζούσης ἀρι-
στοκρατίας, ὅπου γινόνταν καὶ συ-
ζητήσεις γύρω ἀπὸ τὴν πνευματι-
κὴ ζωὴ τῶν Ἑλλήνων τοῦ Βοσπό-
ρου.

Ἡ κυρία Ἰφιγένεια ἀγαποῦσε
πολὺ τὴν ποίησι. Ἀπὸ τῶν ἑμπνεύ-
σεις τοῦ Γεωργίου Βιζυηνοῦ, τῆς
ἔκανε ξεχωριστὴ ἐντύπωσι ἕνα πε-
ριγραφικὸ ποίημα, ποὺ μιλοῦσε
γιὰ τὰ θέλητρα τῆς Χαλκῆς, καὶ
ποὺ ἀρχίζει ἔτσι:

Κοντὰ στὸ ἡδωφόρο, ἕνα νησάκι
μὲ χάρι ληβύεται ὡς τὸ χηνάκι
στῆς Προποντίδος τὴν ἀγκαλιά.
Χαλκὴ ἰδνόμεσσαν, γιατί' στὰ στήθη
εἶχε, μὲ λέγαν—μιά ἀλησμόνητη—
θεοχτισμένη χαλκοφωλιά...

— Βιζυηνός; Βιζυηνός;... Ποῶς
εἶν' αὐτός;—ρώτησε ἡ χήρα ἕνα
γνωστὸ της, καθηγητὴ τῆς μου-
σικῆς.

— Εἶνε ἕνας ἱεροσπουδαστὴς,
στὴ Σχολὴ μας, ἀπάντησε ὁ κα-
θηγητὴς μὲ καμάρι. «Ἐνας λαμ-
πρὸς νέος, πρῶτος σὲ ὅλα!...

— Φαναριώτης;

— Ὁχι. Εἶνε φτωχὸς χωρικοὸς
ἀπὸ τὴν Βιζύην τῆς Θράκης. Σπου-
δάζει δασκάνεις τοῦ ὁμογενοῦς κυ-
ρίου Γεωργίου Ζαρίφη.

— Ἀχ, αὐτὸς ὁ κύριος Ζαρίφης,
ἐστὲναξε ἡ πλουσία χήρα, μὰς
Παίρνει ὅλα τὰ καλὰ παιδιὰ καὶ
δὲν ἀφήνει νὰ προστατεύσωμε κ'
ἡμεῖς κανένα!

— Αὐτὴ ἡ εὐχενὴς ἀμίλλα τιμᾶ
καὶ τοὺς δύο σας, κυρία Ἀντωνιά-
δου, εἶπεν ὁ καθηγητὴς τῆς Σχο-
λῆς. Ὅπωςδὴποτε, ἂν τὸ ἐπιτρέ-
ψετε, θὰ διηγηθῶ στὸ νεαρό Βι-
ζυηνό τὴν ἐντύπωσι ποὺ σὰς ἔκα-

με τὸ ποίημά του. Θὰ χαρῇ πολὺ.

— Σὰς εὐχαριστῶ, κύριε καθη-
γητά, ἀπήντησε ἡ κυρία. Καὶ ὄχι
μόνον σὰς τὸ ἐπιτρέπω, γιὰ νὰ
ἐνθαρρυνθῇ ὁ νέος, ἀλλὰ θὰ σὰς
παρακαλοῦσα νὰ μοῦ τὸν ἐπέλ-
ψατε ἐδῶ, νὰ τὸν γνωρίσω καὶ
προσωπικῶς.

Ὁ μουσικὸς ὑπεσχέθη νὰ ἱκανο-
ποιήσῃ τὴν ἐπιθυμίαν της, καὶ τὴν
ἄλλῃ μέρα, ἕνας νέος ρασοφόρος
μὲ τὸ μαῦρο σκουφάκι στὸ κεφά-
λι, μὲ ζωηρά, γεμάτα ἀπὸ τὴ φλό-
γα τῆς περιεργείας μάτια χτυποῦ-
σε τὴ μεγάλην καγκελόπορτα τοῦ
ἀρχοντικοῦ Ἀντωνιάδου, ποὺ θρι-
σκόταν στὴν ἀκρογιαλιά.

Ὁ ὑπηρετὴς τὸν ὡδήγησε στὴν
αἴθουσα τῆς ἐπαύλεως, στολισμέ-
νῃ μὲ πλούσιες ἀκίδες, μὲ βιεννέ-
ζικα ἐπιπλα—μὴ αἰθουσα γλίσκας.
Ἀπὸ τὸ περιστύλιο φαίνονταν ἡ θά-
λασσα τοῦ Βοσπόρου φέροντας
τὰ φύσηλά της ἀπογευματινὴς
αἰῶρας. Πρὸ μακριὰ, τὸ πανό-
ραμα τῆς βασιλευούσης, λουσμέ-
νῃ στὰ φῶτα τῆς δύσεως, ἀστρα-
πεύετο ὁλόκληρο ἀπὸ πορφύρα καὶ
καὶ βόσσο. Ἡ Ἐπτάλοφος μὲ τίς
κορυφαγραμμές της, τοὺς μιναρέ-
δες της, τὰ παλάτια της, τὰ κυ-
παρίσσια της, ἀπλωνε στὸ νέο ποι-
ητὴ τὴν ἐξαισία φαντασμαγορίαν
της...

Καὶ ὅταν ὁ θαλαμηπόλος τὸν ἔ-
φησε γιὰ νὰ πάη νὰ εἰδοποιήσῃ
τὴν κυρία του, ὁ Βιζυηνὸς ἐβγήκε
στὸ περιστύλιο ἐστηρίχθη ρεμβά-
στικα σὲ μιά κολώνα κ' ἐκύττα-
ζε, ἐκύτταζε... Ἐπινε μὲ λαίμαρ-
γα θλέμματα ἐκείνο τὸ θέαμα,
ποὺ ἂν καὶ δὲν τοῦ ἦταν ξένο, ὁ-
μως ἐκείνη τὴν ὥρα τῆς παραμο-
νῆς τὸν συγκινοῦσε περισσότερο.
ἔμπνευσε μέσα του τὴν ἑμπνευσι...

— Ἡ Πόλη!... Ἡ Πόλη!..., ἐ-
μουρμούριζε συνεπαρμένος.

Οἱ ποιηταὶ εἶνε παράξενα που-
λιά—εἶνε τὰ παραδείσια τῆς χώ-
ρας τοῦ ὄνειρου. Ἡ θεϊκὴ οὐσία
ποὺ κλείνουν στὴν ἀλόκοιτη ψυχὴ
τοὺς ἔμπνευσε καὶ ζῆ σὲ στιγμὲς
ποὺ καὶ οἱ ἴδιοι δὲν τὴν περιμέ-
νουν. Στούς ποιητὰς ἀληθεύει ἐ-
κείνο ποὺ εἶπε πρῶτος ὁ θεὸς
Πλάτων—ποιητὴς κι' αὐτὸς στίς
μυστικὰς ὥρες του: «Τὸ πνεῦμα
ὅποι, ἂν θέλῃ πνεῖ».

Ἔτσι, λοιπόν, καὶ τώρα, ἀντι-
κρύζοντας τὴ ζωγραφιὰ τῆς Πό-
λης, ὁ νέος ποιητὴς ἐνοιῶθε μέσα
του νὰ γεννιέται μὴ καινούργια
ποιητικὴ δημιουργία, ἐν' ἀπὸ τὰ
μεγάλια του ποιήματα, ποὺ ἔμελ-
λαν νὰ τὸν δοξάσουν στὴν ὠριμό-
τητά του. Ἐνὰ θρόλο ἐθνικὸ, ρα-
ψωδοῦσε μέσα του τὸ γενναῖο τέ-
κνο τῆς Θράκης.

Ἀξάφιν τὰ χεῖλιά του ἐκινήθη-

(Η ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΕΙΣ ΤΗΝ 5ην ΣΕΛΙΔΑ)

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΙΖΥΗΝΟΣ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΕΚ ΤΗΣ 1ης ΣΕΛΙΔΟΣ)
σαν και ειπε ἀργά-ἀργά και με
τόνο, ἀλλά σαν νά ρωτούσε ένα
παιδάκι:

— Τόν ειδες με τὰ μάτια σου,
γιαγιά, τὸ Βασιλέα,
ἢ μήπως και σὲ φάνηκε
σαν ὄνειρο νά πούμε
σαν παραμῦθι τάχα;

Και ἡ ἀπάντησις τῆς φανταστικῆς
γρηᾶς ἐρχότανε ἀμέσως, βαρειά
κ' ἐπίσημη:

— Τόν εἶδα με τὰ μάτια μου
ὡσαν και σένα νέα,
πᾶ νά γενῶ κατὸ χρονῶ
κι' ἀκόμα τὸ θυμοῦμαι
σαν νᾶταν χθές ἀκόμα!...

Ἐστάθη ἔκανε μιὰ ἀόριστη χει-
ροναμία πρὸς τὴν ἀντικρινὴ φαν-
τασμαγορίαν και ἔμεινε σιωπηλὸς.

Πίσω του, ἡ κυρία Ἰφιγένεια
Ἀντωνιάδου, με τὸ πλούσιο φάρε-
μά της, με τὸ ἡγεμονικὸ της ἀνα-
στημα, στεκότανε ἐκπληκτικὴ ἀπὸ
τὸ θέαμα ἐκεῖνο τοῦ νεαροῦ ρα-
σοφόρου, πού ὁρθιος ἀνάμεσα σὲ
δυὸ κολῶνες, μὴ μαντεύοντας τὴν
παρουσία της, ἀπήγγελλε με χαμη-
λὴ, ἀλλὰ παθητικὴ φωνὴ στίχους—
ἐσχεδίαζε μιὰ δημηουργίαν του.

Ἡ κυρία οἰκοδόμοινα ἐπροχώ-
ρησε ἀκόμη δύο βήματα, ἀλλ' ὁ
νέος ποιητὴς και πάλι δὲν τὴν ἀν-
τελήφθη και ἐξηκολούθησε ν' ἀ-
παγγέλλῃ:

Στὴν Πόλιν, στὴ Χρυσόπορτα
στὸν πύργον ἀποκάτου,
εἶν' ἓνα σπήλαιο πλατὺ,
στρωμένο σαν παλάτι,
σαν ἅγιο παρεκκλήσι...
Κανένας Τοῦρκος δὲν μπορεῖ
νά κρατηθῇ κοντά του,
κανεὶς τῆς σιδερόπορτας
ναύρῃ τὸ μονοπάτι,
νά πᾶ νά τὸ μηνύσῃ!...

Στάθηκε μιὰ στιγμὴ. Ἐπειτα, ξα-
νάπιασε τὸ νῆμα:

Μόνο κανένας χριστιανός...

Ἄλλο σταμάτημα. Συλλογισμέ

νος ἔσπεκε ὁ ρασοφόρος ποιητὴς
με τὸ χέρι τεντωμένο. Συλλογι-
σμένη πίσω του ἡ Φαναριώτισσα
κυρία με τὸ μακρὺ μαῦρο φάρεμα,

...Μόνο κανένας χριστιανός...

δευτέρωσε ὁ Βιζυηνὸς τὸ στίχο
του, τὸν ἔκοψε ἀπελπισμένος, και
γυρίζοντας, εἶδε τὴν Ἰφιγένειαν
Ἀντωνιάδου και, σαν νά μὴ τὴν ἔ-
βλεπε πρώτη φορά, σαν νά εἶχε
μαζὶ τῆς μεγάλῃ γνωριμία, χαμο-
γέλασε και εἶπε:

— Δὲν πάει ἄλλο!... δὲν προ-
χωρεῖ!...

— Εἶνε πανεὶναι καινούργιο σας
ποίημα; ρώτησε ἡ Ἰφιγένεια.

— Ναί, κυρία! Εἶνε μιὰ βυζαν-
τινὴ παραδοσις πού θέλω νά τὴ
στιχοῦργήσω... «Ὁ τελευταῖος
Παλαιολόγος» θὰ βάλω τίτλο.

Και τὴν ἐκύτταξε στὰ μάτια ἀ-
φηρημένος...

Ἀδελφά, πάλι, σάμπως ἐκεῖνη
δὲν τὴ στιγμὴ νά μῆκε στὴ σάλα
της, ἔβαλε τὸ χέρι του στὸ στή-
θος ἔκασε μιὰ βαθειὰ ὑπόκλισι
και εἶπε:

— Καλησπέρα σας, κυρία!...
Νά με συγχωρήτε!...

— Νά σας συγχωρήσω τί; χα-
μογέλασε ἡ κυρία με προστατευ-
τευτικὴ καλωσύνη.

— Ποῦ... ἀπήγγελα ἐδῶ... Δὲν
ξέρω τί μ' ἐπίασε...

— Καπαλαβαίνω, εἶπε ἡ κυρία
Ἀντωνιάδου συγκινημένη. Τὸ ἀν-
τικρινὸ θέαμα σὰς θύμιζε τὸ ποι-
ητικὸ σας θέμα... Εἶμαι εὐτυχής,
νέε μου, πού τὸ σπῖτι μου ἔδωσε
τὴν πρώτη ὠθησι στὴν ἔμπνευσί
σας...

— Εἶνε οἱ δύο πρῶτες στροφές...

— Ἄν κρίνω ἀπ' αὐτές, τὸ και-
νούργιοποίημά σας θὰ γίνῃ θαυ-
μάσιο! Καθῆστε νά μιλήσουμε,
κύριε Βιζυηνέ.

Ἐκάθησε σ' ἓνα πλούσιο μεντέ-
ρι και τοῦ ἔδειξε μιὰ θέσι κοντά
της.

ΣΤΕΦ. ΔΑΦΝΗΣ

ΛΥΡΙΟΝ: Τὸ 14ον Μέρος.

Γεώργιος Βιζυηνός ὁ «ραψωδὸς τῆς Θράκης»

26 / 12 / 1939

Τοῦ συνεργάτου τοῦ «Τύπου» κ. Στεφ. Δάφνη

(ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΩΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ· Ὁ Βιζυηνός, ἡ δραματικὴ ποιητικὴ φυσιογνωμία αὐτοῦ ἐπέρασε τὰ τελευταῖα χρόνια τῆς ζωῆς του στὸ φρενοκομεῖο, ἐγενήθη σ' ἕνα χωριὸ τῆς Θράκης, τὴν Βιζύη. Μικρὸς ἔφθγε στὴν Κύπρον, κί ἀπὸ ἐκεῖ χάρις στῇ ἐνέργειᾳ τοῦ Μητροπολίτου Ἰεροῦ, εἰσηχθὲν στὴν Θεολογικὴ Σχολὴ Χαλκίδος. Στὴν Πόλιν ὁ ποιητὴς ἐγνωρίσθη μὲ μιὰ φαναριώτισσα ὁμοποιήσα, τὴν Ἰφιγένειαν Ἀντωνιάδου. Τώρα ἀσπάζεται μετὰ τὸ μεγάλο του πρῶμα—στὸ ἔργο τοῦ τελευταίου Βυζαντινοῦ Αυτοκράτορος).

150N

Προοδεύει, λοιπόν, ὁλοένα μέσα στὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τῆς Χαλκίδος ὁ Γεώργιος Βιζυηνός, παίρνει τὸ ἀπολυτήριόν του μετὰ ἀρίστα» καὶ παρουσιάζεται θριαμβευτὴς στὸν προστάτη του: «Νὰ ἐτοιμασθῇς γιὰ τὰς Ἀθήνας», τοῦ λέει ὁ Γεώργιος Ζαρίφης. Ὁ ἄνταλφω δὲ τὰ ἐξοδὰ τῆς ἐκπαιδεύσεώς σου. Ὁ συμμαθητὴς του Νικ. Βασιλειάδης ἔγραφε, ὑστερ' ἀπὸ χρόνια:

«... Ἡ μουσικογραφὴ κυρία Ἰφιγένεια Σουλῆ τοῦ ἐξήγησεν ὑπότροφόν της. Ἀλλ' ὁ ἀείμνηστος ἐθνικὸς εὐεργέτης Γεώργιος Ζαρίφης ἐνόησεν αὐτὸς νὰ τὸν ἐκπαιδεύσῃ διὰ τέλους, καὶ τὸ ἐπόμενον ἔτος, διὰ πλουσίαν ὑποτροφίαν τὸν ἀποστέλλει εἰς Ἀθήνας. Ἐνεγράφη εἰς τὴν φιλολογίαν.

»Εἰς τὰς Ἀθήνας ἐφάνη παρὰ ξένος τύπος. Κατατομὴ ἰδιαζόντως ἀνατολική, ἦτο ἐκ τῶν προνομιοῦχων ἐκείνων αἰνέτες ἄγχαράττονται διαρκῶς εἰς τὴν μνήμην. Ὁφθαλμοὶ λοξοὶ ὡς Κινέζου, φρύδια καμαρωτά, λοξά, κατὰ μαυρα, φυσιογνωμία «μινιόν», ἀλλὰ μὲ ἐξωγλωσσμένα μῆλα ρουμιλιώτου πρόσφυγος. Καὶ φωνὴν! ὦ! οὐδέποτε εἰς τὴν ζωὴν του παρεδέχθη ὅτι εἶνε ὀχληρὰ.»

Στὴν πρωτεύουσα τοῦ ἐλευθέρου κράτους, ὁ Γεώργιος Βιζυηνός ἀνέπτυξεν ἀπὸ μιᾶς ἀρχῆς πρωτοφανὴ δραστηριότητα. Εὐμοίραζε τὴ ζωὴν του μεταξὺ Πανεπιστημίου καὶ «Παρνασσοῦ». Οἱ Ἀθηναῖοι λόγιοι, οἱ φοιτηταί, ἀλλὰ καὶ οἱ νέοι γλεντζέδες τῆς Πλάκας εἶχαν νὰ κάμουν μετὰ τὸν ἀπεριόγραπτον τύπον, ποὺ ἀπήγγελε τραγουδοῦσε, δημηγοροῦσε, χαριτολογοῦσε, ἐπείραζε ὅλο τὸν κόσμο, ἀλλὰ πόσον ἀθῶα! Ὁ ἴδιος ἔλεγε συχνὰ τὴν ἀρχαίαν συμβουλὴν. «Ἐστὼ δ' ὁ μὲν τὸ σκῶμμα ἄλλων.»

Παρακολουθεῖ, λοιπόν, ὁ Γεώργιος Βιζυηνός τὰ μαθήματα τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς καὶ —κατὰ τὸν τρόπον τῶν λογοτεχνῶν τῆς ἐποχῆς του— ἔταν τοῦ μένει καὶρός γράφει στίχους.

Οἱ ποιητικοὶ ἀγῶνες, ἐνεργοῦμενοι τότε μετὰ τὴν ἐποπτεία τοῦ Πανεπιστημίου, ἀποτελοῦσαν πάντοτε τὸ σημαντικώτερον γεγονός τῆς πνευματικῆς κινήσεως. Δὲν ἦταν μικρὸ πρῶμα νὰ στεφθῇ κα-

νὲς νικητὴς σ' ἕνα Βουτσιναῖο ἢ σ' ἕνα Λαοσάκειο. Ἡ τελετὴ γίνε-ταν ἐπιθλητικὴ, στὴν αἴθουσα τοῦ «ἐθνικοῦ πανδιδακτηρίου», μετὰ τὸν Πρύτανιν καὶ τὴν Σύγκλητον ἐκεῖ, πολλὰς φορὲς ἐπὶ παρουσίᾳ τῆς Βασιλικῆς Οἰκογενείας. Στιγμὲς θριαμβοῦ ἦσαν ἐκεῖνες, ποὺ ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος ἐσφίγγε τὸ χερὶ τοῦ βραβευθέντος καὶ τοῦ ἔλεγε χαρμογεῶντας:

«Ὡραῖον τὸ ἔργον σας, κύριε Τάδε. Σὰς συγχαίρω... Πότε τὸ ἐγράψατε;

Ὅλα τὰ θλέμματα ἐκαρφώνοντο τότε ἐπάνω του, καὶ ὁ ποιητὴς ἐνόμιζε ὅτι φτερὰ μεγάλα τὸν ἀνέβασαν στοὺς οὐρανούς, ὅταν μάλιστα βρισκόταν ἐκεῖ παρούσα ἡ ὥρασία του, ἡ Μοῦσα τῶν ἐμπνεύσεών του. Τότε, καθὼς ἔγραφε κάποιος ἀπὸ τοὺς θραβευθέντας Ὀμηρίδας, «ἐδολιχοδρόμει ἀνὰ τὰς αἰθερίας στοιβάδας τῆς δόξης καὶ τῆς ὀλβιότητος!»

Φαντασθῆτε, λοιπόν, τὸ εὐφάνταστον καὶ ζωηρότατον τέκνον τῆς Βιζύης, ὅταν, γιὰ πρώτη φορὰ ἔλαβε μέρος στὸν Βουτσιναῖον Πουητικὸν Ἀγῶνα τοῦ 1874 καὶ ἐνίκησε τοὺς πάντας!

Ὁ φίλος τοῦ Βασιλειάδης γράφει:

«... Ὅταν ὁ Γεώργιος Βιζυηνός, πρωτοετής φοιτητὴς ἀκόμη, τῷ 1874, ἐν τῷ ποιητικῷ διαγωνισμῷ ἐβραβεύθη καὶ ὁ εισηγητὴς τῆς ἀγωνοδίκου ἐκδόσεως ἀείμνηστος Ἀφεντούλης τὸν ἐκάλεσεν εἰς στεφάνωσιν τὸν ποιητὴν, ὁ κόσμος εἶχεν ἀπορρήσει διὰ τὸν παρὰ ξένον αὐτὸν τύπον.

»Ἀλλ' ἀμέσως ὅλη ἡ ἀπορία αὐτοῦ μετελλόγη εἰς θερμὴν συμπάθειαν διὰ τὸν ἐνθουσιασμόν, μεθ' οὗ ἐκρίθη τὸ ποίημά του «Ὁ Κόσμος». Ὁ εισηγητὴς εὖρε στιχογραφίαν ἀνεπίληπτον, γλῶσσαν οὐ μόνον γραμματικῶς ἀκριβεστάτην, ἀλλὰ καὶ ἔχουσαν πάσας τῆς ποιητικῆς καλλιλογίας τὰς ἀρετὰς, τὴν χάριν, τὴν δύναμιν, τὴν γραφικὴν καλλονὴν καὶ τὴν ἰδέαν πολλάκις αἰραμένην εἰς τ' ἀληθὴ τῆς ποιήσεως ὕψος καὶ πρωτοτύπως ἐκφραζομένην»

Τὸ ποίημα ἤρχετο δι' ἐπικλήσεως πρὸς τὴν Μοῦσαν:

Μικρὸν ἀφείσα τὸν Ἑλικῶνα
δὲ Μοῦσα, κόρη τοῦ οὐρανοῦ,
μυσταγωγός μου πρὸς τὸν αἰῶνα
τῶν ἱσοθέων παραγενεῶ.

Πρὸ τοῦ νοός μου κρατοῦσα φά-
(ρον,
μακρῶν αἰώνων τὸν πέπλον ἄρον,
ἐπὶ Πηγάσου ἀνάγαγέ με
παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Κηφισσοῦ,
καὶ μ' ἕνα κλάδον στεφάνωσέ με
τοῦ καλλιδόφιντος Παρνασσοῦ...»

(Η ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΕΙΣ ΤΗΝ 7ην ΣΕΛΙΔΑ)

Καὶ τὸ ἐπικὸν ποίημα συνεῖλετο σὲ ὅλο τὸ πλάτος τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς παραδόσεως, σύμφωνα μετὰ τὴν ὅποιαν νὸ Κόδρος προσέφερε τὸν ἑαυτὸν τοῦ θύμα γιὰ τὴ σωτηρίαν τῶν Ἀθηναίων καὶ ἡ αὐτοθυσία τοῦ ἐκείνῃ ἐσυγκίνησε τόσο τοὺς Ἀθηναίους, ὥστε νὰ ψηφίσουν ὅτι ὁ μάρτυς Βασιλεὺς ἔπρεπε νὰ μεβῇ ὁ τελευταῖος στὴν ἱστορίαν τῆς ἐνδοξοτέρρας τῶν πόλεων. «Μετὰ τὸν Κόδρον οὐδεὶς!»

«Μετὰ τὸν Βιζυηνόν —γράφει ὁ Βασιλειάδης— ἐπήνθησαν αἱ ποιήσεις τοῦ Ἀγγελίου Βλάχου καὶ τοῦ Κλέωνος Ραγκαβῆ. Ὅταν δὲ παρὰ τῶν συναγωνιστῶν τοῦ σφοδρὰ ἠγέρθη διαμαρτυρία κατὰ τοῦ ἀγνώστου νικητοῦ, ὁ Βιζυηνὸς ἀπήντησεν εὐτόλμως, ἀποδείξας ὅτι ὅσα σφάλματα ἐκείνοι εἶπαν εἶνε ταύναντιον μιμήσεις κλασικαί, ἄψαφοι, αὐτὸς δὲ γνωρίζει ποῦ χωλαίνει τὸ ποίημά του καὶ ἀνέφερε τὰ λάθη αὐτοῦ.»

Ἀλλ' ὁ βραβευμένος τοῦ «Κόδρου» δὲν περιορίσθη στὴν ἀπάντησιν αὐτῇ. Ἐβόλε σὲ κίνησι καὶ τῆς σατυρικῆς τοῦ φαρέτρας τὰ βέλη. Στὸ θηκτικὸ αὐτὸ ποίημά του (ὅπου φανερὴ εἶνε ἡ ἐπιδρασίς τῆς πολιτικῆς σατύρας τοῦ Ἀλεξάνδρου Σιούτσου), ὁ Βιζυηνὸς παρίστανει «τὸ Συμβούλιον τῶν γραμματέων», δηλαδὴ τῶν ἀποτυχόντων ἀντιπάλων του, νὰ συνεβρίσκη παρὰ ξένον, κ' ἕνας ἀπ' αὐτοὺς νὰ λήσῃ τοὺς ἄλλους:

Δὲν σὰς εἶπε κάνα στόμα
μωρ' ἀσέβεια μου ἐν Πηγᾷ,
τὸ κακὸ, ποῦ, λγ' ἀκόμα
καὶ θά μ' ἔκαμνε νὰ σκάσω;

*Ἦλθεν ἕνας ἀπὸ τόπον
βάρβαρον καὶ Θρακικὸ
καὶ θρονιάσθηκε μετὰ τρόπον
σὲ σκαμνὶ ποιητικόν!

Πρὶν τὸν διῶ καὶ ξεροθῆξω
ἄ καὶ σὺ κί' ὁ κύρ Μητάκος
πρὶν με πῆτε, νὰ τοῦ δείξω
πόσ' ἀπίδια θάλλει ὁ σάκκος.

Κ' ἐπειδὴ οἱ κριταὶ μιὰ μέρα τοῦ βραβεύσαν δυο-τρεις ἤχους, ἀνοίξε κί' αὐτὸς ὁσπέρα ἐργοστάσιον μετὰ στίχους, νὰ μᾶς παύρη κάθε χρόνον, ἔαν δὲν χανθῶκαυθῇ, ταῖς δραχμαῖς τοῖ κλαίῳ μόνον καὶ τὴν δάφνην ποῦ ποθεῖ.

Γ' αὐτὸ πρέπει, μὰ τὴν πεῖνα,
ἄ καὶ σὺ κί' ὁ κύρ Μητάκος
νὰ τοῦ ποῦμε στὴν Ἀθήνα
πόσ' ἀπίδια θάλλ' ὁ σάκκος.

.....
Ποιητὴς, μετὰ λέαν, ἐγείνη,
Ποῖος τὸν ἔδωκε πατέντα;
Πότε μπρὸς μας ἔχει κλίνει
νὰ μᾶς πῇ δυὸ κομπλιμέντα;
Πότε ἔσκαρωσε δυὸ στίχους
γιὰ κανέναν ὑπουργόν;
Πότε ἐπᾶνεσε τοὺς ἤχους
ποῦ μελάζεις σὺ κ' ἐγώ;
Γ' αὐτὸ πρέπει νὰ τοῦ ποῦμε
ἄ καὶ σὺ κί' ὁ κύρ Μητάκος
εἰς τὴν χώραν ὅπου ζοῦμε
πόσ' ἀπίδια θάλλ' ὁ σάκκος!

Μὴν τὸν εἶδε αὐτὸν κανεὶς σας
εἰς τὰ θέατρα, καύμενοι,
τῶν σκηνῶν τὰς βασιλίσσας
μετὰ ποιήματα νὰ ραίνει;
Μὴν ἀκούσθῃ στὴν Ἀθήνα
πῶς τοῦ πῆρε μιὰ βολὰ
σάν ἐμᾶς, μιὰ θεατρίνα
τὸ πούγγι καὶ τὰ μυαλά;
Τί λοιπόν, τὸν καρτεροῦμε
ἄ καὶ σὺ κί' ὁ κύρ Μητάκος
καὶ δὲν πάμε νὰ τοῦ ποῦμε
πόσ' ἀπίδια θάλλ' ὁ σάκκος;

μ. 7.15
05' ἀπὸ 6-
45 Συνα-
ναυλίας.

Λέγουν τάχατες ὥς εἶναι
ἓνας τοῦ γελαῖ καὶ κλαίει
πῶς τ' ἄρῃσιν αἱ Ἀθηναί
κι' ὄχι ἑμεῖς οἱ Ἀθηναῖοι.
Καὶ θρηνεῖ πῶς τὴν Ἑλλάδα
τὴν ἀρμέγουν φοδερὰ
βουλευταὶ μὲ τὴν ἀράδα
κ' ὑπουργοὶ μὲ τὴ σειρά.
Μὰ γιὰ τοῦτο δὲ βεβαίως

ἄγω καὶ σὺ κι' ὁ κύρ Μητάκος
νὰ τοῦ δείξωμ' εἶνε χρέος
πόσ' ἀπίδια βάλλ' ὁ σάκκος.

Ἀγαπᾷ, λέν, τὰ λουλούδια
καὶ ταῖς εὐμορφαῖς λιγάκι,
κ' ἔγραψε ἓνα - δυὸ τραγούδια
διὰ κάποιο χωριατάκι.
Μὰ ποιήσεως προσῶμι
δὲν εὐρήκα αὐτοῦ νὰ διῶ.
Δέκα φεῦ καὶ πέντε οἴμοι
σ' ἓνα στίχον ἢ σὲ δυό.
Καὶ γι' αὐτὸ δὲν πρέπει τάχα
ἄγω καὶ σὺ κι' ὁ κύρ Μητάκος
νὰ τοῦ δείξωμ' τοῦ χάχα
πόσα ἀπίδια βάλλει ὁ σάκκος;

Φέρτε μου χαρτί, πατέρα
καὶ θρῖσιαις μὲ παταρία
νὰ τοῦ πάρα τὸν ἀεθα
μὲ τὴν ἀνεξαρτησία.
Νὰ τοῦ πῶ πῶς ἂν τολμήσῃ
νὰ ξαναπιάσῃ μ' ἑμᾶς
πῶς ἂν δὲν μᾶς προσκυνήσῃ
δὲν ἀφήσῃ τὰς δραχμάς —
ἀπὸ τούτου τοῦ γραφείου
ἄγω καὶ σὺ κι' ὁ κύρ Μητάκος
θὰ τοῦ δείξωμ' τ' ἀχρεῖον
πόσ' ἀπίδια βάλλει ὁ σάκκος!

Ἐπειτα ἀπὸ τὴ δημοσίευσιν τῆς
ἱστορίας αὐτῆς, οἱ κριτικοὶ τῶν
Ἀθηνῶν ἐλύσσαξαν. Καὶ ἄρχισε
ἓνας πόλεμος πρωτοφανὴς στὰ φι-
λολογικὰ χρονικά τῆς ἐποχῆς. Ἐ-
κεῖνος ὁ χωρικός τῆς Θράκης, μὲ
τὰ λοξὰ μάτια καὶ τὸ κροφτερὸ
μυαλό, ἦταν ἀντίπαλος ἐπικίνδυ-
νος. Μιὰ πέτρα εἶχε πέσει μέσα
στὰ στεκάμενα νερά τοῦ φιλολο-
γικοῦ βάλτου, καὶ ὁ γυιὸς τῆς
κυρ Μιχαλαίνης χαίρότανε τὴν
τρικυμία.

Τ' ὄνομα Γ. Μ. Βιζυηνὸς ἦταν
πασιγνώστο πειὰ στὴν Ἑλλάδα.

ΣΤΕΦ. ΔΑΦΝΗΣ

ΑΥΡΙΟΝ: Τὸ 16ον Μέρος.

Γεωργίος Βιζυηνός ὁ «ραψωδὸς τῆς Θράκης»

27/12/1939

Τοῦ συνεργάτου τοῦ «Τύπου» κ. Στεφ. Δάφνη

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΩΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ
Ὁ Βιζυηνός, ἡ πρώτη καὶ πομπὴ φυσιογνωμία ἀπὸ τὰ τελευταῖα χρόνια τῆς ζωῆς του ἀπὸ φροντισμὸν, ἐκτενὴς ἢ ἀπὸ χωρὶς τῆς Θράκης, τὴν Βιζύην, ἡ-
κόρς ἐφυγε στὴν Κύπρον, κ' ἀπ' ἐκεῖ χο-
ρὸς στὴς ἐκτετατὲς τοὺς Μανρωταῖας ὁ-
ρῶν, εἰσῆλθον στὴν Θεολογικὴ Σχολὴ Χαλ-
κίδος. Ἐπειτα ἀπὸ λίγο ὁ Βιζυηνός ἐφύ-
γει στὴν Ἀθήναν καὶ παρακολουθεῖ μαθη-
ματὰ ἀπὸ Πανεπιστήμιον. Σὺγχρονος γρά-
φει, σπύρει, ἐνὰ μυστικὸν ποίημα τοῦ «Ὁ
κόσμος θρακίστα εἰς τὸν Βοτανιστὴν
Βιζυηνόν». Τὸ ὄνομα τοῦ ποιητοῦ γίνε-
ται γνωστὸν σ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα.)

160N

Ὁ καιρὸς περνοῦσε ἀλλ' ἡ ἀνά-
μνησις τῆς Βιζύης δὲν ἐσθύνει ἀπὸ
τὴν ψυχὴ τοῦ Βιζυητοῦ. Ἀπ' ἐναν-
τίας, ἡ ζωντανὴ ἀνεμόλας μέσα
τοῦ ὅλα τὰ περιστατικὰ τῆς παιδι-
κῆς του ἡλικίας. Πρόσωπα καὶ τό-
ποι, θρόνοι καὶ πραγματικότητες,
ἐπιδροῦσαν ἀπὸ τὸ βάθος τῆς φαν-
τασίας του, ἐπὶ ἡλικίας ὅλκιμα καὶ
ζητοῦσαν ἀπὸ τὸν ποιητὴ τῆς Θρά-
κῆς τὰ δικαιώματά τους — νὰ τοὺς
δώσῃ σάρκα καὶ ὄσπερ, νὰ τὰ ζων-
τανίσῃ μὲ τὸ μαγικὸν κοῦτάκι του.

Τότε ὁ Βιζυηνός ἔβλεπε μίαν ὁ-
πλὴ καὶ συγκινητικὴ εἰκόνα: τὸν
ἐκαστὸν τοῦ μικροῦ χωρισταπόπουλο, κα-
θισμένο πλάι ἀπὸ τὴν καὶ τὴν μά-
κα του νὰ τοῦ διηγήται παραμύ-
θια, ἄλλα γεννημένα τοῦ θρακικοῦ
λαοῦ, ἄλλα ἀπ' ἄλλου, θγαλέα ἀπὸ
τὴν ἀγροικίαν τοῦ τῶν δεινο-
παθῶντων του. Νὰ τοῦ διηγήται
ἐπισόδια ἀπὸ τοὺς βυζαντινοὺς
καιροὺς, ἀπὸ τοὺς ποταμοὺς Ροῶ-
νων καὶ Τούρκων, ἀπὸ τὴς αἰφνί-
διες καὶ — ἀλλοιμονοί! — τόσο φο-
βερὰς ἐπιδρομαί.

Ὅτε ὁ Βιζυηνός, συνεπαρμένος
ἀπὸ τὸν ὁπλοτὸν, παραμέριζε τὰ πα-
νεπιστημιακὰ τοῦ βιβλίου, καθὲς ἄλ-
λη ἔγγραφα, ἐπιστολὰς καὶ κολὰς χο-
ρὸς γιὰ νὰ γράψῃ τὴν θρακικὴν παρά-
δοξον, νὰ τὴν στιχομυρίσῃ μὲ τὸ ἴ-
κον τοῦ τροποῦ, μ' ἓνα πρωταρχικὸν
ρωτὸ στὴ νεοελληνικὴ ποίησιν ὁ-
γῆτρο, ὅπου τὸ αἰσθηματὸν δὲν ἐβρί-
σταζε νὰ ξεσπᾷ καὶ οὐκ ἐκφρά-
σεις καὶ ἰδιωματισμοὺς θρακιστοῦ
καὶ, ἀδιάφορον ἐν αὐτῇ ἐξέφρα-
τοὺς λογικοὺς τῆς ἐποχῆς καὶ προ-
καλοῦσαν τὴν ἀσπιδίαν τοῦ περικέ-
σεως.

— Ἐτοί μοι τάδε ἡ κυρά Μιχα-
λαῖνα ἔτσι τὰ γράφω!, ἔλεγε, καμ-
μιά φορά ὁ ἰδιόρρυθμος ραψωδὸς
σὲ κανένα Ἀθηναῖο φίλόν του.
— Ποία εἶν' αὕτη ἡ κυρά Μιχα-
λαῖνα;

— Ἡ γυναῖκα τοῦ κυρ Μιχαήλ
ποὺ εἶχε καμνὶ στὴν ἑστία καὶ ἔφετα-
νε καρδονα ἀνὰ τὸν ποταμὸν
ροῦλα καὶ τὰ τέλει τὴν Πόλιν...

Ὅμως μιά κατὰ τὸν κυρ Μιχαήλ ὁ
πατέρας μου ἔπαινε κ' ἄρρησε τὴ
μάναν μου γιὰ κ' αὕτη εἶναι ποὺ
μ' ἔμαθα νὰ φιλάω ἔτσι... Κι' ἂν
σοφοὶ τῆς Ἀθήνας σκατοαἰχνοῦνται,
ἀς ἔλθω τὴν ἀναφορά τοὺς στὸ
θημάτιν τῆς Βιζύης, ποὺ φορεῖ
ἔτσι καὶ τουλούκια κ' ἔχει μου-
σουλῆς μιά πηχὴ! Αὐτὸ εἶναι!

Ἐπειτα σ' ἓνα γέλιο ἡμέρᾳ,
γούρλωνε τὰ λοζὰ κινεῖται μάτια
ποὺ καὶ μὲ σατυρικὴ διάθεσι, ἀ-
πὸ γέλιο στίχους τοῦ ἀπὸ τὴν «Κυ-
ρά Κριτικῆ», ἡ ὅποια τοῦ θυμίζει
τὴ γριά Κουτσουμποῦ τοῦ χωριοῦ
του. Στὸ ποίημα αὐτὸ, ἡ Κριτικὴ
τὸν κατεπαρμένον λογιόν — γριά
μιταροῦ καὶ καμπόρσα — ρωτοῦ-
σε ἐξαγριωμένη τὸν περιφρονητὴ
τῆς «καθεστηκυίας ποιητικῆς» τῆς
ἐποχῆς:

— Τίνας γένια εἶσαι σὺ,
βρέ φρενὸ καὶ μαυρομάλλη,
ποὺ γυρνᾷς μὲ περισσὴ
ἐπισπασίᾳ μὲσ' στὸ κεφάλι;

Κι' ὑπὸ μιά μοκιά παιδί
μοῦ φορεῖς τὸ καλαμάρι,
καὶ βαρὺς κάθε χορδὴ
μὲ τὸ δόλωσ σου δοῦλερι.

Ἐδῶ ὁ Βιζυηνός ἐκοίταζε τὸ
σύντροφο τοῦ, κατεμπετα, ἔπαυρε
ἄλλο ὄφρος, κορδωνότανε κ' ἐσυνέ-
χιζε.

Σὺν μ' ἐρώτησεν αὐτὰ
μὲ τὰ χεῖλη σαλιασμένα,
τὴν κυττάζω θαρρετὰ
καὶ τῆς λέγω πεσμονόμινα:

— Τί θαρρεῖς; σὺν τὰ παιδιὰ
ποὺ καρδονοῦν σταῖς γυναῖκες σὰς;
Τὸ γὰρ καὶ κ' ἔχω καρδιά,
κ' εἰμαι γιὸς τῆς Μιχαλιέσσας!

Καὶ σὺν θύλ' ἡ Παναγία
θρῆν' γίνω δίχως ἄλλο
μὲσ' στῆς Θράκης τὰ βουνὰ
ὕποκειμένο μεγάλο!

Τότε ἡ Κουτσουμποῦ, (ἡ φλόαρχ
καὶ μαθητὴ γριά τῆς Βιζύης, ποὺ
ἔδω σὰς Ἀθήνας ἦσαν ἡ Κριτικὴ
τὸν περιδοικὸν καὶ ἐφημερίδον
τοῦ 1880) ἔπαυρε ὄφρος εἰρυνικὸ
καὶ θυμίζοντας στὸν ποιητὴ τὴν
ταπεινὴν του καταγωγή, τοῦ ἔλεγε:

— Βρέ βρέ, βρέ! αὐ' τί θὰ πῇ;
καὶ γιὰτί δὰ τάχατ' ὄχι;
Αὐτὸ εἶπε προκοπὴ!
βλέπεις, ἡ γυνὴ σὰς τόχει:

Ἡ γυνὴ σὰς ποὺ βαστᾷ
τὸ περίσσιον τῆς καρδίας
ἀπὸ πάππον ἀσθεστά
κι' ἀπὸ κύρη καρδουδιάρη!

Μά, σὺν γένειν μιά φορά
μὴν ξεγυῖας δὰ πὺς μὲ λέναι —
Ναί! σὺν μοῦτρα, μασκαρά,
ποὺ θὰ παινεθῇς σὲ μέναι!...

★

Ἐδῶ εἶναι τόπος νὰ παραθέ-
σωμε τί γράφει ὁ φίλος τοῦ Νικί
Βασιλειάδης γιὰ τὴς γλωσσικῆς
ἀντιλήψεις τοῦ ποιητοῦ:

«... Εἰς τὸ ζήτημα τῆς γλώσσῃς,
ὁ Βιζυηνός ἐγκλίνας ἐν μακρῇ
μελέτῃς εἰς θεωρίαν, ὅτι ἡ γλῶσ-
σα δὲν πλασθεῖται παρὰ τοῦ μέν
καὶ τοῦ δέ, ἀλλ' ὅτι ἡ αὕτη καὶ
τρέχει τὸν ροῦν τῆς ὁλόν τοῦ ἔ-
θους. Καὶ δι' αὐτὸ ἐξέτει τὴν ζων-
τανὴν γλῶσσαν τοῦ ἔθνους ἀμύγῃ,
ἀπορροποῖτον, ἀνευ τεχνικῶν δε-
σμιῶν καὶ γραμματικῶν καὶ κατὰ
συνθήκην παραποιήσας.

Ὁ ἴδιος, γνωρίζων ὅλας τὰς πα-
ραλλαγὰς καὶ τοὺς ἰδιωματισμοὺς
ἀπὸ τὴν νὰ δώσῃ εἰς τὴν γλῶσσαν τῆς
Ποιήσεως τὸ πλάτος, τὸ ὅποιον ἐ-
χει εἰς ὅλον τὸ ἔθνος ὅταν ὁμιλᾷ.
Δὲν ληισιὸν ποσάκις ἐμφορεῖται
ὅταν μοι ἀπὸ γέλλου καίμαι (ἐ-
γνωστον εἰς ἐμὲ λέξιν, καὶ ἄλλοι
ποιοῦ θυμοῦ μοι ἀπεδεικνύει τὴν ἀ-
μύγαν μου, διότι αἰσθῆς ἡγῶναι
ὅτι τὸ γ' ἐνὶ τὸν τοῖς ῥήμασι λέ-
γω, οἱ Θράκες ἔχουσι ἄλιν».

Ἡ βιβλιοθήκη τοῦ ποιητοῦ ὅλα
τὰ κατὰ συγγραμμάτια καὶ ὅλους
τοὺς ἰδιωματισμούς καὶ τὰς περι-
πετείας τῆς γλώσσῃς μας, ἀπὸ τοῦ
Βυζαντινοῦ μέχρι τοῦ Χριστοπο-
ύλου τοῦ Βηλαρά καὶ τοῦ Σωκρά-
του. Ἐξαιτίας δημοσιεύων τὸν βί-
βλιν τοῦ ποιητοῦ ἴψην, ἀνέκυρε μι-
κρὰ πτυχία τῶν γλωσσικῶν θεω-
ριῶν του, ὅπου ἀπέδειξε πὺς ἡ
Μορφή τῆς γλώσσῃς ἐρρυθμίσθη ἀ-
πὸ τοῦ ἴψην καὶ Μπυγέρσον ἀπο-
κτείναν πᾶσαν γραμματικὴν ὀρ-
γάνωσιν, καὶ πὺς βασιτεῖα εἰς
τὴν ἰδίαν τοῦ ἔθνους κολομβή
θρακ' ἀπὸ τὴν εἰς μίαν ἀπὸ τὰς
ἐπιστολὰς καὶ ἀρσῆας εὐρω-
παϊκῆς γλώσσῃς. Τὸ ζήτημα εἶναι
ἔσων ἀκανθώδες, ὥστε μακρὸν μόν-
ον μέλλον θὰ δεῖξῃ τίς ἔχει δι-
καιον».

ΣΤΕΦ. ΔΑΦΝΗΣ

ΑΥΡΙΟΝ: Τὸ 17ον Μέρος.

Εἰς τὸ περιθώριον.

...μεμοῦσαν κανένα
...ὦν δικαστηρίων
...εταξὺ τοῦ γνω-
...τοῦ κινηματο-
...αὶ ἀγγλικῆς κι-
...ας ἡ ὁποία τὸν
...θε ἀγγλικά ἐν-
...ὸ ὥριζε τὸ συμ-
...αὶ κατ' αἰτήσιν
...συμπάθης τρα-
...ἐξετάσεις ἐνώ-
...διὰ ν' ἀποδει-
...ώσεις του.
...αζόμενοι εἰς τὸ
...νὸν «Ἀρτίλια»
...ουν ἀπὸ τὸ ἀγ-
...γνωστός, τὸ ὁ-
...22 παρὰ τὸ Οὐ-
...θρον ἀξίως τερ-
...μιυρίων δραχ-
...τὴν ἀνεύρεσιν
...ων τὰ ὁποῖα
...ἀγγλικὸν ἀμι-
...ατὰ διαστήματα
...α ὅτι ἀνευρέθη
...πολύτιμον φορ-
...υπολογιζόμενον
...ν ἑκατομμύρια
...θη εἰς τὸ Θη-
...τὸ γεωμανικὸν
...οῖον ἐπρόκειτο
...ιδίων. καὶ ἐφο-
...στε αὐτοῦ δέκα
...α.
...ατὰ τὴν ἐπέτειον
...γεωμανικοῦ ἀε-
...ρου τῶν Γερμα-
...κοντο ἄνθη χω-
...ὡς μετεφέροντο

(ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΩΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ:
Ὁ Βιζυηνός, ἡ δραματικὴ ποιητικὴ φυσιο-
γνωμία πού ἐπέρασε τὰ τελευταῖα χρόνια
τῆς ζωῆς του στὸ φρενοκομεῖο, ἐγεννήθη
σ' ἓνα χωριὸ τῆς Θράκης, τὴν Βιζύη. Μι-
κρός ἐφυγε στὴν Κύπρον καὶ ἀπ' ἐκεῖ χά-
ρις στίς ἐνέργειες τοῦ Μητροπολίτου Τυ-
ρού, εἰσηχθὲν στὴν Θεολογικὴ Σχολὴ Χαλ-
κῆς. Ἐπειτα ἀπὸ λίγο ὁ Βιζυηνὸς ἐρχε-
ται στὴν Ἀθήνα καὶ παρακολουθεῖ μαθη-
ματα στὸ Πανεπιστήμιον. Συγχρόνως γρά-
φει στίχους. Ἐνα μάλιστα ποιῆμα τοῦ «Ὁ
κόσμος» ἀρραβάζεται εἰς τὸν Βουτσινάϊον
διαγωνισμόν. Τὸ ὄνομα τοῦ ποιητοῦ γίνε-
ται γνωστὸν σ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα. Ὁ Βο-
σιλειάδης ἀναφέρει τὰς ἀντιλήψεις τοῦ Βι-
ζυηνοῦ ἐπὶ τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος).

«Ἡ Ἐπαίτις τῆς Βιζύης» — «Ὁ
Σοφιανός» — «Ἡ μητέρα τῶν ἐ-
πτῶν» — «Ὁ Πύργος τῆς Κόρης» —
«Τὸ συναξάρι τοῦ Ἁγίου Κασια-
νοῦ» — «Ὁ τελευταῖος Παλαιολό-
γος» — νὰ μερικὰ ἀπὸ τὰ καλύτε-
ρα ἀφηγηματικὰ ποιήματα τοῦ Γε-
ωργίου Βιζυηνοῦ. Καὶ εἶναι συγκι-
νητικὸ ὅταν διαβάξῃ κανεὶς κάτου
ἀπὸ τὸν τίτλον τῆ σημειώσι: «Τῇ
φιλοστόργῳ μητρὶ, διηγησαμένην
τὴν Ἑλληνικὴν ταύτην παράδοσιν».

Σὲ ἄλλο ποίημα γράφει: «Εἰ-
κὼν ἐκ τῶν ἐν Βιζύῃ καταστρο-
φῶν κατὰ τὸν τελευταῖον Ρωσσο-
τουρκικὸν πόλεμον». Φαίνεται ὅτι
ὁ δυστυχὴς Θρακικὸς πληθυσμὸς
ὑπέφερε τότε πολλὰ. Οἱ Τούρκοι
καταδιωκόμενοι ἀπὸ τοὺς νικητάς
Ρώσσους, ἐμπαιναν μέσα στὰ χω-
ριά κ' ἔκαναν καταστροφάς, ποὺ
τὶς συνεπλήρωνεν ὑστερὰ ὁ μάχο-
εῖτικός χεῖμαρρος. Ἡ μάστιξ ἐκαί-
νη ἐποχὴ τῇ ἀκομῇ σθενέει, οἷα δι-
ηγῆσαι τῶν γεροντοτέρων.

Μιά ἀπὸ τίς τραγικὰς ἡρωϊκὰς
τῆς θρακικῆς συμφορᾶς εἶναι καὶ ἡ
«Ἐπαίτις τῆς Βιζύης», ὅπως τὴν ἔ-
γραψε σὲ γοργές δωδεκάστιχες
στροφές ὁ Γεώργιος Βιζυηνός. Ἐ-
να ζωντανὸ ἀνθρώπινο κουρεὶ κα-
θισμένο σὲ μιὰ πέτρα ζητιανεύει
λίγο ψωμί γιὰ νὰ ζῇ. Καὶ ἀφη-
γείται τὴν αἰσθητικὴν τῆς δυ-
στιχίας, γιὰ νὰ συγκινήσῃ τοὺς δι-
αβάτας:

Τῆς Θράκης τὰ χωριά πολλά,
σάν τὴν Βιζύη κανένα,
μεν γειτονιά στὰ χαμηλά
ποῦ Πλάτσα τήνε λένα.

Στῆς Πλάτσας τὴν ἀγελαιὴ
μιὰ πέτρα, νὰ κοτρώνι
δίπλα στὴν πέτρα μιὰ γρηά
τὴ φοῦχτα τῆς ἀπλώνει:

— «ὦ, δόστε μ' εὐσπλαχνὴ καρδιά
«Ἐν' ἄσπρο καὶ σὲ μένα
νὰ μνημονέψω τὰ παιδιὰ,
ποὺ μοῦχουν σκοτωμένα!—

Ἀνεμοζάλαις τὴν χτυποῦν
φουρτούναις τήνε δέρνουν
καὶ τὰ φακίολια τῆς ἀρποῦν
καὶ τὰ μαλλιά τῆς σέρνουν.
Μὰ σάν τὴν πέτρα αὐτὴ στεριά,
δὲν σεῖεται, δὲν σαλεύει,
μόνο θλιμμένα καὶ θαριὰ
τὰ γέιλῃ γαργαλεύει:

— «ὦ, δόστε μ' εὐσπλαχνὴ καρδιά
ἔν' ἄσπρο καὶ σὲ μένα,
νὰ μνημονέψω τὰ παιδιὰ
ποὺ μοῦχουν σκοτωμένα!

Ἡ θλίψις ἔσκαψε πολλὰ
στὴν ὄψη τῆς αὐλάκια,
ποὺ τὴν ἔρρευσαν τὰ θολὰ
ποτάμια ἀπ' τὰ ματάκια.
Ἐχάλασε, κ' ἔχει σταθῇ
τοῦ νοῦ τῆς τ' ὠρολόγι.
Στὸ καὶκαλὸ τοῦ τὸ θαθὺ
γυροῦν μόνον οἱ λόγοι:

— «ὦ, δόστε μ' εὐσπλαχνὴ καρδιά
ἔν' ἄσπρο καὶ σὲ μένα

νὰ μνημονέψω τὰ παιδιὰ
ποὺ μοῦχουν σκοτωμένα!...

Καὶ ἡ Θρακιώτισσα γριά, θρη-
νολογώντας, διηγείται πὼς εἶδε τὸ
ἓνα τῆς ἀγόρι νὰ σφάζεται καὶ νὰ
σπαρταρᾷ «σάν ἀρνὶ μπροστὰ στὸ
μακελλάρι», πὼς τὸ ἄλλο τῆς, ἀν-
τιστεκόμενο ἡρωϊκὰ, ἔπασσε νεκρὸ
ἀπὸ μιὰ σφαῖρα, καὶ φάνει στὴν
τραγικὴ ἐξιστόρησι τοῦ θανάτου
τῆς κόρης τῆς: Αὐτὴν οἱ στρατιώ-
τες τοῦ Σουλτάνου ἤθελαν νὰ τὴν
κερδίσουν ζωντανή, νὰ χαροῦν τ'
ὠραῖο κορμὶ τῆς. Καὶ ἡ μάνα διη-
γείται:

Βοήθεια ἡ κόρη μὲ ζητᾷ,
βοήθεια μὲ γυρεύει!
Μὲ τὸ θεριὸ ποὺ τὴν κρατᾷ
τοῦ κάκου πιά παλεύει!
«ὦ, μάνα! τρέξε στὴ στιγμή
καὶ γλύτωσ' μ' ἀπ' τὸ κρίμα!
Παρὰ γερὴ χωρὶς τιμὴ,
κάλλιο μ' αὐτὴ στὸ μῆμα!»
— «ὦ, δόστε μ' εὐσπλαχνὴ καρδιά
ἔν' ἄσπρο καὶ σὲ μένα
νὰ μνημονέψω τὰ παιδιὰ
ποὺ μοῦχουν σκοτωμένα!...

Μερικὲς ἀπὸ τίς παραδόσεις αὐ-
τίς, ὁ ποιητὴς τίς συνάδευε μὲ πε-
ξηγηματικὰς σημειώσεις.

Περίεργον εἶναι τὸ «Συναξάρι
τοῦ Ἁγίου Κασιανοῦ» (δημῶδες
καλαυγηρικὴ παράδοσις):

Οἱ Ἅγιοι στὸν οὐρανὸ
συνάχθηκαν ἓνα πουρνὸ
μπρὸς στοῦ Θεοῦ τὸ δῶμα.
Τὰκ, τοῦκ! Τὴν θύρα τοῦ χτυποῦν:
ἔχουνε κάτι νὰ τοῦ ποῦν —
Μήπως κοιμᾷτ' ἀκόμα;

Ἡ σύναξις αὐτὴ τῶν Ἁγίων πα-
ρουσιάζεται στὸν Ὑψιστὸ καὶ πα-
ραπονοῦνται ὅτι ὁ Ἅγιος Νικόλα-
ος ἔχει τὰ πρωτεῖα στὸν Οὐρανὸ
καὶ αὐτὸ δὲν εἶναι δίκαιο, γιατί ὁ
πάρχουν καὶ ἄλλοι ἅγιοι ποῦ...
προσφέρουν μεγαλύτερες ὑπηρεσί-
ες στὸ θρόνον τοῦ!

Σημειώνει, λοιπόν, ὁ Βιζυηνός
στὴν ἔκδοσι τοῦ βιβλίου του, ποῦ
ἔγινε στὸ Λονδίνο, στὰ 1884:

«Τὴν περίεργον ταύτην παράδο-
σιν τὴν χρεωστῶ εἰς τὴν φίλιαν ἐ-
νὸς τῶν τελειοδιδάκτων τῆς ἐν
Χάλκῃ Θεολογικῆς Σχολῆς. Ἡ δι-
ηγητικὴ τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ φαν-
τασία, ἴσως ἡ ὑπερφίαλος φιλα-
στεϊότης αὐτῶν τῶν ἡρώων, μετέ-
θεσεν εἰς τὸν Οὐρανὸν τὰς συνη-
θεῖς σκηνὰς ραδιοουργούτος φθό-
γου καὶ φιλοπρωτείας ἀνθρώπων,
ὧν ἐπὶ τῆς γῆς βίος ὀνομάζεται
«οὐράνιος πολιτεία». Ἐν τῷ ποιή-
ματι ὑπέδειξα μὲν τὸ φυσικὸν τῆς
σκηνῆς ἔδαφος, δὲν ἡδυνάμην ὁμως
νὰ ἐξαιρέσω τὴν τοῦ Θεοῦ παρου-
σίαν χωρὶς νὰ νοθεύσω τὴν παρά-
δοσιν. Ἐν τούτοις, ἐπεφύλαξα εἰς
Αὐτὸν ἀξιοπρέπειαν μεῖζω ἢ ὅτι
ποιεῖ τὸ ἀνέκδοτον, συναποδείξας
τὴν περὶ σπουδαιότητά τινος φρον-
τίδα τοῦ...»

ΣΤΕΦ. ΔΑΦΝΗΣ

ΑΥΡΙΟΝ: Τὸ 18ον Μέρος.

Διὰ τοῦς
ἀναγν...

Ἡ Α. Β.Υ. ὁ Διάδοχος Πάυλος, ὁ ὁποῖος ἔχει σήμερον τὴν ἐπέτειον τῆς ἐνομαστικῆς Του ἑστῆς. (Φωτογραφία τοῦ καλλιτέχνου φωτογράφου τῆς Βασ. Αὐλῆς κ. Γ. Μπούκα).

Μὲ τὸν προβολέα τῆς Ἱστορίας

Γεώργιος Βιζυηνός ὁ «ραψωδὸς τῆς Θράκης»

29 / 1 / 1939
Τοῦ συνεργάτου τοῦ «Τύπου» κ. Στεφ. Δάφνη

(ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΩΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ: Ὁ Βιζυηνός, ἡ δραματικὴ ποιητικὴ φυσιογνωμία πού ἐπέρασε τὰ τελευταῖα χρόνια τῆς ζωῆς του στο φρενοκομεῖο, ἐγεννήθη σ' ἕνα χωριὸ τῆς Θράκης, τὴν Βιζύη. Μικρὸς ἔφυγε στὴν Κόνηρο, κι' ἀπ' ἐκεῖ χάρις στίς ἐνέργειες τοῦ Μητροπολίτου Τύρου, εἰσῆλθε στὴν Θεολογικὴ Σχολὴ Χάλκης. Ἐπειτα ἀπὸ λίγο ὁ Βιζυηνός ἐρχεται στὴν Ἀθήνα καὶ παρακολουθεῖ μαθήματα στὸ Πανεπιστήμιον. Συγχρόνως γράφει στίχους, ἕνα μάλιστα ποιήμα του «Ὁ κόσμος» βραβεύεται εἰς τὸν Βουτυραῖον διαγωνισμὸν. Τὸ ὄνομα τοῦ ποιητοῦ γίνεται γνωστὸν σ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα. Ὁ ποιητὴς γράφει ὠραῖοτατα ποιήματα.)

180Ν

«Ὅταν ὁ Βιζυηνός ἐπῆρε τὸ διπλῶμά του ἀπὸ τὴ Φιλοσοφικὴ Σχολὴ τῶν Ἀθηνῶν, ὁ προστάτης του Γεώργιος Ζαρίφης τὸν ἔστειλε στὴ Γερμανία, νὰ τελειοποιηθῇ.

Ἐκεῖ, ὁ φιλομαθὴς νέος ἀνέπτυξε ἑκτακτὴ δραστηριότητα ἐπιστημονικὴ, πού ἐκίνησε τὴν προσοχὴ καὶ τὴν ἐκτίμησι τῶν καθηγητῶν του. Σχετικῶς ὁ Νικ. Βασιλειάδης γράφει:

«... Ἀρκεῖ νὰ ἴδῃ τις τὰ χειρόγραφα ὧν τῶν καθηγητῶν του, ἅτινα ἀφῆκε, ἵνα ἀριθμῇ τὸ πλῆθος καὶ τὸ πολυσχιδές τῶν μελετῶν, εἰς ὅς ἀνευδοτῶς κατεγίνετο καὶ εἰργάζετο ὡς ἐπιστήμων ὁ Βιζυηνός. Ἐν Γοτίγγη ἐντός μικροῦ ἐξέμασε τὴν γερμανικὴν, ἀγαπηθεὶς ὑπὸ τοῦ περικλεοῦς Λίτσε, ἐν Βερολίνῳ ἐχρημάτισε πρῶτος ὁμιλητὴς τοῦ φροντιστηρίου τοῦ μεγάλου Τσίλλερ, καὶ ἐν Λειψίᾳ ἦτο φίλος πλέον τοῦ Βούντ.

» Πᾶν ὅ,τι ἐπεθύμει εἰς ἐντελὴν καταρτισμὸν του, ὁ Γεώργιος Ζαρίφης τὴν παρεῖχε πλουσίως. Ἡ βιβλιοθήκη του ἠρῶμει χιλιάδας τόμων τῶν κλασικωτέρων ἐκδόσεων.

Δὲν ἐγκατέλειπε ὅμως στὸ μεταξὺ καὶ τὴν ἀγαπημένην του ποίησι. Δύο ἔτη μετὰ τὸν ἐρχομὸ του στὴ Γερμανία, ἀπέστειλε στὸν ποιητικὸν ἀγῶνα νέα συλλογὴ στίχων μετὸν μετριοφρονῶν τίτλο «Ἀρες, μᾶρες, κουκουναρές». Στὸ διαγωνισμὸ ἐκεῖνο ἔλαβαν μέρος πολλοί. Ὅλους ὅμως τοὺς ἐνίκησε ἡ ῥομαλέα ἐμπνευσις καὶ ἡ θελκτικὴ τεχνотροπία τοῦ Γεωργίου Βιζυηνου. Εἰσηγητὴς ἦταν ὁ καθηγητὴς τῆς Βοτανικῆς καὶ ποιητὴς ἐπίσης Θεόδωρος Ὁρφανίδης ὁ ὁποῖος ἐπλεξε τὸ ἐγκώμιον τῆς βραβεύσεως συλλογῆς.

«Εὐρον εἰς τὰ ποιήματα ταῦτα, εἶπε, λεπτότητα πνεύματος, πολὺ τὸ ἀποφθεγματικόν, διδασκικόν καὶ χάριεν, πολλαχού μὲν Χριστοπούλειον καὶ Τανταλίδειον μῦρον

ἀποπνέοντα, ἐνιαχοῦ δὲ καὶ τῆς Ἀνακρεοντείου Μούσης τὴν παιδρότητα μὴ στερούμενα».

Ὁ Βιζυηνός, ὅταν ἐξέδωσε στὰ 1880 τὴ συλλογὴν του αὐτὴν στὸ Λονδίνον, τῆς ἄλλαξε τὸν τίτλο. Τὴν ὠνόμασε «Ἀθίδες αὔραι».

Αἱ ἐξετάσεις του στὴ Γερμανία ὑπῆρξαν ἀληθῆς θρίαμβος. Ἡ ἐναίσιος διατριβὴ του «περὶ τῆς παιδείας ὑπὸ ἐποψίν ψυχολογικὴν καὶ παιδαγωγικὴν» ἔγινε δεκτὴ ὑπὸ τῆς Σχολῆς μετ' ἑνὸς ἐπαινίου.

Ἀνηγορεύθη, λοιπόν, διδάκτωρ τῆς Φιλοσοφίας, καὶ ἀφού ἐκράτησε τὸ διπλῶμά του λίγες μέρες νὰ τὸ χαρῇ, τὸ ἐστειλε στὴν «Κυρά Μιχάλαϊνα» νὰ τὸ χαρῇ καὶ ἐκεῖνη!

Ἦταν στὰ μὲν ἀπὸ κεφαλὴν τοῦ τὸ ἄλλοτε ραψάκι τῆς Πόλης, πού στὸ βάθος εἶχε μείνει τὸ εὐθυμοχωριάτικο τοῦ Βιζυῆ μετ' ἡν ἀπλὴ κ' εὐκόλως κινήσῃ καρδιά.

«... Κ' ἐπειδὴ μανούλα μου, τῆς ἔγραφε, μπορεῖ ὁ δάσκαλος τῆς Βιζῶς νὰ ἔχασε τὰ γερμανικά του καὶ στὰ καμίνια τοῦ χωριοῦ μας νὰ μὴν εὐρεθῇ κανεὶς ἄλλος γερμανομαθής, σοῦ στέλνω καὶ πιστὴν μετάφρασιν τοῦ διπλωματός μου. Ὑῶρα εἰμαι ὁ «χέρ-προφέσσος» Βιζυηνός τοῦ Μιχαήλ!...»

Καὶ ἡ στοργικὴ μητέρα ἄμα ἔλαθε τὸ γράμμα καὶ τῆς τὸ διάβασε ὁ παπᾶς, ἔβαλε τὰ κλάματα. Ἐκλαίγε ἀπὸ τὴ χαρὰ τῆς ἡ μάνα καὶ τοῦ ἔθαζε εὐχὰς καὶ εἶπε τοῦ παπᾶ νὰ κάνουν μιά λειτουργίαν καὶ μνημόσυνο γιὰ τὴν ψυχὴν τοῦ μακαρίτη τοῦ Μιχάλη τοῦ καρθουναριῆ, πού δὲν ἐξῆσε ὁ ἀμοῖρος νὰ καμαρώσῃ τὸ γυιό του!...

Ἐπειτα, ἐπῆρε τὸ γερμανικὸ διπλῶμα καὶ τὸ γύρισε ἀπὸ σπῆτι σὲ σπῆτι, νὰ τὸ ἰδοῦν ὅλοι, τί σπουδαῖο ἄνθρωπο ἔβγαλε τὸ θρακικὸ χωριὸ του. Κλαίγοντας καὶ γελώντας μαζί, ἡ ἀγαθὴ γυναῖκα, ἔλεγε καὶ ξανάλεγε ἕνα τετράστιχο τοῦ γυιοῦ τῆς, πού ἐκεῖνος τῆς τὸ εἶχε μάθει ὅταν εἶχε γυρίσει ἀπὸ τὴν Πόλιν:

Ἀπὸ τὴ Θράκη, βρέ παιδιά—
τραῖλά τραῖλά, τραῖλά λαρά,
κι' ἀπὸ τὴν Πιερία
ἐδῶγ' ἔχεν ἡ Θρησκεία!...

Ἰσως τὸ βαθύτερον νόημα τοῦ ποιήματος αὐτοῦ νὰ μὴ τὸ καταλάβαινε ἡ κυρά Μιχάλαϊνα ἦταν ὅμως λόγια τοῦ παιδιοῦ τῆς καὶ γιὰ τοῦτο ἐπαιρναν στὴν καρδιά τῆς ἱερὴ σημασία, σὰν τὰ λόγια

ἀπὸ τοὺς πελώρια, τόσο μεγάλη, ὡς σὲ ἀν φαντασθῶμεν αὐτὸν ὡς σφαῖραν κοίλιν καὶ τὴν γῆν εὐρίσκομένην εἰς τὸ κέντρον αὐτῆς, ἡ σελήνη πού ἀπῆλθε ἀπὸ τὴν γῆν 384 ἑκατομμύρια μέτρα, θὰ μπορῇ νὰ κινήται ἀνέτως ἐντὸς τῆς σφαίρας αὐτῆς καὶ νὰ διαγράφῃ τὴν περιφορὰν τῆς πέριξ τῆς γῆς περίφημα, διότι καὶ πάλιν θὰ τὴν χωρίζῃ ἀπόστασις ἀπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἡλίου.

Ἀκριθεστέραν ἰδεάν διὰ τὸν ὄγκον τοῦ ἡλίου, ἐν σχέσει πρὸς τὴν γῆν, σχηματίζομεν ἀν φαντασθῶμεν σάκκον περιέχοντα 1.280.000 κόκκους σίτου. Ὁ σάκκος παριστᾷ τὸν ἡλίον καὶ εἰς κόκκος τὴν γῆν!

Γι' αὐτὸ ὁ ἡλῖος εἶναι ἰσχυροτάτη πηγὴ θερμαντικῆς δυνάμεως καὶ ἡ θερμότης πού μᾶς ἐνοχλεῖ τώρα λόγῳ τῆς θέσεως τῆς γῆς ὡς πρὸς αὐτὸν πόσον μᾶς εἶναι ἀπαραίτητος! Ἀπὸ αὐτὴν πηγάζουν αἱ δυνάμεις, πού δημιουργοῦν τὴν πλάσιν εἰς τὴν γῆν. Ἡ θερμότης γεννᾷ τοὺς ἀνέμους, τὰς καταιγίδας καὶ τὰ νέφη, βάλλει εἰς κίνησιν τοὺς ποταμούς καὶ τὰς θαλάσσας, αὐξάνει τὰ δάση, ὠριμάζει τοὺς καρπούς καὶ συντηρεῖ εἰς τὴν ζωὴν ἀνθρώπους καὶ ζῶα.

Ἐν 217 τρισεκατομμύρια ἴσπων δυνάμειν ἀνέρεται ἡ σιωπηλὴ αὐτὴ ἐκ τῆς θερμότητος τοῦ ἡλίου προερχομένη δυνάμεις πού δαπανᾶται καθ' ἑκάστην διὰ νὰ ἀνυψώσῃ ἀπὸ τοὺς ὠκεανούς τὸ νερὸ τῆς βροχῆς καὶ τῆς χιόνος, νὰ παραγάγῃ τὰ ξύλα ἢ τὸν λιθάνθρακα, πού μᾶς θερμαίνουν, νὰ κινήσῃ τὸν μύλον διὰ τοῦ νεροῦ ἢ τοῦ ἀνέμου καὶ νὰ δώσῃ εἰς τὴν γῆν μᾶς ρώμην καὶ καλλοσύνην. Χωρὶς τὸν ἡλίον σκότος βαθὺ καὶ αἰώνιος θάνατος θὰ περιέβαλλε τὴν γῆν!

Ε. Μ.

τῶν προφητῶν πού ἄκουγε στὴ λειτουργία!

Κ' ἐσύραν αὖραις τοῦ Θρακιᾶ—
τραῖλά τραῖλά, τραῖλά λαρά,
ἀπ' τὴ χρυσὴ τῆς δᾶδα,
μιά σπῆθα στὴν Ἑλλάδα!...

Καὶ καυχιότανε κ' ἔλεγε πῶς αὐτὴ τοῦ ἔμαθε χίλια δυὸ θρακίωτικα πράματα, παλιά, παραδομένα, πού τώρα ὁ Γιώργης τῆς τὰ γράφει καὶ σαστίζουν οἱ σοφοὶ τῆς Ἀθήνας καὶ τότε φορτώσανε διπλῶματα καὶ βραβεῖα. Ἀμ' τί θαρεῖς, παπᾶ μου;

—Ναί, Μιχάλαϊνα, ναί, ἔλεγε καὶ ὁ «διδάχος» τῆς Βιζῶς. Αὐτὸ τὸ παιδί θὰ δοξάσῃ τὸν τόπο μας! Καὶ νὰ συλλογιέμαι πῶς ἐγὼ τὸ κράτησα στὴν κολυμβήθρα μετὰ τοῦτα μου τὰ χέρια!... Δοξασμένον, Κύριε, τ' ὄνομά σου καὶ οὐδεὶς λόγος ἐπαρκέσει πρὸς ὕμνον τῶν θαυμασιῶν σου!...

«Υστερ' ἀπὸ λίγον καιρὸ, μιά Κυριακὴ, ἕνα μεγάλο ἀμάξι ἐφτάσε στὴ Βιζῶ. Αὐτὸ ἦταν φαινόμενο σπάνιον, καὶ ὅλοι οἱ χωριάτες μαζεύτηκαν γύρω, γεμάτοι περιέργεια.

Ἀπὸ τ' ἀμάξι κατέβηκε μιά κυρία, μιά ἀρχόντισσα ψηλὴ, ὡμορφῇ, μετὰ μαῦρο φόρεμα καὶ μακρὸ πέπλο στὸ κεφάλι. Ὁ ὑπηρέτης πού τὴ συνόδευε ρώτησε:

—Ποῦ εἶναι τὸ σπῆτι τῆς Κυρά Μιχαλιέσσας;

—Ποῦ ἔχει τὸ γυιὸ τῆς τὸ Γιώργη (Ἡ ΣΥΝΧΕΙΑ Εἰς τὴν 2αν Σελίδα)

Γεωργιος Βιζυηνός
ο «ραψωδός της Θράκης»

(ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΩΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ)
Ο Βιζυηνός, ὁ δραματικὸς ποιητὴς φυσιογνομία πού ἔπαιζε τὰ τελευταῖα χρόνια τῆς ζωῆς του σὲ φρονιμοκρίτι, ἐγέννησε ἕνα χωρὶς τῆς Θράκης τὴν Βιζύη. Μικρὸς ἔφυγε στήν Κυπρό, κι' ἀπ' ἐκεῖ χάρις στίς ἐνέργειαι τοῦ Μητροπολίτου Γουρου, εἰσήχθη στήν Θεολογικὴ Σχολὴ Χαλκίδος. Ἐπειτα ἀπὸ λίγο ὁ Βιζυηνὸς ἔρχεται στήν Ἀθήνα καὶ παρακολουθεῖ μαθήματα σὲ Πανεπιστήμιον. Συγχρόνως γράφει στίχους, ἕνα μάλιστα ποιήμα του «Ὁ κόσμος» βραβεύεται εἰς τὸν Βασιλικὸν διαγωνισμόν. Τὸ ὄνομα τοῦ ποιητοῦ γίνεται γνωστὸν σ' ὅλην τὴν Ελλάδα. Ὁ Βιζυηνὸς μάλιστα πρὶν τὸ ἀπώλειε τοῦ ἀπὸ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, ἔφυγε στήν Γερμανίαν ὅπου ἐπέλεξε νὰ σπουδάζει τὸν... Τὸ διπλωμα ποὺ πῆρε στή Γερμανίαν τότε τιλε ὁ ποιητὴς στή γῆρὰ μητέρα του σὲ χωριό, καὶ τὸ θῆ καὶ αὐτὴ καὶ καὶ γορη. Μίαν ἡμέραν ἡ θανατωτικὴ ἀπέσινα ἴ. Πιγνίαντα Συγγροῦ, πηγαίνει στή Βιζύη γιὰ νὰ συναντήσῃ τὴν μητέρα τοῦ ποιητοῦ. Ἡ γρησὺλα τὴν περιμένει ἔξω ἀπὸ τὸ φτωχικὸν τῆς.)

190Ν

Ἀπὸ μιὰ λογοτεχνικὴ μελέτη τοῦ Γεωργίου Βιζυηνοῦ βλέπουμε ὅτι ὁ Ποιητὴς προτίμοις τὸ ἀφηγηματικὸ εἶδος τῆς Ποιήσεως. Ἡ μελέτη τοῦ αὐτοῦ ἐδημοσιεύθη στὸ περιοδικὸν «Ἑστία» καὶ φέρει τὸν τίτλον «Ἀνὰ τὸν Ἑλικῶνα (Βαλλίσματα)». Ἡ ἐργασία τοῦ αὐτοῦ ἐξεδόθη, μετὰ τὸ θάνατό του καὶ σὲ βιβλίο, προλογισμένον ἀπὸ τὸ μακαρίτη Γ. Τσοκόπουλο.

«Ἀπὸ τὸ πολυμορφον, τὸ πολυσχιδές, τὸ ἀπλωμένον εἰς ὅλα τὰ εἶδη τῆς δημιουργικῆς τέχνης, ποιητικὸν ἔργον τοῦ Βιζυηνοῦ, μοῦ φαίνεται γράφει ὁ Τσοκόπουλος ὅτι ὁ Βιζυηνός, ὁ περισσώτερος, ὁ βαθύτερος καὶ ὁ συμπληρωτικότερος, βρίσκεται εἰς τὴν μεταλλάν, εἰς τὰ βαλλίσματα ὅπως τὰ μεταφράζει ὁ ἴδιος. Καὶ τὸ πράγμα εἶναι φυσικόν. Ὁ θρύλος, ὁ ἄλλοτε συγκεκριμένος θρύλος μὲ βάσιν ἱστορικὴν καὶ ἄλλοτε μακρινὸς συμβολισμός, τοῦ ὁποίου ἡ ρίζα χάνεται εἰς τὰ βάθη τῶν αἰώνων, κάποτε λεπτομερεια μὲς μεταφράζει εἰς τὴν φυσικὴν, συγχαλὺς δοξασιμένην ζωὴν καὶ σιγνότερα παραμυθία φανταστικῶν, πού τὸ παρέλασε καὶ τὸ διεύρυνεν ἡ τέχνη, εἶναι περισσώτερον φυσικὸς καὶ μάλλον παρρησιαστικὸς καὶ βαθύτερος ἐν τῇ ἀντικεινῇ ὑποδοῦλους Ἑλληνισμοῦ, τῶν ὁποίων ἡ ἐσωτερικὴ, ἡ σπινθηρική, εἶναι πυκνότερα καὶ ἐντονότερα ἀπὸ τὴν ἰδίαν μας. Ὁ θρύλος πού μεταφράζεται εἰς τὴν φυσικὴν καὶ ἐκτενέμενος, ἀπὸ γενεὰς εἰς γενεὰν, χρεμαίνεται τὴν φυσικὴν ἢ τὴν κοινὴν πού τὸν ἐμποδίζει νὰ ἐξαπλωθῇ καὶ νὰ διαρρέσῃ...»

«Εἰς ἕνα ἀρθρον πού εἰς τὴν φιλολογικὴν «Ἑστία», ὁ Γεωργίος Βιζυηνὸς ἔδωκε τὸν ἀπολογισμόν τῆς μεταλλάνης καὶ μετέφρασε «βαλλίσματα», ὅπως τὰ ὠνόμασε, τοῦ Ὀρφαντοῦ, τοῦ Γκαίτε, τοῦ Χάινε. Καὶ ἐκ τῶν μεταφράσεων αὐτῶν φαίνεται ὁ Ἀνατολίτης καλλιτέχνης, πού ἐξῆσε εἰς τὸ τουρκοκρατούμενον χωριουδάκι τῆς Θράκης, ὅπου ὁ ζυγὸς δὲν ἀφῆκεν οὔτε τὴν σκέψιν, οὔτε τὴν αἰσθηματικὴν ἐκτέννησιν, καὶ ὅπου ἡ ἐθνικὴ, ἡ θρησκευτικὴ, ἡ καλλιτεχνικὴ παράδοσις μεταδίδεται σπανίως συνειδητὰ, ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον ἀσυναισθητῶς ἀπὸ γενεὰς εἰς γενεάν μετὰ τὴν διηγήσιν τῆς γυρίσεως γυρίσεως εἰς τὸ τζακί... Τὰ ἀπαίδευτα καὶ ἀμόρφωτα καὶ ἀπολύτως φυσικὰ πλάσματα ἐκεῖνα, χωρὶς νὰ τὸ ἐννοοῦν εἶναι αἱ λαμπραὶ ἐστιότητες πού κρατοῦν ἀνέναντον τὸ φῶς τῆς ἐθνικῆς παραδόσεως καὶ τὸ διεκθύνουν εἰς τὰς μικρὰς ψυχὰς τῶν παιδιῶν. Ἡ ἀπολικὴ τῶν φαντασία στολίζει τὸ βασικὸν γεγονός μετὰ τὴν στολισμὰ πού θέλουν τὴν ἐλκυστικὰ ἀπαιτητικὴν διάθεσιν τῶν ἐκκραστῶν τῶν. Ἀλλὰ καὶ ἡ μεταλλάντα, ὅπως μᾶς ἔρχεται ἀπὸ τὰ βάθη τῶν αἰώνων, εἶται ἀπλή καὶ ἀφελὴς ἐξεκίνησαν εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ὡς νὰ φθάσῃ εἰς τὴν διάνοιαν ἑνὸς Ὀλυμπίου Γκαίτε ἢ ἑνὸς δημιουργικοῦ Σίλλερ, ἢ ἑνὸς τρυφεροῦ Χάινε».

Ἡ μελέτη τοῦ Γεωργίου Βιζυηνοῦ, ὁρφή, μοναδικὴ σὲ εἶδος τῆς, εἶναι μακρὰ, ἀποτελεῖται ἀπὸ 140 σελίδες. Καὶ ἀξίζει τὸν κόπο νὰ μεταφέρουμε ἔξω τὸ ἀκόλουθο ἀπόσπασμα. Γράφει λοιπόν, ὁ Ποιητὴς:

Καὶ τώρα, ὅτε μέλλομεν νὰ γνωρίσωμεν τὰ βαλλίσματα ὅφ' ὁποῖον μορφήν ἔχουσι παρὰ τοῖς καθέκαστα λαοῖς, κανεὶς δὲν θὰ μᾶς μεμψῇ, φρονοῦμεν, ἰδὼν ἀρχίσμεν ἀπὸ τῆς ἡμετέρας πατρίδος. Ἀκριβὲς εἶπεν ἀληθὴ βαλλίσματα δὲν ἐσώθησαν παρ' ἡμῶν πολλά, ὀρθότερον ἴσως, δὲν συνελέθησαν ἀκόμη πολλά ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ τὸ στόμα. Γνήσιον ὡς πρὸς τὴν

τὸν ὀρχηστικὸν αὐτοῦ ρυθμὸν καὶ τὸν σκαπτικὸν χαρακτὴρα βαλλίσματα εἶναι τὸ ἑξῆς:

Μωρ' κυρὰ Μαριόρα
πεῖνας' ἄντρας σου:
—Σὺν ἐπιέσας καὶ τί,
ὁ χορὸς καλὰ κρατεῖ.
Τὸ ψῶμί 'ναι μέν' σ' ἀμάρτι
κι' ἄς ἀνοίξῃ νὰ τὸ πάρῃ.

Μωρ' κυρὰ Μαριόρα
διήμας' ἄντρας σου:
—Σὺν ἔδωσας καὶ τί,
κι' ὁ χορὸς καλὰ κρατεῖ.
Τὸ νερό 'ναι σὲ σταμνί
κι' ἄς σηκώσῃ νὰ τὸ πιῇ.

Μωρ' κυρὰ Μαριόρα
ἀρρώστης' ἄντρας σου:
—Σὺν ἀρρώσθησε καὶ τί,
κι' ὁ χορὸς καλὰ κρατεῖ.
Ἀγνιασμός μὲς σὲ καυκί
κι' ἄς τὸν πιῇ νὰ γιαντρεῖ.

Μωρ' κυρὰ Μαριόρα
πείνας' ἄντρας σου:
—Σὺν ἐπέσας καὶ τί,
κι' ὁ χορὸς καλὰ κρατεῖ.
Τὰ παπούτσιά μου ξεσκῶ
τὸ χορὸ δὲν παραιτῶ.

«Ἀφελέστερον —συνεχίζει ὁ Βιζυηνός— ἀλλὰ καὶ σατυρικώτερον δὲν ἦδυνάτο, νομίζομεν, νὰ παραστήσῃ ἡ χορομανία τινὸν ἐκ τοῦ ὠραίου φύλου. Ἐφ' ὅσον ὁ χορὸς κρατεῖ καλὰ, ὁ κόσμος νὰ χάλασῃ δὲν τοῖς μέλλει.

»Σπουδαιότερα εἶναι τὰ εἰς τὸ δραματικὸν εἶδος ἀνήκοντα βαλλίσματα, ὧν δύο παραθέτουμεν ἑντάλθαι, ὅπως φάλλοντα εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Θράκην. Τὰ ἑξῆς ἔχουσι καὶ τοῦτο τὸ κοινὸν μετὰ πλείστον ἄλλων γνωστῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ, ὅτι ἡ ὑπόθεσις αὐτῶν ἐξεκρίσται διαλογικῶς:

Ἡ Μανθία θέλει φάρι
θέλει καὶ γλυκὸ κρασί
γιὰ νὰ κατέσθῃ γάλα
νὰ φεῖσῃ τὸ παιδί.

Δώδεκα χρόνῳ Μανθία
πὺρ τὸ βρήκε τὸ παιδί,
καὶ κρατεῖ τὸ καὶ γορρεῖ,
καὶ δὲν τρεῖ γιὰ τροπὴν:

Δώδεκα χρόνῳ Μανθία
ἄφρα καὶ αὐτὴ μάννι τῆς,
ἐκτενέσται σὲν ποδιά τῆς
καὶ θρηνεῖ τὸν ἄντρα τῆς.

—Σάπα, κόρη μ', καὶ μὴν κλαῖς
μὴν παρασυνέγεις,
κι' εἶσαι νέα καὶ ὠραία
καὶ ζανταντρεῦγεις.

—Γιὰ ἰδὲς μάννα, γιὰ ἰδὲς κόρη,
γιὰ ἰδὲς τυχὴ ποδῶν 'γώ!
Δὲ μοῦ λέν νὰ βάλλω ράσα,
μόν μοῦ λέν νὰ παντρευθῶ!

Ὁ Βιζυηνὸς ἀναφερόμενος στήν ἱστορίαν τοῦ μορφικοῦ αὐτοῦ εἰδους τῆς ποιήσεως, φθάνει στήν ἐποχὴ τῆς Μεγαλῆς Ἑλλάδος καὶ σημειώνει τὰ ἑξῆς περίεργα:

«Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες μάλιστα, οἱ τὰ νοτία τῆς Ἱταλίας οἰκοῦντες, βαλλίζω ἐλεγον τὸ ζωηρῶς χορεύω (ἐκ τοῦ βάλλειν τὰ σκέλη καὶ τὰς χεῖρας), βαλλισμούς δὲ τοὺς χορούς ἐκείνους, καθ' οὓς ἐκίνουν ζωηρότερον τὰ μέλη των... Εἶναι δὲ λανθάνον σημειώσεως ὅτι πάντα σχεδὸν τὰ νεώτερα ἔθνη εἰσήλθον εἰς τὴν καλλιέργειαν τῆς αὐτῶν ποιήσεως διὰ τῶν βαλλισμάτων. Πανταχοῦ ἐυρίσκομεν αὐτὰ ἐπικυλῶντα τὴν πρῶτην γνωστὴν δημοτικὴν ποιήσιν. Πανταχοῦ φέρουσι τὸν αὐτὸν χαρακτῆρα. Εἶγον τὰς πράξεις τῶν θεῶν ὡς ὑποθέσεις τῶν ἐν τῇ θρησκείᾳ. Κατέστησαν ὑποθέσεις τῶν τῶν ἀνθρώπων πράξεις ἐσθῆς ὡς ἔγιναν ἀσμάτια κοσμικὰ.

»Ἡ δραματικὴ τῶν ὑποθέσεων ἐξελίξις ἐτήρησε πανταχοῦ τὸν ὀρχηστικὸν αὐτῆς χαρακτῆρα, ὁ χορὸς ἔμεινε ὅπως καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, σιχατός καὶ τιναστός, οἱ δὲ χορεύοντες ὑπὸ τοῦ ρυθμοῦ τῶν βαλλισμάτων ἐξακολουθοῦσιν ἀποιμνόμενοι τὰ ὑπὸ τοῦ κειμένου λεγόμενα, εἴτε διὰ χειρονομιών, εἴτε διὰ φυσιογνωμικῶν κινήσεων, εἴτε καὶ διὰ μόνου τοῦ χρωματισμοῦ τῆς φωνῆς των.

ΣΤΕΦ. ΔΑΦΝΗΣ

ΑΥΡΙΟΝ: Τὸ 20όν Μέρος.

τερων καὶ συγκινητικῶν
πὸ ὅσα ἐδημοσί-
ἐφημερίδων

αἱ επιτυχ-
κῶν πού νὰ
διοῦ, βαλα-
ἄλλοι σπό-
ρέ.
—ἀς τὰς τέ-
μιαν(αν. Πυ-
ση. Ὀλγην-
ον;...
στράπτοντα
κρακτηριστι-
ρίας νὰ τὰ
ι γερουσια-
μῶς δι' ἕνα
ἀ μεταβάλλ-
νοστών, πα-
ισυ. Πολύτι-
γεται εἰς
ουσόν. Με-
τινος πρὸς
κόν. Ἐξ ἀλ-
Βραζιλίαν,
ν Οἰκονομι-
250 δραχ-
τοῖων τὸ δη-
τὰ στίλθον-
αὶ καὶ πάλιν.
πὸ καὶ ὄχι
ὀπέστη κα-
ν διώξιν ὁ-
παρασκευ-
Εἰς τὴν κεν-
ς ὁ «καφέ»
πλουτοκρα-
αφέ-καὶ. Ἐ-
διαδύει» εἰ-
σίας ὑγάριν
άνουν διαρ-
σαν εἰς τὸ
νὰ λογιευ-
ρηλατοῦσαν
τευεῖαι φαίνε-
καὶ δι' αὐτὸ

Γεώργιος Βιζυηνός ὁ «ραψωδὸς τῆς Θράκης»

Τοῦ συνεργάτου τοῦ «Τύπου» κ. Στεφ. Δάφνη

(ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΩΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ:
Ὁ Βιζυηνός, ἡ δραματικὴ ποιητικὴ φυσιογνωμία ποὺ ἐπέρασε τὰ τελευταῖα χρόνια τῆς ζωῆς του στὸ φρενοκομεῖο, ἐγενήθη σ' ἓνα χωριὸ τῆς Θράκης, τὴν Βιζύη. Μικρὸς ἐφυγε στὴν Κύπρο, κι ἀπ' ἐκεῖ χάρις στὶς ἐνέργειες τοῦ Μητροπολίτου Τύρου, εἰσῆλθε στὴν Θεολογικὴ Σχολὴ Χάλκης. Ἐπειτα ἀπὸ λίγο ὁ Βιζυηνὸς ἐρχεται στὴν Ἀθήνα καὶ παρακολουθεῖ μαθήματα στὸ Πανεπιστήμιον. Συγχρόνως γράφει στίχους, ἓνα μάλιστα ποιήμα τοῦ «Ὁ κόσμος» βραβεύεται εἰς τὸν Βουτταῖον διαγωνισμόν. Τὸ ὄνομα τοῦ ποιητοῦ γίνε-
ται γνωστὸν σ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα. Ὁ Βιζυηνὸς μόλις πῆρε τὸ δίπλωμά του ἀπὸ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, ἐφυγε στὴ Γερμανία ὅπου ἐτελειοποίησε τὰς σπουδὰς του. Γιά τὸ ἔργον τοῦ ποιητοῦ γράφει ὁ Τσοκόπουλος:)

Τύπος Α.Β. / Τυπ. 939
20 ON

Εἶναι, λοιπόν, σπουδαία ἡ ἐργασία αὐτὴ τοῦ Γεωργίου Βιζυηνοῦ, ποὺ ἐξονυχίζει καὶ ἐξαντλεῖ τὸ θέμα τῆς μπαλλάντας — τοῦ βαλλίσματος, ὅπως τ' ὀνομάζει ὁ ἴδιος — καὶ ἀξιοσημείωτον ἡ σοφὴ παρατήρησις ὅτι «πάντα σχεδὸν τὰ νεώτερα ἔθνη εἰσῆλθον εἰς τὴν καλλιέργειαν τῆς ἑαυτῶν ποιήσεως διὰ τῶν βαλλισμάτων», ποὺ εἶναι τὰ πρῶτα δημοτικὰ τραγούδια κά-
θε λαοῦ.

Ὁ Ποιητὴς βρίσκει τὴν εὐκαιρίαν ν' ἀποθησαυρίσῃ ἓνα τέτοιο δημοτικὸ τραγούδι τῆς πατρίδας του καὶ νὰ βγάλῃ μάλιστα συμπεράσματα περὶ τῆς ψυχικῆς ἀντιθέσεως δύο γειτονικῶν λαῶν. Ἡ μπαλλάντα αὐτὴ τῆς Θράκης εἶναι συνθεμένη σὲ διαλογικὴ μορφή.

Βουργάρας γυνὸς παντρεύεται καὶ παίρνει Ρωμιοπούλα.

Κ' ἡ μάνα της σάν τ' ἄκουρε στήνει νὰ μαγερέψῃ.

Τὸ φίδι καὶ τὴν ὄχεντρα καὶ τὸν κακὸ τὸν ὄφιο.

— Ἐλα, νυφάδα μου, νὰ φᾶς θαλασσινὸ ψαράκι.

Ἐφαγε μιά, ἔφαγε δυὸ στές τρεῖς ἐφαρμακώθῃ.

Γονατιστή, χαμοσυρτή, στὴν πεθερά της πάγει.

— Ἀχ, πεθερά μου, κρῦο νερὸ γιατί ἡ ψυχὴ μου βγαίνει!

— Τὸ νύφες πίνουν τὸ νερὸ κ' οἱ πετερεὲς τὸ πίνουν.

Γονατιστή, χαμοσυρτή, στὸν πεθερὸ της πάγει.

— Ἀχ, πεθερέ μου, κρῦο νερὸ γιατί ἡ ψυχὴ μου βγαίνει!

— Τὸ νύφες φέρουν τὸ νερὸ κ' οἱ πετεροὶ τὸ πίνουν.

Γονατιστή, χαμοσυρτή, καὶ στὸν καλὸ της πάγει.

— Ἀχ, Κωσταντὴ μου, κρῦο νερὸ γιατί ἡ ψυχὴ μου βγαίνει!

«Ὡστε νὰ πᾶ κι' ὥστε νάρθῃ τὴ βρῆκε πεθαμένη.

«Καθὼς βλέπετε — παρατηρεῖ ὁ Βιζυηνός — ἡ στρίγγλα πεθερὰ ἐφρόντισε ν' ἀφανίσῃ καὶ τὸ νερὸν ἐκ τῆς οἰκίας, ὅπως ἐσυνήθιζε νὰ κάμνῃ ὁσάκις ἔβαζε δηλητήριον πρὸς καταστροφὴν τῶν ποντικῶν της.

«Ἀξιοσημείωτον εἶναι ὅτι οἱ Ἑλληνες ψάλλοντες τὸ βάλλισμα τοῦτο μιμοῦνται τὸν σολοικισμόν τῶν Βουλγάρων ἐν τῇ χρήσει τοῦ θηλυκοῦ ἄρθρου, καθὼς καὶ τὴν βάρβαρον προφορὰν τοῦ θήτα. Κάμνουσι δηλαδή, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Πλουτάρχου, ὅ,τι ἐγίνετο παρὰ τοῖς ἀρχαίοις».

Στὴ μελέτῃ αὐτὴ τοῦ Βιζυηνοῦ (στὴν ἀνάλυσιν τῆς ὁποίας ἐπιμενῶ, γιατί τὴ θεωρῶ τὴ διαφωτιστικώ-
τερη ἀπ' ὅλες τὰς λογοτεχνικὰς τοῦ ἔργου) ὑπάρχουν μπαλλάντες ἀπὸ πολλὰς εὐρωπαϊκὰς γλώσσας. Καὶ ὄχι μόνον ὡς συγκριτικὴ ἐργασία, ἀλλὰ καὶ ὡς τρόπος μεταφράσεως ποιημάτων, εἶναι παράδειγμα πρὸς μίμησιν. Ὁ Βιζυηνὸς δὲν μεταφράζει ψυχρὰ, χωρὶς ν' ἀπομακρύνεται βέβαια ἀπὸ τὸ κείμενο, ἀναδημιουργεῖ στὴ γλώσσα μας τὴν μπαλλάντα, μᾶς δείχνει ζωντανοὺς τοὺς ἥρωές της κι' ὅλο τὸ αἶσθημα ἢ τὴν πολεμικὴ ὁρμὴ ἢ τὴν τραγικὴ περιπέτεια ποὺ κλείνει τὸ ποίημα.

Ὁ Βιζυηνὸς βρίσκει ὅτι:

«Ἐν Ἰταλίᾳ τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ποιήσεως ἐκαλλιουργήθη μέχρι τοῦ 12Τ' αἰῶνος. Ἐν τῷ 1Ε' νέαν ἐνεφύσησεν εἰς αὐτὸ ζωὴν Λορέντζος ὁ τῶν Μεδίκων. Ὁ ἔξοχος οὗτος ἀρχηγὸς τῆς Φλωρεντινῆς δημοκρατίας καὶ ὁλοκλήρου τῆς ἰταλικῆς πολιτικῆς τότε, ὁ μεγάλωψχος προστάτης τῶν τεχνῶν καὶ τῆς φιλολογίας, ἀνεμόρφωσε τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ποιήσεως ἐπὶ τὸ δημοτικώτερον, κατελθὼν μέχρι τοσοῦτου, ὥστε αὐτὸς ὁ ἴδιος νὰ χορεύῃ ψάλλον μετὰ τὸν λαοῦ ἐν τῇ δημοσίᾳ πλατείᾳ ὑπὸ τοὺς ρυθμοὺς τῶν βαλλισμάτων. Παραστατικὸν τῆς εἰκόνος ταύτης βάλλισμα εἶναι τὸ τέταρτον:

«Ὅποιος καρδιά δὲν ἔχει ἐρωτευμένη ἄς ἔθῃ ἔξω ἀπ' τὸ χορὸ μας τοῦτο» ὅς ἔτσι ὁμορφὴ πλατεῖα κρῖμα εἶνε (νὰ μένῃ).

Εἶνε κανεὶς ποὺ δὲν γνωρίζει ἀγά-
(τῆς πάθῃ;

«Ἀς φύγῃ ἀπὸ τὸν τόπον ποὺ ἐχάθῃ, γιατί εὐγενὴς ποτὲ ἡ καρδιά του (δὲν ἐστάθῃ,

ἀν δὲν τὴν συγκινοῦν ἀγάπης πόθοι. Καὶ ὅποιος λίγο μέσα του δὲν νοιώ-
(θεῖ

(Η ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΕΙΣ ΤΗΝ 2αν ΣΕΛΙΔΑ)

Γεώργιος Βιζυηνός, ὁ «ραψωδὸς τῆς Θράκης»

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΕΚ ΤΗΣ 1ης ΣΕΛΙΔΟΣ)
νὰ καίῃ τῆς ἀγάπης του ἡ φλόγα ὅ,τι κι' ἂν μελετᾷ, κυνήγι δὲν θά
(γένῃ.

Ὁ Ἔρως στοῦ χοροῦ τὴ μέση ἄς
(βασιλεύῃ,

κι' ὅποιος εἶνε σκλάβος του ἄς γυ-
(ρίξῃ)
καὶ ἂν κανεὶς ἔχ' ὑποψίας ἢ ζηλεύῃ, αὐτὸς ἐδῶ πολὺ ἄς μὴ χρονίζῃ, γιὰ παίγνια μονάχα θέν' ἀξίζει, καθέννας ποὺ δὲν εἶν' ἐρωτευμένος ἔξω ἀπ' τὸ στολισμένο τόπον νὰ πη-
(γαίνῃ.

Ἐάν κανεὶς σ' ἀγάπης δίχτυα μὴν
(μπερδεύῃ
ἀπὸ ντροπῇ τοὺς πόθους του κρα-
(τάῃ,

θὰ ντροπιασθῇ, ἂν κάμῃ καλὴ σκέψι, πλείοτερο, ἐνάντια σάν πάπ'. Δὲν εἶνε καὶ ντροπὴ τὸ ν' ἀγαπᾷ αὐτὸς ποὺ λαχταρᾷ νὰ ὑπηρετήσῃ. Ἡ ντροπὴ εἶν' ἀχαριστία ἂν ἴσως τὴν
(ψυχραίνῃ.

Καὶ ἂν κανεὶς μας ἔχει τόσῃν ἀναν-
(δρία,
ποὺ ἀπὸ φόβον ἀγάπῃ δὲν ἀρχίζει, μεγάλη — ἄς τὸ σκεφθῇ — καλὴ
(καρδιά
γιὰ τέτοιες ὑποθέσεις δὲν φροντίζει. Ἡ φύσις ἢ κυρὰ δὲν σὰς χαρίζει, τὴν τόσῃν ὁμορφάδα γιὰ νὰ πᾶνε οἱ χρόνοι τῆς ζωῆς σας τοῦ κακοῦ
(χαμένοι.

Καὶ ὁ μεταφραστὴς κρίνει σκό-
πιμο νὰ πληροφορήσῃ τὸν ἀναγνώ-
στη ὅτι:

«... Ἐκ τούτου ὁμως δὲν πρέπει νὰ συμπεράνῃ τις ὅτι πάντα τὰ βαλλίσματα τοῦ Λορέντζου τῶν Μεδίκων φέρουσι τοῦτον τὸν ἐλαφρὸν χαρακτήρα. Μερικὰ ἐξ αὐτῶν εἰσδύουσιν εἰς τ' αἰῶνα τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας, ἐκφραστικὰ ἀνθρωπίνων αἰσθημάτων, μετὰ πλείστης ὁσῆς ψυχολογικῆς ἀκριβείας. Τοῦτο θὰ τὸ ὁμολογήσουν πᾶσαι αἱ ὑπὸ τῶν συζύγων αὐτῶν ζηλοτυπούμεναι κυρίαί, ἐάν ἀναγνώσουν τὸ δέκατον ἑνάτον τοῦ αὐτοῦ ποιητοῦ βάλλισμα:»

Δὲν ξέρω νάχῃ ἄλλα τῆς Ἐδὲμ βα-
(σίλειαν,

παρὰ ἐκεῖ ποὺ εἶν' ἡ ἀγάπη δίχως
(ζήλειαν.

«Ὅταν ἡ ἀγάπη δίχως ὑποψία μείνῃ θάνῃ ἡ ζωὴ τῶν ἐραστῶν ὅλο εὖ-
(θυμία

γλύκα ἢ καρδιά γεμάτῃ κ' εὐφρο-
(σύνη.

Μὰ τῶσων παραπόνων μου ἀχ! αἰ-
(τία

εἶνε αὐτὴ ἡ καταραμένη ζήλεια!...

Καὶ ἡ ὥραία κυρία τοῦ 16ου αἰ-
ῶνος ἐξακολουθεῖ, σὲ στrophές γε-
μάτες παράπονα, νὰ καταριέται τὴ Ζήλειαν, τὴν κακὴ αὐτὴ πεθερὰ τῶν ἐραστῶν, ποὺ φαρμακώνει τὴν ἀγάπην.

ΣΤΕΦ. ΔΑΦΝΗΣ

ΑΥΡΙΟΝ: Τὸ 21ον Μέρος.

AD 21 Nov 1935

Δάφν

21 ON

Γεώργιος Βιζυηνός ὁ «ραψωδὸς τῆς Θράκης»

40.3/11/1939

Τοῦ συνεργάτου τοῦ «Τύπου» κ. Στεφ. Δάφνη

(ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΩΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ·
Ὁ Βιζυηνός, ἡ δραματικὴ ποιητικὴ φυσιογνωμία πού ἐπέρασε τὰ τελευταῖα χρόνια τῆς ζωῆς του στὸ φρενοκομεῖο, ἐγεννήθη σ' ἕνα χωριὸ τῆς Θράκης, τὴν Βιζύη. Μικρὸς ἐφυγε στὴν Κύπρο, κι' ἀπ' ἐκεῖ χάρις στίς ἐνέργειες τοῦ Μητροπολίτου Ἰούρου, εἰσηχθὴν στὴν Θεολογικὴ Σχολὴ Χάλκης. Ἐπειτα ἀπὸ λίγο ὁ Βιζυηνὸς ἐρξεται στὴν Ἀθήνα καὶ παρακολουθεῖ μαθήματα εἰς τὸ Πανεπιστήμιον. Ὁ Βιζυηνὸς μάλιστα πῆρε τὸ διπλωμά του ἀπὸ τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς, ἐφυγε στὴ Γερμανία ὅπου ἐτελειοποίησε τὰς σπουδὰς του. Ἡ φιλολογικὴ ἐργασία του εἶναι σημαντικὴ κατὰ τὴν).

22 ON

Ἀφοῦ εἶδαμε μερικὲς ξένες μπαλλάντες, ὥς διαθῶσουμε καὶ μιὰ πρωτότυπη, τοῦ Γεωργίου Βιζυηνού. Τὴν παραθέτει ὁ ἴδιος στὴν περιπλανησί του «Ἀνὰ τὸν Ἑλικῶνα». Φέρει τὸν τίτλο «Στοργὴ» καὶ εἶναι γεμάτη ἀπὸ οπαραγμὸ γιὰ τὴν πεθαμένην του μητέρα — τὸ ὑπερνὸ τῆς ψυχῆς του καταφύγιο. Ἡ μπαλλάντα αὕτη εἶναι γραμμένη σὲ στροφὲς ὀκτάστιχες, μετὰ τὴν τετράστιχην καταληκτικὴν, κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν Γάλλων τροβαδούρων.

Ὁ Βιζυηνὸς προλογίζει τὸ ποιημὰ του μετὰ τίς ἐξῆς γραμμές:

«... Καὶ τώρα μίαν ἐξομολόγησιν: Ἐν τῇ μεταφράσει γαλλικῶν βαλλισμάτων εἶναι ἀδύνατον ν' ἀποδώσῃ τις ἀκριβῶς τὴν ὁμοιοκαταληξίαν τοῦ πρωτοτύπου, χωρὶς ν' ἀπομακρυνθῇ πολὺ τῆς ἐννοίας. Διὰ νὰ προλάβω τὰ παράπονα τῶν ἀναγνωστῶν μου, ἀναγκάζομαι νὰ παραθέσω ἐνταῦθα ἕν πρωτότυπον βαλλισμα πεποιημένον ἐπιτηδες κατὰ τὸν τρόπον τῶν γαλλικῶν».

Ὁ ποιητὴς, κατὰ τὴν τεχντροπία τῶν τροβαδούρων, καταλήγει μετὰ ἐπικλησί του στὴ φύσιν, τὴν ὁποῖαν ὀνομάζει δέσποινά του:

Γιὰ εὐτυχία ἐμῆ, γιὰ ζωὴς χάρα,
κ' ἐγὼ σ' αὐτὴ τὴν πλάσι, καθὼς
(ἄλλοι,
παιδί τὴν ἔχω ἀδράξει μ' ἐλαφρά
(φερέα,
σὲ κάθε μόσχο, κάθε ἀνθὸ που βάλ-
(λει—

Κι' ἂν εὐτυχὴ κανένας δὲν μ' ἐκάλει,
χαρὰ τοῦ εἶχα κὰν τὸ βράδυ στὴ
(φωλιά
ἀμέριμνο νὰ γέρω τὸ κεφάλι
στὴν ἁγιασμένη τῆς μαννούλας μου
(ἀγκαλιά,

Παλληκαράκι, πλείοτε ἀπὸ μιὰ
(φορὰ
ἢ ἐλπίδα καὶ τοῦ πόθου ἢ παρα-
(ζάλη,
ἀπ' τῆς ζωῆς μ' ἐσύραν τὰ ρηχὰ
(νερά
καὶ στῆς ξανθῆς ἀγάπης μου τὰ
(κάλλη
ἢ εὐτυχία, μ' εἶπαν, θὰ προβάλλῃ.
Μὰ πέθανε ἡ χαριτωμένη κοπελιά
καί, ναυαγός, εὐρήκα παραγιάλι
στὴν ἁγιασμένη τῆς μαννούλας μου
(ἀγκαλιά,

Λεθένης, ξεερρίζωνα τὰ γλυκερά
αἰσθήματα ἀπ' τὴν καρδιά πού πάλ-
(λει,
κι' ἂν ρίπτω τῆς πικρῆς ἀλήθειας
(τὴ σπορά,
ἄχ, τότε, τότε ἔναν καρπὸ θὰ βγά-
(λῃ;
Τοῦ βίου μ' ἐγονάτισεν ἡ πάλῃ,
λαχτάρησα ἡσυχία μιὰ σταλιά
μὰ δὲν τὴν ἔχω πιά, νὰ γείρω πάλι
στὴν ἁγιασμένη τῆς μαννούλας μου
(ἀγκαλιά,

Ἦ, φύσιν, δέσποινά μου ἐσὺ μεγάλη,
δὲν ἔχω πιά στὸν κόσμον αὐτὸ δου-
(λειά,
Ἦ ἀγάπη σου στὸν τάφο πιά ὥς με
(βάλῃ
στὴν ἁγιασμένη τῆς μαννούλας μου
(ἀγκαλιά,

Ἡ «Στοργὴ» δὲν εἶναι τὸ μόνον
ποίημα τοῦ Βιζυηνού πού ἀναφέ-
ρεται στὸ θάνατον τῆς μητέρας του
— τῆς λατρευτῆς του «Κυράς Μιχα-
λιέσσας», πού τοῦ εἶχε δημηγορή-
σας παλιὲς θρακικὰς ἱστορίας,
καὶ εἶχε γίνῃ στὴν περὶ αὐτὴ τῆς
ποιητικῆς τοῦ δημιουργοῦ, ἡ
Μούσα του. Ὑπάρχει καὶ ἄλλο ποί-
ημα τοῦ Γεωργίου Βιζυηνού μετὰ
τὸ ἴδιον θέμα: «Ἡ σπηλιὴ θλίψης»:

Πῶς κρύβω τὴν ὀλνῆ μου χάρι,
οἱ φίλοι μου ποτὲ δὲν θὰ με πουνε:
Τῶν τραγουδιῶν μου τὰ γοργὰ
(φερέα
σταῖς συρροφαῖς μας τὴν σκορ-
(ποῦνε

ἀνόθευτ' καὶ καθαρὴ,
Ἄλλ' ἐν τῇ θλίψει, ὅπου πλημμυρεῖ
εἰς τῆς καρδίας μου τὰ βάθη
κανεῖς, κανεῖς δὲν θὰ τὴν μάθῃ.

Δὲν εἶν' ὁ κόσμος ὅλος ἀπαθής.
Τ' ὁμολογῶ αὐτὸ πρὸς ἐπαίνον του.
Μὰ ἔχει τόσας θλίψεις ὁ καθεῖς,
πού μάλιστα καὶ τὸν ἑαυτὸν του
ἀδειάζει νὰ παρηγορῇ.
Γι' αὐτὸ, τὴν θλίψιν ὅπου πλημμυρεῖ
εἰς τῆς καρδίας μου τὰ βάθη
κανεῖς, κανεῖς δὲν θὰ τὴν μάθῃ.

Ἐγνώριζα ἄλλοτε μιὰ Χριστιανή,
ἀπ' ὅλους μας πλείοτερο θλιμμένη.
Ἄν ἤξευρε τίνος καρδιά πονεῖ,
θὰ ἐπετοῦσε νὰ μοῦ γένῃ
παρηγορία γλυκερή.
Αὕτη, τὴν θλίψιν ὅπου πλημμυρεῖ
εἰς τῆς καρδίας μου τὰ βάθη
αὕτη, μπορούσε νὰ τὴν μάθῃ.

Μὰ, ἐμίσησε σὲ χώρα μακρὰ
πού εἶδον δὲν εἰμπορεῖ νὰ φθάσῃ!
Ἄχ! μοῦ ἀπέθανε ἡ καλὴ γρηά
καὶ μοῦ τὴν ἔχουνε σκεπάσει
μέσα στὴ γῆ τὴν παγερή!
Γι' αὐτὸ τὴν θλίψιν ὅπου πλημμυρεῖ
εἰς τῆς καρδίας μου τὰ βάθη
κανεῖς, κανεῖς δὲν θὰ τὴν μάθῃ.

Ὁ Βιζυηνὸς ἐπιμένει περισσότερο
(Ἡ ΣΥΝΕΧΕΙΑ Εἰς τὴν 6ην ΣΕΛΙΔΑ)

Γεώργιος Βιζυηνός, ὁ «ραψωδὸς τῆς Θράκης»

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΕΚ ΤΗΣ 5ης ΣΕΛΙΔΟΣ)
στὴ σχετικὴ ποιήσει τῶν βορείων
λαῶν. Μεταφράζει, ἀναλύει, ἐπεξη-
γεῖ, συγκρίνει μετὰ τὰ ἰδικὰ μας δι-
μοτικά τραγούδια:

«Κατὰ τὸ περιεχόμενον, γράφει,
τὰ δημῶδη τῶν Σκανδιναυῶν ἁ-
σματα διαιροῦνται εἰς δύο κύρια
εἶδη: τὰ μυθικά, τὰ ἥρωικά καὶ τὰ
ἱποτικά, μεθ' ὧν συνάπτονται δι-
άφοροι ἄλλαι κατηγορίαι, σχετι-
καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον μετὰ τὸν βί-
ον τῶν ἱποτῶν. Εἰς τὸ πρῶτον εἶ-
δος καταλέγονται ἅρα πάντα τὰ
ποιήματα, τὰ ὅποια μετὰ τρόπον κα-
τὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἡττον ὠρισμέ-
νον ἐνέχουσι σχέσιν τινὰ πρὸς τοὺς
ἀρχαίους θεοὺς καὶ ἥρωας. Πάντα
τὰ ἥρωικά ποιήματα ἐνέχουσι συγ-
κρασίαν τινὰ τῶν κληρονομηθειῶν
παλαιῶν παραστάσεων εἰς τὰς πε-
ρὶ κόσμου ἰδέας τοῦ μέσου αἰῶνος.
Ἰδίᾳ ἡ ἱσχυρὰ πλὴν ἀλλόκοτος
φαντασία, ἡν ἀπαντῶμεν εἰς πολ-
λὰ ποιήματα, ἔχει τὰς ρίζας αὐτῆς
ἐν τῇ ἀρχαίᾳ τῆς εἰδωλολατρίας.
Ἐκτὸς τῶν μυθικῶν καὶ ἥρωι-
κῶν, ὑπάρχει ἀκόμη ὁλόκληρος κα-
τηγορία ποιημάτων, τῶν ὁποίων
καὶ τούτων αἱ ὑποθέσεις κατὰ γο-
νὴν ἐκ τῆς εἰδωλολατρικῆς ἀρχαι-
ότητος. Ταῦτα εἶναι τὰ μαγικά καὶ
θαυματουργὰ ποιήματα. Ἡ μετὰ θά-
σας ἀπὸ τούτων εἰς τὸν Χριστιανί-
σμον διόλου δὲν ἦτο δύσκολος».

ΣΤΕΦ. ΔΑΦΝΗΣ

ΑΥΡΙΟΝ: Τὸ 23ον Μῆρος.

στῆς σκηνῆς καὶ θαυ-
μάσια τραγουδάκια θὰ
ποικίλουν τὸ νέον ἀγά-
γνημα τοῦ «ΤΥΠΟΥ», τὸ
ὁποῖον ἀπευθύνεται πρὸς
μικροὺς καὶ μεγάλους.
Ὡς κατεῖραν ἀντηγορί-
αν ὑπὲρ τοῦ ἀνταγνώσ-
ματος αὐτοῦ, ἀρκεῖ νὰ ἀνα-
φέρωμεν τὸ γεγονός, ὅτι
ἕνας ἄνθρωπος, ἕνας καλ-
λιτέγνης, ὁ Γεώργιος Νίσι-
νεύ ἐγένεν ἐκδοξός, χαρί-
σας εἰς τὴν ἀνθρωπότητά
τὴ θαυμασιώτερον κατόρ-
θωμα τοῦ κινηματογράφου.
Παρακολουθήσατε ὁ-
λοὶ ἀπὸ τῆς μεταρροσε-
χοῦς Δευτέρας 10ης Ἰου-
λίου εἰς τὸν «Τύπον» τὸ ἀ-
νάγνωσμα

**Η ΧΙΟΝΑΤΗ
ΚΑΙ ΟΙ 7 ΝΑΝΟΙ**

Γεώργιος Βιζυηνός ὁ «ραψωδὸς τῆς Θράκης»

Τοῦ συνεργάτου τοῦ «Τύπου» κ. Στεφ. Δάφνη

(ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΩΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ:
Ὁ Βιζυηνός, ἡ δραματικὴ ποιητικὴ φυσιογνωμία του ἐπέρας τὰ τελευταῖα χρόνια τῆς ζωῆς του, στὸ φρονεομένο, ἐκινήθη σ' ἕνα χωρὶς τῆς Θράκης, τὴν Βιζύη. Μικρὸς ἔφυγε στὴν Κύπρον, καὶ ἀπ' ἐκεῖ χάρις στὶς ἐντολὰς τοῦ Ἀθηναίου τοῦ Ἰοῦ, εἰσῆλθε στὴν Θεολογικὴ Σχολὴ Χαλκίδος. Ἐπειτα ἀπὸ λίγου ὁ Βιζυηνὸς ἐρχεται στὴν Ἀθήνην καὶ παραλαμβάνει μισθώματα εἰς τὸ Πανεπιστήμιον. Ὁ Βιζυηνὸς μόλις πῆρε τὸ διδάγμα του ἀπὸ τὴν Θεολογικὴν Σχολήν, ἔφυγε στὴ Γερμανίαν, ὅπου ἐτελειοποίησε τὰς σπουδὰς του. Ἡ φιλολογικὴ ἐργασία του εἶναι σημαντικωτάτη.)

23 ON

Στὴ μελέτῃ του «Ἀνὰ τὸν Ἑλικῶνα», ὁ Γ. Βιζυηνὸς ἀναφέρει ἕνα περιεργὸν «βαλλίσμα», δημῶδες στὴν Ὀλλανδία, ἠρωὸς τοῦ ὁποῦ παραδόξως εἶναι ὁ υἱὸς τοῦ βασιλέως τῆς Ἑλλάδος. «Δὲν σὰς φαίνεται παράξενον;» ἔρωτᾷ ὁ Βιζυηνός.

Καὶ πράγματι, εἶναι ἀπροσδόκητο τὸ ὅτι ὁ Ὀλλανδικὸς λαὸς ἐπλεξε ἕνα δημοτικὸ τραγουδί του με θέμα τὴν περιπέτεια ἑνὸς βασιλικοῦ γόνου τῆς χώρας μας. Ὁ μεταφραστὴς δὲν κατορθώνει να πληροφωρήσῃ, οὕτε γιὰ τὸ ὄνομα τοῦ ἥρωος, οὔτε γιὰ τὴν ἐποχὴ καὶ τίς περιστάσεις τῆς ἐξῆς αὐτῆς μπαλάντας. Τὴ μεταφράζει πιστά:

Εἰδὴκε ὁ υἱὸς νὰ κυνηγήσῃ
στὸ βάσος τ' ἐπομακρομένο
δὲν ἦρε λάφυρα νὰ χτυπήσῃ,
βρίσκει ἕνα γέροντα δεμένο.

— Στὰ δάση μὴ, μὴν προχωρήσῃς,
χυρνά μιά στρίγγλα, σὰν ὄρνιθ.
Στὸ δρόμο σου ἀντὶ τῆς ἀπάντησής,
θὰ σὲ κοτίσῃ τὴ ζωή.

— Γυναίκα ἐμὲ δὲν με φοβίσει,
τὸν ἀνδρ' ἀφοῦ περιφρονῶ.
Μόλις τὸ λόγο ἐστομίμει,
ἦλθεν ἡ στρίγγλα ἀπ' τὸ βουνό.

Τὸν πᾶναι εὐθὺς ἀπὸ τὸ χέρι,
τ' ἄλγο ἀπ' τὰ χαλινά,
μύλια ἐδδομήντα τόνε φέρνει
ἐπάνω στὰ ψηλά βουνά.

Τόσο ἡ κορφή ψηλὰ ἀνεβαίνει,
τόσο ἡ χαράδρα χαμηλὴ.
Δυὸ ἐκτείνοντανε βρασμένοι,
ὁ τρίτος κείται στὸ σουελάι.

— Ἐδῶ ἀν πρέπει ν' ἀποδῶναι.

Σηκώνει κούτσουρα ἀπ' τὸ χῶμα
τὰ δένδρα με ὄργη βαρᾶ.
Οἱ κορυφές τῶν πειρῶνται ἀκόμα
κ' ὅλα τὰ φύλλα τὰ χλωρά!

Φεύγει, λοιπὸν, κυνηγημένος ἀπὸ τὴν... ἀσπίδα τῆς καταιέρας καὶ ἀπὸ τὴν ὄργη τῆς στρίγγλας μάννας τῆς, ὁ υἱὸς τοῦ βασιλέως τῆς Ἑλλάδος, ἀγνωστον ποῖος καὶ σὲ ποιά ἱστορικὴ ἐποχὴ. Φαίνεται μᾶλλον ὁ θρύλος γέννημα τῆς ὁλλανδικῆς φαντασίας, χωρὶς πραγματικὴ βάσι.

*
Ὁ Βιζυηνός, μετὰ τὴ μελέτῃ του αὐτῇ, παρέχει πολὺτιμες συμβουλὰς στοὺς νέους ποιητὰς: «Πῶς δεῖ γράφειν βαλλίσμα»:
«Διὰ τοὺς νεοσσοὺς τοῦ ἡμετέρου Παρνασσού, ὅσοι ἤθελον ἀπο-

καθῶς μοῦ μένει νὰ τὸ ἴδω, μεγάλη μεταμέλεια κάνα πως ἦρθ' ἀπ' τὴν Ἑλλάδα ἐδῶ.

— Ἄν εἶσαι ἀπ' τὴν Ἑλλάδα στάσου, εἰς ἄνδρας μου ἀπ' τὴ χώρα αὐτή, Πῶς λέγονται τὰ γονικά σου, νὰ ἴδω ἂν μοῦ εἶνε γνωστοί.

— Κι' ἂν πὸ τὸ πᾶς τοὺς ὀνομάζω αὐτὸ δὲν σ' ὠφελεῖ σταλιά. Μὰ τὸν πατέρα μου τὸν κράζω εἰς τὴν Ἑλλάδα βασιλιά!

Τὴ Μαργαρίτα τὴ μαμά μου τὴν ἔχει αὐτὸς νοικοκυρά, σ' ὀνόμασα τὰ γονικά μου, ἄς εἶνε τώρα γειά—χαρά.

— Ὁ βασιλεὺς ἀπ' τὴν Ἑλλάδα θάβ' ἀν κειτάνω σ' ἀμήλα, ἀν δὲν σοῦ ἀξίησῃ ἡ ἀμηλιάδα τότε ἡ ζωὴ τί σ' ὠφελεῖ;

— Ἀφήλωμα δὲν θ' ἀποκτήσω; Ἄκα! εἰ μὴ ἔνθακα χρόνῳ. Λέγω στὸ ὕψος νὰ νικῶ τοὺς κάθε δένδρῳ στὸ βουνό!

— Ἐλπίσεις νὰ γενῇς μιά μέρα ψηλὸς σὰν δένδρῳ φουτοτό; Ἔχω κ' ἐγὼ μιά θυγατέρα, νέο κορμί, καμαρωτό.

Φορεῖ κορώνα στὸ κεφάλι μαργαριτάρια δουλευτή. Τόσοι καὶ τόσοι ἦρθαν μεγάλοι, κανεὶς δὲν ἄρμωζε μ' αὐτή.

Φορεῖ στὴν χιτῶν τῆς μέση ἐν ἀσπίδι καὶ ἰσάσι. Κι' ὁ βασιλεὺς δὲν θὰ μπορέσῃ σ' αὐτὴν εὐνοίας νὰ ἀποσπῇ.

— Τὴν περὶ τοῦ ἥρωος ἐστὶν ἡρώ, νὰ εἴδῃς τὴν ἑλπίδα ποῦ μὴ Γλαυκὸς ἔκρινε τὴν αἰδέα, νὰ τὴν κλέψῃς ὡς ἡρώ.

— Ἐν' ἀσπίδι ἐγὼ τὸν ἥρω, ἀπ' τοὺς ἀνέμους πρὸς τὸν ὄ, κρυφὰ κρυφὰ σὲ τὸ κατεῖλε τὴν βρίσκες, κ' ἐπὶ αἰτία γὰρ.

— Ὁ γὰρ πετάει αὐτὸς στὴ σέλλα, κατὰ καὶ φεύγει μετὰ σπουδῇ. Ἄντιο, στρίγγλα, καταιέλα, ἔχεις ὀλόμαυρο παιδί!

— Στὰ νύχια μου ἀν σὲ εἶχ' ἀκόμα καθὼς σὲ εἶχα στὸ βουνό, δὲν θὰ σοῦ ἐφευγε ἀπ' τὸ στόμα παιδί πὺς ἔχω μελάνο.

Σηκώνει κούτσουρα ἀπ' τὸ χῶμα τὰ δένδρα με ὄργη βαρᾶ. Οἱ κορυφές τῶν πειρῶνται ἀκόμα κ' ὅλα τὰ φύλλα τὰ χλωρά!

Φεύγει, λοιπὸν, κυνηγημένος ἀπὸ τὴν... ἀσπίδα τῆς καταιέρας καὶ ἀπὸ τὴν ὄργη τῆς στρίγγλας μάννας τῆς, ὁ υἱὸς τοῦ βασιλέως τῆς Ἑλλάδος, ἀγνωστον ποῖος καὶ σὲ ποιά ἱστορικὴ ἐποχὴ. Φαίνεται μᾶλλον ὁ θρύλος γέννημα τῆς ὁλλανδικῆς φαντασίας, χωρὶς πραγματικὴ βάσι.

*
Ὁ Βιζυηνός, μετὰ τὴ μελέτῃ του αὐτῇ, παρέχει πολὺτιμες συμβουλὰς στοὺς νέους ποιητὰς: «Πῶς δεῖ γράφειν βαλλίσμα»:
«Διὰ τοὺς νεοσσοὺς τοῦ ἡμετέρου Παρνασσού, ὅσοι ἤθελον ἀπο-

πείραθῃ νὰ ἐπεξεργασθῶσι δημῶδεις ἑλληνικὰς παραδόσεις ὑπὸ τὸν τύπον τῶν βαλλισμάτων, δὲν θὰ τὸν ἀναφέλλει νὰ παραθέσωμεν ἐνταῦθα τὰ γνωρίσματα καὶ τοὺς κανόνας τοὺς ἱσχυόντας ἐν τῇ συνθέσει νεωτέρων βαλλισμάτων. Τὸ σημερινὸν βαλλίσμα εἶναι ποίημα ἀσματικόν, ἐν ᾧ ἐξαίρεται τὸ γεγονός εἰς τὴν ψυχικὴν διάθεσιν εἶναι βραχύ, ἀλλὰ πλήρες ζωῆς. Εἶναι οὐσιωδῶς λυρικόν. Ἐπομένως τὸ βαλλίσμα εἶναι τραγουδί ἐπικόν. Τραγουδοῖ ἐν τῷ ὁποίῳ δεσπόζει ὁ τόνος τῆς διαθέσεως καὶ ὁ ἀσματικὸς τύπος καὶ τὸ ὁποῖον διὰ τοῦτο ἀναλύει τὸ γεγονός ὁλως εἰς βαθύ καὶ θερμὸν συναίσθημα.

Καὶ ἄλλοι σημειῶναι ὁ σοφὸς λογοτέχνης:

«... Πρέπει νὰ εἰπωμέν τινα ἐπὶ τὸ γενικώτερον, τὰ ὁποῖα δὲν θὰ ἦσαν ἀχρήστα καὶ εἰς τὴν ἡμετέραν νεολαίαν.

»Κοινὰ ἀναμνήσεις καὶ συναίσθηματα εἶναι ἡ αἰτία καὶ τὸ ἀντικείμενον τῆς δημοτικῆς ποιήσεως, τὸσον τῆς ποιήσεως ἐν γένει, μετὰ τὴν διαφορὰν ὅτι αἱ ἀναμνήσεις αὐτὰ καὶ τὰ συναίσθηματα ἐν τῇ πρώτῃ ὄχι μόνον ὡς πρὸς τὴν οὐσίαν, ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς τὴν ἐκφράσιν αὐτῶν εἶναι γενικά, καὶ ὅτι ἡ ἐκφράσις αὐτὴ δὲν ὠφείδῃ ἀκόμη εἰς τέχνην.

»Πρῶτον διὰ τῆς τέχνης γεννάται εἶδος τεχνικῶν μαζῶν ἰδιοκτησίας ἐπὶ τοῦ γενικοῦ τούτου ἐδάφους, ὅπερ ὁμοῦς, ἐνεκα τούτου δὲν πᾶν νὰ εἶναι γενικὸν καὶ προσίτον καὶ πᾶσι, ἀφοῦ τὸ δικαίωμα ἐκείνου τῆς ἰδιοκτησίας μόνον ὡς πρὸς τὸν τύπον ἡμπορεῖ ν' ἀπατηθῇ. ὄχι κυρίως ὡς πρὸς τὸ περιεχόμενον, τὸ ὁποῖον διὰ τὴν ποιήσιν εἶναι τὴ δεδομένον ἤδη καὶ ὀφιστάμενον. Μόνον διὰ τῆς τέχνης ἡμπορεῖ νὰ ἐπιτεθῇ ἐπὶ τοῦ τύπου ἡ σφραγὶς ἐκείνῃ τῆς ἀτομικότητος, ἡ ὁποία σημειοὶ τοῦ ἔργου ὡς ἔργον ἑνὸς ἀτόμου. Ἐάν, λοιπὸν, ἐν τῇ καλλιεργημένῃ ποιήσῃ ὁ τόνος τῆς καλλιέργειας ἀντιτετράφῃ, ἔχει τὸ πρᾶγμα ὡς πρὸς ἐκείνην, ἀπ' ἧς λείπει ἡ Τέχνη. Ἐνταῦθα ἡ ὅλη σημασία κείται ἐν τῷ περιεχομένῳ, καὶ τοῦτο δημιουργεῖται ἀπ' ἐαυτοῦ. Πᾶν τὸ κατὰ τὴν φύσιν αὐτοῦ κοινὸν εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, κείται ἐκτὸς καὶ ἐπείκεινα πάσης δημιουργικότητος. Δὲν τὸ δημιουργεῖ τις, ἀλλὰ καταλαμβάνεται ὑπ' αὐτοῦ...»

Ἡ «Ἀνὰ τὸν Ἑλικῶνα» περιπλάττει αὐτὴ τοῦ Γεωργίου Βιζυηνοῦ τελειώνει μετὰ μωλάντες τοῦ Χάινε καὶ τοῦ Οὐλάνδ. Παράδειγμα τῆς συσκευητικῆς τέχνης, ὅπως τὴν χαρακτηρίζει—τοῦ Οὐλάνδ—παρέχει μεταφρασμένο τὸ παρκατὰ σύντομο ποίημα, τὸ ὁποῖον παραδόξως μᾶς θυμίζει τὴν περίφημην «Ἀισθηματικὴ συνομιλίαν» τοῦ Γάλλου Βερλαίν, τοῦλάχιστον στὸ ἐξικιμῆμα τῆς:

Ἡδὲς στὸν πανώριον κῆπο περπατοῦνε
δυὸ πού κρυφαπιοῦνται ἀπὸ κα-

»Εἶται χλωμοὶ καὶ ἀρρωστημένοι (ποῦνε,

καθήσανε σὲ μέρος ἀνθρώρ. Φιλήθησαν στὰ μάγουλα οἱ καυμέ-

(νοι,

φιλήθησαν στὸ στόμα, ὅλο φωτιά, μείνανε σφιγτὰ ἀγκαλιασμένοι,

ἐπ' ἀνέναντον, δὲν ἔχουν ἀρρωστιά. Δυὸ δυνατόν κουδούνια κουδούνι-

ζον, ἐσθώσθη τ' ὀνειρό τους ἔδεκε.

Τὴ νέα μετὰ τὸ μοναστήρι χιτῶν τοῦ νέου στὴ βαθεία τῇ φυλακῇ!

Καὶ ὁ Βιζυηνὸς πρὶν νὰ σημειώσῃ τὴ χρονολογία τῆς ἐργασίας του αὐτῆς («Κατὰ Μάρτιον 1893») καὶ πρὶν βάλῃ τὴ λέξιν τέλος, γράφει τὸν ἐξῆς χαριτωμένον ἐπιλογον:

«Καὶ τώρα, ἀναγνώσταί μου καὶ ἀναγνώστριά, ἕνα λόγον ἢ μάλον ἕνα ἐπιλογον. Τινὲς ἐξ ὧν μορφαίτε διότι ἐνῷ σὰς ἐτάξα ἀδελφάντας καὶ μαργαρίτας, σὰς ἐβόλυναν μετὰ στίχους, στίχους, στίχους. Με συγκορεῖτε! Οἱ στίχοι τοὺς ὁποίους σὰς παρέβρεα εἶναι ἀδελφάντες καὶ μαργαρίται τιμαλφέςτατοι, μετὰ τὴν διαφορὰν ὅτι πλουτίζουν καὶ κοσμοῦν τὰ στήθη καὶ τὰς κεφαλὰς ὄχι ἀπ' ἐξω ἀλλ' ἀπὸ μέσα.

ΣΤΕΦ. ΔΑΦΝΗΣ
ΑΥΡΙΟΝ: Τὸ 24ον Μέρος.

(ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΩΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ):
«Ο Βιζυηνός, ἡ δραματική ποιητική φυσιογνωμία πού ἐπέρασε τὰ τελευταία χρόνια τῆς ζωῆς του στοὺς θεατοκροῦντες ἐγγενήθη σ' ἕνα γάμο τῆς Θράκης, τὴν Βιζυή. Μικρὸς ἐφυγε στὴν Κύπρῳ, κι' ἀπ' ἐκεῖ χάρις στις ἐνέργειες τοῦ Μητροπολίτου Τύρου, εἰσῆλθε στὴν Θεολογικὴ Σχολὴ καλκῆς. Ἐπειτα ἀπὸ λίγο ὁ Βιζυηνὸς ἐρχέται στὴν Ἀθήνα καὶ παρακολουθεῖ μαθήματα εἰς τὸ Πανεπιστήμιον. Ὁ Βιζυηνὸς μόλις πῆρε τὸ δίπλωμά του ἀπὸ τὴν Φιλοσοφικὴ Σχολή, ἐφυγε στὴ Γερμανία ὅπου ἐτελειοποίησε τὰς σπουδὰς του. Ἡ φιλολογικὴ ἐργασία του εἶνε σημαντικώτατη. Ἐπ' αὐτῆς δὲ γίνονται πολλὰ ἐπαινετὰ σχόλια».

24 ON 5/14/1939

Συνεχίζουμε τὴν ἐξιστόρησιν τῆς ζωῆς τοῦ «Ραψωδοῦ τῆς Θράκης», σύμφωνα με τὶς πολὺτιμες πληροφορίες πού μας ἔφθηξε ὁ συμμαθητῆς του Βασιλειάδης καὶ ἄλλοι βιογράφοι του.

Ἀφ' οὗ ὁ Γεώργιος Βιζυηνὸς πῆρε τὸ δίπλωμά του, ἐφυγε ἀπὸ τὴ Γερμανία γιὰ τὸ Παρίσι. Ἐκεῖ ἔγραψε τὸ πρῶτο διήγημά του «Τὸ ἀμάρτημα τῆς μητρός μου» με θέμα μιὰ συγκινητικὴ ἱστορία τῆς

ἀναπημένης τοῦ μητρός. Τὸ διήγημα αὐτὸ μεταφρασμένο στὴ γαλλικὴ, τὸ ἔστειλε στοὺς παρισίους περιοδικὰ «Νέα Ἐπιθεώρηση», διευθυνόμενα τότε ἀπὸ τὴν περίφημη συγγραφέα καὶ φίλῃ τῆς Ἑλλάδος κυρία Ἰουλιέττα Ἀδάμ.

Ἡ διευθύντρια ἐνθουσιάσθηκε μετὰ τὸ νεοελληνικὸ διήγημα, ἐμέτρησε 350 φράγκα ὡς συγγραφικὴ ἀμοιβὴ στὸν Βιζυηνὸ καὶ τὸ ἐδημοσίευσε στὴ «Νέα Ἐπιθεώρηση» με ἐγκωμιαστικὸ πρόλογο.

Ζοῦσαν τότε στὸ Παρίσι ὁ δημογυνὴς λογοτέχνης Δημήτριος Βικέλας, ὁ φιλέλληνας μαρκήσιος Σαΐντ Ἰλαίρ καὶ ἄλλοι λόγιοι φιλέλληνες, οἱ ὁποῖοι ὅταν ἐδιδάσσαν «Τὸ ἀμάρτημα τῆς μητρός μου», ἀνέλασαν τὴν ὑποστήριξιν τοῦ Βιζυηνοῦ, κ' ἐφρόντισαν νὰ δημοσιευθοῦν μεταφρασμένα πολλὰ ποιήματά του σὲ γερμανικά καὶ γαλλικά περιοδικὰ. Καὶ οἱ ἔπαινοι ἦσαν γενικοί.

Οἱ Ἕλληνες πού ζοῦσαν στὸ Παρίσι ἐπήγαιναν νὰ γνωρίσουν τὸν νέο συμπατριώτη τους ποιητῆ, πού ἡ Φήμη εἶχε πάρει πιά τ' ὄνομά του στὰ φτερά της. Ἡ συναναστροφή μαζί του ἦταν γοητευτικὴ. Ὁ Βιζυηνὸς ἤξερε νὰ κερδίξῃ τὶς καρδιὰς τῶν ἀνθρώπων. Τὸ ἴδιο καὶ στὸ Λονδίνο, ὅπου ἐπῆγε, οἱ ὁμογενεῖς τῆς ἐκεῖ ἑλληνικῆς παροικίας τοῦ ἔκαμαν πολλὰς τιμὰς.

Στὸ μεταξύ, ὁ προστάτης του Γεώργιος Ζαρίφης τοῦ παρεῖχε ἀφθονὰ τὰ μέσα τῆς διαβίωσης. Ἐξάφνα ὅμως μιὰ κακὴ πρᾶξις τοῦ πρᾶξι τοῦ πρᾶξι ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολιν. Ὁ Ζαρίφης ἀσθενεῖ σφοδρὰ. Ὁ Βιζυηνὸς ἐπαράχθη. Κάθε βράδυ, πρὶν κοιμηθῆ, ἐπέφετε στὰ γόνατά του ἕνα βιβλίον, προσευχέας εἰς τὸν Θεὸν ὅπως ὁ Θεὸς εἴη ὁ Θεὸς τῆς Σχολῆς τῆς Καλκῆς.

Τότε ἔγραψε ἕνα ποίημα, ὁποῦ παρακαλεῖ τὸ Θεὸν μετὰ συγκινητικὰς στίχους, γιὰ τὴ ζωὴ τοῦ προστάτη του:

Μ' ἄν εἶσαι Σὺ πού πρόσταξες
ἐν τῷ ἄγγελον εἰρήνης
καθ' ἡμᾶς τὸν κόσμον νὰ τὸν βρῇ
καὶ νὰ τὸν ἀναπαύσῃ
ἂν εἶσαι Σὺ πού σπλαχνικά
τ' ἀγκάλια σου προτείνεις
καὶ τὸν καλεῖς, τοὺς οὐρανοὺς
μαζὶ σου ν' ἀπολαύσῃ
ὦ, στρέψε, ἰδέε τὰ ὄφρανά,
τὰ δύστυχα λυπήσου
καὶ πάρε αὐτὸ τὸ πρόσταγμα
καὶ τὴν βουλὴν ὁπίσω!...

Ὁ Γεώργιος Ζαρίφης πέθανε, καὶ ὁ Βιζυηνὸς ἀναγκάστηκε νὰ γυρίσῃ στὰς Ἀθήνας καὶ νὰ ζητήσῃ μετὰ τὴν ἐργασίαν του πόρους ζωῆς.

Ὁ Βασιλειάδης γράφει:

«...Μόλις κατῆλθεν εἰς Ἀθήνας ἀνηγορεύθη ὕμνησις τῆς ἱστορίας τῆς Φιλοσοφίας διὰ τοῦ ἐπισημοτάτου συγγραμμάτου του «Ἡ Φιλοσοφία παρὰ τῷ Πλωτίνῳ». Ἡ μελέτη αὕτη ἡρκεῖ καὶ μόνη νὰ τὸν δοξάσῃ. Φύσις ὅμως ἰδιόρρυθμος καθ' ὅλα, οὐτε ὡς καθηγητῆς γυμνασίου ἦτο κατάλληλος, οὐτε εἰς κολακείας πολιτικῶν κομμάτων ἦτο εὐλύγιτος, ὥστε νὰ καταλάβῃ πανεπιστημιακὴν ἑδραν. Ἀμφότερα τῷ ἐπεφυλάξαντο στυγνὴν καταφοράν καὶ ἀδικον πενίαν.

Καὶ ὅμως εἶχε τὴν ἀσθεστον φιλοδοξίαν νὰ ἐπιβλῇ διὰ τοῦ ὄγκου τῆς πνευματικῆς του ἐργασίας, διὰ τῆς δυνάμεως τῆς ἀξίας του. Ἀναχωρεῖ ἐκ δευτέρου εἰς Παρίσι καὶ Λονδίνο καὶ ἐν τῇ τελευταίᾳ πόλει ἐκδίδει τὰς «Ἀττίδας Αὐρας», συλλογὴν ποιησέων του, ἐξ ὧν ἡ «Παράφων», τὸ «Ὀνειρον», υἱαίστα δὲ ὁ «Ὁ Κωνσταν-

τίνος ὁ Παλαιολόγος» εἶναι ποιήματα τὰ ὁποῖα ὁ χρόνος ποτὲ δὲν θὰ σκιάσῃ.

Ἐπιστρέφων, εἰσπράττει πρῶτος ἐν Ἑλλάδι τὴν Δημηματογραφίαν, δημοσιεύσας ἐν τῇ «Ἐστίᾳ» «Τὸ μόνον τῆς ζωῆς μου ταξίδιον», «Ποῖος ὁ φονεὺς τοῦ ἀδελφοῦ μου» καὶ προπάντων «Αἱ συνέπειαι τῆς παλαιᾶς ἱστορίας», τοῦ ὁποῖου αἱ ποιητικαὶ σκηναὶ ἐξόχου δυνάμει ἀνελεῖσονται κατὰ σύμπτωσιν ἐν φρενοκομίῳ. Μετὰ μικρὰν δὲ ἀνά-

παυσιν, ἐκδίδει δύο φιλοσοφικάς μελέτας ἐπεὶ καλοῦ, ἂν παραλίπωμεν τὴν «Ψυχολογίαν καὶ λογικὴν», τὰ δύο τοῦ διδακτικὰ βιβλία καὶ τὰ ποιήματα, τὰ ὁποῖα κατὰ καιρὸν ἐν τῇ «Ἐστίᾳ» ἐδημοσίευεν.

«Αἱ συνέπειαι μιᾶς παλαιᾶς ἱστορίας» θεωρεῖται ὡς τὸ ρωμαλεώτερον πεζογράφημα τοῦ Γ. Βιζυηνοῦ. Ἕνας φόβος, ἕνα κακὸ προαισθημα κυριαρχεῖ μέσα στὴν ψυχὴ τοῦ συγγραφέως. Καὶ ἀξίζει τὸν κόπον νὰ μεταφέρουμε ἐδῶ μερικὰς σελίδες, πού ἐξηγοῦν καὶ διαφωτίζουν τὴ σκοτεινὴν περιοχὴ τῆς συνειδήσεώς του.

«Ἐσπουδαῖον —γράφει ὁ Βιζυηνός— κατὰ τὸν χρόνον ἐκείνον ἐν Γαλιγνῇ, μικρῇ τοῦ Ἀννοδέρου πόλει, ἡ ὁποία ὅσον εἶναι ἀφανὴς καὶ ἀσημαντὸς ὑπὸ πᾶσαν ἄλλην ἐπομιν, τὸσον περιφανὴς καὶ ἐνδοξος εἶναι διὰ τὴν Αὐγουσταίαν αὐτῆς Ἀκαδημίαν. Διότι εἰς τὸ πνευματικὸν στερῶμα ταύτης ἀνέτειλαν ἄλλοτε καὶ σελαγιζοῦσιν ἐτι καὶ σήμερον οἱ τηλαυγέστεροι ἀστέρες τῆς γερμανικῆς ἐπιστήμης...».

Κατόπιν ὁ συγγραφεὺς περιγράφει τὴν ὑπέφερε ἀπὸ τὸ χειμῶνιαικό κρύο —32 βαθμοὺς Ρεωμύρου ὑπὸ τὸ μηδέν— καὶ πῶς τὸ φοβερὸ ἐκείνο κρύο τὸν ἐβρίξε ἀρρώστο.

«Καὶ ὅταν ἦλθε καὶ παρήλθεν ἡ ἐπιούσα ἀνοιξίς, καὶ ὅταν ὑπερεμέσθη τὸ θέρος, ἐγὼ ἀκόμη ἔβηχον, ἔβηχον, ἔβηχον!... Τέλος ἐπέστησαν οἱ πνιγροὶ τοῦ Αὐγούστου καύσωνες καὶ τὸ κακὸν ἤρχισε νὰ ἀναλυώμην. Ἀλλ' ὁ κοινορτὸς, οἱ κακαὶ ἀναθυμιάσεις τῶν ἀθηναϊζόντων ἐτι δρόμων τῆς πνιγρᾶς Γαλιγνῆς δὲν ἦσαν πολὺ κατάλληλοι πρὸς ἐπίσπευσιν τῆς ἐντελοῦς θεραπείας. Διὰ τοῦτο ἐκρίθη ἀναγκαῖον ν' ἀλλάξω κλίμα.

Ἰατρὸς μου ἦτον τότε ὁ —μακαρίτης— τῶρα —αὐλοσέμβουλος Χέρρ Χ... γέρον δημορμασθέστατος, προπάντων ὅμως περίφημος ὡς συγγραφεὺς τῆς γνωστῆς «Φυσιολογικῆς Παθολογίας τῶν Νευρῶν», περὶ τὴν σπουδὴν τῶν ὁποίων εἶχεν ἀφιερῶσει ὅλον αὐτοῦ τὸν βίον. Ἡ εἰδικότης του αὕτη περὶ τὰ νευρὰ ἐγένετο κυρίως ἀφορμὴ τῆς στενῆς ἡμῶν γνωριμίας, ὅχι μόνον διότι ἡ βῆξ μου εἶχε καταστήσει ἐν εἶδος νευρικοῦ πάθους, ἀλλὰ καὶ διότι ἡ ἐπιστήμη του συνεῖχετο στενῶτατα μετὰ τὰς εἰδικὰς ψυχολογικὰς σπουδὰς μου.

Ὁ Βιζυηνὸς ἐσχετίσθη μετὰ τὸν ἑλληνομαθὴ ψυχίατρο, ἔγινε φίλος του καὶ γράφει:

«...Ἡρχισα νὰ ἐπισκέπτομαι τὰς ἐν τῇ πόλει παραδόσεις του, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἠναγκάσθην νὰ τὰς διακόψω. Διότι τακτικά καὶ πάντοτε μετὰ ἐν τέταρτον τῆς ὑπομονῆς μου, ἐν τῷ μέσῳ τῆς βαθείας θρησκευτικῆς στήθης, μετ' ἧς οἱ πολυαριθμοὶ ἀκροαταὶ ἔγραφον καὶ τὸ τελευταῖον σίγμα τῶν διδασκαλιῶν τοῦ κυρίου Καθηγητοῦ, μετὰ κα-

κα δι' νεῖ σπι τοί διό γα σιν

Γεώργιος Βιζυηνός

ὁ «Ραψωδὸς τῆς Θράκης»

Τὸ ἀνεργάτου τοῦ «Τύπου» Κ. Στεφ. Δάφνη

δὲν τὴν πού ποῖ ἐξά καὶ τὸ αὐτ' περὶ ὅπω λοι τὴν νοι, κινῇ καὶ τὸ εἰ- δαν, θὰ εὗρουν τὴν βασι- λεπούσαν τοῦ παραμυθιοῦ ὁλοζώντανον εἰς ὅλην τῆς τὴν χάριν, θὰ θαυμάσουν τὰ σκίτσα τῆς ἀεικλιάντρε- υς μορφῆς της. θὰ μά- θουν τὰ χαρτωμένα τρα- γουδάκια της, παρακο- λουθοῦντες τὸ νέον ἀνά- γνωσμα

Η ΧΙΟΝΑΤΗ

ΚΑΙ ΟΙ Τ ΝΑΝΟΙ

πού θὰ ἀρχίσῃ δημοσιεύ- μενον

ΑΠΟ ΤΗΣ ΠΡΟΣΕΧΟΥΣ

10 ΙΟΥΛΙΟΥ

τελάμβανεν αἴφνης τὸ πασσωδίζον ἐκεῖνο βήξιμόν μου, τόσον ἀδιάκοπον, ὥστε οἱ συμφοιτηταί μου με ὅλην τὴν πρὸς τοὺς ξένους εὐγένειαν καὶ παράβλεψίν των, ἠναγκάζοντο νὰ μ' ἐκδιώκωσιν ἐκ τῆς παραδόσεως διὰ τῶν συνήθων συριγμῶν καὶ ποδοσυρμάτων.

»Εἰς τὸ μάθημα τῆς Ψυχιατρικῆς ποτὲ δὲν παρευρέθην ὥς ἐκ τῆς ἀποστάσεως, ἂν καὶ ἤμην ἀνυπόμονος νὰ γνωρίσω τὸ περίφημον διὰ τὸν διοργανισμόν αὐτοῦ καὶ τὴν πρωτοτυπίαν φρενοκομεῖον τῆς Πρωσσίας. Διὰ τοῦτο, ὅταν τὴν πρωΐαν ἐκείνην μετέβην κατὰ τὴν συμπεφωνημένην ὥραν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἱατροῦ μου, ὅπως μ' ἐξετάσῃ ἔτι ἅπαξ καὶ με συμβουλεύσῃ ὀριστικῶς ποῦ πρέπει νὰ μεταβῶ πρὸς ἀνάρρωσίν μου, δὲν δυσηρεστήθην πολὺ, ἀκούσας ὅτι μ' ὅλην τὴν δοθεῖσαν μοι ὑπόσχεσιν ὁ κύριος Καθηγητὴς ἠναγκάσθη νὰ μεταβῇ ἐκτάκτως εἰς τὸ φρενοκομεῖον, παραγγείλας νὰ μοι εἴπουν ὅτι με παρακαλεῖ νὰ τὸν συναντήσω ἐν τῷ καταστήματι τούτῳ, εἰς τὸ ἰδιαιτέρον αὐτοῦ γραφεῖον».

Ὡστε αὕτῃ εἶναι ἡ πρώτη εἴσοδος τοῦ Γεωργίου Βιζυηνοῦ σὲ φρενοκομεῖον. Τότε ἔμπαινε ὡς ἐπισκέπτης. Μετὰ ἔτη ὅμως, ἀλλοίμονο, τὸν ἔφερναν ὡς παράφρονα στὸ Δρομοκαῖτειο τῶν Ἀθηνῶν, ἀπὸ τὸν περίβολο τοῦ ὁποῦ δὲν ἔμελλε νὰ βγῇ παρὰ μέσα στὸ φέρετρο ὁ μεγαλόπνευστος Ποιητής.

Καὶ εἶναι πολὺ ἐνδιαφέρον νὰ μάθουμε τίς φοθερὲς σκηνὲς ποῦ παρακολούθησε ὁ Βιζυηνὸς στὸ φρενοκομεῖο τῆς Γοτίγγης καὶ ποιὲς ἐντυπώσεις ἀπεκόμισε ἀπὸ τὴν ἐπίσκεψίν του στὸ ἄσυλο ἐκεῖνο τῶν ζωντανῶν-νεκρῶν.

ΣΤΕΦ. ΔΑΦΝΗΣ

ΑΥΡΙΟΝ: Τὸ 25ον Μέρος.

Γεώργιος Βιζυηνός ὁ «ραψωδὸς τῆς Θράκης»

Τοῦ συνεργάτου τοῦ «Τύπου» κ. Στεφ. Δάφνη

(ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΩΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ):
Ὁ Βιζυηνός, ἡ δραματικὴ ποιητικὴ φυσιογνωμία πρὸς ἐπάρση τὰ τελευταῖα χρόνια τῆς ζωῆς του στὸ φρενοκομεῖο, ἐγεννήθη σ' ἓνα χωριὸ τῆς Θράκης, τὴν Βιζύη. Μικρὸς ἐφυγε στὴν Κύπρον, κι' ἀπ' ἐκεῖ χάρις στὶς ἐνέργειες τοῦ Μητροπολίτου Ἰωάννου, εἰσῆλθε στὴν Θεολογικὴ Σχολὴ Χάλκης. Ἐπειτα ἀπὸ λίγο ὁ Βιζυηνὸς ἐρχεται στὴν Ἀθήναν καὶ παρακολουθεῖ μαθήματα εἰς τὸ Πανεπιστήμιον. Ὁ Βιζυηνὸς μόλις πῆρε τὸ διπλῶμα του ἀπὸ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, ἐφυγε εἰς τὴν Γερμανίαν, ὅπου ἐτελείωσε τὰς σπουδὰς του. Εἰς ἡλικίαν 28 ἐτῶν ἐπισκέπτεται τὸ φρενοκομεῖον τῆς Γοτίγγης καὶ ὅταν ἐπανῆλθε στὴν Ἀθήναν γράφει τὰς ἐντυπώσεις του εἰς τὸ περίφημον διήγημά του «ἡ συνέπεια μιᾶς παλαιᾶς ἱστορίας».)

26ον 1939

Προχωρεῖ, λοιπόν, ὁ Γεώργιος Βιζυηνὸς συνοδευόμενος ἀπὸ τὸ φίλον του καθηγητὴ τῆς Ψυχιατρικῆς μέσα στὸ φρενοκομεῖο τῆς γερμανικῆς Γοτίγγης. Καθὼς περνᾷ μὲς ἀπὸ τίς στοῆς, δεὸς κατέχει τὴν ψυχὴ τοῦ Ποιητοῦ. Εἶναι ἀρα γε προαίσθημα τῆς φοβερῆς δυστυχίας ποὺ τοῦ ἐπέκλυθε ἡ Μοῖρα; Εἶναι συνειδήσεις τῆς ἀδυναμίας τοῦ ψυχονευρικοῦ του συστήματος;

Ὁ μέγας φιλόσοφος Καρλάουτς συγχαίρειται ὅτι οἱ ποιηταὶ εἶναι λιγὰκι προφήται. Ἐπροφῆτευσεν, λοιπόν, τὴ μελλοντικὴν του τύχην ἐκείνη τὴν καταθλιπτικὴν ὥραν ὁ Γεώργιος Βιζυηνός, ὁ νέος ἀκόμη, «προφύσσων» τῆς Γοτίγγης, μετὰ τὴν διάνοιαν γεμάτην πόθους, ὀνειρά, δίψαν μαθήσεως — ἀλλὰ καὶ ἀόριστους, δυσπεριγράπτους φόβους;

Ἀξίζει, λοιπόν, νὰ τὸν παρακολουθήσουμε μέσα στὰ σκιερὰ διαμερίσματα τοῦ γερμανικοῦ φρενοκομείου, καὶ νὰ ἰδοῦμε μαζί του ὅσα φοβερά εἶδε ὁ ἴδιος μέσα στὸ

ἄστυλ τῶν δυστυχισμένων ἐκείνων ἀνθρώπων, ἀφοῦ μετὰ τὴν ζωὴν τοῦ αὐτοῦ περιγραφοῦν μᾶς δίνει καὶ τὴ δική του ψυχασύνθεσιν.

«Ὁ Καθηγητὴς ἐπερίμενε εἰς μάτην νὰ τοῦ ἐμιλήσω, γράφει ὁ Βιζυηνός.

»—Πρόκειται νὰ ἐξετάσωμεν, ἐξηκολούθησε, νὰ σπουδάζωμεν μίαν δυστυχὴ νεάνιδα. Ἐν θύμῃ ἐρωτικῆς ἀπελπισίας, ἐκ τοῦ δουκάτου τῆς Βάδης... Βεθαίως θὰ σ' ἐνδιαφέρῃ πολὺ νὰ εἶσαι παρὼν κατὰ τὴν ἐξέτασιν... Ὅριστε;... Θὰ εἶναι τὸ πρῶτον σου ψυχιατρικὸν μάθημα... Ἰδὸς ὁ λόγος διὰ τὸν ὁποῖον κυρίως παρήγγειλα νὰ ἐλθῃς.

Ἡ δαιθεθαίσις αὐτὴ ἡσυχάζει τὸν ὡς στὴ στιγμὴ ἐκείνη ταραγμένο Βιζυηνό, ὁ ὁποῖος λέει μέσα του: «Δόξα σοὶ ὁ Θεός! Λοιπὸν δὲν ἐπρόκειτο νὰ ἐξετάσουν ἐμέ!...» Καὶ στρεφόμενος στὸν φίλον του Καθηγητὴ, τὸν προσαγορεύει μετὰ τὸν τίτλον του, ὡς Σύμβουλον τῆς Πρωσικῆς Αὐλῆς, καὶ συνεχίζει τὴν ἀνάλυσιν τῆς ψυχικῆς του καταστάσεως:

«Εὐχαριστῶ ποικίλ' εἰπον, κύριε Αὐλοσύμβουλε!

»Καὶ ἀνέπνευσεν ἡσυχρῶς καὶ βαθείως, ὡς ἔάν εἶχον, ἀντὶ τῶν ἀσθενῶν πνευμάτων τὰ μεγάλα φασερά τοῦ σιδηροφράγματος ὑπὸ τὰ στέρνα μου!

»Πρέπει νὰ σπουδάζω τὴν κατὰστασιν τῆς πρὸ τῆς ἐπαύριος τῆς μαγίας, ἐξηκολούθησε ὁ Καθηγητής. Θὰ ἦτο καὶ ἀνιερὸν νὰ σε ἀφῇσω νὰ περιμένῃς μόνος. Μετὰ τὴν συνεδρίαν σ' ἐξετάζω καὶ σὲ λέγω τὰ δέοντα ὡς πρὸς τὸ ταξιδίόν σου.

»Ἐγὼ ἀνέπνευσαν ἐκ νέου καὶ προσεκάθησα νὰ φανῶ ὅσον τὸ δυνατόν ἀτάραχος. Ἀλλὰ δὲν ἡσύχασα κυρίως, παρὰ ὅταν εἶδον μετὰ πόσης δυσκολίας ὁ διευθυντὴς συγκατένευσε νὰ δεχθῇ τὴν παρουσίαν μου κατὰ τὴν ἐξέτασιν τῆς ἀσθενούς του. Ὁ μικρόφθαλμος καὶ ψαρκὸς οὗτος ἀπόγονος τῶν πυγμαίων παρενέβαλλε τὰς ἐνστάσεις αὐτοῦ τὸσον ἀπροκαλύπτως, ὥστε ἐπὶ μίαν στιγμὴν ἡσθάνθην ἐμμετὸν προσωπικῶς πρεσβεζόμενον.

»Μὴ παρεξηγῇς τὸν φιλάνθρωπον συνάδελφόν μου, μοῦ ἔλεγεν ὑπερβῆναι τῆς κεφαλῆς τοῦ διευθυντοῦ ὁ Καθηγητής. Αὐτὸς, οὔτε φιλέλλην ἢ μπορεῖ νὰ εἶναι, οὔτε φιλόμηρος. Ἐν γένει δὲν ἔχει πρὸς οὐδέναν, σώας ἔχοντα τὰς φρένας, εἰδικὴν τινα φιλίαν. Εἰκοσιπέντε ἔτη τώρα δὲν ζῇ καὶ δὲν συναναστρέφεται παρὰ μετὰ τὰ παιδιὰ του, τοῦτέστι τοὺς τρελλούς. Ἡ ἀγαθότης του εἶναι ἀκαταμέτρητος, εἶναι ἀνευδρόριον, ἀλλὰ δὲν ἐκτείνεται πέραν τῶν τοίχων τοῦ κτιρίου τούτου. Εἰμαι βέβαιος ὅτι ἡ ἐπισκεψίς σου δὲν ἐνοχλεῖ διόλου τὴν ἀσθενή, ἀλλὰ βλέπεις ὁ κύριος Διευθυντὴς ἔχει, ὡς εἶκος, καὶ ἄλλας γενικωτέρας ἐπιφυλάξεις.

—Τέλος, ὁ Διευθυντὴς τοῦ φρενοκομείου μὰ τὴν ἀσχημοσύνην μορφῆς, κάμπτεται καὶ ἐπιτρέπει στον Ἕλληνα διδάκτορα τῆς Γοτίγγης νὰ παρακολουθῇ τὴ φρενολογικὴν ἐξέτασιν τῆς ἀγνωστῆς ἀσθενούς. Ὁ Βιζυηνὸς πάλαιται ὅλας

ἀπὸ περιέργειαν. Πηγαίνον, λοιπόν, καὶ οἱ τρεῖς «πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς πασχούσης».

«Μετά τὴν πρώτην γωνίαν τοῦ διαδρόμου ἦν ἐκάμψαμεν, γράφει ὁ Βιζυηνός, ὁ Διευθυντὴς ἀνερριχθῆναι πηδηκτά, ἀλλ' ἀφοφῆτι ὡς κουνέλιον, στενὴν καὶ πλαγίαν κλίμακα, ἐκ τῆς κορυφῆς τῆς ὁποίας, ὡς ἐνόμισα, εἶδον εἰσερχομένας τὰς ἡλιακὰς ἀκτίνας. Ὁ Καθηγητὴς καὶ ἐγὼ ἐστάθημεν πρὸ τῆς προσεχοῦς θύρας.

»Μετά τινα λεπτά προσδοκίας σιωπῆς, ἔλθων ὁ Διευθυντὴς ἡνοῖξεν ἡμῖν τὴν θύραν καί:

»—Εἰμῶτε, εἶπε, εἶναι ὅλως διόλου ἡσυχῇ.

»Καὶ ἔκαμεν, ὡς ἔάν μᾶς εἰσήγεν εἰς τὸ αὐτὸν ναοὺ τινος.

»Ὁ τόπος, ἐν ᾧ εἰσῆλθοντες εὐλαδῶς, ἦτον εὐρύχωρος αἰθουσα, σχεδὸν στρογγύλου σχήματος, μετὰ ὕψος λίαν ἀναλογον πρὸς τὴν διαμέτρον αὐτῆς, καὶ μόνον ὑπὸ τοῦ ὑαλοσκεπαστοῦ θόλου τῆς φωτισομένης.

»Παράθυρα δὲν εἶχεν, οὐδὲ ἡδυνάτο νὰ ἔχη. Διότι οἱ τοῖχοι τῆς αἰθούσης ταύτης μέχρις ὕψους ἐνὸς καὶ ἡμίσεος ἀναστάσεως κατεῖχοντο ὑπὸ καλῆς καὶ ἀπαλῆς τινος γομώσεως κατὰ τὸ σύστημα τῶν ὁλοσηρικών ἐκείνων ἀναπαυτηρίων, τῶν κοσμοῦντων τὰς αἰθούσας τῶν πλουσίων. Τὸ ἐπικαλύπτον τὴν ἐπιστροφῇ ταύτην παχύχρυσον βελούδον, ἡμέρου κυανοῦ χρώματος, διεστίζετο εἰς κανονικὰ ρομβοειδῆ σχήματα ὑπὸ βαθείως ἐμπηγμένων κομβίων μόλις φαινομένων, ὡς ἐκ τοῦ πάχους τῆς γομώσεως. Τὸ γυμνὸν τοῦ τοίχου μέρος, ἀνωθεν τῆς ἐπιστροφῆς, ἦτο λευκόν. Ὁ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους παχὺς τάπης ἦτο πράσινος, ἐνῶ τὰ ἀζυλά καὶ, ὡς ἐνόησα μετὰ ταῦτα, ἀεροπληθῆ ἐξ ἐλαστικοῦ κόμμιος καθίσματα καὶ ἀνάκλιτρες εἶχον τὸ αὐτὸ μετὰ τὴν περικόσμησιν χρώμα: Κυανοῦ ἀνεκφράστως γλυκὺ καὶ ὀντως ἡμερον, ὥστε δὲν ἤξευρες ἂν ἦτο τοῦτο, ἢ τὰ χρώματα τοῦ ὑαλίνου θόλου ἢ ἀφορμῇ, δι' ἣν τὸ ἐν τῇ αἰθούσῃ ἐκείνῃ φῶς ἐξήσκει ἐπὶ τῶν ἀσθημάτων καὶ τῶν νεύρων τὸσον εὐχάριστον, τὸσον ἀνακουφιστικὴν καὶ τοῦτ' αὐτὸ πρακτικὴν ἐπίδρασιν.

»Μηχανισμὸς ἀερισμοῦ δὲν ἐφαίνετο πουθενά. Καὶ ὁμῶς, ὅταν εἰ-

σῆλθοντες εἰς τὸ ἀνευ παραθύρων τοῦτο οἶκμα, ἐνόμισα ὅτι ἐξῆλθοντες εἰς τὸ ὑπαίθριον: τὸσον καθαρά καὶ δροσερά ἦτο ἡ ἐν αὐτῷ ἀτμοσφαῖρα.

»Ἐν τούτοις, ἡ δυστυχὴς αὐτοῦ κάτοικος δὲν ἐφαίνετο.

»Διὰ τοῦτο ὁ Διευθυντὴς, προχωρήσας μετὰ τινας στιγμὰς σιωπῆς μέχρι τοῦ βάθους καὶ παραθείς τὸ ὄψι ἐπὶ τοῦ ἀπαλοῦ ἐκείνου τοιχώματος, ἠρώτησε μετὰ τῆς συμπαθητικῆς ἐκείνης φωνῆς, μεθ' ἧς καλοῦσιν οἱ γονεῖς τὰ ἀσθενούντα φιλιτάτα των:

»—Ἐπιτρέπεται, Φρουλάουν;

»Μέρος τοῦ κυανοῦ ἐπιστροφάτος ὑπεχώρησε ἀμφιγῆ ἐν εἵδει θύρας, καὶ λυσικόμος, λευχείμων κόρη παρέκλυεν ἐξ αὐτοῦ, ὡχρὰ μὲν, ἀλλὰ φιλομείδης καὶ ἐρασίμας.

»Ὁ Ἕλληνας Ποιητὴς στέκεται σατισμένος μπροστὰ σ' ἐκείνην τὴν ἐμφάνισιν. Δὲν τολμᾷ νὰ προχωρήσῃ. Καὶ στίς ἀκόλουθας σελίδας, μᾶς διηγείται τὴν δραματικὴν ἐρωτικὴν ἱστορίαν τῆς Γερμανίδας αὐτῆς. Ἡ συνομιλία τοῦ Βιζυηνοῦ μαζί της εἶναι ἀπὸ τίς πιὸ ἀλλόκοτες, καθὼς θὰ ἰδοῦμε.

ΣΤΕΦ. ΔΑΦΝΗΣ

Μητροπολίτην Κιλικίου ὁ Νε-

Γεώργιος Βιζυηνός ὁ «ραψωδὸς τῆς Θράκης»

Τοῦ συνεργάτου τοῦ «Τύπου» κ. Στεφ. Δάφνη

(ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΩΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ: Ὁ Βιζυηνός, ἡ δραματικὴ ποιητικὴ φυσιογνωμία πού ἐπέρασε τὰ τελευταῖα χρόνια τῆς ζωῆς του στὸ φρενοκομεῖο ἐγγενήθῃς ἑνὰ χωριὸ τῆς Θράκης, τὴν Βιζύη. Μικρὸς ἐφυγε στὴν Κύπρο, κ' ἀπ' ἐκεῖ χάρις στὶς ἐνέργειες τοῦ Μητροπολίτου Ὑδρου, εἰσῆλθε στὴν Θεολογικὴ Σχολὴ Χαλκίδος. Ἐπειτα ἀπὸ λίγο ὁ Βιζυηνὸς ἐρχεται στὴν Ἀθήνα καὶ παρακολουθεῖ μαθήματα εἰς τὸ Πανεπιστήμιον. Ὁ Βιζυηνὸς μόλις πῆρε τὸ δίπλωμά του ἀπὸ τὴν Θεολογικὴ Σχολή, ἐφυγε στὴν Γερμανία ὅπου ἐτελεύτησε τὰς σπουδὰς του. Εἰς ἡλικίαν 28 ἐτῶν ἐπισκέπτεται τὸ φρενοκομεῖον τῆς Γοττλγης καὶ ὅταν ἐπαγγέλλεται στὴν Ἀθήνα γράφει τὰς ἐντυπώσεις του εἰς τὸ περίφημον διήγημά του «Αἰ συνέπειαι μιάς παλαιᾶς ἱστορίας. Εἰς τὸ φρενοκομεῖον ὁ ποιητὴς γνωρίζει μιὰ Γερμανίδα, τῆς ὁποίας τὴν δραματικὴ ἱστορία ἀφηγείται.)

812 270N 1939

Μέσα στὸ φρενοκομεῖο τῆς Γοττλγης, ὁ Γεώργιος Βιζυηνός μὲ τὸ φίλο του Καθηγητὴ τῆς Ψυχιατρικῆς καὶ τὸ Διευθυντὴ τοῦ Ἀσύλου παρίσταντο στὴν ἐξέτασι μιάς ἀρρωστητῆς κόρης, τὴν ὁποίαν ὁ Ποιητὴς περιγράφει ὡς «φιλομειδὴ καὶ ἐρασμίαν».

«—Ὅριστε! Ὅριστε μέσα, παρακαλῶ! Λάθετε θέσιν καὶ συγχωρήσατέ μοι νὰ διορθώσω τὴν καρφίτσαν μου, εἶπεν ἡ κόρη.

»Καὶ προσελθούσα εἰς τὴν αἴθουσαν, ὤψωσε τοὺς λεπτοτάτους αὐτῆς βραχιόνας ἐνηχολημένη, ἀλλ' εἰς μᾶτην, νὰ περισυνάξῃ τὴν μέτριον χρυσοχρόου ξανθὴν καὶ πλουσιωτάτην αὐτῆς κόμην.

»—Ἀς κουρεύεται! —εἶπεν ἐπὶ τέλους περιφρονητικῶς, καὶ τὴν ἀφῆκε νὰ χυθῇ ἐπὶ τῶν τορνευτῶν ὠμοπλατῶν της. —Ἀφοῦ δὲν εἶναι, δὴ νὰ μὲ ἰδῇ, ἄς κουρεύεται! —

Ἄλλὰ μὴ βιάζεσθε, παρακαλῶ, διὰ νὰ σὰς παρουσιάσω καὶ τὸν μέλλοντα σύζυγόν μου. Ἐπῆγε νὰ σκάψῃ, νὰ βγάλῃ τὰ διαμάντια διὰ τὰ δακτυλίδια μας — τοὺς ἀρραβῶνας μας. Μεγάλαια διαμάντια! Πολὺ μεγάλα διαμάντια θὰ ἐπιθυμῇ νὰ εὕρῃ γι' αὐτὸ ἀργεῖ νὰ ἐπιστρέψῃ. Ἐν τούτοις, μὴ βιάζεσθε.

Ἐχει σφυρὶ μυτερό, καὶ εἶναι ἀνοιχτομάτης ἀνθρώπος. Εἰς τὸ κέντρον τῆς γῆς θὰ προχωρήσῃ, ἀλλὰ θὰ τὰ εὕρῃ καὶ θὰ ἐπιστρέψῃ.

»Ἐπειτα, λαβούσα ἕν καθίσμα καὶ πλησιάσασα πρὸς ἐμέ, ὡς ἔάν ἤμεθα γνωστοὶ ἐκ παιδικῆς ἡλικίας:

»—Πές μου, παρακαλῶ, μὲ ὅλα τὰ σωστά σου, εἶπε. Πόσον θερμὸν εἶναι τὸ κέντρον τῆς γῆς;... Τόσον δά, σάν τὸ χέρι μου; Ἡ τόσον δά, σάν τὸ μάγουλό μου;... Ὅριστε; τόσον δά; ἡ τόσον δά;

»Καὶ λαβούσα μετ' οἰκειότητος τὴν χεῖρα μου, ἔφερεν αὐτὴν ἐπὶ τῆς πυρεσσοῦσης παρειᾶς της καὶ προσήλωσε τοὺς γαλανοὺς αὐτῆς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τῶν ἐμῶν, περιμένουσα νὰ τῇ ἀπαντήσω.

—Περισσότερον, ἐτραύλισα ἐγὼ συγκεχυμένος, πολὺ περισσότερο!

—Τόσον τὸ καλὸν ἐστίν, ἀνεφώνησεν ἡ κόρη περιχαρὴς καὶ ἐτινάχθη ὡς δορκὰς ἀπὸ τῆς θέσεώς της, κροταλίσασα τὰς μικρὰς αὐτῆς χεῖρας. —Τόσον τὸ καλὸν ἐστίν! Μοῦ ἐφυγε ψυχρὸς καὶ θὰ μοῦ ἔλθῃ ὀπίσω ὁλος φωτιά! Ὅλος ἀγάπη! Γι' αὐτὸ μὴ βιάζεσθε, παρακαλῶ, περιμένετε νὰ τὸν ἰδῇτε θέλετε νὰ ψάλλω τίποτε γιὰ νὰ μὴ σὰς παραφανῇ ἡ ὥρα;

»Καὶ εἰσελθούσα ὡς ἀστραπὴ εἰς τὸ συνεχὲς δωμάτιον, ἐπέστρεψε φέρουσα περιχρυσὸν ἰταλικὴν ἄρπαν. Ἐπειτα, ἐκλέξασα ὑπὸ τὸν χρωματιστὸν θόλον τὸ μέρος, ὅθεν εἰσῆρχετο προφανῶς τὸ περισσότερο καὶ λευκότερον φῶς, ἐτοποθέτησεν ἁπλῶς φιλαρέσκως ὑπὸ ἀκτίνας αὐτοῦ καλῆρχισεν νὰ κροταλίσῃ τὰς χορδὰς τοῦ ὄργάνου. Τόσον φαιδρὰ καὶ τῶν ὀφθαλμῶν, ὡς ἔάν ἦτο ἡ εὐτυχισμένη κόρη τοῦ κόσμου.

»Κατ' ἄρσεν δὲ ἐπὶ τὴν εἰμὴ γεννήματα ἐπὶ τὴν ἀσπίδα της. Μετ' ὀλίγον ὁλος ἤρξατο νὰ ψάλλῃ μελαγχολικότερον, ἀποσπεύουσα μὲ τοὺς μαγικοὺς καὶ μαγεύεις τοῦ ὄργάνου τῆς τόνους φωνῆν ἐτι μαγικωτέρως, ἐτι νοχλεσεστέρως.

Ἐδῶ ὁ Βιζυηνὸς παραθέτει ὁχτὼ στίχους, μεταφρασμένους ἀπὸ τὸ γερμανικὸν τραγούδι, χωρὶς νὰ μὴ λέγῃ τίνος ποιητοῦ εἶναι. Στὴν ἀκρόασις ὁμοῦ φαίνεται ἡ χαρακτηριστικὴ τεχνολογία τοῦ Βιζυηνού. Νὰ ὑποθέσουμε ὅτι εἶναι δικοὶ τοῦ στίχοι, πού τοὺς ἔγραψε γιὰ τὴν ἀνάγκη τοῦ πραγματικοῦ αὐτοῦ διηγήματός του;

Ὅπως δὲ ποτε, ἰδοὺ οἱ στίχοι πού τοῦ ἐτραγούδησε ἡ τρελλὴ τοῦ φρενοκομεῖου τῆς Γοττλγης, ὑποκρούοντας τὴν ἄρπα της:

Πῶς εἶν' ὁστά δάσος σκοτεινὰ, φταῖν τὰ κλαδάκια τὰ πυκνά. Πῶς δὲ μ' ἀγαπᾷ ὁ καλὸς μου, τὸ ξεῦρά ἀπ' τὴν ἀρχὴ τοῦ κόσμου Ἄχ καὶ βᾶχ θὰ πῇ καὶ μὲς, μὰ πονεῖ ὁ χωρισμός, κ' ἡ ἀγάπη κονδυλαίει σάν βαρκούλα στὰ πελάγη!

Ἐδῶ διέκοψεν αἰφνης τὴν μουσικὴν, καὶ ἀποταθείσα πρὸς τὸν Διευθυντὴν, ὡς ἔάν συνεπλήρου ἀρξάμενην ἤδη ὁμιλίαν της:

—Καὶ στείλατέ μου τὴν παραμύθια μου τὴν Ἀννίκα, εἶπε, γιὰ νὰ τοῦ γράψω ἕνα γράμμα, νὰ τοῦ τὸ πῶ φανερά καὶ ἑστέρα.

Ἐπειτα, ἀναλαβούσα πάλιν τὸ ὄργανόν της ἤρχισε νὰ ψάλλῃ ἐπὶ ρομαντικωτέρου τόνου, καὶ συγκινημένη μέχρι δακρύων:

Ξεῦρεῖς τὰ πράσιν' ἀκρογιάλια (Ἡ ΣΥΝΕΧΕΙΑ Εἰς τὴν ἡν ΣΕΛΙΔΑ)

Μετὰ τὴν ἐκδοὺς τοῦ «ραψωδὸς τῆς Θράκης»

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΕΚ ΤΗΣ 1ης ΣΕΛΙΔΟΣ)

πού ἡ λεμονιάς ἀνθοῦνε; Πού μέσ' στοὺς ἱσκιούς πορτοκάλια χρυσὰ μοσχολοῦνε; —

Ἐκεῖ, ἐκεῖ στὴ γῆν τοῦ παραδείσου, νὰ ταξιδεύσω ἐπιθυμῶ μαζί σου! —

Μετὰ τοὺς στίχους αὐτοὺς τοῦ Γκαίτε —διηγείται ὁ Βιζυηνός— ἡ ὡραία τρελλὴ ἔκοψε ἀπότομα τὸ τραγούδι της, ἔσεισε τὸ κεφάλι της ἔτσι πού ἡ χρυσὴ τῆς κόμη νὰ περισυναχθῇ στὶς τορνευτὲς τῆς πλάτης κ' ἐπῆρε τὸν ἀγανακτισμένο:

—Ἀνάθεμά τους, εἶπε, πού βγάζουν τὰ τραγούδια καὶ κανένα δὲν ταιριάζει γιὰ τὸν ἐαυτὸ μου! Κανένα! Κανένα! Ὡς κ' ἐκεῖνο πού ἔκαμα ἐγὼ — κ' ἐκεῖνο δὲν ταιριάζει! (Καὶ σύρουσα τοὺς λεπτοφύεις αὐτῆς δακτύλους ἐπὶ τῶν εὐχῶν τῆς ἄρπας χορδῶν, ὡς ἔάν τὰς ἐθώπευεν), ἔχει ὁμοῦ ὡραία μουσικὴ, πολὺ ὡραία μουσικὴ! εἶπε μετὰ παιδικοῦ στόμφου. Τόσον ὡραία πῶς κανένας δὲν τὴν ἔγραψεν ἄλλω. Γι' αὐτὸ, μὲ συγχωρεῖτε ἐγὼ τὴν ψάλλω χωρὶς νότες.

Στὸ σημεῖο αὐτὸ, ὁ Γεώργιος Βιζυηνός, ἀποτεινόμενος στὸν ἀναγνώστη τῆς ἱστορίας τοῦ ἐξομολογεῖται ὅτι τοῦ εἶναι ἀδύνατον νὰ «παραστήσῃ τὴν βαθύως συγκινητικὴν σκηνήν», τῆς ὁποίας αὐτὸς καὶ οἱ δύο ἄλλοι ἔγιναν μάρτυρες.

«Διὰ τοῦτο, γράφει, ἐμπιστεύομαι εἰς τὴν φαντασίαν τοῦ εὐαισθητοῦ ἀναγνώστου μου, καὶ τοῦ ὑπενθυμίζω μόνον ν' ἀναλογισθῇ τὸν θλιβερόν προορισμὸν τοῦ οικοδομηματος, ἐν ᾧ εὐρίσκεισθε τὴν εἰδικὴν κατασκευὴν τῆς αἰθούσης, τὸν χρωματισμὸν αὐτῆς, τὴν τεχνικὴν μαγείαν τῶν φωτεινῶν ἀκτίνων, ὅπως ἡ δυστυχὴς ἐφωτίζετο, τὴν ὑποφθίνουσαν ἤδη καλλονὴν, τὴν ἐνδυμασίαν τῆς ψαλλούσης, καὶ τὴν θαυμαστὴν τοῦ πάθους κλίμακα, δι' ἧς ἡ φωνὴ καὶ ἡ φυσιογνωμία ἀνῆλθον ἀπὸ τῆς εἰδυλίας εὐδείας τοῦ πρώτου στίχου μέχρι τῆς ζωφερωτάτης ἀπελπισίας τῶν τελευταίων φθόγγων τοῦ ἄσματος».

Μέσα στὴν ἀτμόσφαιρα αὐτὴ ἐδημιουργήθη τὸ τραγικὸ ἐπεισόδιο πού θὰ διηγηθούμε καὶ πού ὁ Βιζυηνός τὸ διηγείται μὲ θαυμαστὴ ἐνάργεια.

ΣΤΕΦ. ΔΑΦΝΗΣ

ΑΥΡΙΟΝ: Τὸ 28ον Μέρος.

ΤΟ ΣΥΜΦΕΡΟΝ ΣΑΣ
Νὰ ἐπισκεφθῆτε τὸ Κατάστημα
«ΧΡΥΣΟΧΟΙ'ΑΣ & ΦΡΟΛΟΓΟ
ΠΟΙ'ΑΣ»
ΓΕΩΡΓΙΟΥ Κ. ΦΡΕΝΤΖΟΥ
Ὁδὸς Πειραιῶς 10
ΜΟΝΑΔΙΚΟΝ
δι' ἐπισκευὰς ὥρων
Ἀγοράζει ἀπαντα
καὶ πλαστὴς κοσμήματα
καὶ ἐν γένει πολυτελῆ
τιμὰς ἐξαιρετικὰς
Ὁδοντοιατρικὸν
νοσήματα μετ'

Γεώργιος Βιζυηνός, ο «ραψωδός της Θράκης»

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΕΚ ΤΗΣ 1ης ΣΕΛΙΔΑΣ)

Ρα, τὸ γεγονός, ὅτι δύο ἱατροὶ ἀνέβησαν τὴν αὐτὴν ἐκείνην κλίμακα τὰσον σύννοι καὶ ἀφηρημένοι, ὥστε οὐδέτερος ἐπρόσεξε ἐν εἰς ἐμὲ ἂν ἀκολουθῶ ἢ ὄχι...».

Καὶ ὁ Βιζυηνός διηγείται πῶς οἱ δύο φρενολόγοι τῆς Γοττγίγης ἀνέβαιναν μὲ τὸ σκοπὸ νὰ παραμυνεύσουν τὴν κίνησιν τῆς τρελλῆς κόρης. Ὁ φύλακας, ὁ ὁποῖος ἐτρυγύριζε ὁλοένα ἐκεῖ κάπου, ὑστέρ' ἀπὸ λίγο κατέφυγε γιὰ νὰ τὸν ἀναζητήσῃ, ἀλλ' ὁ Βιζυηνός ἐξομολογεῖται ὅτι οὔτε τὴν ἐπιθυμία, οὔτε τὴν ψυχικὴ δύναμι εἶχε νὰ παρακολουθήσῃ μὴ τὸσο σπαρακτικῇ δυστυχίᾳ. Ὁ «Ἕλλην ποιητὴς εἶχε καταληφθῇ ἀπὸ πικροῦς μελαγχολικοῦς διαλογισμοῦς. Βαρεῖα λυτὴ ἐξεγείλιζε στὴν καρδίᾳ του: «Τὰ δάκρυά μου, γράφει, ἔρπον ἀκράτητα». Συλλογιζόταν πῶς θὰ ἦταν ἡ κόρη ἐκείνη λίγες μέρες πρωτύτερα καὶ σὲ ποιά κατάσταση τὴν ἔθελεπε σήμερᾳ!

Καὶ ἔκλαιγε ὁ εὐαίσθητος ποιητὴς. Ἐκλαιγε τὰ νειῶτά της, τὴν ὠμορφιά της, τὴν ὀρφάνεια τῶν δυστυχημένων γονέων της.

«Ἐκλαίον, ἐξηγεῖ ὁ ἴδιος διὰ τὴν ἀσπλαχνὸν τῆς Φύσεως ἀπάνθρωπῃν, ἥτις ὠκοδόμησεν ἐπὶ θεμελίων ἀσθενεστάτων τὸν, ὅσον θαυμασιώτατον, ἄλλο τὸσον ἀκροσφαλέστατον μηχανισμόν τῆς τῶν θνητῶν διανοίας. Καὶ ὅσα μᾶλλον ἐσκεπτόμην, τὸσῶ μᾶλλον ἀκατάσχετον, τὸσῶ πικρότερον ἐξεχύνετο κατὰ τῆς μητρυῆς ταύτης τὸ βωθὸν μου παράπονον.

»Τίποτε ἐσκεπτόμην κατ' ἐμαυτὸν, τίποτε δὲν μὰς ἔχει δώσει καλὸν, ἀμέτοχον τῆς ἰδιότητος ἐκείνης, εἰς τὴν ὁποῖαν μίᾳ μόνῃ στιγμῇ ὑπεραρκεῖ, ὅπως τὸ μεταβάλλει εἰς δύο καὶ τρεῖς φορές κακὸν! Ἀπὸ τῆς ἀπλῆς χάριτος καὶ δεξιότητος τῶν πολυπλοκωτάτων λειτουργιῶν τοῦ ἰσοθέου ἡμῶν πνεύματος, οὐδὲν, οὐδὲν μὰς ἔδωκε πλεονέκτημα, τὸ ὁποῖον νὰ μὴ ἐπισκιαζέται ὑπὸ τινος μειονεκτημάτων, παρακολουθοῦντος αὐτῶ! Ἔδετε τὸν σκόληκα τῆς γῆς, τὴν κατεπεινότερον, τί ἀτελεστερόν πλάσμα ἠδύνατο νὰ φαντασθῇ κανεῖς; Καὶ ὅμως τίς θὰ τὸ ἐπίτρευν; Ἡ φύσις προσηνέχθη πρὸς τὸν σκόληκα φιλοστογυότερον ἢ πρὸς τὸν αὐτοκαλούμενον βασιλέα τῆς δημιουργίας!»

Καὶ ὁ Βιζυηνός μὰς ἐξηγεῖ γιὰ τὴν ἐκείνου πού λέει ὁ λαὸς φιλοσοφώντας «τί εἶσαι, μωρὲ ἄνθρωπε; Ἐνα παληοσκούληκο!» — ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὴν φυσιογνωσίαν αὐτοῦ.

Στὸ ἀκόλουθο μέρος θὰ δοῦμε τίς σχετικὰς σκέψεις τοῦ φιλοσόφου Πηληϊάδου.

ΣΤΕΦ. ΔΑΦΝΗΣ

ΛΥΡΙΟΝ: Τὸ 29ον Μέρος.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Ο κ. Δημ. Ζώτας

Κατόπιν ἀναγνώσεως εἰς Ἀμερὴν μετὰ τὴν ἀποστολὴν τοῦ νομικοῦ συμβούλου τοῦ Ἐπαγγελματικῆς Ἐπιτελεστικῆς Παιδείας κ. Δημ. Ζώτας, θὰ διαβῇ κατ' ὅρον τὸ διάστημα τῆς ποιήσεως τοῦ μὴν ἐκπαιδευτικοῦ γραφίου τῶν ἐργασιῶν ὁ κ. Ἀν. Τσάτσος, τὸ δὲ γράμμα τοῦ Πειραιῶς ὁ δικηγόρος κ. Α. Καστριώτης.

Ο ΜΟΛΛΑΣ

Γεώργιος Βιζυηνός ὁ «ραψωδός της Θράκης»

Τοῦ συνεργάτου τοῦ «Τύπου» κ. Στεφ. Δάφνη

(ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΩΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ: Ὁ Βιζυηνός, ἡ δραματικὴ ποιητικὴ φυσιογνωμία πού ἐπέραςε τὰ τελευταῖα χρόνια τῆς ζωῆς του στὸ φρενοκομεῖον, ἐγενήθη σ' ἕνα χωρὶ τῆς Θράκης, τὴν ἰδίαν, μικρὸς ἔφυγε στὴν Κύπρον, κ' ἀπ' ἐκεῖ χάρις στὴς ἐνέργειες τοῦ Μητροπολίτου Ὑψίου, εἰσῆλθε στὴν Θεολογικὴ Σχολὴ Χαλκίδος. Ἐπειτα ἀπὸ λίγο ὁ Βιζυηνός ἐρχεται στὴν Ἀθήναι καὶ παρακολουθεῖ μαθήματα εἰς τὸ Πανεπιστήμιον. Ὁ Βιζυηνός μόνος πῆρε τὸ διπλῶμά του ἀπὸ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, ἔφυγε στὴν Γερμανίαν, ὅπου ἐτελείωσε τὰς σπουδὰς του. Εἰς ἡλικίαν 28 ἐτῶν ἐπισκέπτεται τὸ φρενοκομεῖον τῆς Γοττγίγης καὶ ὅταν ἐπιστῇ ἐπὶ τὴν Ἀθήναι γράφει τὰς ἐντυπώσεις του εἰς τὸ περίφημον διηγήμα του «Αἱ συνέπειαι μιᾶς παλαιᾶς ἱστορίας. Εἰς τὸ φρενοκομεῖον ὁ ποιητὴς γνωρίζει μιὰ ἀραιότητα Γερμανίδας, τῆς ὁποίας ἀφηρητὴν τὴν ἱστορίαν, μὲ τὴν νέαν αὐτὴν συνέειν ἕνα τραγικὸν ἐπεισόδιον.)

1939 28ον 9234
«Ταῦτα πάντα —ἐξακολουθεῖ διηγούμενος ὁ Γεώργιος Βιζυηνός— ἀφίνω τὸν ἀναγνώστην μου νὰ φαντασθῇ, ὅπως ἐννοήσῃ τὴν ἰσχυρὰν συγκίνησιν, ὅφ' ἦν αἱ καρδίαι ἡμῶν διετέλουν κατὰ τὰς στιγμὰς ἐκείνας καὶ κρίνῃ περὶ τῆς τέρας τῆς δυνάμεως, ἣν κατ' ὀρθοὺς νὰ ἐξασκήσῃ ἐφ' ἡμῶν αἱ ἐξῆς ἀπλούσταται ὑποθέσεις:

«Ἐνα βράχο, στὰ βουνὰ συλλογιζέται μόνος του.
«Ἐνα βράχο, πού περὶνὰ κάτ' ἐξακολουθεῖ ἐκπρὸς του.

Μιὰ ἀνεμῶν πού ἀνθεῖ ἀπ' τὸ βράχο ἐλαττωμένη, νὰ νοήσῃ προσπαθεῖ τὸ τραγοῦδι τί σημαίνει.

Κ' ὅλο σκύφτει πὺδ πολὺ μακριὰ ἀπ' τὸ στήριγμά της.
Τὶ τραγοῦδι νὰ λαλή ὁ τρεχάμενος διαβάτης;

Τραγοῦδι γιὰ μιὰ ἀγκαλιά, πού μὲ πόθον ἀνοιγμένη, σὲ χρυσὴν ἀκρογιαλιά μέρα-νύχτα τὸν προσμένει.

«Ἀχ, κ' ὅς ἤμουν, λέει ἐγὼ κείνῃ πού θά τ' ἀγκαλιάσῃ!» Καὶ τὸ ρεῦμα τὸ γοργὸ σκύφτ' ἡ δύστυχῃ νὰ φθάσῃ.

Μὰ σὰν ἔσκυθε ἔτσι δά, τὸ νερὸ μὲ τὴν ὀρμὴν τοῦ τὰ φυλλάκια τῆς μαδᾶ, τὴν κατρακυλᾷ μαζί του!

Τώρα στέκει, μαδητὴ μὲ τὰ δάκρυα στὸ μάτι — Διαιτὶ, ὅχι, διαιτὶ ν' ἀγαπήσῃ ἕνα διαβάτη!

(Ἐδῶ πρέπει νὰ σημειωθῇ ὅτι στὴν ἐκδόσιν πού ἔκαμε ὁ ἴδιος ὁ Βιζυηνός τῶν «Ἀθροισμῶν Αὐτῶν» (Λογδίνον, 1884), τὸ ποίημα φέρει τὸν τίτλον «Ἡ Ἀνεμῶν» καὶ τὸ τελευταῖον τετράστιχο εἶναι ἀλλοῦ μένο ἔτσι:

Τώρα στέκει μαδητὴ στέκει στέλεχος μονάχο! — Διαιτὶ, ὅχι, διαιτὶ ἐσπερήθηκε ἀπ' τὸ βράχο.)

Καὶ ὁ Βιζυηνός συνεχίζει τὴν ἀφήγησίν του:

«Ὁ Διευθυντὴς (τοῦ φρενοκομεῖου) κατ' ὅλον τὸ διάστημα συνε-

νοεῖτο διὰ βλεμμάτων καὶ ψιθυρισμῶν μετὰ τοῦ Καθηγητοῦ (τῆς Ψυχιατρικῆς). Ἀλλὰ τὰ δάκρυα, καὶ τῶν τριῶν ἡμῶν νομίζω, ἔρρεον πρὸ πολλοῦ ἤδη σιωπηλῶς.

»Ὅσον ἐπροχώρει τὸ ἄσμα, τόσο ἡ κόρη ἐγένετο νευρική. Καὶ ὅταν ἐφθασεν εἰς τὸν τελευταῖον στίχον, οἱ λεπτοὶ καὶ ροδοθαφεῖς αὐτῆς δάκτυλοι, ὡς ἐάν ἦσαν χαλύβδινα πλῆκτρα, ἐθραυσαν διὰ μιᾶς δλὰς τὰς χορδὰς, ἐφ' ὧν ἔτυχε νὰ κινῶνται...

»Νεκρικὴ σιγὴ ἐπεκράτησεν ἐπὶ τινὰς στιγμὰς. Μεθ' ὅς ἡ κόρη ἡγέρθη αἰφνίς καὶ στηριγμένη ἐπὶ τοῦ μουσικοῦ τῆς ὀργάνου, ἐδύθισεν ἀνένεξ βλέμμα διὰ τοῦ κυανοῦ τῆς αἰδοῦσης τοιχώματος, οὕτως, ὡς ἐάν ἐξέλεπε δι' αὐτοῦ μακρὰν, πολὺ μακρὰν. Καί, ὡς ἐάν ἀπετεινέτο πρὸς τοὺς ὀροφύλακας τῆς πατρίδος της,

«Κλείσατε τὰς θύρας! ἀνέκραξε μεγαλοφῶνως, ὡς ἄνθρωπος κινδυνεύων. Βγάλετε τοὺς ξένους ἔξω, καὶ κλείσατε τὰς θύρας! Εἶναι φονιάδες τῶν καρδιῶν! Ἐμπαίκεται τῆς ἀγάπης!...

»Τὸ ὄργανον λακτισθὲν ὑπ' αὐτῆς αἰφνιδίως, ἐτινάχθη περὶ τῶν ἡμῶν μὲ κλαυθμηροῦς τόνους τῶν ρηγνυμένων χορδῶν του. Ἡ παράφρων, ρίψασα μανιώδεις ἐφ' ἡμᾶς βλέμματα, πλήρης ἀπεχθείας καὶ μίσους, ὤρμησε πρὸς τὸ ἀντίθετον μέρος, ὡς ἐάν ἐζήτηι νὰ φύγῃ. Ἀλλὰ συγκρουσθεῖσα πρὸς τὸ ἀπαλὸν τοῦ τοίχου ἐπίστροφον, ἔπεσεν, ἡ μᾶλλον συνεσπείρωθ πρὸ αὐτοῦ, μὲ τὰ νύτα πρὸς ἡμᾶς ἐστραμμένα.

»Ὁ Διευθυντὴς ἐκλείδωσεν ἀσφωπτικῇ τὴν θύραν, δι' ἣς εἰχομεν εἰσέλθει, καὶ λαβὼν τὸ ὄργανον μεθ' ἑαυτοῦ, μὰς ἔνευσε νὰ περάσωμεν εἰς τὸ δωμάτιον, ἐξ οὗ οὐ ἐξελθοῦσα ἡ νεάνις μὰς εἶχεν ὑποδεχθῇ. Ὁταν εἰσῆλθομεν εἰς αὐτό, ἐκλείδωσεν κ' ἐκείνη τὴν θύραν, ἀποκλείσας τοιουτοτρόπως τὴν δυστυχὴ ἐντὸς τῆς κυκλοτεροῦς αἰθούσης.

»Τότε ἐνόησα διατὶ οἱ τοῖχοι καὶ αἱ θύραι τοῦ δωματίου ἐκείνου ἦσαν οὕτω παχέως ἐπιστρωμένοι, καὶ διατὶ τὰ ἐν αὐτῷ καθίσματα συνίσταντο ἀποκλειστικῶς ἐξ ἀεροπληθοῦς ἐλαστικοῦ κόμμιος, ὅνα διὰ τοῦτο λίαν ἐλαφρὰ καὶ ἀπαλά. Ἡ δυστυχὴς κατελαμβάνετο ἐκ διαλειμμάτων ὑπὸ ἐπικινδύνου μανίας, καὶ ἔπρεπε νὰ προφυλαχθῇ ἀπὸ πιθανὴν αὐτοχειρίαν ἢ καὶ ἀπλὰ μωλωπίσματα, ὡς ἐκ τῶν σφοδρῶν καὶ τυφλῶν αὐτῆς συγκρούσεων πρὸς τοὺς τοίχους καὶ τὰ ἐπιπλά!

»Σιγῇ καὶ σκυθρωποὶ διήλθομεν τὸ προσεχὲς δωμάτιον καὶ ἐν τρίτον, μικρότερον αὐτοῦ. Δὲν ἐσκέφθην νὰ τὰ περιεργασθῶ, νομίζω ὅμως ὅτι δὲν διεφερον οὐσιμῶς ἀπὸ τὸ ἀρτί περιγραφέν.

»Ὅταν ἐξήλθομεν εἰς τὸν διάδρομον, εὐρέθημεν παρὰ τὴν στενὴν καὶ πλαγίαν κλίμακα, τὴν ὁποῖαν ὁ Διευθυντὴς εἶχεν ἀνέλθει, πρὶν μὰς εἰσαγάγῃ πιδανῶς, ὅπως βεβαιωθῇ ἐκείθεν περὶ τῆς καταστάσεως τῆς πασχούσης. Τὴν ἀπλὴν ταύτην ὑποψίαν ἐνίσχυσε τῶν

(Η ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΕΙΣ ΤΗΝ 2αν ΣΕΛΙΔΑ)

Γεώργιος Βιζυηνός ὁ «ραψωδὸς τῆς Θράκης»

Τοῦ συνεργάτου τοῦ «Τύπου» κ. Στεφ. Δάφνη

(ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΩΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ:
Ὁ Βιζυηνός, ἡ δραματικὴ ποιητικὴ φυσιο-
γνωμία καὶ ἐπέρσας τὰ τελευταῖα χρόνια
τῆς ζωῆς του στὸ φρενοκομεῖο, ἐγεννήθη
σ' ἕνα χωριὸ τῆς Θράκης, τὴν Βιζύη. Μι-
κρὸς ἔφυγε στὴν Κύπρο, καὶ ἀπ' ἐκεῖ χά-
ρις στὶς ἐνέργειες τοῦ Μητροπολίτου Κύ-
ρου, εἰσῆλθε στὴν Θεολογικὴ Σχολὴ Χαλ-
κίδος. Ἐπειτα ἀπὸ λίγο ὁ Βιζυηνὸς ἔρχε-
ται στὴν Ἀθήνα καὶ παρακολουθεῖ μαθη-
ματὰ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον. Ὁ Βιζυη-
νὸς μάλιστα πήρε τὸ διπλῶμα του ἀπὸ τῆς
Φιλοσοφικῆς Σχολῆς, ἔφυγε στὴ Γερμανία
οπου ἐτελείωσε τὰς σπουδὰς του. Εἰς ἡ-
λικίαν 28 ἐτῶν ἐπισκέπτεται τὸ φρενοκο-
μεῖον τῆς Γοττγίγης καὶ ὅταν ἐπανῆλθε στὴν
Ἀθήνα γράφει τὰς ἐντύψεις τὰς εἰς τὸ
περίφημον διήγημά του «Αἱ συνέπειαι μιᾶς
παλαιᾶς ἱστορίας. Εἰς τὸ φρενοκομεῖον ὁ
ποιητὴς γνωρίζει μιὰ ὠρασιώτατη Γερμανί-
δα, τῆς ὁποίας ἀφηγείται τὴν δραματικὴν
ἱστορίαν.)

290N 10/12/1939

Μέσα, λοιπόν, στὸ φρενοκομεῖο
τῆς Γοττγίγης, ἐπισκέπτει ὁ Γεώρ-
γιος Βιζυηνός κάνει ἕνα πληθὺς
ἀλλόκοτες σκέψεις, φιλοσοφεῖ ἐπὶ
τῶν ἀτελειῶν τῆς Φύσεως καὶ ἐπι-
μένει ὅτι «ἡ Φύσις προσηνέχθη
πρὸς τὸν σκώληκα φιλοσοργικῶ-
τερον ἢ πρὸς τὸν αὐτοκαλοῦμενον
βασιλέα τῆς δημιουργίας» — δηλ.
τὸν ἄνθρωπον.

Καὶ ἰδοὺ κατὰ ποῖον συνειρμὸν ἰ-
δεῶν:

«Φαντασθῆτε, γράφει, τὸν ἄν-
θρώπον ἐστερημένον χειρῶν καὶ
ποδῶν — ὁποῖος κίνδυνος διὰ τὴν
ζωὴν του! Τί ἔλεεινὸν καὶ ἀσχημον
θέαμα διὰ τοὺς ὀφθαλμούς! Πό-
σον δύσκολος ἡ διατροφή του! Ἡ
δὲ μήτηρ αὐτοῦ Φύσις — ἀγρὸν ἡ-
γόρασεν!

» Ἀλλὰ διχοτομήσατε τὸν σκώ-
ληκα, καὶ θὰ τὸν ἴδῃτε μετὰ πόσης
δραστηριότητος καὶ φιλοσοργίας
θὰ σπεύσῃ νὰ συμπληρώσῃ τὸ ἀ-
ποκοπέν, νὰ ἀρῇ τὴν μικρὰν ἀσχη-
μίαν, νὰ κάμῃ ἐκ τῶν τεμαχίων
τοῦ ἐνός, δύο σκώληκας!...

Γιὰ νὰ ὑποστηρίξῃ τὴ θεωρίαν τοῦ
ὁ φιλόσοφος Ποιητὴς καταφεύγει
καὶ στὴν Ὀρυκτολογία. Ἀπὸ τῆς
συνέχειας τῆς μελέτης αὐτῆς θὰ φα-
νῇ ὅτι ὁ Βιζυηνὸς ἐτρέφε ζωηρὴ
κλίσι καὶ πρὸς τὶς μεταλλευτικὰς
ἐπιχειρήσεις καὶ τ' ὄνειρό του ἦ-
ταν ν' ἀποκτήσῃ ἕνα μεταλλεῖο
χρυσοῦ, καὶ νὰ γίνῃ πλούσιος.

Γράφει, λοιπόν:

«Ἰδέτε τὸ ὄρυκτὸν τῆς γῆς. Ἀ-
ψυχότερον πλάσμα ἠδύνατο νὰ
φαντασθῇ κανεὶς; Ἡ συμπάθεια,
μεθ' ἧς τὰ ἀτομὰ του ἔλκονται
πρὸς ἀλλήλα, ἡ μαθηματικὴ ἀκρί-
βεια, μεθ' ἧς ἡ ἀμυδροτάτη αὐτῶν
διάνοια οἰκοδομεῖ τοὺς ἀπλοῦς,
τοὺς ὁμοιομόρφους καὶ κανονικοὺς
αὐτῶν συλλογισμούς, ἦγουν τὰ
κρυστάλλινά των, εἶναι τόσοι στοι-
χειώδεις, τόσοι ἀφανῆς, ὥστε πρὸς
ἐξήγησιν τῶν ἀποτελεσμάτων αὐ-
τῶν, αἱ φυσικαὶ ἐπιστήμαι ἠναγ-
κάσθησαν νὰ τὰς χωρίσωιν ἀπὸ
τῶν κεκτημένων αὐτὰς ἀτόμων, νὰ
τὰς χαρακτηρίσωιν μὲ τὰ γενικά
καὶ ἀκατάληπτα ὀνόματα τοῦ ἡ-
λεκτρισμοῦ καὶ τοῦ μαγνητισμοῦ,
τῆς ἑλέως καὶ τῆς ὤσεως.

(Δηλαδή ὁ Βιζυηνὸς ἀναφέρεται
καὶ στὴ σημερινὴ ἐπικρατοῦσαν
γνώμην ὅτι ἡ Ἐπιστήμη, στὴν ἀ-
δυναμία της νὰ ἐξηγήσῃ μερικὰ
φαινόμενα, καταφεύγει στὶς λέ-
ξεις. Κολλάει μιὰ λέξι π.χ. «ἡλεκ-
τρισμός» — καὶ τραβάει τὸ δρόμο

τῆς! Ὁ Ἡσίοδος ἔλεγε: «Ἐτεοὶ
δ' οὐδὲν ἴδμεν» ἐν βυθῷ γὰρ ἀλη-
θείης).

Καὶ ἐξακολουθεῖ ὁ προφάσεως
τῆς Γοττγίγης τὶς σκέψεις του:

«Ἀλλὰ συγχίσατε τὰ αἰσθηματὰ
καὶ τοὺς συλλογισμούς των... ὀ-
ρυκτῶν: Δηλαδή βλάψατε τὰς γῶ-
νιὰς καὶ τὰς ἐδρας τῶν κρυστάλ-
λων αὐτῶν, καὶ θέσατέ τα ἐν τῷ
μέσῳ τῶν διατρεφουσῶν αὐτὰ συ-
στατικῶν οὐσιῶν, καὶ θὰ ἴδῃτε με-
τὰ ποίου ζήλου ὑποστηρίζει ἡ Φύ-
σις τὰς αὐλοὺς ἐκείνας ἐσωτερι-
κὰς λειτουργίας, ὅπως ἀνοικοδο-
μήσωσι τὰ βλαβέντα μετὰ τῆς αὐ-
τῆς μαθηματικῆς ἀκριβείας μεθ'
ἧς καὶ πρότερον.

» Ἀλλ' ὅταν βλαθῇ τὸ οἰκοδόμη-
μα τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας, ὁ-
ταν θραυσθῇ ἐλατήριον, ἡ σταμα-
τήση τροχὸς τις ἐν τῷ μηχανισμῷ
ἐκείνῳ τοῦ νοός, ὃν ὁ ἑλληνικός
λαὸς τόσον χαρακτηριστικὰ ὠνό-
μασε ρολόγι, τότε — ἡ Φύσις ἐξα-
κολουθεῖ νὰ ἐξετάσῃ: ποῖα ἀράχνη
ἔχασε τὸν δέκατον αὐτῆς πόδα,
διὰ νὰ τῆς τὸν ἀναπληρώσῃ! Ποῖα
σαύρα ἐσαρύνθη τὸν ὀρογραφεύ-
της βίον, διὰ νὰ τὴν κατασκευάσῃ,
ἀντὶ τῶν βραχίων, κατάλληλα
ὄργανα, νὰ οὐκ ἀνταρῇ πνεύμο-
νας καὶ αὐτὰ καθ' ἑξῆς.

Καὶ φθάσει στὴν παράφραση νε-
αρή κόρη μὲ τὴν ἰταλικὴν ἄρπα —
στὴ χρυσόβαλλουσα τοῦ φρενοκο-
μεῖου, ποῦ ἡ ἀκλήρη τῆς μοῖρας εἶ-
χε βαθεῖα συνκίνησιν τῆς θρακικῆς
τοῦ καρδιάς:

«Ἀλλὰ τὴν περικαλλὴ ταύτην νε-
άνιδα, τὸ ἄκρον ἄκρον τῆς δημι-
ουργίας αὐτῆς; Ἡ Φύσις τὴν ἀφή-
νε Γερμανίον τοῦ δυστυχήματός της,
καὶ οὐτε σπεύδει κἄν νὰ τὴν λάβῃ
ὀπίσω, νὰ τὴν ἐνώσῃ μὲ τ' ἀρχικά
στοιχεῖα, ἐξ ὧν τόσοι ἀτελῶς τὴν
ἐπλασεν, ἀλλὰ τὴν παρέχει θέαμα
τόσον οἰκτρὸν καὶ σπαρταχικόν
εἰς τὴν ἀνθρωπότητα, ὅση διαυ-
γεστέρα μάς εἶναι ἡ συνείδησις
περὶ τῆς δῆθεν ὑπεροχῆς καὶ τελει-
ότητος ἡμῶν!...

» Τοιαῦτα τινὰ, γράφει ὁ Ποιη-
τῆς, ἐσκεπτόμην περιπατῶν ἐν τῷ
διαδρόμῳ τοῦ φρενοκομεῖου, με-
χρις ὅτου ἔλθων ὁ Καθηγητῆς μὲ
ὠδήγησεν εἰς τὸ γραφεῖον του.

» Αἱ ὑποφαῖαι μου περὶ τῆς δυστυ-
χοῦς δὲν ἦσαν φαντασιώδεις.

— Αἱ ἀσθένειαι αὐταί, εἶπεν ὁ γέ-
ρων μετὰ προφανοῦς λύπης, δὲν
ἀρκεῖ μόνον ὅτι εἶναι ἀνίατοι, ἀλ-
λά καὶ δὲν χρησιμεύουσι διόλου
πρὸς φωτισμὸν τῆς Ἐπιστήμης. Τὸ
κακὸν δὲν ἔχει τὴν ρίζαν του εἰς
τὴν γνωστὴν ἡμῖν φύσιν τῶν νεύ-
ρων, ἀλλ' εἰς τὸν ἀγνωστον παρά-
γοντα Ψ, τοῦτέστιν τὴν ψυχὴν. Ἡ-
μεῖς θεραπεύομεν νεῦρα μόνον. Αὐ-
τὸ εἶναι καταστροφὴ αἰσθημάτων
καὶ παραστάσεων. Ἀς ὀφείτῃ ὁ
αἴτιος!...

Ὁ Βιζυηνὸς εἶχε πάει στὸ φρε-
νοκομεῖο γιὰ νὰ τοῦ ἐξετάσῃ τὸ
στήθος ὁ φιλέλληνας Καθηγητῆς τῆς
Ψυχιατρικῆς, ὁ ὁποῖος ἦταν καὶ ἀ-
ριστος παθολόγος.

«Καὶ ἀνακτησάμενος τὴν πνευ-
ματικὴν ἡρεμίαν τοῦ ἐπαγγέλμα-
τός του ὁ γέρων ἔλαβεν εἰς χεῖρας
τὸ στηθοσκόπιον. Τοῦτο ἐσήμαινεν

(Ἡ ΣΥΝΕΧΕΙΑ Εἰς τὴν 6ην ΣΕΛΙΔΑ)

Γεώργιος Βιζυηνός, ὁ «ραψωδὸς τῆς Θράκης»

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΕΚ ΤΗΣ 1ης ΣΕΛΙΔΟΣ)
ὅτι ἔσυρε διὰ πάντος τὸ παραπέ-
τασμα πρὸ τῆς θλίψεως ἐκείνης
σκηνῆς.

✱

Περισσότερα, βεβαίως, δὲν θὰ
μποροῦσε νὰ μάθῃ ἐκείνη τὴν ὥρα
ὁ Βιζυηνός γιὰ τὴν ὠραία τρελλὴ
τοῦ φρενοκομεῖου τῆς Γοττγίγης.
Οὐτε τ' ὄνομά της θὰ τοῦ ἔλεγε ὁ
φίλος τοῦ καθηγητῆς, οὐτε τὴν
τραγωδίαν τῆς ψυχῆς της λεπτομε-
ρῶς. Αὐτὰ εἶναι μυστικά των ἀ-
σύλων, τὰ ὁποῖα δὲν ἐπιτρέπεται
νὰ φανερωθῶν.

Ἄλλ' ὁ Βιζυηνὸς ἦταν χαρακτήρ
ἐπιμονος, ἐρευνητικός. Καί, μὲ τὸν
καιρὸ, κατάρθωσε ν' ἀνακαλύψῃ
τὸ μυστήριον τῆς «ἐρασμίας κόρης»
— καθὼς θὰ ἰδοῦμε.

Στὸ μεταξύ, ἐγύρισε στὴν πόλιν
τῆς Γοττγίγης καὶ ἔγραψε τὸ ἀκό-
λουθὸν ποίημα — εἰκόνα τῆς λυπη-
μένης τῆς ψυχῆς. Ἐχει τὸν τίτλο
«Χίων ἐν Γερμανίᾳ»:

Τὸ ἀκέραιον σὺν βλέπω νὰ πέφτῃ τὸ χιόνι,
καταρῶν τὸ ὑπερὰ φύλον π' ἀνέει,
ἡ καρδιά μου μαζί μὲ τὸ φύλλον παγώνει
καὶ μαζί μὲ τ' ἀφρόνι πενθεῖ.

Γιατί, βλέπεις, ὁ Χάρος μ' ἀλυπτή γνῶμη
εἶνα σάβανον ἀπλώνει πλάσι καὶ μακάρι,
καὶ σκεπάζει τὸ λίγο πού ζοῦσιν ἀκόμη,
καὶ μοῦ βιάζει τὴ φύση νεκρή.

Μὰ μ' ἀρέσει τοῦ Μάρτ' ἡ νυχτιά σὺν
(χιονίᾳ)
κ' εἰς τὸ δάσος τὰ δένδρα λευκὰ τὴν
(αὐτῇ)
καὶ τὸ χιόνι τὸν ἐρημὸ δρόμον ἀσπρίζει,
σὺν κουφέτα, σὺν ροζὶ στὴ γῇ.

Γιατ' ἡ φύσις, σὺν νύμφῃ, νομίζω, ἴσχυμένη
καρτερὰ τὸν γάμbron, ποῦ ἡ καρδιά της
(παθεῖ).

Κ' ἡ ὠραία λαμπάδα τοῦ Ἥλιου ἀναμ-
(μένη)

τοῦ φωτίζει τὸ δρόμο νάρθη.

Ἐγραψε τὸ ποίημα, ἀνακούφισε
λίγο τὴν καρδιά του, κ' ἔπεσε νὰ
κοιμηθῇ.

Ἀλλὰ τὸ μυστήριον τῆς τρελλῆς
κόρης οὐκ ἐβγανε ἀπὸ τὸ μυαλό
του.

ΣΤΕΦ. ΔΑΦΝΗΣ

ΑΥΡΙΟΝ: Τὸ 30ὸν Μέρος.

καὶ τὸ Βέλγιον δεχθῶν ἀνὰ 250 ἐπι-
βάτας καὶ ἡ Ὀλλανδία τοὺς ἑποί-
λους 194.

✱ Ἡ Μάρλεν Ντήτρεχ μετέβη
ἡμερῶν εἰς μίαν κοσμιτικὴν συγ-
κέντρων εἰς τὴν Νέαν Ὑόρκην
ὡραιαστὴν τοιαύτην ἀρ-
χοῦ ρυθμοῦ.

— Ἦτο κατενθουσιασμένη
φινιδίως, εἶδε ὅτι καὶ
Νεοϋρκέζα ἔφερε ἀν-
τοιαύτην.

— Ἡ ὠραία
ἀμέσως δηλῶν
αὐτὴ τῆς ἐχθρῆς.

— Ἡ καὶ
τέρα εἶπε
καθόλου
νοητοῦ
ρος.

Γεώργιος Βιζυηνός

Του συνεργάτου του «ΙΥΠΟΥ» Κ. Στεφ. Δάφνη

(ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΩΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ: Ο Βιζυηνός, ὁ δραματικὴ ποιητικὴ φυσιογνωμία ποὺ ἐπύρασε τὰ τελευταῖα χρόνια τῆς ζωῆς του στὸ φρενοκομικόν, ἐγγενῆς σ' ἕνα χωριὸ τῆς Θράκης, τὴν Βιζύην. Μικρὸς ἐφυγε στὴν Κύπρον, κι' ἀπ' ἐκεῖ χάρις στὶς ἐνέργειες τοῦ Μητροπολίτου Ὑψού, εἰσῆλθε στὴν Θεολογικὴ Σχολὴ Χαλκίδος. Ἐπειτα ἀπὸ λίγο ὁ Βιζυηνὸς ἐρχεται στὴν Ἀθήναν καὶ περαιοῦνται μνησμοὶ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον. Ο Βιζυηνὸς μόλις πήρε τὸ διπλῶμά του ἀπὸ τὴ φιλοσοφικὴ Σχολή, ἐφυγε στὴ Γερμανίαν ὅπου ἐτελείωσε τὰς σπουδὰς του. Εἰς ἡλικίαν 28 ἐτῶν ἐπισκεπτεται τὸ φρενοκομικὸν τῆς Γοττγίγης καὶ ἔπαισθηλε στὴν Ἀθήναν γράφει τὰς ἐντυπώσεις του εἰς τὸ περίφημον διηγήμα του «Αἱ συνέπειαι μιᾶς παλαιᾶς ἱστορίας». Εἰς τὸ φρενοκομικὸν ὁ ποιητὴς γνωρίζει μιὰ ἀριστοτέτη Γερμανίδα, τῆς ὁποίας ἡ δραματικὴ ἱστορία δὲν τοῦ ἐξείρανε ἀπὸ τὸ μυαλόν).

11 ΜΑΡΤΙΟΥ 300Ν 1939

—Λοιπὸν, ποῦ μὲ συμβουλεύετε νὰ πάω, γιὰ νὰ δυναμώσω τοὺς πνεύμονάς μου; ρώτησε ὁ Βιζυηνὸς τὸ γηραιὸ φίλον του, καθηγητὴ τῆς Γοττγίγης κ' ἐλληνομαθέστατο σοφόν.

—Ποῦ ἄλλου, παρὰ στὸ Χάρτζ! Δὲν ἀλλάζω γνώμη. «Ὁ τρώσας καὶ ἰάσεται» ἀπήντησε ὁ γέρονς, σὺν νὰ συσκεπτότανε μὲ κανέναν Ὀμηρικὸ Ἀσκληπιόδη.

Καὶ γυρίζοντας στὸ Βιζυηνὸ τοῦ εἶπε:

—Τὰ ὄρη τοῦ Χάρτζ δὲν ἀπέχουν πολὺ ἀπ' ἐδῶ, καὶ αὐτὸς εἶναι κυρίως ὁ λόγος τοῦ καλοῦ κλίματος καὶ τῶν ὥραιων περιγύρων, ἀλλὰ σύγχρονως καὶ τῶν ὁριζυγίων ἐνίοτε καὶ βλαβερῶν εἰς τοὺς ξένους χειμῶνων μας. Διὰ τοῦτο λέγω ὁ τρώσας ἰάσεται. Ἀλλὰ, τὸν νοῦν σου, νεαρέ μου! Σοῦ ἐπιτρέπω ν' ἀναθῆς ὅσον ὑψηλὰ δύνασαι εἰς τὸν αἰγληνέτα Παρνασσόν, ὅχι ὁμως καὶ εἰς τὰς νεφελοσκεπείας κορυφὰς τοῦ ἡμετέρου Χάρτζ. Ἐπ' αὐτῶν, ἰσχυροὶ Μούσας καὶ ἄκτινοβόλον Ἀπόλλωνα δὲν θὰ εὕρῃς. Ἀλλὰ Στρίγγας μόνον καὶ Καλικαντζάρους καὶ ὅλα τὰ μεσαιωνικὰ δαιμόνια, τὰ ἐμπνεύσαντα εἰς τὸν μέγαν ἡμῶν κλασσικόν, τὸν φημικώτατον ἡμῶν Γκαίτε, τὸ ψυχρὸν καὶ σκοτεινὸν ἐκεῖνο μέρος τοῦ φάουστ, τὸ ὅποιον — καλύτερα νὰ μὴ τὸ γράφω!

—Ὁπωσδήποτε, κύριε Καθηγητά, ἀπήντησεν ὁ Βιζυηνός, μέχρι Κλάουσθαλ πρέπει ν' ἀνεβῶ. Τὸν τόπο δὲν τὸν γνωρίζω, καὶ τὰ γερ-

μανικὰ δύσκολα ἀκόμη τὰ καταφέρνω. Παντοῦ ἄλλου θὰ ἡσθάνω μὴν τρομερὰν ἀπομάνωσιν, θὰ ὑπέφερα ἀπὸ νοσταλγίαν. Ἐνῶ εἰς Κλάουσθαλ ἔχω ἕνα συμπατριώτην μου, ἕνα συμπατριώτην μου.

—Ἰδοὺ κ' ἐσὺ ὡσάν ὅλους τοὺς ἀρρώστους, ἐφώναζε ὁ Καθηγητὴς σκηνονομενὸς ἀπὸ τὸ κάθισμά του. Σοῦ εἶπα ὅτι κάτι εἶναι βλαβερὸ εἰς τὴν ὑγείαν σου, ἐρχεσθαι ὁμως πάλι καὶ ζητεῖς τὴν ἀδείαν μου νὰ τὸ κάμῃς, μὲ τὴν ἰδέαν ὅτι ἂν τὸ κάμῃς μὲ τὴν ἀδείαν τοῦ ἱατροῦ, δὲν θὰ σέ βλάψῃ!... Ἀλλ' αὐτὸ εἶναι τὸ ἐλάχιστον ὅλων τῶν φίλων μου Ἑλλήνων — ἐπρόσθεσε χαμογελῶντας — ἀπὸ τοῦ ὁμηρικοῦ Ὀδυσσεὺς μέχρι τῆς λογιότητος σου. Δὲν ἡμπορεῖτε ν' ἀποχωρισθῆτε ἀπ' ἀλλήλων. Δὲν ἡμπορεῖτε νὰ λησμονήσετε ὅτι εἰσθε εἰς τὰ ξένα. Καὶ ὅταν ξενητευθῆτε, ὅταν συναντήσετε ἕνα ὁμόγλωσσόν σας, ἄς εἶναι καὶ ἀπὸ τὸ ἔτερον ἄκρον τοῦ κόσμου, ἐκεῖ εἶναι ὁ συμπατριώτης, εἶναι τρόπον τινὰ ἡ πατρίς σας. Καὶ κάμνετε, λοιπὸν, καθὼς λέτε, χωριὸ, καὶ ἀπλώνετε τὴν κάπα σας καὶ κάθεσθε καὶ τὰ λέτε, τὰ λέτε, ἀπὸ τὰ πρῶτ' ὡς τὸ βράδυ. Καὶ ὅταν τέλους πάντων βραδυάσῃ, καὶ ἐπιστρέψετε εἰς τὰ σπιτία σας, τότε, ἀν' οὐ μὴν εἰσθε αὐνοικοί, κάθεσθε καθ' ἑνας εἰς τὸ ἄκρον τοῦ παραθύρου καὶ:

Ἐδῶ ὁ ὁμηρομάθης Γερμανὸς ἐθυμήθηκε ὅτι ἦταν ὁπαδὸς τῆς Ἐρασμιακῆς προφοράς, ἡ ὁποία τὴν ἐποχὴ ἐκείνην ἐπικράτουσε στὶς τάξεις τῶν σοφῶν τῆς Γερμανίας καὶ εἶπε:

—... κάθεσθε εἰς τὸ ἄκρον τοῦ παραθύρου καὶ ὡς ὁ Ὀδυσσεύς εἰς τὴν ἄκτ' ἐν πολοῦ φλοῖσ μ' ὁἶο τ' ἀλάσσειες — χιέμενος καὶ νύκτα — ἀποτροόσκοντα ν' οὐδέξαι χέες γκαίεες.

Καὶ ἀμέσως, παίρνοντας ὕψος ἀξιοπρεποῦς σοφιστικῆς, ἐσυμβούλευσε τὸν Βιζυηνὸ μὲ τὰ ἐξῆς λόγια:

«Ἐν τούτοις, εἶπε, Χούτες Ἀκαϊοὶν (οἱεὶς Ἀχαιοὶν!) ὅτι ἡρμόζετο τὸσον ποιητικὸς εἰς τὸν ποικιλομήτην καὶ πολὺπλαγκτον Ὀδυσσεά, δὲν ἀρμόζει καὶ εἰς σέ. Λέγεις ὅτι δυσκολεύεσαι ἀκόμη μὲ τὴν γλῶσσαν. Ἰδοὺ εὐκαιρία νὰ γυμνασθῇς. Ποίησον τὴν ἀνάγκην φιλοτιμίαν. Ζῆσε ὅσον περισσότερον σοὶ ἐπιτρέψῃ ἡ καλοκαιρία ἐν Ὀστερόδῃ ἢ ἐν ἄλλῳ τινὶ χωρίῳ τοῦ Χάρτζ, ἐξ ὅσων σοὶ ἐσύστησας προχθές, ἀλλὰ ζῆσε μὲ τοὺς Γερμανοὺς ὡς Γερμανός, καὶ θὰ ἴδῃς πόσον θὰ σέ ὠφελήσῃ καὶ ὑπὸ γλωσσικὴν ἐποψίαν καὶ ὑπὸ ὕγιεινῃν.

—Καὶ ἡ Κλάουσθαλ, κύριε Καθηγητά, δὲν εἶναι ὕγιεινὴ πόλις;

—Πάλιν ἡ Κλάουσθαλ, ἀνέκραξεν ὁ ἀγαθὸς γέρονς μετ' ἀδμονόντας... Χωρὶς ἄλλο ἐπιθυμῶ νὰ ἴδῃς καὶ καπνὸν τῆς πατρίδος σου ἀποθρῶσκοντα — δηλαδὴ τὴν καπνίζουσαν ἐστίαν τοῦ συμπατριώτου σου. Πήγαμε καὶ ὅσα μ' ἐνθυμῆς. Δὲν χρειάζεσαι ἄλλον οδηγόν νὰ τὸν εὕρῃς. Ὅπου εἶναι μιὰ καπνοδόχος ἀδιαλείπτως καπνίζουσα κρούσε τὴν θύραν. Ἐκεῖ κατοικεῖ.

(Η ΣΥΝΕΧΕΙΑ Εἰς τὴν 2αν Σελίδα)

Γεώργιος Βιζυηνός, ὁ «ραψῳδὸς τῆς Θράκης»

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΕΚ ΤΗΣ 1ης Σελίδας) καὶ ὁ συμπατριώτης σου. Ἐνθυμούμαι ἕνα Ἑλληνα συμφοιτητὴν μας ἄλλοτε. Ὅσα ἐξώθευαμεν ἐγὼ καὶ ὁ μακρὴν ἀδελφός μου πρὸς θερμανοῖν τοῦ στομάχου καὶ δυστυχῶς καὶ τῆς κεφαλῆς, διὰ τὸσα ἐξώθευεν ὁ Ἕλληνας, ὅπως διατηρῇ τὴν θερμάστραν τοῦ δωμάτιου τοῦ ἀδιαλείπτως πετυρακτωμένην.

Ἐκὰς ἦν στιγμὴν ἀπεχαιρετήθημεν — συνεχίζει ὁ Βιζυηνός — ὁ μὲν ἱατρὸς ἠριθμήσεν ἔτι ἄσπερ τὰ χωρία ἐκ τῶν ὁποίων μὲ ἄφηνε νὰ ἐκλέξω ἐν πρὸς διαμονὴν μου, ἐγὼ ὁμως μετέβην κατ' εὐθείαν εἰς τὸν σταθμὸν διὰ νὰ πληροφορηθῶ πότε ἀναχωρεῖ ἀμαξοστοιχία καὶ λάβω εἰσιτηρίαν διὰ Κλάουσθαλ.

Ἐγώ, ὡς ἔπρεπε ἀπὸ τὸσας συστάσεις τοῦ ἱατροῦ, θὰ εἰλήτε. Αἱ! Ὑποτροπὴ ἀπὸ τὸσας συστάσεις! Εἰς τὸν καπνιστοῦ ἐφερον τὴν πνεύτιν ἐπιστολήν τοῦ ἀγαπητοῦ Πασχάλη, ὅστις καὶ πάλιν μ' ἐξορκίζε νὰ μὴ προτιμῶσω ἄλλον τόπον πρὸς ἀλλαγὴν κλίματος καὶ μ' ἐβίβει τὰς εὐνοικώτερας πληροφορίας περὶ τοῦ καιροῦ: Ἀπὸ τίνος ἐπεκράτει ἐν Κλάουσθαλ τὸσον ὥραϊος καιρὸς, ὅσον πρὸ πολλῶν ἐτῶν δὲν ἐνθυμοῦντο νὰ εἶδαν οἱ κάτοικοι.

Ἐν τούτοις, δὲν εἶπα τίποτε περὶ τούτου εἰς τὸν ἱατρὸν, διότι ἐπεθυμοῦν νὰ τὸν ἐξάφνισω γράφων αὐτῷ τὸ ἀνεπίστως εὐχάριστον νέον ἐλ. αὐτοῦ τοῦ τύπου, δηλαδὴ τοῦ Κλάουσθαλ.

★

Ὁ Πασχάλης αὐτός, ποὺ παίζει δραματικώτατο μέρος στὴ διήγησιν αὐτή, ἦταν ὁ πιὸ ἀγαπητὸς φίλος τοῦ Γεωργίου Βιζυηνοῦ. Τὸν εἶχε γνωρίσει στὰς Ἀθήνας. Καὶ ἀξίζει τὸν κόπο νὰ διαβάσουμε τὴ σχετικὴ περιγραφήν ποὺ χαράσσει γι' αὐτόν, ἀφοῦ αὐτὴ μᾶς παρέχει καὶ εἰκόνα τῆς ζωῆς τῶν σπουδαστῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

«Ἀνῆκε καὶ αὐτός, γράφει, εἰς τὴν τάξιν τῶν γραμματοδιδῶν ἐκείνων νέων τῆς δουλῆς Ἑλλάδος, ὅσοι διὰ παντοίων μόθων καὶ στερήσεων ἐξοικονομήσαντες γλίσχρον τι ποσὸν χρημάτων μεταβαίνουν ἐν σχετικῶς ὀρίμῳ ἡλικίᾳ, εἰς τὴν ἀνά τὴν Ἀνατολήν ἐστίαν τῶν φώτων, τὰς κλεινὰς Ἀθήνας, ὅμως ἐμφορηθῶσι τῶν ναμάτων τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς παιδείας. Ἀπίστευτος ἡ λιτότης μεθ' ἧς ὁ νέος οὗτος ἐζήσεν ἐν Ἀθήναις. Κλεινὰ οἱ κόποι ἐν μέσῳ τῶν ὁποίων διήνυσεν τὰς γυμνασιακὰς σπουδὰς του. Τὰς καθημερινὰς δὲν ἦτο ἐλεύθερος κυρίως παρὰ κατὰ τὰς ὥρας τῶν παραδόσεων. Τὸν λοιπὸν χρόνον τῆς ἡμέρας κατετράχετο προγυμνάζων δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ ἀντὶ εὐτελεστάτης ἀμοιβῆς τοιούτους, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μαθητὰς, τοὺς ὁποίους ἄλλοι προγυμνασताὶ παρήτησαν, ἀπελπισθέντες διὰ τὴν ἀμέλειαν καὶ δυσμάθειάν των.

Τὰ μαθήματά του ὁ Πασχάλης ὠφελε νὰ τὰ μελετήσῃ καὶ νὰ τὰ μαθῇ πάντα ἐν καιρῷ νυκτὸς. Καὶ εἶναι θαῦμα ὅτι ὅχι μόνον τὰ ἐμάθανεν ἀρίστα, ἀλλὰ καὶ καιρὸς τῷ ἐπερίσσειεν ἀκόμη νὰ μεταδίδῃ εἰς τῆς πλείους του καὶ προπαρασκευάζῃ τὴν θυγατέρα

Εἰς τὴν 5ην Σελίδα

Η ΧΙΟΝΑΤΗ ΚΑΙ ΟΙ 7 ΝΑΟΙ

Συνεχίζεται ἡ δημοσίευσις τοῦ γοητευτικωτέρου ἀναγνώσματος κατὰ διασκευὴν ἀπὸ τὸ δῶνυμο παραμῦθι καὶ τὸ κινηματογραφικὸν ἀριστοῦργημα τοῦ Ντίονεῦ

της δι' ἐξετάσεις διδασκαλίας.
«Ο διδάσκων διδάσκεται», εἶπε ἐν
ρητὸν τὸ ὁποῖον πάντες οἱ τοιοῦτοι
νέοι ἔχουσιν ἀνὰ στόμα. Καὶ ὁ Πα-
σχάλης ἀπὸ τὴν πλύστραν τοῦ δὲν
ὠφέλειτο κυρίως εἰμὴ κατὰ τὴν
ἐννοιαν τοῦ ρητοῦ τούτου καὶ κατὰ
τὰς μικρὰς δαπάνας τῶν πλουτι-
κῶν του. Μηδαμινὴ ὠφέλεια, τὴν
ὁποῖαν ὁ δυστυχὴς νέος ἐπλήρωσεν
ἐπὶ τέλους πολὺ ἀκριβῶς. Διότι ἡ ἀ-
χάριστος ἐκείνη μαθήτρια, ἀφοῦ
ἐραγήνευσε τὸν διδάσκαλον εἰς ἰ-
σχυρὰ ἐρωτικά δίκτυα, τὸν ἀπέ-
πεμψε μετ' ἀπαραιμύλλου ἀσυνει-
δησίας, δι' οὐδένα ἄλλον λόγον,
παρὰ διότι ἦτο σωφρονέστερος τοῦ
ἀντιζήλου του!

» Ὅπως δὴ ποτε, τὸ ἐπεισόδιον τοῦ-
το δὲν τὸ ἐγνώριζεν ἄλλος ἀπὸ ἐ-
μέ, ὅστις ἐγενόμην μάρτυς τῶν
στεναγμῶν του καὶ τῶν δακρύων
του. Οἱλοιποὶ συσπουδασταὶ μας ἐ-
θεώρουν τὸν Πασχάλην ὡς ἀνθρώ-
πον, ὅστις οὔτε ἐμβήκεν, οὔτε θὰ
ἐμῶν ποτὲ εἰς τῆς ἀγάπης τὸ σκό-
λεϊον».

Καὶ ὅμως, καθὼς θὰ ἴδοῦμε ἀπὸ
τῆ συνέχεια τῆς διηγήσεως αὐτῆς,
ὁ Πασχάλης, ὁ ἐπιστήμιος φίλος
τοῦ Βιζυνοῦ, διεθραμίσαι τραγι-
κώτατο ἐρωτικὸ πρόσωπο.

Κατ' ἀρχάς, ἡ Τύχη τοῦ ἐφάνη
εὐνοϊκῇ στίς ἐπιστημονικὰς του
σπουδὰς. Φαίνεται ὅτι οἱ πλούσιοι
ὁμογενεῖς εἶχαν τότε τὴν εὐγενικὴν
συνήθειαν νὰ σπουδάζῃ καθέναν
τούς καὶ ἀπὸ ἑνα φτωχὸ νέου, γιὰ
νὰ προσφέρῃ ἔτσι ἕνα ἐπιστήμονα
στὸ Γένος.

Βρῆκε, λοιπόν, καὶ ὁ Πασχάλης
τὴν προστάτην του καὶ ἐξησφάλισε
τὴν συνέχειαν τῶν σπουδῶν του στὴ
Γερμανία.

Ὅταν ἦρθε ἀπὸ τὴν Κωνσταντι-
νούπολιν, ἡ ἀγγελία ὅτι ὁ Μαική-
νας του θὰ τὸν ἔστελνε στὴ χώρα
τοῦ ἐπιστημονικοῦ φωτός, ὁ Πα-
σχάλης ἐπήγε ἑξαλλος νὰ τὸ ἀ-
ναγγεῖλῃ στὸ Βιζυηνό.

—Γιῶργη, θὰ πάω κ' ἐγὼ στὴ
Γερμανία! Νὰ τὸ γράμμα!

—Λοιπόν, θὰ πᾶμε μαζί. Νὰ καὶ
τὸ δικό μου γράμμα ἀπὸ τὸν προ-
στάτην μου τὸ Ζαρίφη!...

Καὶ οἱ δύο φίλοι ἀγκαλιάστηκαν
καὶ ἀντήλλαξαν τὸν ἀσπασμὸ τῆς
φιλίας. Ἀπεφάσισαν, λοιπόν, νὰ
πανηγυρίσουν τὸ εὐτυχὲς γεγονὸς
στὴ Μπύρα τοῦ Μπερνιουδάκη —τὴ
μοναδικὴ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης στάς
Ἀθήνας. Ἐκεῖ τοὺς συνέβη ἕνα πε-
ρίεργο ἐπεισόδιο.

Γεώργιος Βιζυηνός ὁ «ραψωδὸς τῆς Θράκης»

Τοῦ συνεργάτου τοῦ «Τύπου» κ. Στεφ. Δάφνη

(ΤΑ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΑ: Ὁ Βιζυηνός, ἡ δραματικὴ ποιητικὴ φωνή, ἡ ἀποδοτικὴ τὰ τελευταῖα χρόνια τῆς ζωῆς του, στὸ φρενοκομεῖο, ἐγεννήθη στὴν Βιζυὴ τῆς Θράκης. Νέος ἦλθε στὴν Ἀθήνα καὶ μετὰ τὰς σπουδὰς του εἰς τὸ Πανεπιστήμιον ἔφυγε στὴν Γερμανίαν μετὰ τὸν φίλον του Πασχάλην. Τὴν παραμονὴν τῆς ἀναχωρήσεώς των οἱ δύο φίλοι ἐπῆγαν σὲ μιὰ ἡμέραν, ὅπου τοὺς συνέβη τὸ ἀκόλουθον ἐπεισόδιον).

1939 31 ON 12 12

Ὁ Βιζυηνός καὶ ὁ φίλος του Πασχάλης, πρὶν φύγουν ἀπὸ τὰς Ἀθήνας γιὰ τὴ Γερμανίαν, ἤθελαν νὰ πανηγυρίσουν τὸ μεγάλο γεγονός τῆς ἐξασφαλίσεως τῶν εὐρωπαϊκῶν σπουδῶν των, χάρις στὴ γενναϊοδωρία τῶν πλουσίων εὐεργετῶν των.

«Ἐπὶ πολλὴν ὥραν συνεζητήσαμεν, γράφει, τὸ πρόγραμμα τοῦ γλεντιοῦ μας. Ἐπὶ τέλους ἀπεφασίσθη νὰ συνδυάσωμεν «τὸ τερπνὸν μετὰ τοῦ ὠφελίμου». Μετ' ὁλίγων ἐμέλλομεν ἀμφότεροι νὰ μεταβῶμεν εἰς Γερμανίαν: νὰ γίνωμεν Γερμανοὶ. Καὶ ποίος ἤμπορε νὰ γίνῃ σωστός Γερμανός, πρὶν ἢ ὑποδαπισθῇ μετὰ τὸν ζῦθον; Ἀλλ' ἡμεῖς δὲν ἐγνωρίζομεν ἀκόμη τί ἐστὶ τὸ περιადόμενον τοῦτο ποτόν, τὸ ἀπόθραγμα τῆς κριθῆς καὶ τῶν ἀχύρων, τὸ τείνον νὰ παραγκωνίσῃ ἐν μέσῳ Ἀθηναίῳ τὸν ζωφόρον οἶνον, τὴν εὐφροσύνην τῶν θνητῶν καὶ τῶν Μακάρων! Ἀς χαρώμεν, λοιπόν, διδασκόμενοι τί ἐστὶ ζῦθος. Ἀς συνδυάσωμεν τὸ τερπνὸν μετὰ τοῦ ὠφελίμου, εἴπεν ὁ Πασχάλης.

»Μετά πολλὰς καὶ δευλὰς περισκοπήσεις, προσήλθομεν εἰς τὰς ζυθοπωλείας τοῦ Μπερνιουδάκη, καταπόρφυρον ἀπὸ τὴν ἐντροπὴν μας.

»Μόλις εἰχομεν ἀποφοιτήσῃ καὶ εἰσπρῶμεθα κατὰ πρώτην τότε φεραν εἰς καπηλεῖον.

»Ὅταν ἐστριμώχῃμεν εἰς τὴν ἀπωτέραν γωνίαν τῆς βαρβαρικῆς ἐκείνης κρύπτῃς, ὁ Πασχάλης, ἐξαγαγὼν ἐκ τοῦ θυλακίου του, ἐμέτρῃσε ἕξ δεκάρας.

»Ἦσαν τὸ πᾶν ὅ,τι εἶχεν, ὅλη του ἡ περιουσία.

»—Αὐτά, εἶπεν, εἰς τὸν βωμόν τῆς φιλίας! Ἀλλὰ πρόσταξε σὺ ποῦ τὰ καταφέρνεις καλύτερα».

Ὁ Βιζυηνός ἐφώνησε τὸ γκαρσόνι καὶ τὸ διέταξε νὰ φέρῃ δύο μπίρας. Καὶ ὅταν τὰ μεγάλα ποτήρια, γεμᾶτα ἀπὸ τὸ χρυσαφὶ ἀφρώδες ποτὶ τοῦ Γαμβρῖνου, ἐτοποθετήθησαν μπροστὰ τοὺς, οἱ δύο «τουρκομερίτες» φίλοι (ὁ χαρακτηρισμός ἐστὶν τοῦ ἰδίου) τὰ ἐκύτταζαν σιωπηλοὶ καὶ συγκινημένοι.

—Τόκα, λοιπόν! εἶπε ὁ Ποιητής.

—Τόκα! ἀπήντησε σὰν ἡχώ ὁ Πασχάλης.

Καὶ ἔφεραν τὰ ποτήρια στὰ χεῖλη τους. Ἀμέσως ὅμως τὰ μάτια

τοῦ Πασχάλη ἐτεντώθησαν καὶ ἀντήλασαν «βλέμμα βλακῶδες καὶ διαπεραστικόν» μετὰ τὰ μάτια τοῦ Βιζυηνοῦ. Παράδοξος μορφασμός ἀπροσδοκῆτος ἀπογοητεύσεως ἐξάρωσε τὸ πρόσωπό του, σὰν νὰ ἦταν ἀντανάκλασις τῶν μορφασμῶν τοῦ φίλου του. Δὲν τοὺς ἄρесе καθόλου ἡ μπίρα! Καὶ τὴν ἀπογοητεύσι τοὺς ἀπὸ τὴν πρώτη ἐκείνη γνωριμία τοὺς μετὰ τὸ ξενικὸ ποτὶ, τὴν ἐκφράζει ὁ Βιζυηνός ἔτσι:

«Τὸ χλιαρὸν καὶ κιτρινωπὸν ἐκείνο ποτὶν ἐνέπνευσεν εἰς τὰ γευστικά ἡμῶν νεῦρα ἰσχυράς ὑποψίας ὡς πρὸς τὴν καθ' αὐτὸ καταγωγὴν του. Ἀλλ' ἡ συγκίνησίς μας ἦτο μεγάλη, καὶ κανεὶς ἐξ ἡμῶν δὲν ἐξέφρασε τί ἐσκέπτετο τὴν στιγμήν ἐκείνην. Ἀλλὰ θέσαντες τὰ ποτήρια πρὸ ἡμῶν, ἐβλέπαμεν αὐτὰ πολλὴν ὥραν μετὰ σιγῆς ἐπιφυλάξεως καὶ δυσπιστίας».

»Ὅταν ἐξάφνου, ὁ Πασχάλης, ἐγερθεὶς λίαν ταχέως, ἤρπασε τὸν πῖλον τοῦ καὶ ἐβύσεν εἰς ἐμὲ τὸν ἰδικόν μου. Τὸν ἔλαβον, ἐγερθεὶς κ' ἐγὼ μηχανικῶς, ὁ Πασχάλης ἔθεσε τὰς δεκάρας ἀναφῆτι ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τῆς φιλίας καὶ ἐχώρησεν ὡς βρογμένη γάτα πρὸς τὴν ἐξοδὸν, καταπόρφυρος καὶ κατησχυμένος.

»Ἐγὼ συνεχίζει ὁ Βιζυηνός— τὸν ἠκολούθησα χωρὶς νὰ ξεύρω ἀκομὴ διατί.

»Ὅταν ἐξήλθομεν εἰς τὴν ὁδόν, τότε πρῶτον ἔμαθα ὅτι αἰτία ὅλης ἐκείνης τῆς ταραχῆς καὶ τῆς πρῶτου διακοπῆς τοῦ γλεντιοῦ μας ἦταν ἡ εἰς τὸ ζυθοπωλεῖον εἰσοδος τοῦ καθηγητοῦ κυρίου Ν.!

»Ὁ καθηγητὴς αὐτὸς ἦτον ὁ ὑπὸ τῶν τάξεων αὐτοῦ ἀνεξαίρετως χλευαζόμενος καὶ ἐκσυριττόμενος, πρὸ τοῦ ὁποίου καὶ τὸ ἔσχατον παιδάριον τοῦ Γυμνασίου δὲν τὸ εἶχε διὰ τίποτε εἰς τὴν ἐποχὴν μου νὰ καπνίσῃ τὸ τσιγαράκι του, ἐν αὐτῇ τῇ παραδόσει. Ὁ δὲ Πασχάλης ἦτο μεγάλως τότε, ἀναγνώστα μου, μετὰ μύστακας ἐναμιλλωμένους πρὸς τοὺς τοῦ κυρίου Ν.!

»Ἀλλὰ φαίνεται ὅτι ὁ Πασχάλης, ὡς πτωχὸς «τουρκομερίτης», εἶχε διδαχθῇ ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων νὰ σέβεται τοὺς διδασκάλους του. Καὶ μὴ τὸν ἐκλάβῃς διὰ τοῦτο περτωρισμένου νοὸς ἀνθρώπου, παρακαλῶ. Ἡ χρυσότης δὲν εἶναι εὐήθεια.

»Ὁ Πασχάλης ἦτον ὁ ἐξυπνότερος, ὁ πρακτικώτερος ὅλων ἡμῶν. Διότι, ἐνῶ ἡμεῖς οἱ ἄλλοι μετ' ὀλίγον, ὡς φοιτηταὶ, ἠρχίσαμεν νὰ σπαταλῶμεν τὸν πολυτιμώτατον τῆς ζωῆς χρόνον ἀτακτοῦντες ἐν ταῖς πλατείαις καὶ ταῖς λεωφόροις τῶν Ἀθηνῶν, ἐκφωνοῦντες πολιτι-

(Ἡ ΣΥΝΕΧΕΙΑ Εἰς τὴν 2αν ΣΕΛΙΔΑ)

Γεώργιος Βιζυηνός, ὁ «ραψωδὸς τῆς Θράκης»

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΕΚ ΤΗΣ 1ης ΣΕΛΙΔΟΣ) τοὺς λόγους, φωνασκοῦντες περὶ Φάλαγγος καὶ διὰ τοῦτο ψυχρολούμενοι διὰ πυροσβεστικῶν ἀντλιῶν, θερμόμενοι ὑπὸ τραμπούκων, μισθωτῶν τοῦ τότε ὑπουργείου, καὶ ἐπὶ τέλους ρεμβάζοντες ἐν ταῖς φυλακαῖς τοῦ Γκαρμπολά, ὁ γνωστὸς Πασχάλης, ἐνῶ ἦτον ἐλεύθερος νὰ μείνῃ δύο ἔτη εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῶν Ἀθηνῶν, ἐσπούδαζεν ἐν Γερμανίᾳ, καὶ ἐσπούδαζε τὴν ἐπωφελεστέραν ἐν Ἑλλάδι ἐπιστήμην, τὴν Ὀρυκτολογίαν καὶ Μεταλλευτικὴν».

Ὁ φίλος, λοιπόν, τοῦ Γεωργίου Βιζυηνοῦ στὴν ἀρχὴ εἶχε ἐγγραφεῖ ὁ Πανεπιστήμιον τῆς Θραϊμπούργου καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἔγραψε στὸ Βιζυηνὸ περιγραφὰς κ' ἐγκώμια τῆς μαγευτικῆς τοποθεσίας καὶ τῶν καθηγητῶν του. Ἐπειτα, ὁ Πασχάλης ἐπῆγε νὰ συμπληρώσῃ τίς ἐπιστημονικὰς του σπουδὰς στὴν ἀκμαία «Μεταλλευτικὴ Ἀκαδημία» τῆς πόλεως Κλάουσθαλ.

«Διότι —ἐξηγεῖ— περὶ τὴν Κλάουσθαλ ὑπάρχουν ἐξηρητῆμένα ἐκ τῆς Ἀκαδημίας, πολλὰ καὶ διάφορα μεταλλεῖα καὶ μεταλλουργεῖα, ἐν οἷς φοιτηταὶ δικαιοματικῶς ἐργάζονται, ἐξασκοῦμενοι ὑπὸ τὴν ἀμεσον ἐπιτήρησιν καὶ ὁδηγίαν τῶν σπουδαιωτέρων ὀρυκτολόγων καὶ μεταλλουργῶν τοῦ Κράτους. Καὶ κυρίως εἰπεῖν, ἡ μικρὰ τῆς Κλάουσθαλ πόλις εἶναι γέννημα καὶ θρέμμα τῶν ἀνωτέρω καταστημάτων. Ὁ πληθυσμὸς αὐτῆς δὲν συνίσταται, εἰμὴ ἐκ τοῦ προσωπικοῦ τῶν μεταλλείων, τῶν μεταλλουργικῶν ἐργοστασίων καὶ τῆς Ἀκαδημίας».

Σ' αὐτὴ τὴν πόλιν ἠθέλησε νὰ πάῃ καὶ ὁ Γεώργιος Βιζυηνός, ὅταν ὁ γέρο-Καθηγητὴς τῆς Γοττίγγης τὸν ἐσυμβούλευσε ν' ἀλλάξῃ κλίμα γιὰ νὰ τὸνώσῃ τοὺς πνευμονάς του. Κ' ἔπειτα ἀπὸ τὴ συνομιλίαν του μέσα στὸ φρενοκομεῖο τῆς Γοττίγγης, ὁ Ποιητὴς ἐσκέφθη ὅτι ἐκεῖ ψηλά, στὰ μεταλλευτικὰ βουνά, θὰ συναντοῦσε καὶ τὸ φίλο του Πασχάλη καὶ θὰ περνοῦσε καλύτερα μετὰ τὴ συντροφίαν του.

Θὰ παρακολούθησόμε, λοιπόν, τὸ ἀνέβασμα τοῦ Βιζυηνοῦ στὰ δ-

(ΤΑ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΑ: Ὁ Βιζυηνός, ἡ δραματικὴ ποιητικὴ φαινογνώμια τοῦ ἑπερσεύετο πάλαι ποτὶς χρόνῳ τῆς ζωῆς του στο φρενοκομεῖο, ἐγενήθη στὴν Βιζύη τῆς Θράκης. Νέος ἦλθε στὴν Ἀθήνα καὶ μετὰ τὰς σπουδὰς του εἰς τὸ Πανεπιστήμιον ἔφυγε στὴν Γερμανία. Κατὰ τὴν σύστασιν τῶν ἱατρῶν ὁ Βιζυηνός, πρόκειται νὰ μεταβῇ εἰς Κλάουσθαλ, ὅπου εὕρεται καὶ ὁ παιδικὸς του φίλος Πασχάλης.)

1934 32ον 13/1/15

Ὁ Γεωργίος Βιζυηνός ζωγραφίζει μὲ ωραία χρώματα τὸ ταξίδι του ἀπὸ τῆς Γοτίγγης εἰς τὴν μικρὴν μεταλλευτικὴν πόλιν, ὅπου θὰ ἐπηγαίνε νὰ συναντήσῃ τὸ φίλον του Πασχάλη καὶ νὰ περάσῃ μαζί του λίγον καιρό:

«... Ἡ Κλάουσθαλ—γράφει—κεῖται ὑψηλὰ ἐπὶ τοῦ Χάρτζ, πολὺ ὑψηλὰ καὶ ἡ ὥς ἐπὶ τὸ πλείστον ἐλλικοειδὴς πρὸς αὐτὴν ἀνάβασις παρῆεν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ ὁδοιπόρου μαγικώτατα ἐναλλάξ θεάματα τερπνοτάτων κοιλάδων, παχυσκιῶν δασῶν, χιονοσκεπῶν ἐν ἀπόπτῳ κορυφῶν ὄρεων, φωτεινῶν ὀροπέδιων, ἀγρίων φαράγγων, καὶ ἡλιθίων πετρῶν, μὲ τοὺς κελαρισμοὺς τῶν χαμηλὰ κυλιομένων ρυακίων, τοὺς ῥόχθους τῶν ἀφ' ὑψηλοῦ παφλαζόντων καταρρακτῶν, καὶ ὅλην ἐκείνην τὴν ποικιλίαν τῶν χρωμάτων, δι' ὧν ἡ χεὶρ τοῦ φθινοπώρου, ἐφαπτομένη, ποικίλλει τὰ ἐνδύματα τῆς φύσεως, περικρὸν πρὶν ἢ τῆς ἀφαιρέσεως τῶν μετὰ τὸ ἄλλο.

»Ἐπειτα, ἡ εὐδία τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἦτο κατὰ τι σπάνιον ἐν Γερμανίᾳ! Ἐλαφροὶ ζέφυροι βάλλομαι μωμένοι ὑπὸ τῆς εὐώδους τῶν πευκῶν ρητίνης, ἐπαιζον σείοντες τὰ κυανὰ παραπετάσματα τῶν θυρίδων τῆς ἀμάξης, ζωογονοῦντες τὰς μορφὰς τῶν ὁδοιπόρων, ἀναγεννῶντες τὸ αἷμα ἐντὸς τῶν καρδιῶν καὶ τῶν πνευμόνων μας.

»Ὁ ἡλιοκάκης ταχυδρομὸς, μὲ τὰ λευκὰ τῆς ταξέως τοῦ σήματος ἐπὶ τοῦ μελανοῦ δερματίνου πύλου του, μὲ τὴν ἀδιακόπως πλαταγοῦσαν μαστίγαν του, ὁσάκις προεφαίνετο χωρίον ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἡμῶν, ἀπεκρέμα τὴν ἀπληρὴν αὐτοῦ σάλπιγγα ἀπὸ τῆς μασχάλης, σαλπίζων ὀρεκτικώτατα μελωδικὰς τινὰς τροφὰς τοῦ δημῶδους τῶν ταχυδρόμων σαλπίσματος, ὅπως ἀναγγεῖλη τὴν προσέγγισίν του.

»Τὰ περικυκλοῦντα ἡμᾶς ὄρη ἀντῆχον θαυμασιῶς τοὺς τελευταίους φθόγγους τῶν τροφῶν του. Ἀλλ' ὁσάκις ἐπλησιάζομεν πλέον εἰς τὸ χωρίον, τότε τὴν ὑψηλὴν τῆς ἡχοῦς μουσικὴν τὴν ἀπεστομίζον ἐξαίφνης αἱ ἰσχυραὶ κραυγαὶ τῶν χηνῶν, αἱ ὁποῖαι ἐσπευδον νὰ μᾶς ὑποδεχθῶσι μὲ ἀνοικτὰς πτέρυγας καὶ προτεταμένους λαιμούς· οἱ γρυλλισμοὶ τῶν χοίρων, οἵτινες ἐπροθυμοποιοῦντο νὰ μᾶς παραχωρήσουν ἐλευθέραν διάθεσιν, ὑποχωροῦντες κατὰ πυκνὰς φάλαγγας, μὲ ὑψηλὰ συνεστραμμένας οὐράς, δι' ὧν μᾶς ἐχαιρέτων, ἐπὶ τὸ στρατιωτικώτερον καὶ τέλος αἱ ζωηραὶ φωναὶ παιδροτάτων παιδίων, τρεχόντων πρὸς συνάντησίν μας, τρεχόντων ὅπως κρεμασθῶσιν εἰς τὰ ὀπισθεν τῆς ἀμάξης.

»Ὡς καὶ οἱ ἵπποι ἦσαν ἐνθουσιασμένοι. Ὅσῳ ὑψηλότερον ἀνεβαίνομεν, τόσῳ μᾶλλον ἑλαφροὶ, μᾶλλον θυμοειδεῖς ἐγίνοντο. Ἡ ἀμαξία εἶχε δέκα θέσεις· ἀλλ' ἐπιβάται δὲν ἤμεθα παρὰ τέσσαρες

μόνον. Εἶχον, λοιπόν, λόγους καὶ οἱ ἵπποι νὰ εἶναι εὐχαριστημένοι κατὰ τὸ ταξίδιον ἐκεῖνο.

»Ἡδὴ, πρὸ τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου ἐφθασάμεν εἰς τὸ τερνὸν καὶ δασοστεφές ὀροπέδιον, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὁποίου κεῖται ἡ Κλάουσθαλ.

Στὸ μεταξύ, ἡ ταχυδρομικὴ ἀμαξία ἐστάθμευσε γιὰ λίγη ὥρα, νὰ ποτισθῶν οἱ ἐπιβάται καὶ τὰ ἄλογα. Ὁ Ποιητὴς μῆκε στὸ ἀγροτικό μαγαζί, ἐκάθισε, ἤπιε μὲ πολλὴ εὐχαρίστησιν ἓνα ποτήρι μύρα (ὦ, πῶς τὴν εἶχε συνηθίσῃ τῶρα!) καὶ βυθίστηκε σὲ ποιητικούς διαλογισμούς.

Ἦταν σὲ εὐτυχισμένη διάθεσιν ὁ Βιζυηνός. Ἐκεῖ ψηλά, στὸν καθαρὸν ἀέρα τῶν τευτονικῶν βουνῶν, ἀνάσαινε καλύτερα, αἰσθηματικὸ ἐρωτισμοῦ ἐγέμιζε τὴν ψυχὴν του. Καὶ θυμῆθη τὴν Μαρίχην του. Ποιὰ ἦταν αὕτη; Ἐ, μὴ Γερμανιδούλα τῆς Γοτίγγης, μὴ ἀπὸ τίς πολλὰς μελίχρυσες γκρέτχεν, ποὺ ξέρουσαν ἀναστενάξον παθητικά, ὅταν οἱ φίλοι τοὺς φοιτηταί (Γερμανοὶ ἢ ξένοι· ἀδιάφορο) ψιθυρίζουν στὸ ἀόρατον τοὺς λόγια ἀγάπης.

Τὴ Μαρίχην του, λοιπόν, θυμῆθηκε ὁ Ποιητὴς ὅταν ἔγραφε ἐκεῖ, στὸ τραπέζι τοῦ πανδοχείου, τίς ἀκλόουθες ὑτροφές μὲ τὸν τίτλον «Συνθήματα». Εἶναι ἐν' ἀπὸ τὰ πρῶτότιστα ποιήματά του τῆς ἐποχῆς ἐκείνης:

«Ὅταν μέσ' στὸ δρόμο ὁ κόσμος τὴν ἀσπὴν πανοῦ, κάτου, βασανίζῃ, πρὶν καὶ πηγαίνει μὲ σιγὴν ἡ δουλὴ τῆς δουλειᾶς τῆς—
Ἄν ἀκούσῃς βῆχ' ἀπ' ἐξω σὺ ἀργό, ἔθγα, γὰρ εἰ δώσω τ' ἀνθῆ: Εἰμ' ἐγώ.
Κι' ὅταν δώδεκα χτυπήσῃ, κι' ἀρχινῇ σὲ τραπέζι,
κι' εἶναι μέσα ὁ πατέρας, ποὺ πεινᾷ καὶ δὲν παίζει—
Ἄν σκηρῇ περνώντας, κάποιον, σάν ἑλγῳ, ἔθγα νὰ σὲ χαιρετήσω: Εἰμ' ἐγώ.

Κι' ὅταν δύσῃ τοῦ ἡλίου πειὰ τὸ φῶς, καὶ νυχτῶν, καὶ δὲν εἶναι ἡ μαμά ἢ ὁ ἀδελφός σὲ μπάλκονι—
Ἄν ἀκούσῃς βῆμ' ἀνδρείου καὶ γοργό, ἔθγα, πάρε αὐτοὺς τοὺς στίχους: Εἰμ' ἐγώ.

Κι' ὅταν, μέσ' στὸ μεσονύχτι τὸ βαθὺ ὅλη ἡ Πλάση πέφτει πλεόν στὰ ζεστά νὰ κοιμηθῇ—
Ἄν περάσῃ καὶ σκηρῇ κάποιος, σάν τὸν κυνηγό, ἔθγα τότε νὰ τὰ πούμῃ: Εἰμ' ἐγώ.

Ἐκείνη τὴ στιγμὴ ἀντήχησε ἓνα κέρας, καὶ ἡ γλυκεῖα φωνὴ του σκορπίστηκε ὁλόγυρα, ἐπαναλαμβάνομένη ἀπὸ τὴν ἡχώ τῶν βουνῶν. Ὁ ὁδηγὸς τῆς ταχυδρομικῆς ἀμάξης ἐσήμαινε καλώντας τοὺς ἐπιβάτας ν' ἀνέβουν στὸ ὄχημα.

Ὁ Ποιητὴς ἐπλήρωσε τὴ μύρα του, ἐδίπλωσε τὸ χαρτί μὲ τὸ νέο ποίημά του καὶ εἶπε μέσα του:

— Ἀμα φθάσω στὴν Κλάουσθαλ, τὸ πρῶτο ποὺ θὰ πῶ στὸν Πασχάλη θὰ εἶναι: —Στήθι προσεκτικὸς καὶ ἀκούσον τὰ... Συνθήματα: Εἰμ' ἐγώ!...

Καὶ γέλασε δυνατὰ, εὐχαριστημένος ἀπ' ὅλα καὶ ἀπὸ τὸν ἑαυτοῦ του.

Ἐπειτα, εἶπε: —Μὲ τὸ πρῶτο ταχυδρομεῖο, θὰ τὸ στείλω τῆς Μαρίχην... μεταφρασμένο. Θὰ παρακαλέσω τὸν Πασχάλη νὰ με βοηθήσῃ στὴν μετάφρασιν... Θὰ ἰδοῦμε.

ΣΤΕΦ. ΔΑΦΝΗΣ
ΑΥΡΙΟΝ: Τὸ 33ον Μέρους

Γεώργιος Βιζυηνός ὁ «ραψωδὸς τῆς Θράκης»

Τοῦ συνεργάτου τοῦ «Τύπου» κ. Στεφ. Δάφνη

ΤΑ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΑ: Ὁ Βιζυηνός μετὰ τὰς σπουδὰς του εἰς τὰς Ἀθήνας, κατὰ οὐσίαν τῶν ἱατρῶν, μεταβαίνει εἰς Κλάουσθαλ, ὅπου εὐρίσκειται καὶ ὁ παιδικὸς του φίλος Πασχάλης.

1939 330N 1462

Ἡ ταχυδρομικὴ ἄμαξα, προχωροῦσε ἀργά, γιατί ἦταν ἀνήφορος. Τὸ δάσος γύρω ἦταν κατὰπικνο — ἡ φύσις ἀγρία...

Σὲ κάποιο σημεῖο, ἡ ἄμαξα ἐστάθηκε καὶ τότε, ἀφῆκε, μιά μορφή χλωμὴ ἔσκυψε ἐπάνω ἀπὸ τὴν ἀνοιχτὴ θυρίδα, κοντὰ στὴν ἀποῖαν καθόταν ὁ Βιζυηνός.

Ἐνα χέρι θερμὸ, πυρετῶδες ἔσφιξε νευρικὰ τὸ δικό του.

— Ἡρθες, λοιπόν, Γιώργη; Ἡ χαρὰ μου εἶναι μεγάλη!

— Πασχάλη, εὐὺ;...

Ἦταν ὁ φίλος τοῦ Ποιητοῦ, ποὺ εἶχε λάβει τὸ τηλεγράφημά του καὶ εἶχε κατεβῇ ἀπὸ τὰ βουνὰ νὰ τὸν προῦπαντήσῃ. Ἦταν ὁ συσπουδαστὴς του στὰς Ἀθήνας.

Ὁ Πασχάλης φοροῦσε τὴ στολὴ τῶν Γερμανῶν μεταλλευτῶν, μὲ τὸ φοιτητικὸ του κασκέτο, ἐπάνω στὸ ὅποιον ἐγυάλιζαν χιαστὶ δυὸ μικρὲς ἀσημένιες βαριεῖς: τὸ γενικὸ τῶν μεταλλευτῶν καὶ ὀρυκτολόγων σῆμα.

Ὁ Βιζυηνός ἀνοίξε τὴν πόρτα τῆς ἄμαξας, καὶ μ' ἓνα πῆδημα βρέθηκε στὴν ἀγκαλιά τοῦ φίλου του: — Πασχάλη μου!...

Εἶχαν νὰ ἰδωθοῦν δυὸ χρόνια. Πόσα θὰ εἶχαν νὰ εἰποῦν!...

«Καὶ ἦτο μὲν ὁ Πασχάλης, χροῖται ὁ Βιζυηνός, ἀνέκαθεν ὑπαχλωμένος καὶ ἀναιμικός, ὡς νέος ὅστις ὅσον φειδωλῶς ἐπεριποιεῖτο τὸ σῶμα, ἄλλο τὸσον ἀφειδωλῶς κατεπόνει τὴν διάνοιαν αὐτοῦ, ἀλλὰ ποτὲ δὲν τὸν εἶχαν ἰδῇ τὸσον ὥχρον, τὸσον καταβεβλημένον. Μάλιστα ἐπὶ τῶν δροσερῶν ἐκείνων ὁρέων, ἐν μέσῳ ἀναπαύσεων, τώρα πλέον ἀσυγκρίτως ἀνθρωπινωτέρων ἀπὸ τὰς ἐν Ἀθήναις καὶ ὑστερον ἀπὸ τὸς δὲν διθυράμβους ὑπὲρ τοῦ κλίματος ἐν ᾧ ἔζη, ἐπερίμενα νὰ τὸν εὕρω πληρὴ ζωῆς καὶ δυνάμεως.

»Καὶ ὅμως αὐτοῦ, ἐνώπιόν μου, τὸν εἶχα βωθὸν ἐκ συγκινήσεως καὶ τὸν ἔσφιγγα ἐπανειλημμένως εἰς τὴν ἀγκάλην μου, καὶ φρίσσαν

τοὺς ἐτοιμοθανάτους διὰ νὰ τοὺς προειδοποιήσουν περὶ τοῦ τέλους των, πάθουν ὀπτικήν ἢ ἀκουστικήν ψευδαίσθησιν.

Νομίσουν δηλαδὴ ὅτι βλέπουν ἢ ἀκούουν κάποιον ἰδικόν των ἀποθανόντα προλέγοντα εἰς αὐτοὺς ὅτι ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν θ' ἀποθάνουν.

Τὸ ἀποτέλεσμα τότε εἶναι πάντοτε μοιραῖον.

Εἰς τὸ προσεχές ἄρθρον θ' ἀναφέρωμιν τὴν ἐξήγησιν ἄλλων τάξεων προρρήσεων.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΤΑΝΑΓΡΑΣ

ἠσθάνομην τὴν θέρμην τῶν ξηρῶν αὐτοῦ χελεῶν, τὸν πυρετὸν τῶν ἐφιδρωμένων χειρῶν του, ἐγὼ ὅστις, μ' ὅλην τὴν ἀσθένειαν καὶ τοὺς κόπους τοῦ ταξιδίου, ἐκινούμην ἐν μέσῳ τῆς ζωογόνου ἐκείνης ἀτμοσφαιρᾶς τὸσον ἐλαφρὸς, τὸσον δυναμωμένος!...

Καὶ ὁ διάλογος ἄρχισε:

— Ἀδελφέ μου Πασχάλη, τοῦ εἶπε ὁ Βιζυηνός, μοῦ φαίνεσαι λιγάκι ἀνήμερος;...

— Ἀ, μὰ, ἀπήντησε μὲ ἀδιαφορίαν ὁ μεταλλευτὴς, δὲν ἔχω τίποτα... Ἐτοί εἰμαι πάντοτε.

— Περύργο! Ἐπερίμενα νὰ σὲ βρῶ παχὺ καὶ ροδοκόκκινο, μέσα σ' αὐτὸν τὸν καθαρὸν ἀέρα.

— ἔ! εἶπε τότε ὁ Πασχάλης μὲ χαμόγελο μελαγχολικὸ — περιμένεις πράγματα ποὺ δὲν συνδυάζονται μὲ τὸ ἐπάγγελμά μας...

Ὁ καθαρὸς ἀέρας εἶναι γιὰ σένα, ποὺ ἐργάζαι ἐπιτήδες γιὰ νὰ τὸν ἀναπνεύσῃς, ὅχι ὅμως καὶ γιὰ μᾶς ποὺ ζοῦμε ὅλην τὴν ἡμέραν σὰν τυφλοπόντικες μέσα στα ἔγκατα τῆς γῆς, ἢ ἀναπνεύουμε τοὺς φαρμακερικοὺς ἀτμούς τῶν μεταλλῶν μέσα στα μεταλλουργεῖα... Ἐπειτα, εἶχα καὶ λίγες αὐτίκιες τώρα τελευταῖα.

— Γιατί;

— Ἦμουν τόσο ἀνήσυχος... δὲν ξέρω... Σὲ περίμενα κάθε μέρα.

Οἱ δύο φίλοι ἀνέθηκαν στ' ἀμάξι. Καὶ τ' ἀμάξι ἐκίνησε πάλι...

Ὁ ταχυδρομικὸς ὁδηγός, ἅμα βγῆκαν ἀπὸ τὸ δάσος, ἄρχισε νὰ σαλπίζει μὲ τοὺς γλυκύτερους τόνους, προφανῶς γιατί ἀνηγγελλε τὸν ἐρχομὸ του ὅχι τόσο στοὺς κατόικους τοῦ Κλάουσθαλ, ὅσο στὴν οἰκογένειά του: στὴ γυναῖκα του καὶ στὰ παιδιὰ του.

Λίγο πρὶν φθάσουν στὸ Κλάουσθαλ, ὁ Βιζυηνός καὶ ὁ φίλος του κατέβηκαν. Ἐπροχώρησαν «κρατούμενοι ἀπὸ τῶν χειρῶν».

Ἀφῆσέ τον νὰ πάη, εἶπε ὁ Πασχάλης. Δὲν χάνεις τίποτα. Θὰ σοῦ φέρῃ τίς βαλίτσες σου στὸ σπίτι μου. Ἐδῶ εἴμαστε ὅλοι γνῶριμοι. Ἀλλωστε ἔχω παραγγεῖλει στὸ ταχυδρομεῖο.

Ἐπὶ ἀπὸ λίγο, τὰ μάτια τοῦ Ποιητοῦ κατέτρωγαν ἀχόρταστα τὸ θέαμα τοῦ τοπίου: τοὺς παχείς χλοερὸς τάπητες ποὺ περιβάλλουν τὸ Κλάουσθαλ.

Ψηλές καὶ ἀπομονωμένες καμινάδες ἐδῶ κ' ἐκεῖ — τῶν μεταλλουργειῶν. Οἱ σκεπὲς τῆς πόλεως μόλις ἐξεχώριζαν σὰν χωράφια ἀπὸ κοκκινωπὸ χῶμα ὠρῶμένο τώρα δά, μέσα στὸ ἀνοιχτοπράσινο τῆς πλατωσιᾶς. Ἀλλὰ τὰ σπιτία δὲν ἐφαίνοντο ἀκόμη, γιατί βρίσκονται χαμηλότερα ἀπὸ τὰ λειβάδια, σὲ βαθούλωμα, κ' ἓνα ποταμάκι χωρίζει στὴ μέση τὴν πόλιν. Ἀλλ' ἄς ἀφήσουμε πάλι τὸν ἴδιο τὸν Ποιητὴ νὰ μᾶς μιλήσῃ γιὰ (Ἡ ΣΥΝΕΧΕΙΑ Εἰς τὴν 2αν Σελίδα)

Εἰδήσεις καὶ περίερ

Ἀπὸ ὅλον τὸν κ

Δέκα ὁκτὼ βομβαρδιστὰ πλάνα, τύπου «Οὐέλλινγκτον» μενα ἀπὸ Νεοζηλανδοὺς ἀεπρόκειται νὰ ἐκτελέσουν πτῆ Ἀγγλίας εἰς Νέαν Ζηλανδία.

— Ἀν ἡ κατανάλωσις θεσποδεῖξῃ ὅτι εἶναι δυνατὴ π 000 χιλιόμετρον ἄνευ σταθμ φει ἡ ἐφημερίς «Νταϊήν» Ἐξ ἡ δύο ἀεροπλάνα τοῦ τύπου ἐπιχειρήσουν πτήσιν ἀπὸ Ἀγ Αὐστραλίαν.

— Ἡ κατάρριψις τοῦ ρεῖν ἔχει ἀποτελέσει ἤδη ἀντικει λήτης καὶ πρὸ τριῶν μηνῶν ρίσθη ὅτι ἡ αὐτάρκεια τῶν γαλ δὲν ἔχει ἀνέστη ἀπὸ τῆ γαλ ἦν ἐπετεύχθη ἡ πτήσις ὡλας — Ντάρβιν, μήκους 1 χιλιόμετρον.

— Πιθανὸς ὅμως ἐπετεύχθη τίθσεις εἰς τὸ ἀεροπλάνον τὴν κατανάλωσιν βενζίνης ἐ πρὸς τὴν ταχύτητα.

Αἱ γαλλικαὶ ἐφημερίδες λουν ὅτι ἐφθασαν εἰς Μασσαλ ἀπόπλοιοι «Καίρο Σίτυ» αἱ δελφαὶ τοῦ Ἀλβανοῦ βασιλ γου.

— Αἱ τρεῖς πριγκίπισσαι μείνουν ὀλίγας ἡμέρας εἰς ἡλίαν καὶ κατόπιν θὰ μεταβού Ἀγγλίαν ὅπου προσεχῶς θὰ σταθοῦν καὶ ὁ βασιλεὺς Ζά ἡ βασίλισσα Γεωργιδίχη.

Ἡ δημοτικὴ ἀρχὴ τῶν ὦν διὰ τὴν ἐπιτήρη μείωσιν μὲν τῶν εἰσιτηρίων μελετᾷ σιμοποιήσιν αὐτοκινήτων κτ με μηχανὰς Ντίξελ καὶ «τ μπου».

«Τρόλλεϋ-μπού» — λε κινούμενα δι' ἡλεκτρισμοῦ τροχιόδρομοι — θὰ χρησιμο ἰδιαιτέρως εἰς τὰς γραμμάς στείων.

Ὁ Ἀμερικανὸς Κλαρὲν κατέρριψε τὸ παγκόσμιον ρεσ στάσεως εἰς τὴν ἐλευθέραν σιν μὲ 460 χιλιόμετρα ἐντὸς καὶ 30 λεπτῶν.

Ὁ κοληθῆτης ἔπεσεν ἐρὸ τὸ μεσημέρι τῆς παρελθοῦ ρασκενῆς εἰς τὸν ποταμὸν στον καὶ ἐφθασεν εἰς τὰς ἐκβ 8ην ἐσπερινῇ τῆς Δευτέρας.

— Τὸ παγκόσμιον ρεκόρ ἀπὸ τὸν Πέτρον Καντιόττι ἐ τὸ 1933 εἶχε διανύσει 440.60 ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Παράνα τῆς Ἀμερικῆς.

Εἰς τὸ δελγικὸν ἀεροδρόμ «Ἐβέρ, παρὰ τὰς Βρυξέλλας, πιδεῖξις πωλεμικῶν ἀεροπλάν περισσοτέρων εὐρωπαϊκῶν κρ

— Ἐνῷ ἡ γερμανικὴ ἀντιπρ ἐξετέλει ἀεροβατικὰς ἀσκήσεσ ἀπὸ τὸ ἀεροδρόμιον, ὁ ἀρχη στολίσκου σημαντὸς Τροῦμ ἐπεσεν εἰς τὸ ἔδαφος καὶ ἐτ σθη σοβαρῶς εἰς τὸ πόδι.

ΤΑ ΠΡΟΤΥΠΑ: «Ο Βιζυηνός μετα τὰς σπουδὰς μ' εἰς τὰς "Ἀθῆνας" κατὰ οὐσασιν τῶν ἐτρῶν μεταβαίνει εἰς Κλαυδιὰ, ὅπου φανταζέται τὸν φίλον του Παρδάνη.»

340N

Καθὼς ἐπερχτοῦσαν συλλογισμένοι, ὁ Πασχάλης διέκοψε τὴ σιωπὴ καὶ εἶπε μερικοὺς στίχους γερμανικῶς.

—Γίνος εἶμαι οἱ στίχοι; ρώτησε ὁ Βιζυηνός.

—Τὸς Γκαίτε, ἀπήντησε ὁ φίλος τοῦ μεταλλευτῆς μετ' αἰσθηματικὴ ψυχῇ. Τους μετέφρασα, μάλιστα, στὴ γλῶσσά μας.

—Νὰ τοὺς ἀκούσω!

—Ὁ Πασχάλης ἐστάθη καὶ ἀπήγγειλε τὰ δύο ἐπιγραμματικά τετραστιχὰ σιγαλὰ καὶ παθητικά:

Ἐπὶ πάντων τῶν ὁρέων
ἡσυχία βασιλεύει.
Ἐπὶ τῶν κλαδίσκων πλέον
οὔτε φύλλον δέν σαλεύει.

Τὰ πτηνὰ ταίρι-ταίρι
κοιμούνται σιγὰ κ' εὐτυχῇ—
Ὡ, καρτέρει, καρτέρει
καὶ σὺ θὰ κοιμᾷς ἐν βραχεῖ!

Καὶ ὁ Βιζυηνὸς μᾶς περιγράφει τὴν ἐντύπωσίν του:

«Οἱ μελαγχολικοὶ οὗτοι τοῦ μεγάλου τῆς Γερμανίας ποιητοῦ στίχοι, ἀπαγγελθέντες ὑπὸ τοῦ Πασχάλη ἑλληνιστῇ, μετὰ βαθύος πάθους καὶ ἀληθοῦς συναισθηματος τῆς σημασίας αὐτῶν, δὲν ἤξευρα πῶς μ' ἐπροέβλησαν τὴν γλυκειὰν ἀνταρξίαν καὶ ἔφεραν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μου τὰ δάκρυα ἐκείνα, τὰ ὅποια δὲν μοῦ συμβαίνουν συνήθως, εἰμὶ ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν ἀνεφίκτως ὕψηλῶν σκέψεων, ἀπερητῶν βαθέων αἰσθημάτων, ἀλλὰ καὶ τοῦτο πάλιν μόνον, ὅταν ἡ ψυχὴ μου τύχῃ νὰ εἶναι κατατλητὴ ἀτεθειμένη...».

Ὁ Πασχάλης, δείχνοντας στὸ Βιζυηνὸ τὴ χιονοσκεπαστὴ κορυφὴ τοῦ ὄρους Μπρούκ, τοῦ εἶπε:

—Ἐκεῖ πάνω τοὺς ἔγραψε ὁ θεὸς Γκαίτε!... Βλέπεις ἐκεῖνα τὸ μαῦρο σημεῖο; Εἶναι τὸ μικρὸ ξενοδοχεῖο ὅπου διενυκτέρευσε. Στὸν τοῖχο σώζεται ἀκόμη ἡ ἡμερομηνία καὶ τὸ ἰδιόγραφο ὀνόματός του... Πρέπει νὰ ἦταν ἐνὰ τέτοιο βράδυ, ὅταν τοὺς ἔγραψε τοὺς στίχους αὐτοὺς, ποὺ τοὺς ξερωμε ὅλοι οἱ Γερμανοὶ. Μιὰ νύκτα βραδεία, ἡσυχὴ, γλυκειά...».

—Κ' ἔχετε, λοιπόν, συχνὰ τέτοιες βραδεῖες στὴν περιοχὴ τοῦ Χάρτζ; ρώτησε ὁ Βιζυηνός.

—Πολύ συχνά ὄχι, ἀπήντησε ὁ Πασχάλης. Ἀλλὰ τώρα εἶναι ὁ καιρὸς τους... Αὐτὲς τίς ἡμέρες ζοῦμε σὰν στὸν Παράδεισο! Γι' αὐτὸ ἐπέμενα νάρθῃς μιὰ ὥρα νωρίτερα.

—Καὶ δὲν ἐφοδόσυνα μὴ σοῦ φέρω τὴν κακοκαιρία; ρώτησε ὁ Ποιητῆς.

—Ὅχι τόσο, ὅσο ἐφοδόμουνα μὴ δὲν προφθάσῃς τὸ γλυκὸ καιρὸ, ἀπήντησε ὁ ἐγκάρδιος φίλος του. Δὲν ἔχεις ἰδέαν, Πάργρη, τί ἄλλο προσάλλος εἶναι ὁ γέρος ἐκεῖ πάνω—ἐκείνος ὁ γέρος μετ' αἰωνίως ἀσπρο σκουφῷ. Τὶ τζαναπέτης, φίλε μου!... Γι' αὐτὸ σοῦ λέω, κύτταξέ νὰ κοιμηθῇς ἀπόψε καλά, νὰ ξεκουρασθῇς ἀπὸ τὸ ταξίδι. Νομίζω φρόνιμο νὰ τὸν ἐπισκεφθῶμε ἐνὸς ὧς εἶναι ἀκόμη στὰ καλά του.

—Τί; Ἀμέσως αὔριο;

—Μαί, ἐτοί λεω.

«Οὕτω κατηρχόμεθα—συνεχίζει ὁ Βιζυηνός—εἰς τὴν πρὸ ἡμῶν ἀποκαλυφθεῖσαν τώρα πολίχνην, ἐγὼ μὲν ἀπερροφημένος ὑπὸ τοῦ περὶ ἐμὲ μεγαλείου μετ' οὓς ὀφθαλμούς προσηλωμένους πότε πρὸς τὸ ἐν, πότε πρὸς τὸ ἄλλο σκηνογραφικὸν θαῦμα, ὁ δὲ Πασχάλης, χαϊρετῶν τοὺς διαδάτας καὶ ἀντ' ἐμοῦ, ἀλλὰ πάντοτε μετ' οὐ κηδεμονικὸν αὐτοῦ βλέμμα ἐπ' ἐμοῦ, πρόθυμος νὰ μοῦ δώσῃ τὰς τοποθεσίας καὶ τὴν ἀριθμὴν τὰς εἰδικὰς μιάς ἐκάστης καλλονάς...».

»Τοιούτοτρόπος ἐφθάσαμεν ἐν ἑκτῇ τῇς οἰκίας του καὶ ἐχαίρετῃσάμε τὴν οἰκοδόμοισιν.

»—Γλοῦκ σουφ!...

Δηλαδή: «Ὡρα καλὴ!». Ἡ κατὰ τὴν τέτοιον.

*

Στὸ γερμανικὸ αὐτὸ σπίτι, ὁ Πασχάλης εἶχε φροντίσει νὰ παραχωρήσουν στὸ φίλον τοῦ Βιζυηνὸ καταλύμα, πράγματι ἀναπαυτικώτατο.

Καὶρὸ εἶχε νὰ κοιμηθῇ τόσο ἀναπαυτικὰ ὁ κουρασμένος ἀπὸ τὴν ἐγτασί τῶν νευρῶν, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὸ ταξίδι τοῦ Ποιητῆς.

Τὸ πρωὶ ἐξύπνησε ἀργά, καὶ ὁ Πασχάλης ἦρθε στὴν κάμαρά του περίλυπος νὰ τὸν πληροφορήσῃ ὅτι ἡ ἐκδρομὴ τοὺς ἔπρεπε κατ' ἀνάγκην ν' ἀναβληθῇ, γιὰτὶ ὁ καιρὸς εἶχε ἀπότομα ἀλλάξει. Παχειὰ καταιχνία ἐσκέπαζε τὰ πάντα, καὶ ἡ κορυφὴ τοῦ «Χιονόσκουφου» δὲν ἐξεχώριζε καθόλου.

Τὴν ὁμίχλη διεδέχθη βροχὴ μετ' σφοδρότατον ἀνέμο, καὶ τὴν βροχὴ ὁμίχλη, καὶ τὴν ὁμίχλη βροχὴ!

Ἐτοί, γιὰ ὅτῳ μέρες ἡ προφητεία τοῦ Πασχάλη ἐθριάμβευσε. Ὁ ἀέρας ἦταν υπερβολικὰ κρύος: Ὁ Βιζυηνός ἔδωκε περισσότερο τῶρα. Διηγείται ὅτι δὲν μπορούσε νὰ ξεμυτίσῃ ἀπὸ τὸ κρεβάτι του. Ἐκεῖ ἐδιάβαζε, ἔγραφε, τραγουδοῦσε σὰν μικρὸ παιδί ὁ Ποιητῆς.

Ἐν τούτοις, ὁ Πασχάλης ἐξακολουθοῦσε νὰ βγαίνει τακτικὰ καθε πρωὶ. Γιὰτὶ, ἀν καὶ εἶχε διακοπὴς στὰ μαθήματά του, ὅμως γιὰ τὴν πρακτικὴν τοῦ ἐξάσκῃ ἐξώδεκε τὴν μισὴ μέρα, πότε στὰ πλυντήρια καὶ χωνευτήρια τῶν μεταλλουργείων, καὶ πότε στὰ ἐγκατα τῆς γῆς, ὅπου ἔσκαδε καὶ αὐτὸς σὰν ἀπλὸς ἐργάτης.

«Δὲν θὰ λησμονήσω ποτέ, γράφει ὁ Βιζυηνός, ποῖαν φανταστικὴν ἐντύπωσιν μοῦ ἔκαμνε, ὁσάκις τὸν ἐξέλεγα ἐπιστρέφοντα ἐκ τῶν μεταλλείων: Μετ' οὐμοσκηπὴ αὐτοῦ σκαρφαλὸν ἐπὶ κεφαλῇ, τὸν εἰδικὸν φανὸν τοῦ μεταλλευτοῦ κάτωθι τοῦ στήθους, μετ' οὐμοσκηπὴν ποδιᾶν περὶ τοὺς γλουτοὺς καὶ τὴν ἀπαστράπτουσαν αὐτοῦ σφύραν ἐπὶ τοῦ ὤμου, μοῦ ἐφαίνετο ὡς ἐν τῶν ἀγαθοποιῶν ἐκείνων πλάσμάτων τῆς Γερμανικῆς μυθολογίας, εἰς τὰς χεῖρας τῶν ὁποίων υποτίθεται ἐμπιστευμένη ἡ παραγωγή καὶ ἡ ἐπιτήρησις τῶν ὁπισσωτῶν τῆς γῆς.

»Αἱ δασεῖαι ὄφρυες, τὸ μακρὸν καὶ πυκνὸν καὶ μελάντατον αὐτοῦ γένειον, ἡ ὠχροτάτη θυμὸς, οἱ ἐκ τοῦ βάθους τῶν κοιλωμάτων αὐτοῦ ζωηρῶς σπινθηροβολοῦντες ὀφθαλμοί, καὶ κάποια ὑπεράνθρωπος νευρική δύναμις ἐμφωλεύουσα ὑπὸ τὴν οἰαφανὴ ἐπιδερμίδα τῶν ἰσχνῶν καὶ μακρῶν δακτύλων του, μοῖ ἐνίσχυσαν διαρκῶς τὴν ἐντύπωσιν ἐκείνην μέχρι τῆς πραγματικῆς αὐταπάτης. Μόνον τὸ εὐτράπελον καὶ φιλοπαιγμον καὶ πειρακτικὸν τῶν σκωπτικῶν τῆς μεταλλευτικῆς δαιμονίων ἐφαίνετο ἡμέρα τῇ ἡμέρᾳ ἐκλείπον ἀπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ Πασχάλη. Ὅσον ἡ κακοκαιρία παρελθίνο, τόσοι μελαγχολικώτερος, τόσοι οἰωπλιώτερος καθίστατο ἐκείνος...».

—Τί ἔχεις, Πασχάλη; τὸν ρωτοῦσε τότε ὁ Βιζυηνός.

—Τίποτε, ἀπαντοῦσε ξερὰ ἐκείνος.

—Καὶ πότε θὰ μεταφράσουμε στὴ γερμανικὴ τὰ «Συνθήματα» νὰ τὰ στείλουμε τῆς Μαρίχεν μου, στὴ Γοττλίν;

—Αὔριο, μεθαῦριο, ἀπαντοῦσε ἀφρημένος ὁ νέος.

Ὅμως οἱ μέρες περνοῦσαν, τὸ κρῖο γινότανε δυνατότερο, ὁ Πασχάλης πὺ ἀνιγματοκός, καὶ τὸ ποίημα τοῦ Βιζυηνοῦ ἔμενε ἀμετάφραστο. Καὶ τῆς ἔγραφε:

«Μαρίχεν μου, ἀγαπίστα μου, μετ' ἀκόλουθο ταχυδρομεῖο θὰ λάβῃς τὸ ποίημα πρὸ σοῦ ἔγγραφας.

ΣΤΕΦ. ΔΑΦΗΝΣ

ΑΥΡΙΟΝ: Τὸ 35ον Μέρος.

Γεώργιος Βιζυηνός

Τοῦ συνεργάτου τοῦ «Τύπου» κ. Στεφ. Δάφνη

ΤΑ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΑ: Ὁ Βιζυηνός μετὰ τὰς σπουδὰς τοῦ εἰς τὰς Ἀθήνας, κατὰ ἀνέστην τὸν ἱατρὸν μεταβίνει εἰς Κλάουσθαλ, ὅπου συναντᾷ τὸν φίλον του Πασχάλην, ὁ ὅποιος εἰργάζεται εἰς τὰ μετὰλλεῖα.)

350N

Ἔτσι, λοιπόν, ὁ ἀθλιος καιρὸς εἶχε ἀποκλείσει μέσα στοῦ ὀρεῖνὸ σπιτάκι τῆς Κλάουσθαλ τὸ Βιζυηνὸ καὶ τὸ φίλο του Πασχάλη. Οἱ μέρες καὶ οἱ νύχτες τοὺς ἐφαίνοντο ἀτελείωτες.

Ἐνα βράδυ, ψυχρὸ ἀλλ' ὅπως δὴποτε ἀτάραχο, μετὰ τὸ δειπνο, ἀφ' οὗ ἐστουπώσαν καλὰ καὶ τίς τελευταῖες χαραμίδες τῶν παραθύρων μὲ παλιὰ ἀθηναϊκὰς ἐφημερίδας (ἰδοὺ ἡ χρησιμότης τῆς δημοσιογραφίας!) οἱ δύο Ἕλληνες ἐκάθισαν κοντὰ στὴν ἀναμμένη θερμάστρα κ' ἐρρέμβεζαν σιωπηλοί.

Καθένας θυμότανε τὰ δικά του—τὰ περασμένα του.

Ἐξαφνα, τὸ μυαλὸ τοῦ Ποιητοῦ, ποῖος ξέρει κατὰ ποῖο συνειρμὸ ἰδεῶν, ἐπήγε στοῦ παλιὸ αἰσθημα τοῦ Πασχάλη πρὸς τὴν κόρη τῆς πλούστρας του, τὴν προφαντῆ, ἀλλ' ἀπιστὴ Πλακιώτισσα. Τώρα, ἀποροῦσε καὶ ὁ ἴδιος ὁ Βιζυηνὸς πῶς δὲν ἐσκέφθηκε ἀκόμη νὰ τὸν ἐρωτήσῃ. Ὅχι γιατί ὑπώπτευε ὅτι ὁ κακότηχος ἐκεῖνος ἐρωτας τοῦ νέου θὰ μπορούσε νὰ ἔχη σχέσι μὲ τὴν τωρινὴν ψυχικὴν του κατάστασι, ἀλλὰ γιὰ νὰ δώσῃ θέμα διμυλίας—ἔτσι, ἀπὸ τῆς φιλοπαύμονα διαθέσεως τοῦ ἐν ἑαυτῇ.

Χωρὶς, λοιπόν, νὰ σηκώσῃ τὰ μάτια ἀπὸ ἓνα βιβλίον ποῦ εἶχε ἀνοίχτῳ στὰ γόνατά του, εἶπε:

—Ὡς τόσο, Πασχάλη, δὲ μοῦ εἶπες ἀκόμη τίποτα γιὰ... γιὰ τὴν Εὐλαλίαν...

—Ὡ! σὲ ἀνάθεμα νὰ πάῃ! ἀπῆντησε ὁ μεταλλειολόγος καὶ πετάχτηκε ὀρθίως. —Πῶς σοῦ ἤρθε καὶ σένα στοῦ μυαλοῦ αὐτὴ ἡ... ἡ παλιοπατσασθοῦρα;

Τὴν ἐνδιαφέρουσα συνέχεια τῆς συναμιλίας αὐτῆς τὴν περιγράφει ὁ Βιζυηνὸς μὲ τὸ ἰδιόρρυθμο ὕφος τοῦ ἔτσι:

«Δὲν ἤξεύρω — εἶπον ἐγώ, προσπαθῶν νὰ κρύψω τὴν ἐκπληξίν μου. Περιεργάζομαι ἐδῶ τὰς παλαιοντολογικὰς εἰκόνας τοῦ βιβλίου. Πόσον εἰδεχθῇ καὶ τερατώδῃ ἦσαν τὰ ὄντα τ' ἀπολαύσαντα τὴν παρθενικὴν τῆς Δημιουργίας καλλονήν, τὸ πρῶτον τῆς φύσεως σφρίγος, πρὶν ἢ προφθάσῃ νὰ τὰ χαρῇ ἡ εὐγενὴς τοῦ ἀνθρώπου καρδιά, διὰ τὴν ὁποῖαν καὶ μόνον ἦσαν προωρισμένα!

»Δὲν θὰ λησμονήσω ποτὲ — συνεχίζει ὁ Ποιητής — τὴν ταραχὴν μου, ὅταν ὕψωσας τοὺς ὀφθαλμούς ἀπὸ τοῦ βιβλίου, ὅπως ὑποδεχθῶ τὴν καθυστεροῦσαν ἀπάντησίν σου, εἰδὼ τὸν Πασχάλην! Ἡ στάσις τοῦ σώματός του, ἡ θέσις τῶν χειρῶν, ἡ ὠχρότης τοῦ προσώπου, ἡ πελιδνότης τῶν χειλέων, καὶ προπάντων ἡ ἐκφρασίς τῶν ὀφθαλμῶν, παρίστανον ἀσώθητον ἄνθρωπον, ὅστις πληγείς ἐξαιφνης θανάσιμῳ, καὶ ὑπὸ τὸ κράτος διατελῶν τῆς οὐ-

νης καὶ τοῦ δέους, ἀμυχανεὶ πῶς νὰ προλάβῃ δεῦτερον θανάσιμον κτύπον!

»—Μὴ χτυπᾷς! — ἀνέκραξε μετὰ μακρὰν ἀγωνίαν. Μὴ χτυπᾷς αὐτὴν τὴν χορδὴν!...

»Καὶ ἡ φωνὴ τοῦ εἶχεν ἐκραγῇ οὕτως, ὥς ἂν ἀπεσῶρθη αἴφνης ἀπὸ τοῦ λαιμοῦ τοῦ ἡ σιδηρὰ χεῖρ, ἡ ὁποία τὸν ἐπνίγειν!

»Τὸ βιβλίον ἐπέσεν ἀνεπαίσθητως ἀπὸ τῶν γονάτων μου. Ἀφῆκα τεταραγμένος τὴν θέσιν μου, καὶ προσελθὼν, ἐκάθησα παρ' αὐτῷ, ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου. Καὶ λαθὼν τὴν πυρέσσουσαν αὐτοῦ δεξιάν ἐντὸς τῶν χειρῶν μου:

»—Ἀεδλφὲ Πασχάλη, μ' ἐκπλήττεις! — τῷ εἶπον τρυφερὰ τῇ φωνῇ. —Τί ἔχεις;»

Ὁ μεταλλειολόγος ἦταν ἔρμαιον δεινῆς ψυχικῆς ταραχῆς. Καὶ ἡ ταραχὴ τοῦ ἐξέσπασε ἀμέσως μπροστὰ στοῦ φίλου τοῦ Βιζυηνό:

—Πονῶ, Γιώργη! ἐφώναξε. Πονῶ ἐκεῖ ποῦ μ' ἀγγίσεις, σκληρὲ φίλε! Ἀνάνθρωπε! Τί μοῦ τὰ λές τώρα μὲ παραβολάς; Μήπως δὲν εἶναι φανερό; Μήπως δὲν τὸ ξέρω;

—Ὡ, ναί! ὅπως ἡ νεόπλαστη Ἀθηνουργία, ἔτσι ἦταν ἡ καρδιά μου ἐκείνον τὸν καιρὸ. Ἐνας παρθένος τόπος, γεμάτος ἀκμὴ καὶ σφρίγος! Ποῖος τὴν ἐξέσχε, τὴν ἀγνὴν ἐκείνην καρδιά; Ποῖος τὴν ἀπῆλαυσε; Τὸ βδελυρὸν, τὸ τερατώδες ἐκεῖνο πλάσμα τῆς ἀθηναϊκῆς νεοτονίας! Καὶ μήπως ἤξερες νὰ τὴν ἐκτιμήσῃ; Ἀ, οὐκ! Ἀφ' οὗ ἐνετρώθησε κτηνωδὴς μέσα σὲ τρεφερώτερες συγκινήσεις μου, σὲ θεϊστάτα αἰσθηματὰ τῆς καρδιάς μου, καὶ ὅταν ἐχόρτασε, τὴν ἐμόλυνε μὲ τὸ φαρμάκι τῆς ἐλπίσεως μὲ τὴ διαγωγή της!... Ἐκυλίσθη ἐπάνω της ὡς ἀκάθαρτος χοῖρος! Τὴν ἐδουθένωσε! Τὴν κατέστησε ἀνάξιον ἐνδιαίτημα τοῦ εὐγενούς, τοῦ ὠραίου καὶ τοῦ ὑψηλοῦ, γιὰ τὰ ὁποῖα ἦτον προωρισμένη!...

Ἐθημάτιζε ἐπάνω-κάτω, νευρικός, χειρονομούσε.

—Καλὰ τὸ λέει ὁ ποιητής... ἐξηκολούθησε.

—Ποῖος ποιητής; ρώτησε ὁ Βιζυηνός.

—Ὁ Ἀχιλλεὺς Παράσχος, νομίζω:

—Ἔ, σεῖς ποῦ ἔχετε καρδιά μέσα; στὴν καρδιά σας μὴ τὴν ρίχνετε στοῦ πρῶτου ἀπάντημά σας!...

Καὶ ὁ Βιζυηνὸς συνεπλήρωσε τὸ τετραστίχο:

—Δίνεται ἡ καρδιά μὲ τὸσην εὐκολία ἀλλὰ παίρνεται ὅπως στάχτι, κρύα!

Ἀκολούθησε μικρὴ σιωπὴ. Ὁ Βιζυηνὸς ἦταν λυπημένος, «ἐμθρόντιστος» γιὰ τὴν ψυχικὴν κατάστασιν τοῦ ἀγαπητοῦ του Πασχάλη.

—Ἀλλὰ γιὰ τ' ὄνομα τοῦ Θεοῦ, εἶπε. Γιὰ ποῖαν τὰ λές δὲν αὐτά; Γιὰ τὴν Εὐλαλίαν μιλᾷς; Θὰ ἐστοιχημάτιζα τὸ κεφάλι μου ὅτι ἡ παλαιὰ ἐκείνη ἱστορία ἐπέραςε πᾶ-

ἀνεπιστρεπτί!

—Ὡ, εἶπε ὁ Πασχάλης ὕστερ' ἀπὸ μικρὸν δισταγμὸν. Ἡ παλαιὰ ἱστορία ἐπέραςε ἀλλ' οἱ συνέπειες παρέμειναν! Ἄν ἤξερες, ἀγαπητέ μου Γιώργη, ἂν ἐμάντευες!...

—Δὲν ξέρω, δὲν μαντεύω, Πασχάλη, ἀπῆντησε ὁ Βιζυηνός. Μίλησέ μου καθαρά. Ἀφῆσε τὰ αἰνίγματα, καὶ ἀποκάλυψέ μου τὸ δράμα τῆς καρδιάς σου... Τί σοῦ συμβαίνει; Ὅταν μάθω, ποῖος ξέρεῖ, ἴσως μπορέσω νὰ σέ βοηθήσω. Ξέρω γὰρ ἀπὸ τρικυμίας τῆς καρδιάς, ξέρω... Ἀπὸ μικρὸς σπουδάζω στοῦ σχολεῖο τῆς Ἀγάπης, Πασχάλη. Ἀπὸ τὸν καιρὸ ποῦ ἤμουν καλογεροπαῖδι στὴν Κύπρῳ! Καὶ τώρα ἀκόμη... Ἀς εἶναι, πές μου τὰ δικά σου πρῶτα...

ΣΤΕΦ. ΔΑΦΝΗΣ

ΑΥΡΙΟΝ: Τὸ 36ον Μέρος.

Τὸν Απ. 16ης 1939

—Η παλαιά ιστορία επέβασε, ξανάειπε ο Πασχάλης, ἀλλ' οἱ συνέπειες παρέμειναν.
Καὶ ὁ Βιζυηνὸς ἐκατάλαβε πιάσει ὁ πόνος τοῦ φίλου του ἦταν βαθύς, ἀπροσμέτρητος. Τὰ δάκρυα του ἔβρεγαν καὶ λυγμοὶ ἐτάραζαν τὸ στήθος του.

—Συγγνώμην, ἀδελφε Γιώργη, συγγνώμην γιὰ τὴ μικροψυχία μου, ἔλεγε. Τόσον καιρὸ αγωνιζόμουν γιὰ νὰ σέ τραῖξω κοντά μου, τόσον καιρὸ σέ περίμενα νὰ βρῇς μόνο καὶ μόνον γιὰ ταῦτα σου ἀναιδῶ τὴν καρδιά μου, νὰ ρίξῃς τὴν πληγὴ τῆς πού αἰμοσταῖς. Καὶ εἶχα τόσο θάρρος, τόσο μητισσοσύνη ἐνῶς δὲν σέ ἔδλεπα. Ἀλλὰ τώρα ποὺ ἤρθε, ποῦ σ' ἔβλεπε μέρα μπροστὰ στὰ μάτια μου, δὲν ξέρω τί μὲ κάνει τόσο μίλο, τόσο μικροψύχο. Ἵσως ἡ εὐρικότης μου, ποὺ δυνάμωσε τώρα καὶ ἀπὸ τὸ κρῦο — ἴσως ὁ μῦθος... γιὰτὶ ὑπάρχει λόγος νὰ θεωρῶ τὸν ἑαυτὸ μου ἐνοχο, πολὺ ἰνοχο!...

— Ἐνοχο σέ τί; ρώτησε μὲ ἀπορία ὁ Βιζυηνός.

—Θὰ μάθης. Πρέπει νὰ γίνῃς ὁ πνευματικὸς μου εἰδὼς στὴν ἐρημία. Ποιὸς ἔχει; Αὐριο ἴσως θὰ εἶναι πολὺ ἀργά πιά. Βλέπεις τίς δυνάμεις μου πῶς ὑποχωροῦν καὶ φθίνουν κάτω ἀπὸ τὸ βάρος τῆς συμφορᾶς; — Συγώρησε με, ἀδελφε μου! Μία ἐκπαιστέσει ἐπιθυμία μὲ κυριεύει, ἐπιθυμία ἀναστασεως καὶ ὕπνου. Εἰμαι κουρασμένος, εἰμαι κατάκοπος πιά. Θέλω ὕπνο, ὕπνο, ὕπνο! Ἀλλὰ ὁ ὕπνος δὲν ἔρχεται. Οἱ ἀνεμοὶ τ' οὐρανοῦ ἠσυχάζουν τὰ κύματα τῆς θαλάσσης ἀνασταίνουν. Μόνον ἐγὼ μόνον ἐγὼ δὲν ἠμπορῶ νὰ κοιμηθῶ! Ἀπορεῖς; Ἐκπληττεσθῇς! Ἀκούω καὶ κρίνει.

—Ἐσκόπε το κεφάλι, καὶ σὺ νὰ προσπαθεῖς νὰ συγκεντρώσῃς ἀναμνήσεις του, ἐμμενὲς ἀνέστη ὡρὰ σιωπηλός.

—Ἐπειτα, χωρὶς νὰ σηκώσῃς τὰ μάτια του, εἶπε:

—Θυμάσαι, Γιώργη, ποτὶ αἰκρεῖ καὶ χολὴ ἔφερνα στὰ στήθη μου, φεύγοντας ἀπὸ τὰς Ἀθήνας;

—Μάλιστα, ἀπήντησε ὁ Βιζυηνός, θυμάμαι ὅτι δὲν εἶχες καταπραυνθῇ ὁλως διαλύου, ἀλλ' ὁμως...

—Μάθε, λοιπὸν, διέκοψε ὁ Πασχάλης, ἀπὸ πᾶν ἀπὸ τὰ στέρνα μου δὲν ἐπῆλθε πιά ἐκείνη ἡ τολμὴ, ἡ χεῖματὴ ἐλπίδες καρδιά μου ἤρρεσε ἀλλ' ἐνα ποδοπατημένο αὐχάλο, ἐνα αἰματοφυρτο κουρέλι, ποὺ μόλις καὶ μετὰ βίας διασώθη ἀπὸ τὰ ρυπαρὰ νύχια μίας ὄρνιθας!

—Αὐτὰ εἶναι οἱ μεγάλες υπερβολές, ἀπήντησε ὁ Βιζυηνός. Ἐγὼ οὔτε τώρα παραδέχομαι ὅτι ἡ διαγωγή μίας προστυχῆς γυναίκας μπορεῖ νὰ παραβλάψῃ τὴν ἀξία μίας φρόνιμης καρδιάς.

—Δὲν ἔβρω πῶς τὸ ἐνόησε αὐτό!

—ἔβλεπε ὁ Πασχάλης σκεπτικὸς. Ἀλλὰ τὰ διαμάντια καὶ τὰ μαργαριτάρια ὅταν μιά φορὰ ριχθῶν στοὺς χοίρους καὶ μασηθῶν καὶ ποδοκυλισθῶν ἀπ' αὐτοὺς γίνονται ἀκατάλληλα πιά νὰ στολίσουν καὶ τὸ μετριώτερο κεφάλι, πολὺ λιγώτερο νὰ ὡφωθῶν ὡς στὸ διαῖμα μίας βασίλισσας.

—Πῶ, καὶ δὲν τὰ ξεπλένω τὰ μαργαριτάρια νὰ γίνουν καθὼς πρώτοι; γέλασε ὁ Ποιητής.

—Ἀλλ' ὁ Πασχάλης δὲν ἠθέλε νὰ πάρῃ τὸ πρᾶγμα στ' ἀσπείρα.

—Ὁ ἠθικὸς ρυθμὸς δὲν ξεπλένεται μὲ κανένα σαποῦνι, ἐφώναζε. Ὁ ἠθικὸς βορβόρος δὲν καθαρίζεται μὲ τίποτι. Ἀλλὰ τώρα πιά δὲν πρόκειται γι' αὐτό... Ἄλλο εἶναι ποὺ σὲ βασανίζει.

—Ἀναστένανε, καὶ παίρνοντας ὀλιθερὸ τόνο, εἶπε:

—Θυμάσαι, Γιώργη, τὰ πρῶτα γράμματα ποὺ σοῦ ἔστειλα ἀπὸ τῆς Φράιμπουργ;

—Μάλιστα, ἀπήντησε ὁ Βιζυηνός, τὰ θυμάμαι.

—Ἦσουν ἀκόμη στὰς Ἀθήνας καὶ δὲν ἐγνωρίζεις τὰ τῆς Γερμανίας. Σοῦ περιέγραψα τὴν εὐγένεια τῶν καθηγητῶν, τὴν στοργὴν τοὺς πρὸς τοὺς φοιτητάς, τὰ φιλόξενα αἰσθηματὰ τοὺς πρὸς τοὺς ξένους, προπάντων σ' ἐμὰς τοὺς Ἕλληνας. Τώρα βρίσκεις ὅτι σοῦ ἔγραφα ὑπερβολές;

—Ὅχι. Ἀπενάντιες. Εἶναι ὅπως μοῦ τοὺς ἔγραψες.

—Μεταξὺ τῶν καλῶν ἐκείνων ἀνθρώπων ποὺ μὲ ἀγαπήσαν ἐχωριστάς, εὐνοήσαν ὁ Πασχάλης χαμηλώνοντας τὰ μάτια, ἦταν καὶ ὁ καθηγητὴς Μ. Ἀρίστος ἐπιστήμων, ἀρίστος χαρακτήρ.

—Ναι, θυμάμαι, ποῦ μοῦ ἔγραψες συχνὰ γι' αὐτόν.

—Σοῦ ἔγραφα τίς ἀρετὲς του, τὴν ἀξία του, μὲ τὴν ὅποιαν ἐπρόκεισε τὴν Ἐπιστήμην. Ἀλλὰ γιὰ τὸ πολυτιμώτερο κόσμημα τοῦ σπυτοῦ του, γιὰ τὸ ὠραιότερο στολίδι τῆς Φράιμπουργ δὲν σοῦ ἔγραφα ποτέ. Δὲν σοῦ ἀνέφερα ὅτι εἶχε μιά θυγατέρα.

—Ὅχι, ἀπήντησε ὁ Βιζυηνός ταραγμένος. Τὸ τελευταῖο ποῦ μοῦ ἔγραψες ἦταν ὅτι ὁ καθηγητὴς αὐτοῦ ἔχασε τὴ σύζυγό του. Ἐτοὶ δὲν εἶναι νομίζω;

—Ναι. Κ' ἐνῶ ὁ θάνατος ἐκείνης ἔκλεισε τὸ φιλόξενο σπίτι του στοὺς λοιποὺς συμφοιτητάς μου, σὲ μένα ὁμως ἔμεινε πάντα ἀνοιχτό. Μπορῶ μάλιστα νὰ πῶ ὅτι μ' ἐδέχοντο μὲ μεγαλύτερη ἐγκαρδιότητα... Στὴ μοναξιά ποὺ ἔμεινε ὁ δυστυχισμένος καθηγητὴς, εὗρισκε παρηγορία μὲ τὴ συντροφία μου, κατὰ τίς μακρὰς χειμωνιάτικες νύχτες.

—Ἀλλ' ὁ γέρος καθηγητὴς εἶχε τὰ παιδιά του, παρετήρησε ὁ Βιζυηνός, εἶχε τὴν κόρη του. Δὲν εἶχε;

—Ναι. Εἶχε τὴν Κλάρα, ἐστίναν, ἔξοχα ὁ Πασχάλης. Ἀλλὰ ἔχεις τί θὰ εἴπῃ γέρος καθηγητὴς, προπάτων Γερμανός; Ἡ Κλάρα ἦταν ἀπογοηστὴ τοῦ Πάα, θυμῶν, ζωηρὴ — ἴσως ἐξημενὴ ἀπὸ τὸ διασπασμα μυθιστορημάτων — ἀλλὰ γεμάτη μουσικὴ καὶ ποιησι, γεμάτη φαντασία καὶ αἰσθηματὰ... Ὁ γέρος, φυσικὰ, γέρος καὶ ἀδύνατος σὲ καθάρι πῶς δὲν ἦταν ἡ Ἐπιστήμη; Ἐγὼ, μὲ τὴν τότε νωρὴς ἀπογοητευμένη καρδιά μου, μὲ τὴν φτεροκοιμένη φαντασία μου, καὶ μόνον μὲ τὴν ψυχρὴ σκέψιν προσηλωμένη ἀποκλειστικῶς στὴν Ἐπιστήμην, ἐπαίσιζα μὲ αὐτὸν περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλον. Εἰμαι βέβαιος γι' αὐτό. Τὴν ἐξαιρετικὴν τοῦ ἐκείνου προτίμησιν τὴν ὠφείλα στὴν ἀγάπην μου στὴν Ἐπιστήμην.

—Ἵσως ἔμως καὶ στὴν ἐφεκτικότητά του ἀπέναντι τῆς κόρης του. Κατὰ τὸν ἑαυτὸν ἔλεγε ἀπὸ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους Πρέπει νὰ σοῦ πῶ ὅτι ἡ φρεσὶν Κλάρα ἦταν ἐξαιρετικῆς ὡμορφίας νέα, καὶ ἀκόμη ὅτι ἦταν τὸ ἐχαιδέμενο παιδί τῆς πόλεως. Ἡ ἐξουσία της, ἡ ἀνάγκη της συνήθιζαν καθένα ποὺ θὰ τὴν ἐγνώριζε, ἴσως ἦταν λιγάκι φιλαρέσκη, ἀλλ' αὐτὸ ἀρέσει στὸν κόσμο. Τῆς ἐπῆγινε!... Καὶ ὅλοι ἐπρόθυμοι οὐνοῦ ποῖς νὰ τὴν περαιοποιή, ποὺς νὰ κερδίσῃ ἕνα χεῖμα ἀπὸ τὰ ρόδινα χεῖλη της, λιγάκι φῶς ἀπὸ τὰ χρυσὰ τῆς μαλλιά... Ἐν τούτοις, ἐκείνη ἐβγαίνει πάντοτε νικητρία καὶ θριαμβεύουσα ἀπὸ τίς πολιορκίας τῶν θαυμαστῶν, χάρις στὴν ἀέθυσμαστικὴν διεξίτητά της. Καὶ ὅσο περνοῦσε ὁ καιρὸς, ἡ ξανθὴ καλλονὴ τῆς γινότανε πῶς ἐξαισία, πῶς θαυματοειδής!... Ἐνα ζωντανὸ ποίημα, φίλε μου Βιζυηνέ! Ἐνα παραδεισάκιδό πλάσμα!...

Καὶ ὁ Πασχάλης συνέλεξε τὰ δάχτυλα, σὰν ἄνθρωπος προσευχόμενος κ' ἐσθλήωσε τὸ βλέμμα στὸ κενόν...

Ὁ φίλος τοῦ Ποιητῆς τὸν ἐκώταξε ἐκπληκτός. Τόσο πάθος δὲν ἐπερίμενε νὰ συναντήσῃ στὸν Πασχάλη, ἔπειτα μάλιστα ἀπὸ τὴν πρώτην του αἰσθηματικὴν περιπέτειαν μὲ τὴν λατρεῖ γυναῖκα τὸν Ἀθηνῶν, ποὺ εἶχε καταπροβῶσει τὸν ἑρωτὰ του.

ΣΤΕΦ. ΔΑΦΝΗΣ

ΑΥΡΙΟΝ: Τὸ 37ον Μῆρος.

ΑΥΡΙΟΝ: Τὸ 37ον Μῆρος.

ΑΥΡΙΟΝ: Τὸ 37ον Μῆρος.

ΑΥΡΙΟΝ: Τὸ 37ον Μῆρος.

ΑΥΡΙΟΝ: Τὸ 37ον Μῆρος.

ΑΥΡΙΟΝ: Τὸ 37ον Μῆρος.

ΑΥΡΙΟΝ: Τὸ 37ον Μῆρος.

ΑΥΡΙΟΝ: Τὸ 37ον Μῆρος.

ΑΥΡΙΟΝ: Τὸ 37ον Μῆρος.

ΑΥΡΙΟΝ: Τὸ 37ον Μῆρος.

ΑΥΡΙΟΝ: Τὸ 37ον Μῆρος.

ΑΥΡΙΟΝ: Τὸ 37ον Μῆρος.

ΑΥΡΙΟΝ: Τὸ 37ον Μῆρος.

ΑΥΡΙΟΝ: Τὸ 37ον Μῆρος.

ΑΥΡΙΟΝ: Τὸ 37ον Μῆρος.

ΑΥΡΙΟΝ: Τὸ 37ον Μῆρος.

ΑΥΡΙΟΝ: Τὸ 37ον Μῆρος.

ΑΥΡΙΟΝ: Τὸ 37ον Μῆρος.

ΑΥΡΙΟΝ: Τὸ 37ον Μῆρος.

ΑΥΡΙΟΝ: Τὸ 37ον Μῆρος.

ΑΥΡΙΟΝ: Τὸ 37ον Μῆρος.

ΑΥΡΙΟΝ: Τὸ 37ον Μῆρος.

ΑΥΡΙΟΝ: Τὸ 37ον Μῆρος.

(ΤΑ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΑ: Ὁ Βιζυηνός, κατὰ σπουδὰς του εἰς τὰς Ἀθήνας, κατὰ συστάσιν τῶν ἱατρῶν μεταβαίνει εἰς Κλάουσθαλ, ὅπου συναντᾷ τὸν φίλον του Πασχάλην, ὁ ὁποῖος τοῦ ἀφηγεῖται τὴν αἰσθηματικὴν του περιπέτειαν μὲ τὴν κόρην ἑνὸς Γερμανοῦ καθηγητοῦ, ὀνόματι Κλάρα.)

1934 370N 7.12.04

Καὶ ὁ Πασχάλης, ὁ περιπαθὴς φίλος τοῦ Γεωργίου Βιζυηνοῦ, ἐξηκολούθησε νὰ τοῦ διηγῇ τὴν ἱστορίαν του:

— Ἐγώ, εἶπε, περνοῦσα συνήθως ὅλον τὸν καιρὸ μὲ τοὺς γέροντας. Μὲ τὴν Κλάρα οὔτε ἐπαίξα, οὔτε ἐχόρεψα. Ἀλλ' ἐνοιώθα μιά ἐσωτερικὴ εὐχαρίστησι, ὅταν τὴν ἐθέλεπα γὰ εὐδοκιμῇ, νὰ λατρεῖται. Ὑπερηφανευόμουν γι' αὐτὴν. Ἦταν ὁ θησαυρὸς τοῦ σπιτιοῦ ἐκείνου, ποῦ μὲ τιμοῦσε μὲ τὴν ἐμπιστοσύνην του. Καὶ ὁμως οἱ Γερμανοὶ συμμαθῆναι μοι μὲ ζήλευσαν. Ἐνας ἀπ' αὐτούς, στενωτέρός μου φίλος, μοῦ τὰ ὡμολόγησε. «Τὸ ἰδανικὸ τῆς Κλάρας, εἶπε, δὲν εἶνε μᾶτια γυαλιά, φρύδια σκουλιά, μούτρα πατάτα!» Αὐτὰ, ἐννοεῖται, τοὺς τὰ εἶπε ἐκείνῃ μὲ τὴν ποιήσιν τους, ὅταν καὶ ὅπως ἐπρεπε, ἔτσι ποῦ νὰ μὴ προσβληθῇ κανεὶς τους. Ἀλλ' οἱ Γερμανοὶ εἶνε πονηροὶ καὶ ὑπέβλεπαν τὴν προσκόλλησίν μου στὸν καθηγητὴ πατέρα τῆς Κλάρας. Ἐνόμιζαν ὅτι ἐγὼ καὶ ἡ Κλάρα ἤμασταν περισσότερο συνδεδεμένοι ἀπ' ὅ, τι φαινόμαστε. Καὶ ὁμως ἡ Κλάρα οὔτε ἐφλερτέρησε μαζί μου ποτέ, οὔτε μὲ φιλάρεσκει· καὶ ἐπιδείξει μοῦ ἐφάρθη — ὅπως σ' ἐκείνους. Καὶ αὐτὸ ἦταν φυσικόν. Ἀφ' οὗ ἐγὼ ἤμουν παντοτε σοφάρας, συγκρατημένος, μοῦ φερνότανε κι' αὐτὴ μὲ ἀνάλογη σοβαρότητα καὶ μετριοφροσύνη. Ἐδείχνε πᾶν μὲ τιμοῦσε. Καὶ τοῦτο μ' ἔκανε τόσο εὐτυχὴ, ὅσο μπορούσε νὰ εἶνε εὐτυχὴς ἄνθρωπος ποῦ ἔμαθε τὴ δικήν μου αἰσθηματικὴν κατὰστροφὴν εἰς τὰς Ἀθήνας.

— Ἡ Κλάρα δὲν σοῦ εἶπε ποτὲ τίποτα; ρώτησέ ὁ Βιζυηνός. Δὲν σοῦ φανερώσῃ καμμιά αἰσθηματικὴ τῆς κλιᾶ;

— Ὅχι. Μόνον ἀργότερα, πολὺ ἀργότερα μοῦ ἔδωσε μιά ὑποψία... μιά νύξι. Καὶ ἰδοὺ πῶς: Στὸ θέατρο παίζονταν «Ὁ Ἰπτάμενος Ὀλλανδός» τοῦ Βάγνερ. Ὁ ἠθοποιὸς ποῦ ἐπαίξε τὸν ἥρωα αὐτὸν ἐβγήκε στὴ σκηνή, ὅπως συνήθως, μαυροφορεμένος, μὲ τὰ μαῦρα μᾶτια του, μαῦρα μαλλιά καὶ γένεια, ἀλλὰ μὲ τέτοια ἐμφάνισιν καὶ τόσο χλωμός καὶ μελαγχολικός, ὥστε πολλοὶ ἐνόμισαν ὅτι ἐθέλεπαν ἐμεῖνα ἐκεῖ πάνω... Λοιπόν, ὕστερα ἀπὸ λίγες μέρες, δὲν ξέρω πῶς ἔτυχε λόγος καὶ ἡ Κλάρα μοῦ τὸ εἶπε.

— Ἐδῶ ὁ Πασχάλης ἐσιώπησε ἄξαφνα:

— Μὰ τί σοῦ εἶπε; ρώτησε ὁ Βιζυηνός.

— Ὅτι εἶνε τὸ ἰδανικὸ τῆς φαντασίας τῆς, ὁ πόθος τῆς καρδιάς τῆς...

— Τί πράγμα; ρώτησε πάλι ὁ Βιζυηνός, ἀφοῦ ματαίως ἐπερίμενε τὸν φίλον του νὰ ἐξακολουθήσῃ.

Ὁ Πασχάλης ἐκοκκίνισε ἄξαφνα, σὰν παιδί ποῦ τὸ ἐπίασαν σὲ ἀταξία, καὶ μὲ γλώσσα μαργωμένη, εἶπε:

— Ὁ Ὀλλανδός! Ὁ Ἰπτάμενος Ὀλλανδός!...

— Εἶνε τὸ ἰδανικὸ ὅλων τῶν Γερμανίδων, εἶπε ὁ Βιζυηνός κάνον-

τας τάχα πῶς δὲν ἀντελήφθη τὴν ταραχὴν τοῦ φίλου του.

— Ναί, εἶπε ἐκεῖνος παίρνοντας θάρρος. Μάλιστα τῶν ξανθῶν. Τὸ ἄκουσα ἀπὸ τόσες ἄλλες πρωτίτε-
ρα καὶ δὲν μοῦ φάνηκε παράξενο.. Ἐν τούτοις ὁ τρόπος ποῦ τὸ εἶπε ἡ Κλάρα, οἱ περιστάσεις δὲν ἀφίναν ἀμφιβολίαν. Ἀπὸ τὴν ταραχὴ τῆς ἡ καυμένη δὲν μπόρεσε νὰ πῇ τίποτε ἄλλο. Καὶ μένα μοῦ ἤρθε... σὰν ἀποπληξία.

— Ἀμ' γιατί πάλι ἐσὺ τόσο φο-
φοδεῖς; γέλασε ὁ Βιζυηνός.

Ὁ Πασχάλης ὁμως τέντωσε ἄξαφνα τὰ μᾶτια του καί:

— Δὲν τὸ καταλαβαίνεις γιατί; εἶπε. Ἡ νέα ἤθελε ἀγάπην!

Ἐπρόφερε τίς τελευταῖες αὐτὲς λέξεις, ἀφοῦ πρῶτα ἐκύτταξε γύρω του μυστηριωδῶς καὶ μὲ χαμηλωμένη φωνή, σὰν νὰ φοβότανε μὴ τὸν ἀκούσουν οἱ τοῖχοι.

— Ε, καὶ σὰν ἤθελε; εἶπε ὁ Ποι-
ητὴς χαμογελώντας.

— Καὶ σὰν ἤθελε; ἐπανελάβε ὁ μεταλλειολόγος ἀπορημένος ποῦ ὁ φίλος του ἐπαίρνε μὲ τση ἐλαφρότητα τὸ θέμα.

— Ναί, εἶπε ὁ Βιζυηνός, σὰν ἤθε-
λε ἀγάπην, ἐσὺ ποῦ ἤσουν;

— Ἐκεῖ ἤμουν ἐγώ, ἀπήντησε ὁ Πασχάλης σκληρὰ καὶ αὐστηρὰ. Ἀλλ' ἐγώ... τί ἀγάπην εἶχα νὰ τῆς προσφέρω; Τ' ἀποπλύματα τῆς πλύστρας μου;... Σοῦ λέω ἦταν ἡ βασιλεῖσα τῶν παρθένων! Ἦταν ἕνα θεῖο πλάσμα, ἀξίον τῆς λατρείας ὅλου τοῦ κόσμου... Μὰ ἐσὺ εἶσαι περίεργος, φίλε μου Βιζυηνέ! Ἀνδύγεται μπροστά μου μιά καρδιά, ἐν' ἀχναντὸ σκεῦος τῆς εὐλογίας τοῦ Θεοῦ — καὶ θέλεις νὰ τὸ γεμίσω μὲ τ' ἀποφάγια τῶν χοίρων; Πῶς σκέπτεσαι ἔτσι;

Στάθηκε μιά στιγμὴ ὁ Πασχάλης, κ' εἵπειτα ἐξηκολούθησε, σὲ πραότερο τόνο:

— Ἀπὸ τὴν βραδεῖά ἐκείνη ἀρχίσα νὰ πηγαίνω σπανιώτερα στὸ σπῖτι τους, μολονότι μοῦ παραπονούντο γι' αὐτὸ οἱ γονεῖς τῆς. Κι' ὅταν ἐπῆγαινα, ἐφρόντιζα νὰ τὴν ἀποφύγω συστηματικὰ... Ἐνόσω ἐζοῦσε ἡ μητέρα τῆς, τὸ πράγμα δὲν ἦταν καὶ πολὺ δύσκολο. Καλεσμένοι ἦταν πολλοὶ, καὶ καθὼς τὴν ἐθαύμαζαν ὅλοι, προσπαθοῦσαν μὲ κάθε τρόπο νὰ τὴν κρατοῦν κοντὰ τους... Ἀλλ' ὅταν ἡ μητέρα τῆς πέθανε, ἀλλάξαν ἀμέσως τὰ πράγματα. Τὸ σπῖτι ἀδείασε ἀπὸ κόσμον, κλείστηκε... Μιά φτωχὴ γυναικα, μακρυνὴ συγγενὴς τοῦ καθηγητοῦ, ἡ μόνη ἐπιζῶσα, προσεληφθὴ ὡς οἰκονόμος, ἡ μᾶλλον ὡς συντροφὸς τῆς Κλάρας... Ἀλλ' ἡ Κλάρα δὲν ἦταν πιά ἡ ζωηρὴ, ἡ εὐθυμὴ, ἡ τολμηρὴ ἐκείνη κόρη, τὸ ἀηδόνι τοῦ σπιτιοῦ. Ἡ Κλάρα ἐγίνε διὰ μιᾶς σκεπτικὴ, μελαγχολικὴ, ἐπιφυλακτικὴ. Ἐζύγισε καὶ τὴν παραμικρὴν λέξι, πρὶν τὴν προφέρειν.

— Κ' ἐσὺ τί ἔκανες, Πασχάλη;

— Ἐγώ, μετὰ τὸ θάνατον τῆς μητέρας τῆς ἐδοκίμασα νὰ διακόψω τίς βραδυνὲς μου ἐπισκέψεις. Ἀλλ' ὁ γέρο-καθηγητὴς μοῦ παραπονέθηκε μιά μερὰ μὲ τρόπο ποῦ ἀγγίξε τὰ σπλάχνα μου: «Τώρα ποῦ εἶμαι ἔρμος κι' ὀρφανεμένος, εἶπε, δὲν πάει νὰ μ' ἀφήσης κ' ἐσὺ ποῦ ξέρεις καλὰ τί θὰ πῇ μοναξιά».... Ἐπῆγαινα, λοιπόν, πρῶτα σπανίως, ἔπειτα συχνότερα. Ἀλλὰ πάντοτε ἀπέφευγα κάθε εὐκαιρίαν ποῦ θὰ μπορούσα νὰ βρεθῶ κατὰ μόναν

(Ἡ ΣΥΝΕΧΕΙΑ Εἰς τὴν 2αν ΣΕΛΙΔΑ)

πυρκαϊάν της Καθάλλας. Έκ της πυρκαϊᾶς ἀπετεφρώθησαν αἱ κωνοπέδικαι τῆς εἰαίρας ἰζόνται εἰς 60 ἑκατεμύρια δρᾶκμῶν.

ΟΥ

γάνωσις
ἰγύπτου
ναυτικόν

οτική μεθόριος

θράς θαλάσσης ἐξ-
απὸ ἀπὸσβλητον.

αἱ ἀεροδρόμια τοῦ Ἀ-
μέξης, Καντάρας καὶ Ἀ-
ξενούν, μέγα ἀριθμὸν
ἐτοιμῶν καθ' ἀπασαν
καὶ ἡμέρας ν' ἀπο-
εχθρικήν προσβολὴν εἰς
τὸν διώρυγόν, εἴτε κατὰ
τῆς Αἰγύπτου.

κρηλθεν ὀλιγοχρόνιον
ἐν ταῦτοις οἱ Ἀγγλοι
τὴν παθητικὴν ἀερά-
μασάντες τὸν πληθυ-
ασφυσιολογῶν πρόσω-
ος ὥστε νὰ μὴ προκλη-
έν περιπτώσει ἀκηρυ-
ου.

ις ὁμῶς τοῦ στρατοῦ
ου εἶνε ὀλιγάριθμος.
ἐπισήμους αἰγυπτιακὰς
ς, ὁ αἰγυπτιακὸς στρα-
αὶ εἰς 25.000 ἄνδρας,
αὶ τὴν ἐκθεσιν τοῦ ναυ-
πορῶν, ἡ δύναμις τοῦ
τρατοῦ ἐν Αἰγύπτῳ ἄ-
ς 15.000 ἄνδρας, οἵτι-
ν δύνανται μηχανοκι-
νῆσαι.

ἄρθρον τοῦ ἰδίου ναυ-
ναμικ τοῦ ἐν Παλαιστι-
ῖν στρατοῦ ἀνερχομένη
ἄνδρας, θὰ σπεύσῃ ἐν
ου εἰς βοήθειαν τοῦ
ς Αἰγύπτου καὶ διὰ τοῦ
ου τῆς Καντάρας θὰ
εἰς τὰ σημεῖα τῆς χώ-
ντα ἀμέσον ἀνάγκη.

ν κατὰ νεωτέρας πλη-
ὸ ἐν Αἰγύπτῳ ἀγγλι-
εἶον ἀντιλαμπανόμενον
ν ἐκάλεσεν εἰς βοήθει-
αμεις ἰνδικὸν στρατοῦ,
ἀφικθείσας εἰς Σουεζ
ἀμέσως εἰς τὴν περιφέ-
ρτικῶν συνόρων διὰ
ιενον.

ἐξασφαλισθῇ ἡ Αἴγυ-
α ἀπρόοπτα ἐπιθέσεως,
δύναμις ἄνω τῶν 150
νδρῶν καὶ ἡ ὁποία θὰ
ση τὰ ἔχοντα μῆκος
τρῶν δυτικὰ συνόρα

γνοεῖ ὅτι ἡ χώρα τῶν
ἀνώνει τὰς ἐφεδρείας
ἑως καὶ φιλοτίμως.

ΟΣ Λ. ΠΙΣΣΑΡΙΑΝΣ

Μὲ τὸν προβολέα τῆς Ἱστορίας

Γεώργιος Βιζυηνός ὁ «ραψωδὸς τῆς Θράκης»

Τοῦ συνεργάτου τοῦ «Τύπου» Κ. Στεφ. Δάφνη

(ΤΑ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΑ: Ὁ Βιζυηνός
μετὰ τὰς σπουδὰς του εἰς τὰς Ἀθήνας,
κατὰ συστάσιν τῶν ἱστανῶν μετεβάνει εἰς
Κλαουσάλ, ὅπου συναντᾷ τὸν φίλον του
Πασχάλην, ὁ ὁποῖος τοῦ διπλεῖ διὰ τὸν
ἐρωτὰ του μετὰ τὴν Κλάραν, κόρην Γερμα-
νοῦ καθηγητοῦ).

Τὴν 38 ON 19/5/39

Ἡρεμώτερος τώρα ὁ Πασχάλης,
ἐξηκολούθησε νὰ διηγῆται στὸ φί-
λο του Βιζυηνὸ τὴν αἰσθηματικὴν
του περιπέτεια. Καὶ ὁ Ποιητὴς τὸν
ἄκουγε μὲ προσοχή:

— Ἡρθε, λοιπόν, ὁ καιρὸς κ' ἐ-
πάγωσαν τὰ νερά. Ὁ κόσμος, ὅλη
ἡ νεότης τῆς περιοχῆς, ἄρχισε νὰ
παγοδρομῇ μὲ χαρὰ, μὲ τραγού-
δια, μὲ γέλια ἐπάνω στὴν τηγμένη
ἐκτασί. Ὁ πατέρας τῆς Κλάρας
καὶ ὁ γιατρός τῆς ἐπέβαλαν νὰ
φορέσῃ τὰ πατινία καὶ νὰ βγῇ
στον πάγο, μαζί μὲ τὶς ἄλλες κο-
πέλλες — ὅπως ἔκανε ἄλλοτε, πού
πρελλανότανε γιὰ τὸ καλὶνίδι αὐ-
τό, τὸ πολὺ ἀγαπᾶτο ὁ πῶτος Γερμα-
νός... Ἀλλὰ τὸ πένθος γιὰ τὴν
μητέρα τῆς ἦταν ἀκόμη προσφατό-
καὶ ἡ σκέψις τῆς γιὰ τὴν παλαιά
κρη διασκέδασι μὲγαλη.

Γιὰ
πολλὰς βδομάδες ἡ Κλάρα δὲν ἐ-
φάνη στὸ παγοδρόμιο. Ἐγὼ
θυμάσαι πὺν σοῦ τότε φανέ-
εχα ἀρχίσει ν' ἀσκοῦμαι ἐπάνω
στη λευκὴ ἐκτασί ἀπὸ τὸν περασμένο
χειμῶνα. Τὸ εἶχα βρῇ εὐεργετικὸ
γιὰ τὴν ψυχὴ μου νὰ γυμνάζωμαι
στὸν καθαρὸ ἀέρα... Τὸ δεύτερον
ἐκείνο χειμῶνα ἤμουν ἀκόμη πρω-
τόπειρος. Γυμναζόμουν αὐτὸς μόνος, σὲ
μιά ἀπόμειρη γωνιά... Ἡ ἐκτασίς
τῆς παγομένης ἐπιφανείας ἦταν
μεγάλη καὶ ἤλπιζα νὰ μείνω ἀπα-
ρατήρητος... Ἀλλὰ τὴν πρώτη φο-
ρὰ πού κατεπεῖσθη ἡ Κλάρα ἀπὸ
τὸν πατέρα τῆς νάρθη στὸν πάγο,
ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή μὲ ἀνεκά-
λυψε. Καὶ ὅταν μὲ βρῆκε, δὲν ἔ-
λειψε πιά ἀπὸ τὴ γωνιά ἐκείνη.

— Ὅχι δηλαδὴ πῶς ἔμενε ἐκεῖ διαρ-
κῶς μαζί μου! Ἀλλὰ μόλις ἔκανε
ἕνα γύρο, ξαναρχότανε σὰν ἀστρα-
πὴ κοντὰ μου...

— Καὶ οἱ ἄλλοι;... ρώτησε ὁ Βι-
ζυηνός.
— Ποιοὶ ἄλλοι;
— Νά, ἐκεῖνοι πού σὰς ἐβλεπαν,
τί ἔκαναν;
— Ἀ, οἱ γινώριμοι τῆς Κλάρας,
μόλις τὴν εἶδαν στὸ παγοδρόμιο,
ἔτρεξαν νὰ τῆς προσφέρουν τὶς ὑ-
πηρεσίες τους, νὰ τῆς δέσουν τὰ
πατινία στὰ πόδια, νὰ τῆς γίνουν
πάλιν καθαλιέροι, νὰ τρέξουν μαζί!

— Ὅταν ὁ πάγος ἦταν νωπὸς καὶ
ξάστερος, σὰν καθρέφτης, καὶ οἱ
μορφές μας καθρεφτιζόνταν μέσα,
κοντὰ-κοντὰ, πετώντας, καὶ φαίνό-
τανε στὸ βάθος τὸ γαλάζιο χρῶμα
τ' οὐρανοῦ, κ' ἔβλεπα κάτι λευκὰ
συννεφάκια νὰ φεύγουνε κάτω ἀ-
πὸ τὰ πόδια μου στὸ γρήγορο
γλύστρημα, — δὲν ξέρω πῶς φού-
σκωνε πάλι τὸ στήθος μου κ' ἐθερ-
μαινετο καὶ ἀναφτερώνετο ἡ φαν-
τασία μου!... Ἐνόμιζα τότε ὅτι ἐφε-
ρόμουν μετέωρος ἐπάνω ἀπὸ τὰ νέ-
φη, ἐπάνω ἀπὸ τὸ στερέωμα, ὅτι
φερὰ χερουθικά μ' ἐσήκωναν σὲ
πέταμα τόσο γλήγορο, τόσο ἡδο-
νικό, πού οἱ αἰσθήσεις μου μεθοῦ-
σαν ἀπὸ ἡδονή, ἐλιγγιοῦσαν ἀπὸ

τῆς — ἀλλ' ἐκείνη δὲν ἐδέχθη τί-
ποτα... Ἐγὼ παιδευόμουν νὰ μά-
θω τὰ μεγάλα τοξευιδῆ βήματα,
τὶς στροφές, τοὺς ἐλιγμούς. Ξέ-
ρεις πόσο δύσκολοι εἶναι, καὶ τί
ἐπικίνδυνοι. Στὴ μακρινή, λοιπόν,
ἐκείνη γωνιά, γλυστρουῖσα συχνά
κ' ἐπεφτα μακρὺς στὸν πάγο! Ἀλ-
λὰ μόλις ἐπεφτα καὶ ἀμέσως ἡ
Κλάρα — θαρρεῖς ἐπαρσμονέυειν ἄ-
όρατη ἐκεῖ κοντὰ — ἔτρεχε νὰ μὲ
βοηθήσῃ, νὰ ἰδῇ μὴν ἐχτύπησα, νὰ
μοῦ δώσῃ τὸ χέρι τῆς νὰ σηκωθῶ.
Τέλος μοῦ εἶπε: «Μὴν εἰσαι τόσο
ἀκατάδεχτος». Δὲ θὰ μάθης ποτὲ
μοναχὸς σοῦ. Ἐλα νὰ δοκιμάσου-
με μαζί!» Ἐῖτοι πιαστήκαμε ἀπὸ
τὰ χεῖρα καὶ ἀρχίσαμε νὰ τρέχου-
με στὸν πάγο.

— Αὐτὸ θὰ σοῦ ἄρесе, βέβαια;
καυνοῦλασε ὁ Ποιητὴς.

— ὦ, πετοῦσα στοὺς οὐρανοὺς,
φίλε μου!...

— Φαντάζομαι τοὺς ἄλλους φοι-
τητὰς!

— Οἱ ἄλλοι; Ἀμ' ἐκεῖνοι μόλις
εἶδαν τὴν ἀπροκάλυπτη αὐτὴ προ-
τίμησι τῆς ὡραίας κόρης σὲ μένα
τὸν Ἕλληνα συνάδελφό τους, ἐ-
δάγκωσαν τὰ χεῖλη. Καὶ ἀποτρα-
δήθηκαν ἀπ' αὐτὴ, ὁ ἕνας μετὰ
τὸν ἄλλο. Κ' ἐμεῖς ἐτρέχαμε, γλυ-
στρουῖσαμε, ἀόρατα φτερά μᾶς ἐ-
σήκωναν!... Μιὰ Κυριακὴ ἐμεί-
ναμε τρεῖς ὥρες στὸ παγοδρόμιο...
Οἱ ἄλλες κοπέλλες εἶχαν σὲ κάθε
γύρο καὶ σύντροφο. Ἀλλὰ κανεὶς
δὲν προσεφέρετο πιά νὰ τρέξῃ μὲ
τὴν Κλάρα. Τὸ πράγμα ἦταν φαν-
ερό. Τὸ ἔκαναν ἐξ αἰτίας μου. Γιὰ
νὰ τὴν προσβάλλουν. Κ' ἐκείνη δὲν
τὴν ἐμελλε καθόλου, ἀλλ' ἐγὼ τό-
σο περισσότερο τώρα ἤμουν ὑπο-
χρεωμένος νὰ μὴ τὴν ἀφήσω χω-
ρὶς καθαλιέρο. Ἐπειτα, ἡ Κλάρα
ἦταν ἡ πιὸ ὡραία, ἡ πιὸ χαριτω-
μένη παγοδρόμος!... Ἐκείνο, φί-
λε μου, δὲν ἦταν πιά παγοδρομία
πού ἐκάναμε ἐμεῖς! Ἦταν ἕνα πέ-
ταμα στὸν ἀέρα, ἕνα φτερούγισμα
στὸ κενόν! Ἀλαφρού! Καὶ τόσο
γρήγορο, Θεέ μου!

Ὁ Πασχάλης ἐσταμάτησε λίγο,
ἔτριψε μὲ τὰ χλωμὰ δάχτυλα τὸ
μέτωπό του, σὰν νὰ ζητοῦσε νὰ ξα-
ναζεστάνῃ τὸ περιεχόμενο, κ' ἐξη-
κολούθησε:

— Ὅταν ὁ πάγος ἦταν νωπὸς καὶ
ξάστερος, σὰν καθρέφτης, καὶ οἱ
μορφές μας καθρεφτιζόνταν μέσα,
κοντὰ-κοντὰ, πετώντας, καὶ φαίνό-
τανε στὸ βάθος τὸ γαλάζιο χρῶμα
τ' οὐρανοῦ, κ' ἔβλεπα κάτι λευκὰ
συννεφάκια νὰ φεύγουνε κάτω ἀ-
πὸ τὰ πόδια μου στὸ γρήγορο
γλύστρημα, — δὲν ξέρω πῶς φού-
σκωνε πάλι τὸ στήθος μου κ' ἐθερ-
μαινετο καὶ ἀναφτερώνετο ἡ φαν-
τασία μου!... Ἐνόμιζα τότε ὅτι ἐφε-
ρόμουν μετέωρος ἐπάνω ἀπὸ τὰ νέ-
φη, ἐπάνω ἀπὸ τὸ στερέωμα, ὅτι
φερὰ χερουθικά μ' ἐσήκωναν σὲ
πέταμα τόσο γλήγορο, τόσο ἡδο-
νικό, πού οἱ αἰσθήσεις μου μεθοῦ-
σαν ἀπὸ ἡδονή, ἐλιγγιοῦσαν ἀπὸ

—Λοιπόν, τὴν ἀγαποῦσε καὶ σὺ; ἐπανελάσε ὁ Ποιητὴς βρίζοντας τὸ χερί στον ὦμο του φίλου του.

—Ὁ Πασχάλης, γιὰ ἀρκετὴ ὥρα δὲν ἀπάντησε. Ἐπειτα, ἐσήκωσε τὰ δακρυδέρκτα μάτια του στὸν οὐρανὸ καὶ μὲ ἀπερίγραπτο πόνο εἶπε:

—ὦ, μὲ ρωτᾷς ἂν τὴν ἀγάπησα! Ἄν ποτε χριστιανὸς ἀγάπησεν τὴν ψυχὴν τοῦ σατυρῆ, ἀνέστησε κ' ἐγὼ τὴν Κλάρα!... Ἀλλά, φίλε μου, ἐγὼ τὴν ἐλάτρευα ὅπως τὸ Θεοῦ μου! Καὶ γιὰ τοῦτο ἴσα-ἴσα δὲν μποροῦσα ν' ἀσέθῃω πρὸς αὐτήν, νὰ τὴν προσβάλω. Οὐτὲ στὸν ἐλάχιστο φίλο του δὲν προσφέρει κανεὶς ἀντὶ μεραμένη καὶ ποδοπατημένη. Στους θεοὺς ὅμως, στους θεοὺς προσφέρουν μόνο τ' ἀμόλυντα καὶ ἀχραντά δῶρα! Πῶς μποροῦσα, λοιπόν, νὰ προσφέρω στὴν Κλάρα μιά καρδιά μεταχειρισμένη, αἰσθηματὰ τριμμένα; Νὰ δεχθῶ ἀγάπην ὅμοια μὲ τὴν εὐλογία τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ δώσω ὡς ἀντάλλαγμα τ' ἀποφάγια, τ' ἀποπλύματα τῆς... ἀκατονόμαστης;

—Ὁ Βιζυηνός, θέλοντας νὰ ἐξηγήσῃ τὴν ψυχικὴ αὐτῇ κατάστασι τοῦ ἐπιστηθίου φίλου του, γράφει:

«... Καὶ ὁ Πασχάλης μὲ ἡντίεως προκλητικῶς καὶ ἀποτόμως, περιμένων τὴν ἀπάντησίν μου, ἔγνωρίζεν ὅτι ὁ ἐμπαιχθεὶς καὶ τοῦτ' αὐτὸ βεβηλωθεὶς ἐκείνος ἔρωτα του, ὅσον σφοδρὸς καὶ φλογερὸς ἦτο, τὸσον ἦτον ἀγνός καὶ ἐλεγκτικὸς. Ἐγνωρίζα τὴν χρηστοῦθειαν τοῦ φίλου μου, καὶ καποτε τὸν ἐπέπαιζα διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς σεμνότητός του. Ἄλλ' ἡ ἀποκαλυπτικὴν σημερινὴν ἐνόησιν μου πρὸς αὐτὴν ἦτο αὐτοσφύρις καὶ ἀνταρσία μου φόβου τοῦ ὅτι δὲν ἐδυνάμην νὰ ἐννοήσω τὴν ἐνόησιν τῆς Κλάρας θεοῦν του, ὅπως καὶ ἐγὼ μὲ τὴν παρίστα, μ' ἐκείνην ἐνόησα πῶς νὰ αἰσυνθῶ αὐτὸς ἐμὲ αὐτὸν νὰ μὴ γνωρίζω τι ν' ἐπαρκεῖται, τὰ πράγματα ἦσαν ἀλλοτρίως, πρὸς ἐμὲ νεκρωτικὰ. Ὅταν, ἀποφασίσας νὰ μοῦ ἀνοίξῃ τὴν καρδίαν, τοῦ ἤσκησε προοιμιαζόμενος μετὰ κατὰ θλίψεως, τῶς ἀπελπισίας, ἡταρμάσθην ν' ἀκούσω εὐθύς ἀμέσως κατὰ φρεσὶν, κατὰ καταληκτικόν. Εἶχα ἀπομονωθῆσαί με, σιγὴν τὸν χαρακτῆρα του».

Καὶ ὁ Ποιητὴς ἀκούγει μὲ ζωηρότατον ἐνδιαφέρον τὴν ἐξομολόγησιν τοῦ φίλου του:

—Ἀλλὰ, ἔλεγε ὁ Πασχάλης, ἀπὸ τὴν ἐννοήσιν τὴν αὐτοῦ ἐπεδουλοῦμαι ὅτι νὰ ἀνέβῃ στὸν κόσμον τοῦτον — ἀλλ' ἐπρεπε νὰ γίνῃ. Ἀφοῦ δὲν ἦμουν ἀξίος, ἀφοῦ δὲν εἶχα στέγγιν νὰ ὑποδεχθῶ τὸ Θεοῦ μου, ἐπρεπε νὰ βγῶ ἐξω ἀπὸ τὸ δρόμον του... Ἐπρεπε ν' ἀποφασίσω τὴν συναναστροφὴν τῆς Κλάρας... Ἐοῦ, ἀγαπητὴ μου Βιζυηνέ, ἔξερες πόσο ἰσχυρὴ θέλησι ἔχω. Λοιπόν, μῆνες ὀλοκληρῶς δὲν ἐπάτησα σπιτί τῆς. Δὲν τὴν εἶδα. Ὁ πατέρας τῆς μὲ βρῆκε καὶ μοῦ παρενόησεν ἐπανεπιλημένος, ἀλλ' ἐγὼ καὶ αὐτὸ λέω μὲ ντροπὴ μου— κατέφευγα στὰ ψέματα. Καὶ πότε μὲ τὴ μία, πότε μὲ τὴν ἄλλη πρόφασιν, τὸν ἀπέφευγα, ὡς ὅτου μαρέθηκε, μὲ παρήγαγε καὶ δὲ μοῦ μιλοῦσε πιά... Ἡ δυστυχία μου αὐτὰ ἦταν φοβερὴ. Ὁ δρόμος ποῦ ἔφερε στὴν Κλάρα κλειστικὴ ἀπὸ τὸ ἴδιον μου τὸ χερί καὶ κλειστικὴ γιὰ πάντα!... Τὸ τί ὑπέφερερ στὸ μακρὸ ἐκεῖνο διάστημα, τὸ πικρότατον τῆς ζωῆς μου, εἶναι ἀπερίγραπτον! Εἶχα ἐπιδάει στὸν αὐτὸ μου θυσιᾶ ὑπεράνθρωπην, ἀνωτερικὴν ἀπὸ κάθε ἡρωισμό. Κ' ἐξάφνα, μιά μέρα, ἐλάσα ἓνα γράμμα. Τὸ περιμένα.

—Γράμμα τῆς Κλάρας; ρώτησε ὁ Βιζυηνός.

—Ναι, στέναξε ὁ Πασχάλης κ' ἐβόλε τὸ χερί στὴν κορδιά του γιὰ νὰ δείξῃ ἴσως ποῦ βρίσκεται κείνο τὸ γράμμα, ἴσως καὶ γιὰ νὰ βεβαιωθῇ ὅτι βρίσκεται πάντα στὴ θέσιν του. Ἐπειτα, ξαναπῆρε τὴν κομμένη ἀνασπῆν του.

«Ἄδεν ἔλεγε μὲ αὐτὴ τίποτε! εἶπε, τίποτε! Οὐτὲ ὅσα μοῦ εἶπε στὸν πρῶτον ἐλπίσιν ὑπαινιγμὸ τῆς, μὲ τὸν ἐλπίσιν ὑπαινιγμὸν τοῦ Βάγγερ. Ἀλλ' ἐγὼ διάβαζα πολλά, πάρα πολλά!... Τὰ λόγια ἦσαν

πολλὰ μὲν δάκρυα. Γιὰ τὴν μῆτέρα τῆς τάχα, τὴν πεθαιμένην, τέρτα τῆς, τὴν ἐπιθυμοῦσε, μοῦ ἔγραψε. Πέθαισε νὰ ἐνωθῇ μαζί τῆς, στὸν οὐρανὸ! Στὴ γῆ δὲν εἶχε κανένα φίλο... Ἀφ' οὗτου ἐπαύε νὰ μὲ βλέπῃ καὶ μένα, δὲν εἶχε κανένα στὸν κόσμον.

—Τί ἔκαμες, ὅταν τὸ διάβασες; —Ἐομίζα τὰ δάκρυά μου μὲ τὰ δικά τῆς ἀπάνου σ' ἐκείνὸ τὸ γράμμα. Ἐκλαμα ὅλη τὴν ἡμέρα, ἀλλὰ δὲν ἀπάντησα... Ἐγραψα, δὲ σοῦ λέω, ἔγραψα μιά ἀπάντησιν, ἀλλὰ τὴν ἔκαψα. Ἐπειτα ἔγραψα μίαν ἄλλην καὶ τὴν ἐπῆγα στὸ ταχυδρομείο. Ἀλλὰ τὴν τελευταία στιγμὴν κρατήθηκα καὶ δὲν τὴν ἔρριξα στὸ κίετόν μου. Τὴν ἐξέσχισα... Εἶχα ἔναν τρομερὸ ποнокέφαλο ὅλη τὴν ἡμέρα... Τὸ ἀπόγευμα κατὰ τὴν ὕσιν τοῦ ἡλίου, βγήκα νὰ πάρω λίγον αέρα. Ἦμουν σάν τρελλός, ἀλλ' ὅμως ἐσκέφθηκα καὶ δὲν ἐπῆγα στὸν κοινὸ τόπον τοῦ περιπατεῖν. Ἦταν πιθανόντῃς νὰ συναντήθουμε... Βγήκα ἐξω ἀπὸ τὴν πόλιν, πῆρα ἓναν ἐρημικὸ δρόμον — δὲν ἤξερα καλὰ ποῦ ἐπῆγαινα. Ἐκεῖ, νομίζεις, ἦταν μιά μυστικὴ ἀνταπόκρισις! Μιά σπέρμωσις συνειδήσεως τὸν καρδιάν! — μ' ἐκωρύεσε ἓνας φλογερὸς, ἀκατάχατος πόθος νὰ ἴδω τὴν Κλάρα. Νὰ τὴν ἴδω μιά φορά ἀκόμη, κ' ὕστερα νὰ πεθάνω. Ἐκείνη τὴ στιγμὴ νὰ πεθάνω! Ἦταν ἀδύνατον νὰ πραγματοποιήσω... Καλύτερα νὰ γυρίζω πίσω! — Ἀλλ' ὄχι, ὁ νοῦς ἐνέπρησε. Ἦ θέλῃς ἐθιμάμευσε καὶ πάλιν. Ἐξηκολούθησα τὸν δρόμον μου... Μόλις ὅμως ἐκείνην πέντε βήματα, καὶ νὰ ἡ Κλάρα μπροστά μου! Ἡ Κλάρα — ὄχι! Τὸ φῶμα τῆς! Ἡ σκία τῆς! Τόσο γλυκὴ! Τόσο ἀλλογενής!... Πῶς ὑπῆρθε ἐκεῖ; Καὶ γιὰτί δὲν ἔξω. Ἀλλ' ἀπὸ τότε νομίζω μοῦ ἐξανάρχεται ὁ δυνατός ἐκείνος πόθος, ἀπαράλαστα καθὼς ἐκείνη τὴν ἡμέρα. Καὶ ὅποτε μὲ κυριεύσῃ (ὅπου καὶ ἐν εἰμαί, ὅπου καὶ ἐν βρεθῶ) — ἀνατριχιάζω πού σοῦ τὸ λέω — ἡ Κλάρα παρουσιάζεται μπροστά μου! Ἡ Κλάρα, ὄχι! Τὸ φάντασμα τῆς παρουσιάζεται! Ἡ ψυχὴ τῆς! Ἐκείνη ὅμως τὸ βράδυ ἦταν ἡ Κλάρα. Δὲν ἐπρόφρασα νὰ τὴν ἴδω, καὶ τὴν εἶχα σάν ἀποθυσιασμένην ἀγκυράν μου!...

—Ὁ Πασχάλης εἰσώπησε λίγες στιγμὲς, σάν νὰ ἦταν βυθισμένος στὰ ἀναμνήσεις του. Κ' ἐξηκολούθησε τὴν ἀφήγησιν αὐτήν:

—Πολλὴ ὥρα δὲν ἐμείναμε μαζί... Ὅχι, δὲν ἐμείναμε πολὺ... Καὶ ὅμως, ὅταν σκεφθῇκαμε νὰ γυρίσουμε στὰ σπιτία μας, ἦταν ἀργά, πολὺ ἀργά! Τὸ φεγγάρι εἶχε βῆ, ἀπὸ πολλὴ ὥρα, χωρὶς νὰ τὸ προσέξουμε. Εἶχαμε μὴ μῆσα στὸ γειτονικὸ δάσος, κ' ἐκαθόμενα στὸν ἔσθον κορμὸ ἑνὸς κοιμένου δέντρου, κοντὰ στὸν μικρὸν καταρράχτη, στὴν ἀκρὴ τοῦ λειεαδίου...

Ὅταν ἐσηκώθηκα κ' ἐκύνταζα γύρω, στὸ μελιχρὸ φῶς τοῦ φεγγαρίου, διέκρινα σὲ ἀπόστασι τὸ μαῦρον σῆμα ἑνὸς ἀνθρώπου πού μας παρασκόμει ἐκεῖ, σάν ἀκίνητη σκία — μάς εἶχε παραμονέψει σ' ὅλο τὸ διάστημα καὶ τώρα μάς ἀκολουθοῦσε σάν σκία σιωπηλὴ ὡς στὴν πόλιν... Ὅταν ἐμνησκάμε στὸν πρῶτον φωτισμένον δρόμον, μάς ἐπληρώσε κ' ἐπάρθετο τὸ μπράσιον τῆς Κλάρας ἀπὸ τὸ δικό μου. Στὸ φῶς τοῦ φαναρίου εἶδα τὸ πρόσωπό τῆς... καὶ τὴν ἀνεγνώρισα.

—Ποία ἦταν; ρώτησε μὲ ζωηρὴ περιέργεια ὁ Βιζυηνός.

—Ἡ μακρὴν συγγενή, ἡ σύμπροσθεν τῆς Κλάρας, ἡ κυρία Βεσυγκάρντεν. Καὶ τότε ἐκατάλασα ὅτι ἡ κόρη δὲν εἶχε βῆ μόνη... ὅτι...

Στὸ σημεῖον αὐτὸ τῶν ἀναμνήσεων του, ὁ Βιζυηνός γράφει:

«... Καὶ ὁ Πασχάλης, τοῦ ὁποῖου ἡ φωνὴ καθίστατο βαθμυδὸν ἀσθενεὴ καὶ ἀσθενεστέρη, ἐκείνησιν ἐνταῦθα, ὡς σιωπῇ τὸ ἀσθενὲς παιδίον ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἱστορίας του, ἠδὲως ἀποκοιμώμενον.

«Ὁ Πασχάλης δὲν ἀπεκοιμήθη, ἀλλ' ἡ ἐκφρασις τῶν οφθαλμῶν αὐτοῦ ἐλσφοῖ σπασμοὶ τῶν μῶν τοῦ προσώπου, αὐ ἀνεπαίσθητοι συστολαὶ καὶ διαστολαὶ τῶν χειλέων αὐτοῦ, ἐμαρτύρουν προδήλως ὅτι αὐτὸς γλυκεῖα συγκινήσεις τῆς συναντήσεως ἐκείνης παρήλαον ἐπὶ ἀπὸς πρὸ τῆς θλιβεραῖς ψυχῆς του, ὡς ἐν ἡδυστάτῳ ἀνείρω...»

ο «ραψωδός της Θράκης»

Του συνεργάτου του «Τύπου» κ. Στεφ. Δάφνη

(ΤΑ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΑ: Ο Βιζυηνός, μετά τας σπουδὰς του εἰς τὰς Ἀθήνας, κατὰ οὐσασιν τῶν ἱατρῶν μεταβαίνει εἰς Κλάουσθαλ, ὅπου συναντᾷ τὸν φίλον του Πασχάλην, ὁ ὁποῖος τοῦ ὁμιλεῖ διὰ τὸν ἑρωτὰ του μετὰ τὴν Κλάραν, κόρην Γερμανοῦ καθηγητοῦ).

400N

Καὶ ὁ Πασχάλης ἀναστέναι βαθεῖα καὶ ἐξηκολούθησε νὰ διηγηται στὸν Βιζυηνὸ τὴν αἰσθηματικὴν του ἱστορίαν:

— Ἡμεῖς οὐδὲν εὐδαιμονέστατος ἀνθρώπος, φίλε μου. Ἀλλὰ συγχρόνως καὶ ὁ ἀθλιώτατος!... Ἐνὸς εἶχα τὴν Κλάραν κοντά μου, ἐνὸς τὴν ἔελεπα, τὴν ἄκουγα, ἤμουν κυριευμένος ἀπὸ ἕνα εἶδος γλυκεῖας μέθης, ἀπὸ μαγικὴ ἐκστασι. Ἐνοιαῖα τὸν ἑαυτὸ μου ξένο ἀπὸ τὸν κόσμον, ψηλότερα ἀπὸ τὸν κόσμον. Δὲν ἐσκεπτόμουν τοὺς ἠθικοὺς νόμους ποὺ τὸν κυβερνοῦν. Δὲν ἐφρόντιζα... Ὅταν ὁμως ἐχωριστήκαμε, ὅταν βρέθηκα μόνος στὸ δωμάτιό μου, τότε ἐσυλλογίσθηκα τί ἔκαμα καὶ μοῦ ἐφάνη ὅτι, ἐνῶ εἶχα ὀνειρευθῇ στὸ φῶς τοῦ Παραδείσου, ζυπνοῦσα μέσα στὸ σκοτάδι τῆς Κολάσεως!

— Μὰ γιατί, φίλε μου, γιατί; ρωτοῦσε ὁ Ποιητὴς λυπημένος γιὰ τὴν ἀνώμαλη ἐρωτικὴ ψυχολογίαν τοῦ φίλου του.

— Ω, κάθε φίλημα ποὺ εἶχα ποιεῖν ἐν τῇ παρθενίᾳ, ποὺ φαίνονταν τώρα φριχτὴ ἱεροσύνη. Καὶ μόνον ἡ ἀνάμνησις τῆς περιπέτειας αὐτῆς με ἀπετεφάρνε, ὥστε ἡ φλόγα τοῦ ξεροφρύγου! Ἦταν σαν νὰ ἐθεθίλωσα τὰ ἄγια ἐμολύνα τὰ ἱερά! Ἐγὼ ὁ ἀμαρτωλὸς καὶ μολυσμένος. Πῶς θὰ με σιχαίνονταν ἡ ἀγνὴ ἐκείνη κόρη, ἀν ἐγὼ ἔγινον ὅπως εἶχε νὰ κάμῃ!... Καὶ ποῦ ἔμεινε, λοιπόν, ἡ ἀνδρική μου ἀποφασίς νὰ μὴ ἀσεβῇ στὴν Κλάραν; Καὶ ποῦ ἔμεινε ἡ ἠθική; Ἐπρεπε νὰ τῆς τὸ ἐξομολογηθῶ! Ἐπρεπε νὰ τῆς τὸ φανερῶσαι! Ὁ ἔρωτας, τὸν ὁποῖον ἐνόμιζε πρῶτον καὶ ἀγνόν, ἦταν ἡ βεδαισμένη ἀντιγραφὴ, ἦταν ἡ ἡγῶ μόνον τοῦ ἀληθινοῦ, ποὺ ἐσπατάληται ὅπου δὲν ἔπρεπε...

Καὶ τότε ἔκαμες; ρώτησε ἐκπληκτὸς ὁ Βιζυηνός. Δὲν πιστεύω!

— Ναι, τὸ ἔκαμα! Ἐκάθησα καὶ τῆς ἔγραψα μιὰ ἐπιστολὴν, μιὰ μακρὰ ἐπιστολὴν. Καὶ τῆς τὰ εἶπα. Καὶ τῆς ἐξήγησα τὴν αἰτίαν, καὶ τῆς ἔδωσα νὰ καταλάβῃ ὅτι ἀνθρώπος ὡς ἐγώ, ὅχι μόνον δὲν ἦταν ἀξίος ἀγάπης ἐκ μέρους τῆς, ἀλλὰ περιφρονησε καὶ ἀποστροφῆς. Ἀλλὰ ὅταν ἐσφράγισα τὸ γράμμα, μιὰ ἄλλη ἰδέαν ἤρθε στὸ νοῦ μου: θυμήθηκα ὅτι δὲν ἐλάθα ὑπ' ὀφει μου τὴ φυσικὴ τῆς Κλάρας ἀγαθότητα, τὴν ἐπιείκεια τῆς παιδικῆς τῆς καρδίας, τὴν ἀνεξικακίαν τῆς. Καὶ εἶπα μέσα μου ὅτι «ὅσο καὶ ἀνκατηγόρησα τὸν ἑαυτὸ μου, ἡ Κλάραν θὰ μοῦ τὸ συγχωρήσῃ... Καὶ ἂν με συγχωροῦσε... ὦ! τότε... Ἀνάθεμα τῇ στιγμῇ ποὺ μοῦ ἤρθε ἡ ἰδέαν αὐτὴ!... Ἐσυλλογίσθηκα ὅτι, ἂν με συγχωροῦσε, ἂν ἐξακολουθοῦσε νὰ με ἀγαπᾷ, ἐν γνῶσει τῆς ἠθικῆς ἐκείνης ταπεινώσεώς μου, θὰ ἐξευτελίετο καὶ αὐτὴ ἡ ἰδέαν. Καὶ τότε τὸ ἰδανικὸ ἐκείνο ἵψος ὅπου εἶχα τοποθετήσῃ με τότε

εὐλάβειαν τὸ ἀντικείμενον τῆς λατρείας μου, θὰ ἐξέλιπε. Ὁ ἔρωτας μου στὴν Κλάραν θὰ ἐμειώνετο — ἴσως νὰ κατεστρέφετο ἐντελῶς.

— Καὶ τί ἔκαμες τότε; ρώτησε ὁ Βιζυηνός. Ἔστειλες...;

— Ἐξέσχισα τὸ γράμμα. Κ' ἔκαψα τὰ κομμάτια του!

Ὁ Πασχάλης ἀνατρίχιασε στὸ ἄκουσμα τῶν ἰδίων του λέξεων. Καὶ με μιὰν ἄγρια πίκραν στὴ φωνή του καὶ στὴν ἐκφράσι τῆς φυσιογνωμίας του ἐξηκολούθησε:

— Ἡ ἡμέρα ἄρχισε νὰ χαράζῃ. Ἡ σπιτονοικοκυρὰ μου καὶ οἱ ἄλλοι ἐκοιμόνταν ἀκόμη. Στους δρόμους ἐθασίλευε ἄκρα ἡσυχία. Μόνον σὲ μένα ἐπικρατοῦσε ταραχὴ καὶ ἀναστάσις. Στὴν ψυχὴ μου καὶ στο δωμάτιό μου. Ὁ ἠθικὸς ἀνθρώπος ποὺ εἶχα μέσα μου μ' ἐμίσησε, μ' ἐμίσησεν. Δὲν μπορούσε πια νὰ συζῇ μαζί μου καὶ ζητοῦσε νὰ με ἀποχωρήσῃ. Ἐσυνάξα, λοιπόν, τὰ βιβλία μου, ἔδρασα τὰ πραγματά μου, τις βαλίτσες μου. Κ' ἐφυγα ἀπὸ τὴν πόλιν τῆς Κλάρας — ἐφυγα ἀπὸ τὸ Φράϊμπουργ... ἰρὶν ἀναχωρήσας, ἀνέβησα σ' ἕναν ὑπάλληλον τοῦ Πανεπιστημίου νὰ ταχυτοποῖ τὰ φοιτητικὰ χαρτιά μου καὶ (καὶ) μοῦ στείλῃ τὸ Διαπιστευτήριόν μου στὴν Κλάουσθαλ... Ὅταν, ὅστερ' ἀπὸ δεκαπέντε ἡμέρες, ἐλάθα ἐδῶ τὸ φακέλλο τοῦ Πανεπιστημίου, βρήκα μέσα καὶ ἕνα γράμμα κλειστό, μετὰ τὴν διεύθυνσίν μου, καὶ με μιὰ σημείωσι ἐπάνω διὰ τῆς ὁποίας ὁ ἐπιστολογράφος παρακαλοῦσε τὴ Γραμματεῖαν τοῦ Πανεπιστημίου νὰ μοῦ τὸ διευθύνον ὅπου εὐρίσκομαι, καθότι ἡ διεύθυνσίς μου τοῦ ἦταν ἀγνωστὴ...

Ἡ καρδιά μου ἄρχισε νὰ χτυπᾷ δυνατὰ. Μὲ χερί νευρικό, ἄνοιξα τὸ γράμμα. Ἦταν τῆς κυρίας Βαουμγκάρντεν!

— Ποιὰ εἶν' αὕτη; ρώτησε ὁ Βιζυηνός παραξενημένος.

— Ἡ συγγενὴς τοῦ Καθηγητοῦ, ἡ σύντροφος τῆς Κλάρας. Ἡ γριά κυρία μοῦ ἔγραψε ὅτι αὕτη εἶχε διοργανώσει ἐκεῖνο τὸ βράδυ τὴ συνάντησίς μου μετὰ τὴν Κλάραν καὶ μοῦ ἐξεθετο τοὺς σπουδαίους λόγους ποὺ τὴν ἀνάγκασαν τότε, ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ Καθηγητοῦ, νὰ προβῇ στὸ διάδημα ἐκεῖνο. Καταρίστανε τὴν ὥραν ποὺ ἐβλάψε τὴν κόρην, ἀντὶ νὰ τὴν ὠφελῇ καὶ μ' ἐξώρκιζε στὴ συνειδήσί μου νὰ κάψω τὴν ἐπιστολὴν τῆς, ἀλλὰ νὰ τρέξω, γιὰ τ' ὄνομα τοῦ Θεοῦ, νὰ παρηγορήσω τὴν Κλάραν, ἂν δὲν θέλω νὰ γίνω φονιάς τῆς πιὸ ἀγνῆς, τῆς πιὸ ἀθῶας ὑπάρξεως τοῦ κόσμου!... Ἡ ἐπιστολὴ ἦταν γραμμένη βιαστικά καὶ με τρόπο ποὺ φανέρωνε μεγάλη ψυχικὴ ταραχὴ τῆς κυρίας Βαουμγκάρντεν... Ἦταν χρονολογημένη ἀπὸ δέκα ἡμερῶν. Φαίνεται ὁμως ὅτι ἡ Γραμματεῖα τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Φράϊμπουργ, γιὰ ν' ἀποφύγῃ διπλοῦς κόπους, ἀνέβαλε νὰ μοῦ τὴν στείλῃ, μέχρις ὅτου ἐτοιμασθῇ τὸ Διαπιστευτήριόν μου. Ποῦ νὰ φαντασθῶν τὴ σπουδαϊότητά της!... Κ' ἐλάττειν τὸ γράμμα τῆς κυρίας ὕστερα ἀπὸ τὴν καθυστέρησιν...

ΣΤΕΦ. ΔΑΦΝΗΣ

ΑΥΡΙΟΝ: Τὸ 41ον Μῆρος.

Handwritten notes and signatures at the bottom of the page, including the date 1929.

ὠφελιμότης ἡλιοθεραπείας

αλοκαίρι εἶνε ἡ ἐποχὴ τῆς ἡ-
πείας, τῶν λουτρῶν καὶ τοῦ
υ. Εἶνε πλέον ἀναμφισβήτη-
τὴ ἡ ἐπίδρασις τοῦ ἡλίου ἐπὶ
ρωπίνου ὁργανισμοῦ εἶνε εὖ-
τῆ. Ἀλλὰ καὶ ἐδῶ ἰσχύει ὅ,τι
ἅλα τὰ πράγματα σχεδόν: ἡ
εἶνε ὠφελιμότης, ἡ κατάχρησις
τῆς. Ὅσοι ἐκτίθενται ἀπερι-
εἰς τὸν ἡλίον, ἐκτίθενται εἰς
εἰς κινδύνους καὶ συχνὰ σο-
τας παθήσεις.

ρονιμώτερον εἶνε ὅπως κάθε-
πρὶν νὰ ἐκτεθῇ εἰς τὴν ἐπί-
τοῦ ἄστρου τῆς ἡμέρας, νὰ
θῇ εἰς τὸν ἱατρὸν καὶ νὰ ἐ-
ἂν ἐπιτρέπεται ἡ ἡλιοθερα-
πεία μέχρι ποίου βαθμοῦ. Ὁρι-
στικῶς, π. χ. προφυλακτι-
εἶνε ν' ἀποφεύγουν τὴν ἡλιο-
αν.

ἡ ὅταν δὲν ὑπάρχῃ καμμία
εἰς, πάντοτε ἀπαιτοῦνται
ἄλλοι. Τὸ μαύρισμα τοῦ δέρ-
εἶνε ἡ ὁρατὴ σφραγὶς τῆς ἐ-
ως τοῦ ἡλίου, ἀλλὰ ὑπάρχει
βαθύτερα ἐπίδρασις ἐπὶ τοῦ
μοῦ. Τὰ ἡλιακὰ φῶς ἐνι-
τὴν κυκλοφορίαν τοῦ αἵματος
υπολύνη τὴν ἀνανέωσιν τῶν

ἔχει τονωτικὴν ἐπίδρασιν
θρεψτικὴν καὶ τῆς διαπνοῆς
ματος, τονώνει τὴν γενικὴν
κρίσιν τοῦ ὁργανισμοῦ, παρεμπο-
τὴν ἀνάπτυξιν τῶν μικροβίων
ἐπιφάνειαν τοῦ δέρματος καὶ
εἰ τὰς φυσιολογικὰς λειτουργ-

ἡ ὁ πρῶτος ὅρος τῆς ἐπιτυχί-
ἡ βραδεία καὶ ἐσκεμμένη
τῆς. Τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου τῶν
πρέπει νὰ συνθῇ εἰς τὴν
τοῦ ἡλίου. Τὴν πρώτην ἡ-
ἡ ἡλιοθεραπεία δὲν πρέπει
ἐκτέλεσιν πέραν τῶν πέντε λε-
τὴν δευτέραν ἡμέραν δέκα λε-
τὴν τρίτην δέκα πέντε, τὴν τε-
τὴν ἡμέραν εἴκοσι καὶ τέλος τὴν
σάραντα λεπτά. Τὰς ἡμέρας
ἡλιοθεραπεία πρέπει νὰ ἀρχί-
τὰ ἄκρα, χέρια καὶ πόδια,
τὴν ἀρῶν τῶν ἡμερῶν νὰ
νεταί εἰς ἐλάττωσιν τὸ σῶ-
κεφαλή ὅμως πρέπει νὰ προ-
σταί πάντοτε. Καλὸν ὅμως
ἡλιοθεραπεία τοῦλάχιστον ἐν
α, νὰ ἴη ὑπερθεῖ ποτὲ τὰ σα-
λεπτά.

εργατικὴ ἐπίδρασις τῶν ἀκτί-
οῦ ἡλίου ἐκκινεῖται ἀπὸ
δρασιν τοῦ ἀέρος. Τὸ ὀξυγό-
ἀτμοσφαιρῆς συνδυάζοντες
ἐπίδρασιν τοῦ φωτὸς συντελεῖ
καταπολέμησιν τῶν μικρο-

τέρας ἐπίσης πρόνοια πρέπει
δίδεται διὰ τὰ μάτια, τὰ ὁ-
ρέπει νὰ προστατεύονται ἀπὸ
ερβολικὴν ἐπίδρασιν τοῦ ἡ-

μάτια εἶνε τὸ πολυτιμώτερον
τοῦ ἀνθρώπου σῶματος καὶ
εἶνε μεγάλη προσοχὴ γιὰ τὴν
ἀπὸ ἐκτεθειμένα σ' ἓνα σωρὸ
ους. Ὁ ἥλιος ἐπιδρᾷ πάρα πο-
τὴν αὐτὸν δὲν πρέπει νὰ τὰ προ-
ωμεν ἀπὸ τὰς ἀκτίνων του.

Γεωργίος Βιζυηνός ὁ «ραψωδὸς τῆς Θράκης»

22 Ἰουνίου 1939
Τοῦ συνεργάτου τοῦ «Τύπου» κ. Στεφ. Δάφνη

(ΤΑ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΑ: Ὁ Βιζυηνός
μετὰ τὰς σπουδὰς τοῦ εἰς τὰς Ἀθήνας,
μεταβαίνει εἰς Κλαουσθαλ, ὅπου συναντᾷ
τὸν φίλον τοῦ Πασχάλη, ὁ ὁποῖος τοῦ ὁ-
μιλεῖ διὰ τὸν ἐρωτᾷ μετὰ τὴν Κλάραν.
Τὴν κριτικὴν αὐτὴν ἐγκατελείβει ὁ Πασχά-
λης διότι δὲν νομίζει τὸν ἑαυτὸν τοῦ αὐτοῦ
γι' αὐτήν. Λαμβάνει ὅμως ἓνα γράμμα τῆς
κ. Βασουγκάρντεν, ἡ ὁποία τὸν καλεῖ νὰ
σπεύσῃ εἰς τὴν θάλα νὰ γίνῃ φωνητὴς τῆς
Κλάρας.)

410Ν

—“Ἐπρεπε ν' ἀπαντήσης, Πασχά-
λη, στὸ γράμμα τῆς κυρίας Βα-
σουγκάρντεν, εἶπε ὁ Βιζυηνός. Δὲν
ἀφῆνον ἔτσι τὰ πράγματα νὰ
παίρνουν τὸν κατήφορο!

—Ἀπάντησα, φίλε μου, αὐτοστι-
γμῇ! “Ἐγραψα μάλιστα στὴν ἰδίαν
τὴν Κλάρα. Τῆς ἐξήγησα μὲ δά-
κρυα νὰ μὲ συγχωρήσῃ γιὰ τὴν ἄ-
νανδρὴ φυγὴ μου, καὶ τὴν ἰκέτευ-
σα νὰ μοῦ γράψῃ... Ἀλλ' ἦσαν
ἀργὰ πιά...”

—Γιατί;
—Ἡ Κλάρα εἶχε πεθάνει!
—Πῶς; Εἶχε πεθάνει! Πῶς τὸ ξέ-
ρεις; ῥώτησε ὁ Βιζυηνός.
—Μετὰ δύο-τρεις ἡμέρας ἔλαθα
ἓνα ἄλλο γράμμα... Ἦταν ἀπὸ
τὸν πατέρα τῆς αὐτῆς.

Καὶ πνιγόμενος ἀπὸ τὰ δάκρυα
ὁ αἰσθηματικὸς νεὸς ἑσηκάθη, ἐ-
πῆγε στὸ γραφεῖο τοῦ ἀντίθετο ἓνα
συρτάρι, ἐπῆρε τὸ γράμμα τοῦ Κα-
θηγητοῦ καὶ τὸ εἶδεν ἐπὶ τῆς Βιζυ-
ηνό. Ὁ Ποιητὴς, μὲ ζωηροτάτη συγ-
κίνησι ἀρχιστὴ νὰ διαβάσῃ, ἐνῶ ὁ
Πασχάλης ἀκούει:

“Ἰδοὺ τὸ κείμενόν τῆς ἐπιστολῆς,
μεταφρασμένο:

«Ἀγαπητέ μου Πασχάλη,
»Ἐκτελεῖται ἡ ἐλευθερία κατὰ τὸν
γράφων εἰς ὑμᾶς ἐγώ, διὰ νὰ σὰς
ἀναγγεῖλω ὅτι ἐλήφθη ἡ ἐπιστολὴ
σας, τὴν ὁποῖαν τόσο φιλοφρόνως
ἐγράψατε πρὸς τὴν δυστυχὴ μου
Κλάραν. Ἀπροσδόκητος συμφορά
ἠβλήθη νὰ μὲ ἀπορφανίσῃ ἀπὸ τὸ
μόνον στήριγμα τῶν γηρατειῶν
μου, καὶ συγχρόνως νὰ στερήσῃ
καὶ σὰς μίαν φίλην, ἡ ὁποία, εἰμαι
βέβαιος, θὰ ἐθεώρει εὐτυχίαν ν' ἀ-
ποκριθῇ εἰς τὸ γράμμα σας. Σὰς
παρακαλῶ ἐνώσατε μετὰ τῶν ἰδι-
κῶν μου τὰς προσευχὰς σας πρὸς
τὸν “Υψιστον, ὑπὲρ αὐτῆς...”

Στὸ σημεῖον αὐτό, δυνατοὶ λυγ-
μοὶ ἐπνίξαν τὸν Πασχάλη. Μεγάλαν
δάκρυα κατεπλημμύρισαν τὰ μά-
τια του. Ἐσκέπασε τὸ πρόσωπο μὲ
τὰ χέρια καὶ παρεδόθη στὰ κύμα-
τα τῆς ἀπελπισίας.

—Καὶ εἰμαι ἐγὼ ὁ ἀσυνείδητος,
ἔλεγε μέσα στοὺς θρήνους του, ἐ-
γὼ εἰμαι ὁ ἀλιτῆριος ποὺ ὠφρᾶνε-
ψα τὸν δυστυχισμένον πατέρα! Ἐ-
γὼ τὸν ἐστέρησα ἀπὸ τὸ μόνο στή-
ριγμα τῶν γηρατειῶν του! Ἐγὼ
ὁ ἀθλιός, ποὺ ἐμάρανα μὲ τὴ φαρ-
μακερὴ πνοή μου τὸ ἀγνότατο ἐ-
κείνο κρίνο! Ἐγὼ ὁ βέβηλος, ποὺ
ἐσθύσα μὲ τὴν νοσηρὴ πνοή μου
τὴν ἱερὴ λυχνία τῆς Ἐστιάδος τοῦ
θεοῦ! Ἐρωτός! Ἐγὼ εἰμαι ὁ αἰ-
τιος, ἐγὼ ὁ αὐτοῦργός τοῦ θανά-
του τῆς Κλάρας!

Ἐσθῆκε τὰ δακρυδερκτα μά-
τια του στὸν οὐρανὸ καὶ εἶπε:

—Ω, Θεέ μου! Θεέ μου! Πῶς
ὑπέφερες, πῶς ἠνέχθης ν' ἀποθάνῃ
ἐκείνη καὶ νὰ ζῶ ἐγώ, ὁ ἀθλιός
καὶ ἐλεεινός, ὁ κηλιδωμένος ἀπὸ
τὴν ἁμαρτία; Νὰ καταστροφῇ ἡ
ζωὴ τῆς, καὶ νὰ ζῶ ἐγὼ ποὺ ὅλος

μου ὁ βίος δὲν θὰ ἦταν ἄξιος γιὰ
μιὰ στιγμή τῆς Κλάρας!

Ὁ Βιζυηνός ζωγραφίζει τὸ θέ-
μα τοῦ βασανιζομένου φίλου του
μὲ τίς γραμμὲς αὐτές:

«Κλαίων καὶ ὀδυρόμενος μετ' ἐ-
ξάλλου παραφορᾷ ὁ ταλαίπωρος,
ἐκτόπα τὸ στήθος καὶ ἀπέσπα τὴν
κόμην του.

»Ἡ καταστροφὴ ἦτο τῷ ὄντι φο-
βερά. Ἡ ἀπελπισία δικαία. Πᾶσα
παρηγορία θ' ἀπέβαινε ἄσκοπος
καὶ ματαία. Ἀλλ' ὅμως δὲν εἶχε
καὶ τὴν ἀπαιτουμένην ἡσυχίαν τοῦ
πνεύματος... Ἡ ἱστορία συνεκίνη-
σε βαθέως τὴν καρδίαν μου, ἡ δὲ
κατάστασις τοῦ Πασχάλη θὰ ἐκί-
νει καὶ τοὺς λίθους αὐτοὺς εἰς δά-
κρυα.

»Ἐπὶ πολλὴν ὥραν ἐξηκολούθη-
σε ἐλέγχων τὸν ἑαυτὸν του μετ' ἀ-
πελπιστικῆς πικρίας, ἐπικαλούμε-
νος διὰ τρυφερωτάτων ἐπιθέτων
τὴν νεκρὰν αὐτοῦ φίλην, ἐξαιτού-
μενος συγγνώμην δι' ἐκφράσεων
τόσον συγκινητικῶν, μετὰ καρδίας
τόσον συντετριμμένης, ὥστε θὰ ἐ-
κίνοι εἰς οἶκτον καὶ τὸν μάλλον ἀ-
νηλεὲς καὶ ἀμελικτον κριτὴν, ἐάν
ἐπρόκειτο νὰ δικασθῇ τοῦτ' αὐτὸ
ἐπὶ πραγματικῷ φόνῳ.

»Μετὰ τινὰς ματαίας προσπάθει-
ας, ὅπως τὸν καθησυχάσας, δὲν ἡ-
ξευρῶ πῶς, περιήλθεν ἡ χεὶρ μου
ἐπὶ τῆς ἐπιστολῆς, τὴν ὁποῖαν εἰ-
χα ἀφήσει νὰ πέσῃ ἐπὶ τοῦ ἀνα-
κλιντροῦ. Τὴν ἀνέγνωσα καὶ πάλιν
μετὰ προσοχῆς, καὶ ὅσον τὴν ἀνε-
γίνωσκα, τόσο ἰσχυρότερα ἐγίνε-
το μίαν ἀμυδρά κατ' ἀρχὰς ὑπό-
νοια, μίαν κρυφίαν τῆς καρδίας μου
ἐλπίδα. Ἰσως δὲν ἀπωλέσθῃ ἀκόμη
τὸ πᾶν, ἰσως δὲν ἀπωλέσθῃ τίπο-
τε! Ἐάν ἐννοῶ καλῶς τὴν ἐπιστο-
λὴν ταύτην, ἀπολύτως τίποτε!»

—Πασχάλη, ἀδελφέ Πασχάλη,
εἶπε μ' ἐπιμονὴ ὁ Βιζυηνός, ἀπῆν-
τησες σ' αὐτὸ τὸ γράμμα; Ἐρωτή-
σες ἀπὸ τί πέθανε ἡ Κλάρα; Ἐ-
πῆγες στὸ θράϊμπουργ;

—Πῶς νὰ πᾶω, πῶς νὰ γράψω —
εἶπε κεῖνος— χωρὶς νὰ φέρω μιὰ
νέα καταστροφὴ; Πῶς νὰ παρου-
σιασθῶ, ἢ ν' ἀπαντήσω στὸ δυστυ-
χὴ γέροντά, χωρὶς νὰ τοῦ πῶ τὴν
ἀλήθειαν; Καὶ πῶς νὰ τοῦ πῶ τὴν
ἀλήθειαν, ἐφ' ὅσον ἡ πληγὴ τοῦ εἶ-
ναι τόσο πρόσφατη ἀκόμη; Νὰ μά-
θῃ ὅτι φονεὺς τῆς κόρης του εἰμ' ἐ-
γώ, ὁ ἀνθρώπος τῆς ἐκλογῆς του!
Ὁ ἀνθρώπος τῆς ἐμπιστοσύνης
του! Αὐτὸ θὰ τὸν ἐσκότῳνε, δίχως
ἄλλο θὰ τὸν ἐσκότῳνε!

Αὐτὰ εἶπε ὁ Πασχάλης. Καὶ ὁ
Βιζυηνός, ποὺ ἡ σκέψις τοῦ ἦταν ἡ-
ρεμὴ καὶ σταθερὴ, ἔδωκε τὸ συμ-
πέρασμα ὅτι ὁ φίλος του εἶχε ἀφή-
σει τὸν ἑαυτὸ του νὰ παρασυρθῇ
σὲ λάθος ἀπὸ τὸ διλημματικὸ ὕψος
τῆς ἐπιστολῆς τοῦ πονεμένου πα-
τέρα.

Ἐκάθησε, λοιπόν, ὁ Ποιητὴς κον-
τὰ στὸ φίλο του, ποὺ ἡ παρεξηγη-
σις τοῦ εἶχε θολώσῃ τὸ μυαλό, ἐ-
βάλε τὴν ἐπιστολὴν μπροστὰ στὰ
μάτια του καὶ τοῦ εἶπε μὲ τὸν ὁ-
πιμητικόν:

—Πασχάλη, μὴν κάνης σάν παι-
δί! Κύτταξε δῶ! Διαβάσας τὸ
γράμμα μιά φορά ἀκόμη. Αὐτὸ δὲ
λέει τίποτα γιὰ θάνατον τῆς Κλα-
ρας.

—Πῶς δὲ λέει; ἐφώνασε ὁ Πα-
(Η ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΕἶΣ ΤΗΝ 2ον ΣΕΛΙΔΑ)

Γεώργιος Βίζυηνος

ὁ «ραψωδὸς τῆς Θράκης»

Τοῦ συνεργάτου τοῦ «Τύπου» κ. Στεφ. Δάφνη

(ΤΑ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΑ: Ὁ Βίζυηνος μετὰ τὰς σπουδὰς του εἰς τὰς Ἀθήνας μεταβαίνει εἰς Κλάουσθαλ, ὅπου συναντᾷ τὸν παιδικὸν του φίλον Πασχάλην, ὁ ὁποῖός του μίλει γιὰ τὸν ἔρωτά του μετὰ τὴν Κλάραν. Ὁ Πασχάλης ἀπὸ ἑνα γράμμα τοῦ πατέρα τῆς κόρης, πιστεύει ὅτι ἡ Κλάρα του πέθανε. Ὁ Βίζυηνος προσπαθεῖ νὰ τὸν μεταπείσῃ).

Τύπος 420N 23/25

Καὶ ὁ Βίζυηνος ἐξηκολούθησε νὰ ἀναλύῃ τὸ περιεχόμενον τῆς ἐπιστολῆς τοῦ καθηγητοῦ, θέλοντας νὰ πείσῃ τὸ φίλον του Πασχάλην ὅτι ἡ Κλάρα δὲν πέθανε, ὅτι ζῇ τὸ ἀντικείμενον τῆς λατρείας του καὶ ὑποφέρει.

Τοῦ ἔλεγε ὅτι ἡ σιωπὴ τῆς κυρίας Βαουμγκάρντεν, μετὰ τὴ μοναδική της ἐπιστολή, ἡ προτροπὴ πού του ἔγραψε νὰ κάψῃ τὸ γράμμα της, ἦταν ἕνα ἀκόμη δυνατό ἐπιχείρημα. Χωρὶς ἄλλο, ἡ συγγενὴς αὐτῇ τοῦ Γερμανοῦ καθηγητοῦ δὲ ζῇ πιά κοντὰ στὴν Κλάραν, σὲ σπίτι τοῦ πατέρα της. Ἡ παρουσία εἰς της, ἡ παρουσία της στὴν Βραδινὴ ἐκείνη συνέντευξι τῆς Κλάρας μετὰ τὸν Πασχάλην, θὰ γινῇ γνωστὴ στὸν καθηγητὴ, ποῖος εἶναι πῶς, καὶ ὁ πατέρας θὰ ἐθύμωξῃ καὶ τὴν ἀπεμάκρυνε. Διαφορετικᾶς, ἡ κυρία Βαουμγκάρντεν θὰ ἔγραφε στὸν Πασχάλην, ἔστω καὶ γιὰ νὰ τοῦ ἀναγγεῖλῃ τὸ θάνατό τῆς κόρης.

Καὶ τελειώνοντας τὴν ἐπιχειρηματολογία του, ὁ Βίζυηνος εἶπε:

—Βλέπεις, φίλε μου, τί κακὸ γράμμα εἶναι ἡ προκατάληψις; Σὲ ρώτησε ἔρπον καιρὸ ἀπατημένο. Εὐ βασάνισε ἀδίκᾳ. Σὲ κατεδίκασε σὲ σιωπὴ καὶ ἀδράνεια, βέβαια ἰσὺς μεγάλη θλίψι τῆς Κλάρας.

Ὁ Πασχάλης ἐσήκωσε ἡσυχὰ τὰ ἄτια, ἐκύτταξε τὸ Βίζυηνὸ καὶ μετὰ ὄνο εἰρωνικῆς πικρίας, εἶπε:

—Ἐγίνες πιά δεινὸς φιλόλογος! Καὶ σὲ τόσο λίγον καιρό! Σπουδαῖος ἐρμηνευτής! Βλέπεις, αὐτὸ τὸ ἔχει ἡ Γοτίγγη. Σὲ συγχάιρω... Ἐν τούτοις, φύλαξε τὴ σοφία σου. Θὰ σοῦ χρειασθῇ νὰ παρεξηγῇς— νὰ ἐξηγῇς ἥθελα νὰ πῶ— τοὺς κλασσικοὺς στὰ μαθητάρια τῶν Ἀθηνῶν.

Ἐπειτα ἀπὸ αὐτά, ἐκρέμασε πάλι τὸ κεφάλι του μετὰ ἀπελπισία.

—Ἀχ, φίλε μου! φίλε μου! εἶπε. Προσπαθεῖς νὰ παρηγορήσῃς μὴν ἄγρια, μὴν ἀπαρηγόρητη θλίψι. Τὸ καταλαβαίνω: Ὁ οἶκτος πού αἰσθάνεσαι γιὰ μένα, σὲ ἀναγκάζει νὰ καταφεύγῃς σὲ ὅλα τὰ πιθανὰ ἐπιχειρήματα. Ἄν ὁμῶς ἐγνώριζες τὸν πατέρα τῆς Κλάρας ὅπως ἐγώ, ἂν εἶχες διαβάσει

τὸ γράμμα τῆς κυρίας Βαουμγκάρντεν, ἂν ἤξερες τὴν ἐπικοινωνία τῆς ψυχῆς μου— εἶμαι βέβαιος ὅτι δὲν θ' ἀμφέβαλλες πιά.

Ἐπικοινωνία μετὰ ποιόν; ρώτησε ὁ Ποιητὴς παραξενεμένος ἀπὸ τὸν τρόπο τοῦ φίλου του.

Μετὰ τὴν Κλάραν, ἀπήντησε ἐκείνος μετὰ μυστηριώδες ὕφος. Μετὰ τὴν ψυχὴ τῆς Κλάρας! Σοῦ διηγήθηκα τί μοῦ συνέβη ἐκεῖνο τὸ βράδυ τῆς συναντήσεώς μας. Πῶς μ' ἐκυρίευσεν ἕνας πόθος ἄγριος, ἀκράτητος νὰ τὴν ἰδῶ καὶ πῶς βρέθηκε ἀξάφνα μπροστά μου, σ' ἕνα μέρος ὅπου ποτὲ δὲν θὰ τὴν ἐπερίμενα... Ἀσπῶν, ἀπὸ τὴ στιγμὴ ἐκείνη μοῦ συνέβη τόσες φορές τὸ ἴδιον πράγμα.

Δηλαδή, τί; ρώτησε περίλυπος ὁ Βίζυηνος γιὰ τὴν κατάστασι τοῦ φίλου τοῦ.

Δὲν σοῦ λέω πῶς λησμονῶ ποτὲ τὴν Κλάραν. Ἀλλ' ὅταν ὁ καιρὸς χαλάσῃ καὶ ὑγραθῇ ὁ ἀέρας καὶ σκοτεινιάσῃ ἡ ἀτμόσφαιρα καὶ μετὰ κυριεύσῃ ἡ μελαγχολία μου, τότε δὲν μπορῶ νὰ σκεφθῶ τίποτε, τίποτ' ἄλλο παρὰ τὴν Κλάραν! Ὅλη τὴν ἡμέραν, ὅλη τὴ νύχταν τίποτα! Καὶ καθὼς ξαναφέρνω στὴ μνήμη μου ὅλα τὰ περιστατικὰ τοῦ ἔρωτός μας, ἔξαφνα μετὰ κυριεύει ὁ πόθος ἐκείνος νὰ τὴν ἰδῶ, ὅπως ἦταν στὴ μιά περίστασι ἢ στὴν ἄλλη καὶ—δὲν θὰ τὸ πιστέψῃς— ὅπως τὴ φαντασθῶ, ἔτσι μοῦ παρουσιάζεται!...

Καὶ μετὰ αὐξανόμενη δλοένα θερμῇ στὴ φωνή, μετὰ λάμποντα ἀπὸ τὸν πυρετὸ τοῦ πάθους μάτια, ὁ νέος ἐσυνέχισε:

—Χθές! Ἄκουσε, φίλε μου Βίζυηνέ, τί μοῦ συνέβη χθές, πού ἡ νύχτα ἦταν φοθερὴ, μετὰ ἀνεμοβρόχι, μετὰ ἀναστάτῳσι στοιχείων. Πρέπει νὰ ξέρῃς ὅτι αὐτὲς εἶναι οἱ χειρότερές μου νύχτες. Τὰ μουγυρίσματα τῶν ἀνέμων, τὰ βογγητὰ τῶν δέντρων, οἱ τριγμοὶ τῶν παραθύρων τρομάζουν τὴν καρδιά μου, ἐξορίζουν τὸν ὕπνο μου, καὶ ἡ ψυχὴ μου, σὰν ἐλαφίνα ἀπὸ παντοῦ κυνηγημένη, δὲν μπορεῖ νὰ ἡσυχάσῃ. Τὰ γεγονότα τῆς θλιβερῆς αὐτῆς ἱστορίας δὲν ξαναγυρίζουν στὴ μνήμη μου, ἀλλ' ἀπεναντίας ἡ ψυχὴ μου τρέχει πρὸς αὐτά, τρέχει ἀσυγκράτητη, ἀμελίκτη, σὰν κυνηγημένη ἀπὸ σκυλιά, σὰν νὰ κροτοῦν πίσω της μαστίγες, ὁρμᾷ πρὸς τὰ γεγονότα! Καὶ τὰ περιτρέχει ὅλα, μὴ καὶ δυὸ καὶ τρεῖς φορές, ὅχι μετὰ τὴ σειρὰ, ὅπως τὰ

(Η ΣΥΝΕΧΕΙΑ Εἰς τὴν 2αν Σελίδα)

Γεωργιος Βιζυηνός

ΤΑ ΠΡΩΤΗΜΕΝΑ: Ο Βιζυηνός με-
τάς σπουδές του εις τὰς Ἀθήνας μετα-
στάναι εἰς Κλάυδιον, ὅπου συνῆψε τὸν
παιδικὸν τοῦ φίλου Πασχάλου, ὁ ὁποῖος τὸ
μυλὶ γιὰ τὸν ἑρμὰ τοῦ μὲν Κλαρον. Ὁ
Πασχάλης ἀπὸ ἐνὸς γράμματος τοῦ πατρὸς
τῆς κόρης, πιστεύει ὅτι ἡ Κλάρα τοῦ πέθανε.
Ο Βιζυηνός προσπαθεῖ νὰ τὸν μεταπεισθῇ.

430N 750--

Συνεκλονίσθη, λοιπόν, ἀπὸ τὴν
ἀλλοκοτὴ διήγησιν τοῦ φίλου τοῦ
Πασχάλου ὁ Γεωργιος Βιζυηνός καὶ
γράφει:

24 Ιαν 1899
«Ἡ περιγραφή αὐτὴ ἐσεῖσεν ἐκ
θεμελίων τὴν καρδίαν μου.

«Ἄνα πᾶσαν τοῦ λέειν, παγερά
φρικτικὰς διέτρεξε τὰ νεύρα μου.
Τὴν ὀπτασίαν τοῦ δυστυχχοῦς τὴν
εἶδον ἐγὼ πρὸ τινὸν ἐβδομαδῶν μὲ-
τούς σωματικούς ὀφθαλμούς μου!
Τὴν εἶδον ἐν τῷ κυανῷ, ἐν τῷ
στρογγυλῷ θαλάμῳ τοῦ φρενοκο-
μείου τῆς Γοττίνης!

«Τὴν μὲν διηγολήσαν οἱ ὀ-
φθαλμοί. Ἡ παράφρων ἦτο θύμα
ἐρωτικῆς ἀπελπισίας, μοι εἶπον.
Ἦτον ἐκ τοῦ Δουκάτου τῆς Βά-
δης Νομίζω μάλιστα ὅτι ἤκουσα
καὶ τὸ ὄνομα Μ. αἰγλήλῃ τῇ φωνῇ
καὶ μετ' οἴκτου προφερθὲν ὑπὸ τοῦ
Ιατροῦ μου.

«Ἦτο τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς τῆς
Κλάρας. Τί ἀπίστευτος σύμπτω-
σις! Τί ἀνέλπιστος συγκυρία! Καὶ
ἡ ἐπιστολὴ τοῦ δυστυχχοῦς πατρὸς,
κ' ἐκείνη ἐννεύειται τῶρα καλύτε-
ρα. Ἡ κόρη του δὲν ἦτο νεκρά,
ἀλλ' ἦτο πλέον ἡ ἀσθενής!
«Καὶ διὰ τοῦτο, λοιπόν, ἔγραψεν
ὁ γέροντ' ὅσον περικεκαλυμμένως,
δηλοποιῶν δυστυχίαν, μικρότερον
μὲν θανάτου, ἀλλὰ πολὺ φοβερόν,
ἢ ὥστε νὰ ὀνομασθῇ, πολὺ ἀπεπι-
κώτερον, ἢ ὥστε νὰ χαρακτηρισθῇ
ὡς ἀσθενής.

«Κ' ἐνῶ προσεπαθεῖν ν' ἀποκρύ-
ψω τὴν καθ' αὐτὸ αἰτίαν τῆς τα-
ραχῆς μου, ἀφῆνων τὸν Πασχάλην
εἰς μιαν πλάνην, ἡ ὁποία ἀναμφι-
θόλως τῷ ἦτο σωτηριωδέστερα τῆς
ἀληθείας, ἐθαύμαζα κατ' ἴδιον,
πὺς ἤμπορεσε νὰ μὲ διαλάβῃ με-
χρι τοῦδε ὁ σπένδαμος ὁ συνεχῶν
τὴν ἐν τῷ φρενοκομείῳ τῆς Γοττί-
νης δυστυχίαν μὲ τὴν οὖσαν πρὸ
τῶν ὀφθαλμῶν μου! Ἄλλ', οὕτω
συμβαίνει συνήθως, ὁσάκις ζητοῦ-
μεν ν' ἀποκαλυφωμεν ὡς ἀλήθειαν,
οὐχὶ τὸ τι εἶναι, ἀλλὰ τὸ ὅτι ἐπι-
θυμοῦμεν. . .

«Ὅταν συνεπλήρωσε τὴν περι-
γραφήν τῆς ὀπτασίας τοῦ ὁ δυ-
στυχχοῦ φίλου μου —ἐξακολουθεῖ ὁ
Βιζυηνός— ὑπὸ τὸ κράτος αὐτῶν ἐ-
κείνων τῶν συγκινήσεων, τὰς ὁ-
ποίας ὑπέστη ἐνώπιον αὐτῆς, κα-
τέστην παρὰ τοῦτο νεκρὸς, ἐμῆθη
ἐπὶ πολλὴν ὥραν ἀδρανὴς μετ' ἄ-
φωνος ἐπὶ τῆς θέσεώς του, ὡς ἄν-
θρωπος ἀποκαμῶν κ' ἐξάντημέ-
νος ἐξ ὑπερβολικῆς κατωδυνα-
μίας.

«Ἄλλ', ἐπὶ τῆς μαρμαίρης μορ-
φῆς τοῦ δὲν ἐπεκαθίστην πλέον τῶρα
ἡ ἔγερσις, ἡ ἀνυπόκριτος ἐκείνης
ὀλμῆς. Ἡ ἀνακρινόμενος τῆς συμφο-
ρᾶς τὸν ἀνεκάλυψε. Ἡ γλυκεῖα
ἀνάμνησις τῆς, ὑπὲρ αὐτοῦ μεσι-
τεύσεως παρεβύον τὸν ἐπαρηγόρη-
σεν. Ὁ περὶ τῶν νεύρων του
διέληψε μόνον οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ
ἐπέταλόν ἀκόμη ἐκστατικῶς διε-
σταλμένοι.

«Ἄλλ', ἡ ἔκστασις αὐτῇ ἦτον ἔκ-
στασις ἀνθρώπου ἐσωτερικῶς καὶ
ἐν κατανοεῖ προσεχομένου, οὐχὶ
ψυχῆς ἐπτοχμένης καὶ τρεπόμενης
πρὸ τῶν ἰδίων αὐτῆς φαντασμα-
των. Μία μυστηριώδης ἀλλ' ὑπερ-
κόσμιος ἡδονὴ ἐβάδισεν, ἔλεγες
εἰς τὸ βλέμμα του, τὴν ὑπερβολι-
κὴν ἐκείνην λάμψιν. . .»

Ἔγινε μικρὴ σωτὴρ. Οἱ δύο φί-
λοι κύτταζαν ὁ ἕνας τὸν ἄλλο, κα-
τεχόμενοι ἀπὸ τοῦ πνεύματος τῆς λύ-
πης.

Ἀπέβανε. . . ἐψιθύρισε ὁ ρω-
μαντικός νέος μὲ τὴν σπαργαμένην
καρδίαν. Ἀπέβανε, Γιώργη, μοῦ τὸ
λέει ἡ καρδιά μου!

—Ναι, Πασχάλη, ἀπέβανε, ἀπῆν-
τησε μὲ τρυφερὴ εὐπλαγχνία ὁ
Ποιητής. Ἦταν πεπρωμένο. . . Ὁ
λοι, ὅθι πέθανον.

—Ἄλλ', ἡ καρδιά μου μοῦ λέει,
ἐξηκολούθησε ἐκείνος μεταρσιω-
νός σὲ ἅγιον ἐνθουσιασμό, ὅτι δὲν
ἀπέβανε γιὰ πάντα. Αἱ ψυχαὶ μας
ἐπικοινωνοῦν καὶ διὰ τῆς ὕλης ἀ-
κόμη. Βλέπεις, ἦταν πλοσμένος ὁ
μὴ γιὰ τὴν αἰλή. Ἡ δὲ καὶ μοῦ
στὴν παρασφορὰ ἐνὸς προῶρου πά-
θους διεκύευσεν τὸν προορισμό
τῆς καὶ τὸν ἔχασε. Ἔτσι, ἐμαται-
ώθη ἡ ἐνωσίς μας ἐπὶ τῆς γῆς.
Ἄλλ', ἐκεῖ ἐπάνω. . . Ὡ! ἐκεῖ ἐ-
πάνω θὰ τῆς φέρω μία ψυχὴ ἐξ α-

νυγμένης ἐπὶ σά δακρυὰ μου, στὶς τῆς
αἰώνως. . . . . Τί εἶναι ἡ ζωὴ;
Ἔπειτα, τὸ αἰσθάνομαι: Ἡ ψυχὴ
μου ἀνυπομονεῖ καὶ δουλεύει ἀκού-
ραστα, νὰ σπάσῃ, νὰ συντρίψῃ τὴν
ὕλικήν φλούδα πού τὴν περιβάλλει.
Τὰ φτερά τῆς ἐμεγαλώσαν, ἐδυνά-
μωσαν. . .

Ἐπρὸ τῶν παραθύρων τοῦ δωμα-
τίου —γράφει ὁ Βιζυηνός— ἐν τῇ
βαθυτάτῃ σιγῇ τῆς νυκτός, ἡκού-
σθη αἴφνης τὸ βαθύφωνον κέρας
τοῦ νυκτοφύλακος καὶ τὸ βραγὶνὸν
αὐτοῦ κέλευσμα. Ἐν Κλάυδιον, οὕτω
κατὰ τὸν μεσαιῶνα, οὕτω
καὶ σήμερον ἀκόμη ὁ νυκτοφύλαξ
περιέρχεται μὲ ἀργὰ βήματα τὰς
ἐρήμους ὁδοὺς ὀλονυκτῆς ὡς μαύ-
ρον φάντασμα, μὲ τὸ κέρας ἐπὶ
τῆς πλάτης καὶ τὸν θαμνὸν φανὸν
ἀνά χεῖρας ἀναγγέλλων τὴν πα-
ρέλευσιν τῶν ὥρων, καὶ κελεύων
τοὺς τυχόν ἀγρυπνοῦντας νὰ σβύ-
σουν τὸ φῶς, νὰ παραχώσουν ἐπι-
μελῶς τὸ πῦρ τῆς ἐστίας, πρὸς ἀ-
ποφυγὴν πυρκαϊᾶς.

«Τὰ μεσάνυχτα εἶχον παρέλθει
πρὸ πολλοῦ, ἀλλ' ὅταν ἀνέστην εἰς
τὸν κοιτῶνα μου, ἤμην ἀκόμη τὸ-
σον συγκινημένος, ὥστε μ' ὀλην
τὴν ἡμερίαν τῆς νυκτός, ὥρας ο-
λοκληροῦς ὕπνος δὲν μοῦ ἐπιή-
χεται.

«Ἡ ἐρασμία καὶ περικαλλὴς πα-
ράφρων, τὴν ὁποῖαν, ἰσως ἡ κατ'
ἀρχὰς ἀδίσθησία μου, ἰσως αἱ με-
τὰ ταῦτα διηνεκεῖς περὶ τοῦ Πα-
σχάλου ἀνησυχίαι, εἶχον παρῶσθαι
τόσον μακρὰν εἰς τὸ βάθος τῆς
μνήμης μου, ἐνηγάθει τὴν φαντα-
σίαν μου τοῦτα τόσον μάλλον ἐπι-
μόνως, ὅσα ζωηρότερα ὑπῆρξεν ἡ
ἀρχικὴ αὐτῆς ἐντύπωσις ἐπὶ τῆς
ψυχῆς μου.»

Ἐδῶ ὁ "Ἕλλην Ποιητὴς βρῆκεν
ὥραιες φράσεις γιὰ νὰ περιγράψῃ
τὴν ἀλμοσύνην ἐντύπωσιν πρὸς ὁμο-
κίμιας ἀπὸ τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ
μυστηρίου! Καὶ τὴν ἐκφράζει μὲ
τὶς γραμμὰς αὐτές:

«Ἡ ὀκνηρὴ ἐκείνη στιγμή, τῆς
ὁποίας εἶχον νύκτωρ ἀποπτήσας μάρ-
τυρας ἀνακλινάμεν ἐκ Γοττίνης, παρί-
στατο πρὸ τῆς μνήμης μου τῶρα
ἀπαραλάλας. Τὴν λέγω: πολὺ
ἡμερῶν ἔτι, πάλιν, ὑπερμετέρας ἡ
ἀσθενείας, πάλιν, ἐκείνη. Ἦτο τὸ
ὄντ' ἀνίστασθαι ἢ ἐνέμεσθαι, μεθ' ἧς,
κατὰ τὴν ἀπαρρηγήν, ὅθ' ὁ ἀνέ-
βαινον πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς ψυ-
χῆς μου τῶρα ἀπὸ ἐκείναις αἱ λε-
πτομέρειαι τῆς ἐν τῷ φρενοκομείῳ
ἐπικρατείας μου. Ἡ φειδῶ καὶ ἡ εὐ-
καίεσις, μεθ' ἧς ὁ φιλοστοργὸς ἐ-
κείνος Διευθυντὴς τοῦ Ἀσύλου μὲ
εἰσήγεν, αἱ ἀσφορτὶ ἀνοίγουσαι
καὶ κλειούσαις θύραι, τὸ στρογγύ-
λον σχῆμα τῆς αἰδοῦσης, τὸ γλυκὺ
κυανοῦν χρῶμα τῆς ἐπιστρώσεως
τῶν τοίχων, καὶ τὸν θυρῶν, αἱ πα-
χεῖς τσιπτεῖς, τὸ εἶδος τῶν ἐπι-
πλυν, καὶ πρὸ πάντων ἡ ἐκ τοῦ βά-
θους φανταστικῇ ἐκείνῃ προέλευ-
σις τῆς δυστυχχοῦς Κλάρας, λευχει-
μωνοῦσης καὶ λυσικόμου, μὲ τὸ ὑ-
στερικὸν ἐρύθημα ἐπὶ τὸν παρει-
νός, τοὺς ἀράτους γυαλινούς ὀφθαλ-
μούς, μὲ τὸ παιδικόν, τὸ ὀρελὲς
αὐτῆς βλέμμα, ἀφροντιστοῦσης τ'
ἀτημέλητα τοῦ φύλου τῆς καλλῆ,
χωρὶς συνειδήσεως τῆς τρομερᾶς
αὐτῆς δυστυχίας, ἀνευ ὑποψίας
τοῦ πένθους, εἰς τὸ ὅποιον ἡ φαι-
δρὸν αὐτῆς ἐβύθισε τὰς καρδίας
ἡμῶν — καὶ ἔπειτα τὸ ἐράσιμον
τοῦ λόγου, ἡ θελκτικὴ φιλαρέ-
σκεια, μεθ' ἧς ἐτοποθετήθη εἰς τὸ
κατάλληλον φῶς, πρὸ τοῦ ἀπα-
στράπτουτος ὀργάνου τῆς, ἡ ἀπα-
ράμιλλος τέχνη μεθ' ἧς οἱ λεπτο-
φυεῖς αὐτῆς δακτυλοὶ ἐξεκάλουν
τοὺς μενευματικούς τῆς ἄρσας τό-
νους — καὶ ἔπειτα ἡ μουσικὴ τῆς
φωνῆς, ἡ ἐννοια τῶν ἀσμάτων, τό-
σον σαφῆς τῶρα πλέον ἡ φλογερὰ
ἐκτέλεσις τῶν δραματικῶν πάθους, ἡ
νευρικὴ ἐξάφνης — καὶ ἔπειτα ἡ
κορυφαία τῆς ἀπελπισίας, ἡ ἐκ-
ρηξίς τῆς ὀργῆς, ἡ ἐπισκληρὴς τῆς
μανίας! — ὅλα, ὅλα ταῦτα ἐπα-
νῆρχοντο εἰς τὴν μνήμην μου. Καὶ
ἐπανῆρχοντο, καθὼς εἶπον, πολὺ
ζωηρότερον, πολὺ σημαντικώτε-
ρον.

«Ἄλλ', ὅταν ἀνεμνήσθην τὰς με-
τὰ τὴν σκηρὴν ταύτην συγκρίσεις
μου ἐν τῷ διαβόρῳ, τὰς πικρὰς
ἐκείνης μεμψιμοιρίας μου, κατὰ
τῆς μητρὸς φύσεως, ὡς ἀσάργου
δῖθεν πρὸς ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους,
δὲν ἔξευρω πὺς ἀντετάχθῃ εἰς τὴν
ἐπανάληψιν αὐτῶν ἡ σταθερὰ ψυ-
χικὴ βεβαιότης, μεθ' ἧς ὁ Πασχά-
λης πρὸ μικροῦ ἔτι ἀπεξεδέχετο

ΠΛΑΝ

Κ

Κ

Κ

Κ

Κ

Κ

Κ

Κ

Κ

Κ

Κ

Κ

Κ

Κ

Κ

Κ

Κ

Κ

Κ

Κ

Κ

Κ

Κ

Κ

Κ

Κ

Κ

Κ

Κ

τὴν μετὰ τῆς νεαρᾶς αὐτοῦ φίλης
συνάντησιν ἐν τῇ αἰωνιότητι. Καὶ
δὲν ἐφθόνησα πλέον τὰ μαθημένα
πλεονεκτήματα τῶν ζωῶν καὶ
κρυστάλλων, ἀλλ' ἀνακαθίσας ἐν
τῇ κλίνῃ μου, ἐδόξασα τὸν Θεόν,
διότι ἐπρόκειτο τὴν καρδίαν τῶν
λογικῶν αὐτοῦ πλασμάτων μὲ τὴν
γλυκεράν, τὴν παρηγόρην ἐλπίδα
τῆς μετὰ θάνατον ὑπάρξεως.

★

Τὴν ἄλλη μέρα, ὁ Πασχάλης ἐ-
σηκώθη πολὺ πρῶτ', ὅπως ἐσυνή-
θιζε.

Ἄλλ' ὅταν ὁ Βιζυηνός κατέβηκε
στὴν τρομαχία, ὅπου ἐπρωτεύ-
αται, βρῆκε τὸ φίλο του νὰ παί-
ζῃ μὲ τὰ μικρὰ παιδιὰ τῆς σπιτο-
νοικοκυρᾶς καὶ νὰ γελᾷ με εὐθυ-
μία. Τὸ θέαμα ἐξέπληξε τὸν Ποι-
ητὴ, ἔπειτα μάλιστα ἀπὸ τῆς χθεσι-
νῇ ψυχικῇ τρικυμῇ τοῦ Πασχάλου.

Ἦταν ντυμένος μὲ τὴν μεταλλευ-
τικὴν στολὴν του καὶ καθότανε
μπροστὰ στὸ ἀνοιχτὸ παράθυρό,
στὸ φῶς τοῦ ζεστοῦ καὶ λαμπροῦ
πρωινοῦ ἡλίου.

—Ὁραία μέρα σήμερα, Γιώργη!
ἔφωναε ὁ μεταλλεολόγος μόλις
εἶδε τὸ Βιζυηνό.

Ὁ Πασχάλης κρατοῦσε στὰ γό-
νατά του τὸ ξανθομάλλο κοριτσάκι
τῆς σπιτονοικοκυρᾶς καὶ τὸ ἐχό-
ρει.

—Ὁ καφὲς ἐκρύωσε, εἶπε, ἀλλὰ
τόσο τὸ καλὺτερον. Ρούφω τον μιά
ὥρα προητέρως κ' ἐτοιμάσου νὰ
βγούμε.

—Καὶ ποῦ θὰ πάμε; ρώτησε ὁ
Ποιητὴς θαυμάζοντας γιὰ τὴν εὐ-
εργετικὴν ἐπίδρασιν πού ἐξασκούσε
ἡ καλοκαίρια στὴ διάθεσιν τοῦ φί-
λου του.

—Στὴν Καρολίνα! ἀπήντησε ὁ
Πασχάλης δυνατὰ. Στὴν Καρο-
λίνα.

—Σὲ ποῖα Καρολίνα; ρώτησε ὁ
Βιζυηνός ἐκπληκτός.

ΣΤΕΦ. ΔΑΦΝΗΣ
ΑΥΡΙΟΝ: Τὸ 44ον Μέρος

Τοῦ συνεργάτου τοῦ «Τύπου» κ. Στεφ. Δάφνη

44 ON

Στο μεταξύ, ἡ ὥρα περνοῦσε καὶ ἀντὶ τοῦ σπιτονοικοκύρη, ἐμπῆκε ἡ θυναῖκα του. Ἡ χοντρή Γερμανίδα τὴν λιγάκι ἀνήσυχη. Εἶπε ὅτι ὁ ἄντρας τῆς τῆς παρὰγγεῖλε πῶς

Ἀποὺ εἶπε τὰ λόγια αὐτά, ὁ ψη-
λὸς νέος ἐκρέμασε τὸ μεταλλευτι-
κὸ φανάρι στὴ ζώνη του, ἐφόρεσε
τὸ κασκέτο του, (ποὺ τὸ πίσω δερ-
μάτιον ἐξάρτημα κατέβαινε ὡς
στοὺς ὠμούς του), ἔσφιξε νευρικά
(Ἡ ΣΥΝΕΧΕΙΑ Εἰς τὴν 5ην Σελίδα)

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΕΚ ΤΗΣ 1ης ΣΕΛΙΔΟΣ Ι
 ὁ χέρι τοῦ φίλου του καὶ τοῦ
 Ἰπε:

Καὶ ὁ Βιζυηνὸς μᾶς ἀποκαλύπτει μιὰ τραγικωτάτη συνέχεια τῆς ἀληθινῆς αὐτῆς ἱστορίας.

ΣΤΕΦ. ΔΑΦΝΗΣ

ΑΥΡΙΟΝ: Τὸ 45ον Μέρος.

Ο ΕΙΔΙΚΟΣ ΙΑΤΡΟΣ

ΤΩΝ ΑΦΡΟΔΙΣΙΩΝ, ΓΥΝ
ΛΟΓΙΚΩΝ καὶ ΔΕΡΜΑ
νόσων

ΣΠΥΡΟΣ ΣΤΕΡ

ἐπὶ 12 ἔτη ἐπιθ
δισίων Ὑπ. Ὑγ
καὶ 5-8 καὶ
σμένην ὥρα
ΚΟΝΔΥΛ

Γεώργιος Βιζυηνός

(ΤΑ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΑ: Ο Βιζυηνός μετά τις σπουδές του εις τὰς Ἀθήνας, μεταβαίνει εἰς Κλάουσθαλ, ὅπου συναντᾷ τὸν παιδικόν του φίλον Πασχάλην. Ἐνα πρῶτ' ὁ Πασχάλης εὐρίσκει οἰκτρὸν τέλος εἰς ἐνα ἀτύχημα εἰς τὰ μεταλλεῖα).

1939 450N 7 Jan 26/12

Τὸ δυστύχημα τοῦ μεταλλείου τῆς Κράουσθαλ ἀνεστάτωσε ὅλην ἐκείνην τὴν ἐργατικὴν περιφέρειαν. Ὁρῶντες καὶ κοπετοὶ ἀντηχοῦσαν παγτοῦ. Ἡ κηδεῖα τῶν θυμάτων ἐγίνετο πάνδημος πένθος, μέσῳ στοῦ ὁποῖον ἡ ἑλληνικὴ καρδιά τοῦ Βιζυηνοῦ σφιγγότανε ἀπὸ ὀδυνηρὸν σπαραγμόν.

Ὁ Ποιητὴς ἐκλαίγει τὸν ἀγαπημένο του Πασχάλη, τὸ συμμαθητὴν του, τὸν ἄνθρωπον μὲ τὴν ὑπερευαίσθητην καρδιά καὶ τὰ εὐγενικὰ αἰσθητήρια. Καὶ ἦταν σπαραχτικὸ τὸ θέαμα ὁλόγυρά του, μέσα στὴ μικρὴν ἐκείνη πόλιν, ὅπου οἱ ἐργάται ἀνοίγαν σὲ μακριὰ παράταξι τάφους γιὰ νὰ θάψουν τοὺς σκοτωμένους συναδέλφους τους.

Σ' ἓνα ἀπὸ τοὺς λάκκους αὐτοῦς ὁ Βιζυηνός ἔθαψε τὸν «ἰσαδέλφον» Πασχάλην καὶ πρὶν τὸν κατεδάσουν στὴ γῆ, ἐστάθη μὲ γυμνὸ τὸ κεφάλι, ὁ Ποιητὴς μὲ δακρυσμένα μάτια κ' ἔψαλε τὴν τελευταία ἐκκλησιαστικὴ εὐχή: «Μετά τῶν ἁγίων ἀνάπαυσον, Κύριε ὁ Θεός, τὴν ψυχὴν τοῦ δούλου σου...» Ἐψάλε, ὡς τὸν καιρὸ ποῦ ἦταν παπαδαριστὴς ἐπὶ τῇ Ἱερῇ Μητρόπολιν, ὅτε οἱ Γερμανοὶ τὸ ἀκούγαν ἀπὸ τὸν ἱόν, λησμονώντας γιὰ λίγες στιγμὰς μετὰ τὴν δικήν τους συμφορὰ, γιὰ νὰ συμπονεῖσιν τὴν ξένην.

Τὴν ἴδιαν μέρα, ὁ Βιζυηνός ἔλαβε ἓνα γράμμα ἀπὸ τὴν Γοτίγγην. Ἦταν ἀπὸ τὸ φίλον τοῦ Καθηγητῆ τῆς Ψυχιατρικῆς. Τὴν ἐντύπωσίν του, τὴν περιγράφει ὁ ἴδιος μετὰ τὰς γραμμὰς αὐτῆς:

«Ἐμάντευα τὴν φύσιν τοῦ περιεχομένου τῆς ἐπιστολῆς. Ἀλλ' ἡ πρὸς τῶν ὀφθαλμῶν μου καταπληκτικὴ συμφορὰ ἔξουδετέρωνε τὴν πικρίαν τῶν ἐκπληξέων τοῦ Καθηγητοῦ διὰ τὴν πρὸς τὰς συμβουλὰς αὐτοῦ παρακλήσιν μου.

»Μετ' ἀπροσέκτου βίας καὶ τοῦτ' αὐτὸ μετὰ δυσαρρεσκείας μου διήλθον τὰς δυσαναγνώστους ἀπειλὰς του. Θὰ μοῦ ἦτο ἀληθῶς ἀδιάφορον, ἂν μετὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἀπέθνησκα, συνεπεία τῆς πρὸς τὸν ἱατρὸν παρακλῆσιν μου! Εἶχα ἰδῆ ἀπαρτῆ τὸν ἐπιστήθιον φίλον μου· ἐπαρηγόρησα ὅσον τὸ κατ' ἄνθρωπον τὴν θλίψιν τῆς ἀδελφικῆς του καρδίας· καὶ μακρὰν τῆς φυλάττης ἡμῶν πατρίδος, μακρὰν τῆς φιλοστόργου μητρὸς, μακρὰν τῶν συγγενῶν καὶ οἰκείων, εὐρέθην κὰν ἐγὼ νὰ κλείσω τοὺς ἀποκαμόντας αὐτοῦ ὀφθαλμούς καὶ νὰ κηδεύσω τὸν νεκρόν του.

»Ἀλλ' ὅταν ἔφθασα εἰς τὸ τέλος τῶν ἀπειλῶν καὶ τῶν παραινήσεων τοῦ ἱατροῦ, δύο-τρεῖς γραμμαῖ, ὡς ὑστερόγραφον, ἀμελῶς καὶ μετὰ βίας παρερριμέναι, προσεῖλκυσαν ὅλην μου τὴν προσοχήν.

«Ἐν παρόδῳ σὰς πληροφορῶ, ἔγραψεν ὁ ἀγαθὸς γέρον, ὅτι ἡ δυστυχὴς τὴν ὁποίαν ἔτυχεν νὰ συνεπισκεφθῶμεν κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἀναχαρήσεώς σας ἐν τῷ φρενοκομείῳ ἀπὸ τὴν ἀπὸ τῶν δεινῶν τῆς· Ἐτελεύτησε τὴν νύκτα τῆς προχθῆς, μετὰ τὴν ἐλπίδα ἐπὶ τῶν χειλέων, ὅτι ὕπαιγε νὰ εὕρῃ τὸν μελλόνυμφόν της. Σπάλλον τέλος τῶν νόσων, ὅσων ἔχουν τὴν ἑδραν τῶν μόνων ἐν τῷ ἀγνώ-

στῶ παράγοντι, ἦγον ἐν τῇ ψυχῇ!»

Καὶ ὁ Βιζυηνός συμπεραίνει:

«Τὴν νύκτα τὴν προχθῆς! Ἀκριβῶς τὴν νύκτα, καθ' ἣν ὁ δυστυχὴς Πασχάλης τὴν εἶδεν ἐν ὀπτασίᾳ ἐπὶ τῶν οὐρανῶν! Πρὸ τοῦ Θεοῦ τῆς Ὁποίας ὑπερφυσικὴ ἀνταπόκρισις· Ἀληθῶς αἱ ψυχαὶ τῶν ἀτυχῶν τούτων ἐραστῶν ἐπικοινωνοῦν καὶ διὰ τῆς ὕλης ἀκόμη!...».

★
«Ἐμεινε μόνος λοιπὸν ὁ Βιζυηνός ἐπὶ τὴν μικρὴν ἐκείνην γερμανικὴν πόλιν, ποῦ ἦταν βουτηγμένη στὰ μαῦρα.

Ἐμάζευσεν τὰ πράματά του νὰ φύγῃ, καὶ ἐπὶ μεταξὺ ὁ ποιητικὸς του νοῦς φιλοσοφοῦσε ἐπὶ τῆς μετατόπητος τῶν ἐγκοσμιῶν. Μὲ τὴν θυελλώδη διαδοχὴ τῶν γεγονότων ἔξεχνε καὶ τοὺς φοιτητικούς του ἐρωτες τῆς Γοτίγγης. Ἐκείνη ἡ γιγαντόκορμη Μαρίχην δὲν ἀποχολούσε πιά τὴν σκέψιν του. Κ' ἓνα βράδυ, ἐπὶ τῇ φῶς τῆς λάμπας του, ἔγραψε τὸ φιλοσοφικὸν τοῦ ποιήματος «Παρά τὸν ποταμόν». Τὸ ποτάμι ποῦ χωρίζει τὴν Κλάουσθαλ ἀπὸ τὸν δῶν, τοῦ εἶχε δώσει τὸ ἐκκίνημα τῆς ἐμπνεύσεως — τὴν εἰκόνα τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς:

«Ὅταν στέκω καὶ σκοπῶ τοῦ νεροῦ τὸ κυλῆμα, συλλογίζομαι, συσκορῶ τὴν ζωὴν ἐν δίλημμά.

Καθαρὴν ἀγῆν γεννᾷ τὰ θοὰ τὰ κύματα· ἀρχινοῦν ἀπ' τὰ βουνὰ καὶ ἄρχοι τὸς βήματα.

Κι' ὅλο πᾶν, σὺν νὰ ποθοῦν αὐτὰ δὲν ξέρουνε, καὶ τ' αὐτάκια ἀκολουθοῦν ὅπου κι' ἂν τὰ φέρουνε.

Βράσκουν πέτρας καὶ χτυποῦν βράχους καὶ σκοντάφτουνε κι' ὡς νὰ φθάσουν νὰ τοῦ ποῦν ἀβυσσοὶ τὰ χάφτουνε!

Ἔτσι βγαίνουμε διὰ μικροὶ ἀπὸ σπλάχν' ἀπὸνηρα καὶ ἀρχινοῦμε ἀπὸ μικροὶ κυνηγώντας δειρά.

Ἀπὸ πᾶν οὐ τὴν ψυχὴ λέν πῶς τὴν κατέχομε, μὰ, μὲ βάδισμα ταχύ, ὅλο κ' ἀτὸν τρέχομε.

Μᾶς σταυρώνει ἡ ἀναποδιὰ μέσ' ἐπὶ τὰ μονοπάτια μας· μᾶς φουσκώνει τ' ἡ καρδιά, πλημμυροῦν τὰ μάτια μας.

Μὰ κι' ἂν βγοῦμε, σὺν νερά καὶ παραστρατήσουμε, ὡς ἐπὶ τὸν τάφον μιά φορά πρέπει νὰ κυλήσουμε!...

«Ὡ! χαρὰ στον, ποῦ μπορεῖ ἐπὶ τρεχίῳ τὸ τόσο του μιά δαφνοῦλα νὰ χαρῇ π' ἀνθίσεν ἐπὶ τὴν δρόσον του!...

Μόλις ἐτελείωσε τὸ ποιῆμα ὁ Βιζυηνός ἀκούσε νὰ χτυποῦν τὴν πόρταν του. Ἦταν ὁ δὴ γὰρ τῆς ταχυδρομικῆς ἀμαξίας, ποῦ ἦρθε νὰ τὸν πληροφορήσῃ ὅτι τὴν ἐπομένη θὰ ἔφευγε γιὰ τὸ Ὀστεροντ, τὸν πρῶτον σιδηροδρομικὸ σταθμὸν πρὸς τὴν Γοτίγγην. Λοιπὸν, ἂν ἤθελε νὰ τοῦ κρατήσῃ μιά θέσιν ἐπὶ τῷ λεωφορείῳ.

—Γιὰ! Γιὰ! ἀπάντησε ὁ Βιζυηνός. Κ' ἐπλήρωσε ἀμέσως τὸ ναυλοῦ του.

Δὲν ἤθελε νὰ μείνῃ οὔτε ὥρα πιά σὲ κείνον τὸν δυστυχισμένον τόπον. Καὶ τότε ἡ Μαρίχην καὶ τ' ἀμαξοκίνημα κάλλι τῆς ξανάβηκε μονομιάς ἐπὶ τὴν σκέψιν τοῦ εὐμετάβλητου ποιητοῦ.

ΣΤΕΦ. ΔΑΦΝΗΣ

Γεώργιος Βιζυηνός ὁ «ραψωδὸς τῆς Θράκης»

Τοῦ συνεργάτου τοῦ «Τύπου» κ. Στεφ. Δάφνης

(ΤΑ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΑ: Ὁ Βιζυηνός μετὰ τὰς σπουδὰς του εἰς τὰς Ἀθήνας μεταβαίνει εἰς Κλάουσθαλ, ὅπου συναντᾷ τὸν παιδικὸν του φίλον Πασχάλην. Μετὰ τὸν τραγικὸν θάνατον τοῦ φίλου του, ὁ Βιζυηνός ἀναχωρεῖ διὰ τὴν Γοττλγην.)

Συνεχὴς 460Ν 14. 27/12

Τὸ ἐσπερινὸ λεωφορεῖο ἔδωκεν τώρα ἀπὸ τῆς μικρῆς πόλεως τῆς Κλάουσθαλ βαρὺ, ἀργόκίνητο, καὶ καλὰ φορτωμένον.

Οἱ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς ἐπιβάτες του ἦσαν ἀπὸ τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν γύρω περιοχῶν, ποὺ εἶχαν σταλῆ γιὰ νὰ παρασταθοῦν στὴν κηδεῖα τῶν θυμάτων τῆς φοβερῆς καταστροφῆς τοῦ μεταλλείου.

Ὁ Βιζυηνός βρισκόταν μαζί τους σάν «ξένο πουλί», ὅχι ὅμως λιγώτερο ἀπ' αὐτοὺς λυπημένους γιὰ τὴν συμφορὰ. Μέσα στὸ λεωφορεῖο ἐπικρατοῦσε ἀκρα σιωπὴ — «θλιβερωτάτη σιγὴ», γράφει ὁ ἴδιος.

Ὅταν τὸ ἀμάξι πῆρε τὸν ἀνήφορο, κατὰ τὸ δάσος, ὁ ταχυδρόμος δὲν ἐσάλπισε τὸ συνηθισμένον ἀποχαιρετιστήριον σάλπισμά του.

Ὁ ἥλιος δὲν εἶχε δύσει ἀκόμα, ἀλλ' ὕστερα ἀπὸ τὸ δυνατὸ ἀνεμὸ τῆς ἡμέρας, ὁ οὐρανὸς ἐφοβέριζε νὰ ἐξαπολύσῃ ἐπάνω στὸ Χάρστ νύχτα βροχερώτατη. Σύννεφα κατὰμαυρα κρεμόντουσαν ἀκίνητα ἐπάνω ἀπ' ὅλην τὴν περιφέρειαν.

Τὰ τελευταῖα πουλιὰ πετοῦσαν σάν βέλη σιωπηλά — ἐφευγαν νὰ

κρυφτοῦν στὰ νυχτερινὰ τοὺς καταφύγια.

Οἱ μαῦροι καὶ ἀσάλευτοι κορμοὶ τῶν πεύκων καὶ τῶν βελανιδιῶν ξεχωρίζαν στὸ βάθος σάν ἱσκιὸι πενθοφόρων.

Ἐπικρατοῦσε ἡ συνηθισμένη πρό τῶν καλοκαιρινῶν ὁμῶρων πληχτική ἀπάνεμιὰ. Ὁ Ποιητὴς συλλογίζετο ὅτι ἡ ἀψυχὴ φύσις πενθοῦσα μαζί μὲ τοὺς ἀνθρώπους.

Λίγο διάστημα πρὶν μποῦν στὸ σκοτάδι τοῦ δάσους, ὁ Βιζυηνός ἐσκυψε ἀπὸ τὸ παράθυρο τοῦ λεωφορείου γιὰ νὰ ἰδῇ μιὰ φορὰ ἀκόμη τὸν ψηλὸ «Χιονόσκουφο», ποὺ δὲν ἦταν μοιραῖο νὰ ἐπισκεφθῇ.

Ἐνὰ δεμάτι χρυσοκόκκινες χτίδες ἐξακοντιζόμενον ἀπὸ τὸν οὐρανὸν ἐχρωμάτιζε τὴν κορυφὴν τοῦ βουνοῦ καὶ ἔκανε νὰ φαίνεται τὸ μικρὸ ξενοδοχεῖο τοῦ ἀλλὰ γιὰ μιὰ στιγμή μόνον. Καὶ τὸ ἱστορικὸ ξενοδοχεῖο χάθηκε πάλι...

Δάκρυα ἐπλημύρισαν τὰ μάτια τοῦ Ποιητοῦ. Ἀπὸ δὴ περᾶσαμε μὲ τὸ δυστυχισμένον Πασχάλην, ἐσκέφθη. Ἀπὸ τῆς θέας αὐτῆς μοῦ εἰδείξε τὸ ξενοδοχεῖο! Ποῖα ἀντίθεσις ἀπὸ τὸ βράδυ ἐκεῖνο, ὡς αὐτό! Καὶ ὅμως ἡ ἴδια σιωπὴ, ἡ ἴδια γαλήνη!

Ἐκεῖ ἀνελογίσθη (γράφει τελετώνοντας τὴν δραματικὴν αὐτῆς ἱστορίαν του) ὅποια τρικυμιώδης ἀγρία ταραχὴ θὰ ἐπεκράτει ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ ἀτυχοῦς νέου κατὰ τὴν μαγικὴν, τὴν γαληνιαίαν ἐσπέραν τῆς συναντήσεώς μας... Διαρκεῖς ἀνατριγιάσεις διέδραμον τὸ σῶμα μου! Πόσον ἀληθὴς ἦτον ἡ μεγαγχολικὴ ἐκείνη ποιησις! Πόσον φυσικὴ ἡ ἐπ' ἐμοῦ ἐπίδρασις τῆς! Καὶ πόσον, πόσον ταχέως φεῦ! ἐξεπληρώθη ἡ θλιβερά αὐτῆς ὑπόσχεςις. Τὰ δάκρυα κατέκλυσαν ἐκ νέου τοὺς ὀφθαλμούς μου. Οἱ στίχοι τοῦ Γκαίτε (ὅπως τοὺς εἶχε μεταφράσει ὁ Πασχάλης) ἐπανήλθον αὐτομάτως εἰς τὰ χεῖρά μου.

Ἐπὶ πάντων τῶν ὁρέων ἡσυχία βασιλεῦει ἐπὶ τῶν κλαδίσκων πλέον οὔτε φύλλον δὲν σαλεύει.

Τὰ πουλάκια ταῖρι-ταῖρι κοιμῶνται σιγὰ καὶ εὐτυχῶς, ὦ, καρτέρει, καρτέρει, καὶ σὺ θὰ κοιμᾷσαι ἐν βραγεῖ...

★

Ἔτσι ἡ ταχυδρομικὴ ἀμαξα (ἐπείτα ἀπὸ διαφόρους σταθμούς, ὅπου κατέβαιναν ἕνας-ἕνας οἱ ἐπιβάτες) ἔφθασε στὸ τέρμα τοῦ ταξιδίου τῆς, στὸ Ὁστεροντ. Ἐκεῖ πιά ὁ τελευταῖος ἐπιβάτης ἦταν ὁ Ἑλ-

Γεώργιος Βιζυηνός, ὁ «ραψωδὸς τῆς Θράκης»

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΕΚ ΤΗΣ 1ης ΣΕΛΙΔΟΣ)

λὴν Ποιητῆς, ὁ ὁποῖος ἐπῆρε τὸ τραῖνο γιὰ τὴν Γοττλγην.

Ὅταν ἔφτασε στὴν κατοικίαν του, ὁ Βιζυηνός ἔπεσε νὰ κοιμηθῇ. ἦταν κατάκοπος, ἀφανισμένος, καὶ βυθίστηκε σ' ἕνα ἀνακουφιστικὸ ὑπναργόν: Ὑπνο πολὺωρο, ζωογόνον, χωρὶς ὄνειρα...

Τὸ ἀπόγευμα τῆς ἄλλης ἡμέρας βγήκε στὴ διπλὴ δενδρστοιχία ὅπου οἱ Γοττλγγοὶ περπατοῦν ἐπάνω-κάτω, ἀκούοντες τὴν φιλαρμονικήν, χαϊρετῶντες ὁ ἕνας τὸν ἄλλον μὲ υποκλίσεις καὶ χαμόγελα καὶ «γκλοὺκ ἀουφ» καὶ τὰ τέτοια.

Ἀξάφνα, ὁ Βιζυηνός βλέπει τὴν φιγουράτῃ Μαρίχην τοῦ νάρχεται κρατοῦμενη ἀπὸ τὸ μπράτσο ἐνὸς αξιωματικοῦ τῆς Πυροσβεστικῆς Ὑπηρεσίας! Προχωροῦν μὲ καμᾶρι, σκορπιζοντας χαϊρετούρες δεξιά καὶ ἀριστερά, καὶ φαίνονται εὐχαριστημένοι καὶ καλὰ ταίριασμένοι!

Ὁ Ποιητὴς τρίβει τὰ μάτια του ἀπὸ θέαμα αὐτό.

Τί συμβαίνει, Φρίτς; ρωτᾷ ἕνα Γερμανὸν συμφοιτητὴν του, μόνιμο κάτοικο τῆς Γοττλγγης, γνώστη προσώπων καὶ πραγμάτων.

— Ἐ, τί; Ἡ Μαρίχην ἀρραβωνιάστηκε μὲ τὸ γενναιότατο λοχαγὸ Σνάιντερ ποὺ ἦταν ἀπὸ καιρὸ ξετρελλαμένος μαζί της. Ἐχει σῶσει ὅλες τὶς πυρκαγιὰς τῆς πόλεως καὶ μόνον τὴ δικήν του δὲν μπόρεσε νὰ δαμάσῃ!

Ὁ χοντροκόκκινος Φρίτς ἀστεϊεύετο, ἀλλ' ὁ Βιζυηνός ἐδοκίμασε ἕνα τσίμπημα στὴν καρδιά, γιατί ἐκείνη ἡ φρουλαὶν μὲ τὴν τετονικὴν κορμίστασι καὶ τὰ πυρφόρα μάτια ἦταν τὸ πρῶτον αἰσθημὸν τοῦ στὴν ξενητεία.

Τὴν ἐκύτταξε, λοιπόν, ποὺ προχωροῦσε σεισοπυγοῦσα μὲ τὸ ζωηρόχρωμο φόρεμά της καὶ τὸ καινούργιον καπελλίνον της, κάνοντας ὅτι δὲν ἀντελήφθη καθόλου τὴν παρουσίαν του — καὶ θυμὸς θαρσύνει, μπουρὶν ἐπάσσε τὸ θερμόαιμό τραγουδιστῆς ἀγάπης.

— Κ' ἐπειτα λένε ὅτι οἱ Γερμανίδες εἶναι πιστές. Φωτιά νὰ τίς κάψῃ, Φρίτς! Ἀουφ-βίντερ-ζέεν!

Ὁ Φρίτς τέντωσε τὰ μάτια κατὰπληκτος, γιατί δὲν ἤξερε τίποτα ἀπὸ τὸ εἰδύλλιον τοῦ Ἑλλήνου φίλου του, καὶ μὲ ἀπορία τοῦ τὸν εἶδε νὰ βγάξῃ ἀπὸ τὴν τσέπη του ἕνα χαρτί, νὰ τὸ στίξῃ καὶ νὰ σκόρπῃ τὰ κομματάκια του στὸν ἀνεμὸ. Ἦταν τὰ «Συνθήματα» — τὸ ποίημα ποὺ εἶχε γράψῃ στὸ ταξίδι του καὶ λογάριάζε νὰ τῆς τὸ στείλῃ μεταφρασμένον. «Ἐδῶ, εἰμ' ἐγώ!» Τώρα τὰ κομματάκια του τὰ ἐπαίρνε τὸ ἀεράκι καὶ τὰ σκορποῦσε στὸ μᾶκρος τῆς δενδρστοιχίας.

Καὶ ὁ Ποιητὴς ἔφυγε σκυθρωπός, θυμωμένος κάτω ἀπὸ τὶς φυλλόρες, ὀρκιζόμενος νὰ μὴν... ξαναγαπήσῃ γυναῖκα στὴ ζωὴ του!...

ΣΤΕΦ. ΔΑΦΝΗΣ
ΑΥΡΙΟΝ: Τὸ 47ον Μῆρος.

«Δώρα μου,

»Εἶναι ἀδύνατον νὰ σοῦ ἐξηγήσω σὲ ποιά ψυχολογικὴ κατάστασι εὐρίσκομαι Ἡ τελευταία συνάντησίς μου μὲ τὸ Νίκο μὲ ἔρριξε σὲ ἀπελπισία. Εἶναι ἀνένδοτος, ἀμετάπειστος. Ἐφυγε χωρὶς νὰ μοῦ ἀφήσῃ οὔτε μιὰ ἐλπίδα. Οἱ παρακλήσεις μου δὲν ἴσχυσαν σὲ τίποτα. Φεύγοντας μοῦ ἐφώνασε: «ΑΥΡΙΟ ΘΑ ΕΙΝΑΙ ΑΡΓΑ!» Δέχθηκα αὐτὴ τὴν φράσιν σάν ἀληθινὸν μαστίγιον.

»Τί νὰ κάνω, Δώρα μου; Ἐσὺ ποῦ εἶσαι φίλη μου καὶ ξέρεις ὅλα τὰ μυστικά μου, ἐσὺ ποῦ καταλαβαίνεις καλὰ τὸ δῶμά τῆς καρδιάς μου, δός' μου μιὰ ἀδελφικὴ συμβουλή.

»Ὅλα ἔχουν καταρρεύσει γύρω μου. Καὶ τὰ παράτολμα ὄνειρα ποῦ ἔ-

—“Ε, τώρα πιά πού ξφαγα και από τη Γερμανίδα τη χυλόπηττα, άλλον έρωτα δεν έχει! έλεγε στο συμφοιτητή του της Γοττίγγης, ο Βιζυηνός. Πάμε, Φρίτε, να πιούμε μύρα και να γλεντήσουμε με καμιά φρουλάιν της... πιάτσας.

—Γιά! Γιά! απαντούσε πρόθυμα ο ροδοκόκκινος και παχύς σαν λουκάνικο της Φραγκφούρτης Φρίτε. Αυτές τουλάχιστον σου είναι πιστές όσο... βαστάει το πουγί νου.

—Γκαουντιάμους ίγκιτουρ, παιδί μου Φρίτε!...

Δισκέδαζε, λοιπόν, ο Ποιητής στα γεμάτα. Είτε από αντίδρασι στις διάφορες ψυχικές ταλαιπωρίες και απογοητεύσεις πού είχε υποστεί τον τελευταίο καιρό, είτε γιατί ο έρωτισμός ήταν ιδιοσυγκρασία του, σχεδόν κάθε νύχτα βρισκόταν με συντροφιά εύκολων γυναικών. Καί, δυστυχώς —καθώς θά ίδουμε αργότερα— τον έρωτισμό του αυτόν έμελλε να τον πληρώσει ακριβώς ο άπερίσκεπτος Ποιητής.

Την εποχή εκείνη, παραμερίζοντας τις σοβαρές μελέτες, έγραφε ποιήματα εύθυμα, γεμάτα από «παροίνοιον διάθεσιν» — όπως την έχαρακτήριζε ο ίδιος. “Ενα τέτοιο είναι και το «Επικούρειον»:

Σ' αυτή την πρόσκαιρη ζωή μας, γιατί να μη χαρή το ζωντανό το σώμα;
“Ως κ' οι μωροί το λέν πως είμεθα θνητοί, πώς θά μας βάλουν μία φορά στο χώμα;
Μά ούτε οι δεσποτάδες μας οι κορόωτοι, ούτε οι πλέον διαδασμένοι άνθρωποι γνωρίζουν τί θά γίνουμε κατόπι αυτού πού θέ να πάμε
Βάλτε να φάμε!
Βάλτε να πιούμε!

Γιατί αυτό κανείς δεν το αμφισβητεί: Φαγεί και πιεί άλλου δεν θά τα βρούμε.

“Ανέλιπτα γυριχ της Τύχης ο τρεχόν, κι' ο Χρόνος πού περνά, δεν στρέφει πίσω. Της χθές ο Κρόσος είνε σημερά στωικός, κι' αγώ ο νέος αύριον θ' αστεύει.
Αυτά τα ξέρουν βλοί πλέον οι πτωχός, κι' όμως πολλοί στερούνται και νηστεύουν!

Θά ελαφρύνουν τάχα για ν' ανέβουν, αυτού πού θέ να πάμε;
Βάλτε να φάμε!
Βάλτε να πιούμε!

Γιατί ως κ' οι τρελοί το ξέρουν δυστυχώς: Φαγεί και πιεί άλλου δεν θά τα βρούμε.

Κι' όποιος μία κόρη, μιάν ώραϊαν άγαπή, άς της χαρή τα πρώτα-πρώτα κάλλη, ληψαις κι' άρρώστειαις θά της πάρουν τα (λοιπά,

και θά το μείνη μόνο η παραζάλη. Αυτό στ' αυτή καλά βεβαιώς δε χτυπά! Μά πλην αυτού, ξάφνου προβάλλει ο Χάρος κ' είδοποιεί: “Αφέντη, μη προς βάρος— κοπιάστενε να πάμε!...»

Βάλτε να φάμε!
Βάλτε να πιούμε!

Γιατί φαγεί και πιεί και κόλλη χαρωπά στού Χάρου το κελλί δεν θά τα βρούμε!

“Όταν του πέρασε πιά η έρωτόθυμη, ή σχεδόν οργιαστική αυτή διάθεσις, ο Βιζυηνός, με την άρχή του νέου ακαδημαϊκού έτους ξαναγύρισε στην έπιστημονική του μελέτη, έγινε ο έμβριθής μελετητής των κειμένων, και όταν παρουσιάστηκε στους καθηγητάς του για το δίπλωμα, οι Γερμανοί σοφοί έθαύμασαν για την έμβριθεία, για τις γνώσεις και γενικά για το δυνατό μυαλό του “Ελληνος έπιστήμονος. Και τον άνηγόρευαν διδάκτορα της Φιλοσοφίας με “Αριστά».

Ο Γεώργιος Βιζυηνός, ως ποιητής, εγγραφίζεται δόλοκληρος στη μικρή βιογραφική μελέτη του παλαιού του φίλου Νικολάου Βασιλειάδη, ο οποίος γράφει:

«Ό,τι διέκρινε τον Βιζυηνόν, ήτο ο φλογερός του έρως προς τα κάλον. Ηγάπα, ήράτο, ήτο μαγευμένος από το κάλλος και την δύναμιν της ιδέας ταύτης κατ' άπειρον ψυχικήν άφοσίωσιν, συναίσθησιν και πράξιν. Ησθάνετο τόν έρωτα, τόν όποιον ώρισεν ο πολύς Σπινόζας ως amor intellectualis dei.

»Ο Γεώργιος Βιζυηνός, φύσις καλλιεργήσασα την άληθινήν τέχνην, διάνοια διαυγής υπό τούς άριστοκρατικώτερος της άρμονίας τόνους μορφωθείσα, αίσθησις διψώσα το καθαρόν νάμα, το κρυσταλλωμένον της πηγής, και εύαίσθητος ιδιοσυγκρασία, λεπτή, ποιητική. Παρατηρών τον κόσμον, έγκλωπτρίζετο την ψυχήν του και υπ' αυτό έκρινε πάντοτε άπατηλώς. Ακριβώς όπως λέγει η κυρία Στάελ, κρίνουσα τόν Σίλλερ, ότι «μούσα του ήτο ή συνείδησις του».

»Ο Λαμαρτίνος λέγει ότι η μεγαλοφυία είναι παντοτελής θλίψις. Η ιστορία του Βιζυηνού τώ παρέχει μίαν ακόμη ψήφον, άγωνιώδους ιστορία του “Ωραίου και “Αληθούς εν τώ κόσμω τούτῳ... Καί εις τόν άγωνα τούτον, ο ήμέτερος Ποιητής υπέφερεν όλα τα μαρτύρια παρακωλησίου παρά κηφήνων και γενομένων ατυχέσεων, αι όποίαι τώ προτιθέντῳ ανταγωνιστάι.

Τό επί τούτω πικρόν παράπονον, άλλως ψυχικής και άπέλπιδος άθουσίας, κατέβηλ' ως αν κέραιον έσχάτος όταν εν τη ιστορία του Νορβηγού ποιητού Ίψεν, ήρίθμει τοῦ καλλιτεχνικοῦ βίου τὰ παθήματα. Πόσον παθητική και ποῖον πόνον δεν έκφράζει η ώραία εικὼν τοῦ Νορβηγού Ποιητοῦ πρὸς τὴν αἰδέρι, τὴν πάπια τῆς θαλάσσης, όταν έφευγε τὴν αἰδιαφοροῦσαν πατρίδα του:

Τότε κι' αυτή, την άνοίξει με στήθια ματωμένα
άνοίγει νύχτα τὰ φτερά
και πάει μακριά στο Νότο,
έκει πού περισσότερο
χαμογελοῦν τὰ οὐράνια!...

“Ο Βιζυηνός μετέφραζεν, ό,τι και ο ίδιος ήσθάνετο. “Εν τούτῳ ή ώδή του διαφέρει της φιλομήλας του Σίλλερ...».

...αυτοῦ με αυτοῦ
...Ραφίαν και εκείθεν με τὸ ἄν
...της γραμμῆς διὰ Μπατοί της
...Τὴν Κυριακὴν εἰς Σάριζαν. “Ε-
...τὰ μεσάνυκτα τῆς Κυριακῆς.
δρ. 110.

...ρυστός
...ώρησις με τὴν προηγούμενην διὰ
...Ραφίαν και εκείθεν ἀτμοσφαιρικῶς
...ρυστον. “Επιστροφὴ τὰ μεσάνυκτα
...ριακῆς. “Εξοδα δρ. 85.

...φίνα
...7ην π. μ. τῆς Κυριακῆς με αὐτοκί-
...ς Ραφίαν. “Επιστροφὴ τὴν νύκτα.
δρ. 40.

ΕΤΙΚΟΣ ΨΥΧΑΓΩΓΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ

...ίαν 13, Μέγ.Ζελιώτη, τηλ. 52-202)
...εφνη
...δην μ. μ. τοῦ Σαββάτου σιδηροδρο-
...δια Χαλκίδα και με βενζινόπλοιον εἰς

Γεώργιος Βιζυηνός

“ΑΛΛ’ Ο
ΟΛΟΙ
ΟΛΟΙ
ΝΟΗ
ΟΣΟΙ
ΝΑ
ΟΣΟΙ
ΜΕΡ
ΡΕΣ
ΣΟΙ

ΤΟ
ΠΡΟ
ΤΟΥ
ΣΤ

Πανηγυ
(30-
Πού κυ

Εἰς
περ

1) (μετεδό-
διοφών

2) ΣΜΟ
Πρεσβεί
ών κ.

Τύπου
λο οὐδὲ
πορικῆς
φ. ο. υ.

3) διοφονί
φορώσα

4) Α
Ραδιοφ
ὕπὸ τῆς
ΡΑ, ὅφ
ρας τῆς

Τοῦ
Τοῦ
ῶγράφ
Τοῦ
ΠΟΥΛΟ
5) Γ
έκτελεσ

(ΤΑ ΠΡΩΤΟΓΟΥΜΕΝΑ: Ὁ Βιζυηνός μετὰ τὰς σπουδὰς του εἰς τὰς Ἀθήνας, μεταβαίνει εἰς τὴν Γερμανίαν καὶ ἀναγορεύεται διδάκτωρ τῆς φιλοσοφίας μετὰ ἀριστείας.)

480N

Τὸ πεζογραφικὸν ἔργον τοῦ Βιζυηνοῦ ἀποτελεῖται κυρίως ἀπὸ διηγήματα καὶ ταξιδιωτικὰς περιγραφάς. Σ' ἐποχὴν ποῦ τὰ φιλολογικὰ περιδικὰ τῶν Ἀθηνῶν ἐδημοσίευσαν, σχεδὸν ἀποκλειστικῶς, μεταφράσεις ξένων συγγραφέων, ὁ Γεώργιος Βιζυηνός ἔγραφε διηγήματα ἑλληνικὰ, ἐμπνευσμένα ἀπὸ τὴν οἰκογενειακὴν τὴν ἀναμνήσιν, δραματοποιούμενα στοὺς τόπους ποὺ ἐζησε, παλλόμενα ἀπὸ ζωὴν, συγκινητικὰ, μετὰ τὴν εὐλικρίνεια καὶ τὴν ἀπλότητα τοῦ ἀφηγηματικοῦ τοῦ τόνου. Εἶναι ὁ ἐγκαρδιὸς συγγραφεὺς, ποῦ μιλεῖ στὸν ἀναγνώστη μ' ἐμπιστοσύνη, γι' αὐτὸ καὶ τὸν κερδίζει ἀμέσως. Καμμιὰ ψευτιά καὶ καμμιὰ ἐπιτήδευσι στὸ γράψιμον τοῦ θρακιώτη αὐτοῦ, ποῦ ἐρριχνε πάνου στὸ χαρτὶ δολόκληρον τὸν ἑαυτοῦ του, τοὺς καὶ τοὺς, τίς νοσταλγίες του γιὰ τὴν Θράκην, γιὰ τὸ χωριουδάκι του καὶ γιὰ τὴν «κυρά Μιχαλίσσα», τὴν «φιλοσοφιογιάττη» — ὅπως τὴν ὀνομάζει — μητέρα του.

Ὁ γέρον-παπποῦς του, (ποῦ δούλεψε στ' ἀσβεστοκάμιναν ὅλη του τὴ ζωὴ καὶ τώρα κάθεται στὸν ἥλιον καὶ πλέκει τὴν κάλτσαν τῆς γριᾶς του), ἡ γιγαλία ποῦ ξέριε ἕνα σωρὸ παλιὲς ἱστορίες καὶ ὅλα γκρινιάζει μετὰ τὸ γέρον της, ὁ ἀδελφὸς του ὁ ἀδικοσκοτωμένος, οἱ παιδικοὶ του φίλοι, οἱ συντεχνίτες στὸ ραφτόπαικον τῆς Πόλης, οἱ συσπουδασταὶ του στὴν Ἱερὰ Σχολὴ τῆς Χάλκης, τόσοι ἄλλοι, ἕνα πλῆθος ἀπὸ ζωὴς ποῦ ἐγνώρισε — νὰ ὁ κόσμος ποῦ ζῇ καὶ βασιλεύει μέσα στὸ ἔργον τοῦ Γεωργίου Βιζυηνοῦ.

Καὶ ἡ γλώσσα τοῦ πεζοῦ τοῦ λόγου εἶναι ἡ καθαρεύουσα, μορφομένη μετὰ ἀφθονα δημοτικὰ στοιχεῖα, ἀκόμη καὶ μετὰ ἰδιωματισμούς. Σ' αὐτὸ «ὁ πατὴρ τοῦ ἑλληνικοῦ διηγηματος» θυμίζει τὸν Ἀλέξανδρον Παπαδιαμάντη, ἡ σωστότερα ὁ δεύτερος θυμίζει τὸν πρῶτον, ἀπὸς τὸν Γεώργιον Βιζυηνόν προηγούμενον. Ἀλλ' ἡ συγγένειά τους δὲν περιορίζεται στοὺς φραστικούς μόνον τρόπους. Εἶναι καὶ ἐσωτερικὴ ἡ ἐκλεκτικὴ αὐτὴ σχέση, ἀπὸ ἀνάλογον ἐγκαρδιότητος ἐμψυχώνει καὶ τὴν Σκιαθίτικον ἀφηγήσειν τοῦ Παπαδιαμάντη καὶ τίς φέρνει ἴσια στὸ δρόμον τῆς καρδιάς μας. Διόσκουροι, λοιπόν, αὐτοὶ οἱ δύο Ἕλληνες διηγηματογράφοι καὶ τὸ ἀστρο τοῦ ἀθάνατον στὸ πνευματικὸν μας στερέωμα, διδύμον πολικὸν ἀστρο γιὰ ὅσους θέλουν νὰ ὁδηγοῦν τὸν καρὰν τῆς τέχνης τοὺς σὲ σίγουρον λιμάνιν, καὶ ὅχι σὲ Σκανδιναυικὰ φιορρντ!

Θὰ μεταφέρω ἐδῶ μιά σελίδα, χαρακτηριστικὴν, ὅχι μόνον τῆς γλωσσικῆς μορφῆς, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐμπνεύσεως τοῦ Βιζυηνοῦ πεζογραφήματος. Ὁ συγγραφεὺς θυμάται τὸν καιρὸ ποῦ ἐβγαίνει νὰ

παλάτῃ στὴν ζωὴν γιὰ τὸν ἐπιπόνητον καὶ γράφει:

★

«Ὅτε μ' ἐστρατολόγησαν διὰ τὴν ἐντιμὸν τῶν ραπτῶν ἐπαγγελματικὴν οὐδεμίαν ὑπόσχεσιν τῶν ἐνεποιήσασθαι ἐπὶ τῆς παιδικῆς μου φαντασίας τόσον γοητευτικὴν ἐντόπῳσιν, ὅσον ἡ διαβεβαίωσις ὅτι ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐμελλον νὰ ράπτω τὰ φορέματα τῆς θυγατρὸς τοῦ Βασιλέως.

Ἐγνώριζον πολὺ καλὰ ὅτι ἡ βασιλοπούλας ἔχουν ἐξαιρετικὴν τιμὴν νὰ ἀδυναμίαν εἰς τὰ ραφτόπαικα μάλιστα ὅταν αὐτὰ ἡξέωρον νὰ τραγουδοῦν τοὺς ἐπαίνους τῶν βεληήτρων αὐτῶν, ἐνῶ ράπτουν τὰ βαλτιὰ, μετὰ τὰ ὅποια στολίζουσι τὰ κάλλη των.

Ἐγνώριζον, πῶς ἔπ' ἐρωτευθῆναι καμμιὰ βασιλοπούλα, ἔ τὸ ραφτάκι της, δὲν χωρατεῖ μόνον ἐρωτευεῖται στὰ γερὰ, αἱ ἀρρωσταὶ καὶ πέφτει στὸ κρεβάτι καὶ γίνεταί τοῦ θανάτου καὶ κανεὶς ἱατρός δὲν ἡμπορεῖ νὰ τὴν ἱατρεύσῃ, καμμιὰ μάγισσα νὰ τὴν φέρῃ στὰ καλά της. Ὡς ποῦ φωνάζει ἐπὶ τέλους τὸν πατέρα της ἡ βασιλοπούλα καὶ τοῦ λέγει παστροκικά-παστροκικά: «Πατερὰκι μου, ἡ τὸ ραφτόπαικον ποῦ τραγουδᾷ τόσον εὐμορφα ἢ θὰ πεθάνω!»

Ὁ βασιλεὺς ἄλλο παιδί δὲν ἔχει. Τί νὰ κάμῃ; Φορεῖ τὴν κορώναν τοῦ στοῦ κεφαλί, καὶ πηγαίνει στὰ παρὰ τοῦ ραφτόπουλου καὶ «Στὸν Θεὸ καὶ στὰ χέρια σου!» τοῦ κοροϊβεῖ! «Κάμε μου τὴν γὰρ νὰ γένη γαμβρός μου.» Ἄλλὰ δειξε δὲν πρότητερα καὶ καμμιὰ παλληκαρία, διὰ νὰ μὴν πεθάνῃ τὸν ὑπόληπτον μου, ὥστε βασιλεὺς ὅπου εἰμαι.

Τὸ ραφτόπαικον τοῦ φαίνεται πῶς ἔχει περᾶσει ἀπὸ καμὸν τοῦ κανένα στυλὸν μεσσηνικὸν καὶ δὲν ἡμπορεῖ νὰ καταπῇ. Ἡ ἀλήθεια ὅμως εἶναι ὅτι ὁ βασιλεὺς ἔχει νὰ καταπῇ τίποτε, γιὰτὶ ὡς καὶ τὸ στυλ τοῦ ἐξεράθη μετὰ τὸν λαρυγγά του. Τόσο πολὺ ἐφοδῆθηκε ὅταν εἶδε τὸν βασιλέα μετὰ τὴν κορώναν!

Ὁ βασιλεὺς μετὰ τὴν κορώναν τοῦ ἀπαρτίζει τὸν ὦμον, καὶ τὸ ραφτὶ νὰ τοῦ εἰπῇ καλὰ καλὰ: Τί εἶναι ἀξίον τὸ ραφτόπαικον νὰ κάμῃ. Περιμένει δὲ μετὰ ἐνδόμυχον χαρὰν ν' ἀκούσῃ ὅτι ὁ ἐπιδοξὸς γαμβρός του εἶναι ἀξίος νὰ κατεβάσῃ κανένα ζωντανὸ λεοντάρει ἀπὸ τὰ βουνὰ, ἢ νὰ σκοτώσῃ κανένα δράκοντα, ἢ νὰ κυριεύσῃ κανένα βασίλειον.

Τὸ ραφτόπαικον εἰς τὸ μεταξὺ ἔπ' ἡρε θάρρος, ἀλλὰ δι' αὐτὸ δὲν ἔχασε καὶ τὸ νοῦ του νὰ πᾶ νὰ πετοσκοβέται μετὰ τὰ θηρία διὰ νὰ γίνῃ γαμβρός τῆς Μεγαλειότητος του. Τὸ ραφτόπαικον εἶναι ἐν γένει εἰρηνικὸς ἀνθρώπος. Καὶ ἐπειδὴ τὰ καταφέρνει καλῶτερα ὅταν ψάλλῃ παρὰ ὅταν ὁμιλῇ, ἀποκρίνεται πρὸς τὸν βασιλέα τραγουδιστὰ τραγουδιστὰ καὶ τοῦ λέγει πῶς εἶναι ἀξίον καὶ δυνατόν

νὰ ράψῃ τὰ νυφιάτικα χωρὶς ραφὴ καὶ ράμμα!

«Καλὰ, βρέ ἀτιμεῖα!», βάζει μετὰ τοῦ τοῦ ὁ βασιλεὺς, ὁ ὁποῖος δὲν συγκινεῖται πολὺ - πολὺ ἀπὸ τὸ τραγουδιόν. «Θὰ σοῦ δεῖξω ἐγὼ πῶς ἐμπαλίζεις τὸ παιδί μου, ὁ φῶς δὲν ἔχεις ἕνα λεπτοῦ παλληκαρία μετὰ τὰ στήθη σου!» Ἐπειτα βλέπει τὸ ραφτόπαικον μὲ κατὰ ἀσχημένας ματιὰς καὶ «Πολύ καλὰ, τοῦ λέγει, Κύρ, γαμβρέ Ράμε μου, λοιπόν, σαρὰντα φορεσιὰς νυφιάτικας, καθὼς ταιριάζουν εἰς μίαν βασιλοπούλαν, κοπρόεξε νὰ μὴν τύχῃ καὶ διακρίνῃ καμμιάν ραφὴν, καμμιάν κλωστήν ποὺθενά! Φορόντισε δικὸς νὰ τὰς ἐ-

χὺς ἐτοιμοὺς αὐρίον πρωτ-πρωτ, πρὶν ἐβγῇ ὁ ἥλιος, γιὰτὶ ἀλλοιῶς — Σοῦ κοῦω τὸ κεφάλιν!»

Καὶ ὁ βασιλεὺς μετὰ τὴν κορώναν δὲν χωρατεῖ αὐτὴν τὴν στιγμὴν. Τὸ ἔχει πάρει ἀπόφασιν ὁ φιλόδοξος ἀνθρώπος, νὰ σκοτώσῃ τὸ ραφτόπαικον γιὰ νὰ δώσῃ τὴν κόρην του εἰς κανένα μεγαλοσιάνον;

Κατ' εὐτυχίαν τὸ ραφτόπαικον ἔχει σίγουρη τὴ δουλειὰ του καὶ δὲν σκοτίζεται πολὺ-πολύ. Διότι εἶναι — ἄλλοι μὲν λέγουσι υἱός, ἄλλοι δὲ λέγουσι ἐγγονὸς τῆς Νεραΐδας. Καὶ ἔχει μίαν δακτυλίθραν μετὰ πάτον, τὴν ὅποιαν ποτὲ δὲν ἀφαιρεῖ ἀπὸ τὸ δακτύλον του.

Ὀλην ἐκείνην τὴν ἑσπέραν τρώγει καὶ πίνει καὶ διασκεδάζει. Ἐπάνω εἰς τὰ μεσάνυχτα τοῦ κοινοῦται ὁ μάστορ τῆς καὶ οἱ καλφάδες, ἐδῶαί τὴν δακτυλίθραν ἀπὸ τὸ δακτύλον του, παίρνει μίαν χρυσὴν τρίχα ποῦ ἔχει αὐτοῦ μεσὰ φυλαγμένην, καὶ καίει τὴν ἀκρίτσαν τῆς εἰς τὴν φλόγα τοῦ λυχναρίου. Ἐκεῖ παρουσιάζεται ἐμπρὸς τοῦ ἡ χρυσόμαλλη Νεραΐδα.

—Τὶ στενοχωρία ἔχεις, ἀγάπη μου;

—Τὸ καὶ τὸ, ἀποκρίνεται τὸ ραφτόπαικον, λέγοντας τὴν ἱστορίαν.

Ἡ χρυσόμαλλη Νεραΐδα, ποῦ τοῦ «ὄχι» τὰς νὰ τὸν γλυτῶνῃ ὁ σάκος κινδυνεύει, χτυπᾷ τὰ λευκὰ τῆς χερᾶκια τρεῖς φορὰς, καὶ — δὲς ἐσὺ! — σαρὰντα λευκοντομένα νεραϊδοπούλα, τῶνα εὐμορφότερον ἀπὸ τ' ἄλλο, μετὰ κατὰ γλυκά τραγουδιὰ, μετὰ κατὰ μαργιόλικα λιγύσματα εἰς τὸν ἀέρα, θέτουν καθεμιά ἐμπρὸς εἰς τὸ ραφτάκι τὰ πολυτιμότερα ὑφάσματα τῆς οἰκουμένης.

Τὸ ραφτόπαικον κόφτει καὶ ἡ νεραΐδες ράπτουν καὶ τραγουδοῦν καὶ ἀστείζονται καὶ πειράζουν τὸ ραφτόπαικον, καμμιὰ φορὰ τόσον ἐρωτότροπα, τόσον γαργαλιστικά, ποῦ ἂν δὲν ἦταν ἡ μητέρα τοὺς ἐκεῖ κοντὰ, θὰ ἐπαιρναν τὸν νοῦ του χωρὶς ἄλλο. Μὰ ἡ χρυσόμαλλη Νεραΐδα τὴν προσέχει, τὴν ὁδηγεῖ καὶ τὴν παρακινεῖ καὶ τελειώνουν τὰ νυφιάτικα πρὶν ἢ λαλήσῃ ὁ πετεινός, πρὶν ἐβγῇ ὁ ἥλιος.

Μόλις προφθαίνουσι νὰ φύγουν ἡ Νεραΐδες, νὰ καὶ ὁ βασιλεὺς ποῦ ἐμθαίνει μετὰ τὴν κορώναν στὸ κεφάλιν καὶ μετὰ τοὺς δημίους καταπόδι του: Ἐρχεται νὰ σφάξῃ τὸ ραφτόπαικον. Ἀλλὰ ἐκεῖ ποῦ ἐμθαίνει βλέπει τὴν σαρὰντα νυφιάτικας φορεσιὰς κρεμασμένας εἰς τὸ σχοινί χωρὶς ραφὴ καὶ ράμμα, καὶ θαμβώνονται τὰ μάτια του: Τὸ χρυσάφι καὶ τὸ μαργαριτάρει ποῦ ἔχουν ἐπάνω κεντημένο, ἀξίζει ὅλο τὸ ψωροβάσιλειον!

Ὁ βασιλεὺς μετὰ τὴν κορώναν δαγ-

κάνει τὰ χεῖλην του. Παίρνει τὸ ραφτόπαικον ἀπὸ τὸ χεῖρ, τὸ πηγαίνει πρὸς τὸν βασιλέα, ἀποκρίνεται τὴν κόρην του, καὶ τελειώνει ἡ ἱστορία.

Τὸ χαριτωμένον αὐτὸ θρακικὸν παραμῦθον τὸ συλλογιζόμενον ὁ Ποιητὴς μετὰ συμβολικὴν γιὰ τὴν πνευματικὴν ζωὴν τοῦ σημασία.

ΣΤΕΦ. ΔΑΦΝΗΣ

ΑΥΡΙΟΝ: Τὸ 49ον Μῆρος.

τὴν ἱστορίαν. Τὸ δράμα, ὁ θαυὸς ἔρωτος ἐνὸς νέου.

ποία ἐγγραφή ὑπὸ ΑΛΦΑ-εἰ τὸν τίτλον

(Α ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΑ: 'Ο Βιζυηνός μετὰ τὰς σπουδὰς του εἰς τὰς Ἀθῆνας μεταβαίνει εἰς Γερμανίαν καὶ ἀναγορεύεται διδάκτωρ τῆς φιλοσοφίας. 'Ο Βιζυηνός ἐγράψε πλῆθος ἐξηγημάτων ἑλληνικὰ ἐκτενυσμένα ἀπὸ τὰς ἀναμνήσεις του καὶ τοὺς τόπους εἰς τοὺς ὁποίους ἐζησε)

1939 490N 29/12

«'Ο Σὺλλερ εἶχε παρήγορον ἔνα Γκαίτε — γράφει ὁ συμμαθητὴς τοῦ Ποιητοῦ Νικ. Βασιλειάδης. 'Ο Βιζυηνός εἶχε ὀδηγὸν ἕνα ἄστρον τῆς ἀγάπης, αὐγερινὸ καὶ ἔσπερινό, τὸ αἶθρον τῆς Ἀφροδίτης. Ἐνα ἔρωτα. Καὶ τὸ αἰσθημὰ του τοῦτο, τὸσον ὕψηλόν καὶ μετὸς τὸν οὐράνιον πραγματικὴν φιλοσοφίαν, ἔκαμε λαμπράδα ἀκοίμητον ὥς ἐστίας κόρη, ὥς τὸ κληρωθὲν τῆς κοινωγίας θῦμα. Δι' αὐτὸ καὶ τὸ ἐσχάτως δημοσιευθὲν ἐν τῇ «Ἐστία» ποιημὰ του πρὸς τὴν «Ἀφροδίτην» ἐκίνησε τὴν ἐκπληξιν καὶ τὸν θαυμασμόν μας διὰ τὸ πάθος, ποῦ ἐκφράζει καὶ διὰ τὴν φιλοσοφικὴν τῆς ἀγάπης ἀνέλιξιν, τὴν ὁποίαν διεπίστωσεν εἰς βαθὺ πνεῦμα καὶ εἰς τρυφερότητα ποιητικῆς καρδίας, ποῦ μᾶς ἐνθυμίζει ὅλον τὸν ἄλτρον τοῦ ὕψιπετοῦς τῆς Γερμανίας ποιητοῦ «πρὸς τὴν Ἑμμαν του».

Πρῶτο ἀπ' ὅλα τ' ἄστρα μέσ' τὸν οὐρανὸ
ἄστρο τῆς ἀγάπης σ' ἀγναντεύω,
σάν τοὺς μάγους σκύδω καὶ σὲ προσκυνῶ
σάν ἐρωτευμένος σὲ λατρεύω!

«Πλὴν ὁ ἀσθὴρ τοῦ Βιζυηνοῦ ἔχει μοιραίαν φορὰν. Τὸ ἐξέλεος καὶ ὁ ἴδιος καὶ ἡκολούθει τὸ περὶ τὸν ἄλτρον ἐν τῇ προγνώσει τοῦ τέλους του. Ἦτο ἡ στιγμιαία ἐμπνεύσις, ἡ ὁποία ἐνέπνευσε καὶ εἰς τὸν Χάμερλινχ τὸν ἀτέλειδα «Μονόλογον τοῦ αὐτόχειρος».

Ποῦ πᾶς, δικό μου ἄσπερον
στὸν ἄφωτο βυθό,
καρτέρει με, καρτέρει
κ' ἐγὼ σ' ἀκολουθεῖ!

«Καὶ ἐπὶ τέλος, ἐκάμφθη καὶ ἐθραύσθη ὁ εὐγενὴς κλῆνος. 'Ο κόσμος ἐξεπλάγη διὰ τὸ τέλος καὶ συνεκινήθη. Τότε... ὁπότε ἠρίθμωσεν ἐν περιπέλειον θῦμα λεπτῆς, ποιητικῆς φύσεως!

Βάλλης τ' ἄνθος νά κοσμή
τοῦ τάφου μου τὸ χῶμα.

Θενὰ τὸ βροῦν ἕνα πουρνὸ
νά ποῦνε: «τὸν καυμένο
τὸν θανατώσαν ζωντανό,
τὸν κλαῖν ἀποθαμμένο».

«Εἶναι τὸ τέλος, τὸ ὁποῖον ὁ Βικτωρ Οὐγκὼ περιέγραψεν εἰς τοὺς μελαγχολικοὺς στίχους τῶν «Ἀγώνων καὶ Ὀνειρῶν» του διὰ πᾶσαν μεγαλοφυΐαν ἀποτίουσιν τὸν φόρον τῆς δόξης καὶ τῆς ἀγρυπνίας, διότι ἠγάπησε πολὺ, καὶ διότι ἐτίμησεν ὑπὲρ τὸ συμφέρον τῆς τῶν συμφέροντα τῆς ἀνθρωπότητος. Θὰ μεταφράσω ὀλίγας του τροφάς: «Ἐπεφάνη ἡ μεγαλοφυΐα, γλυκεία, ἰσχυρά, μεγάλη. Ὡς τὸ λυκάφως, τὸ ὁποῖον κυλίσεται ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ, οὕτω χρυσίζει δι' ἀκτίνος ὅλα τὰ μέτωπα τοῦ πλήθους. Ἀκτινοβολεῖ. Φέρει τὴν ἰδέαν εἰς τὸν αἰῶνα, τὴν ὁποίαν ἐκεῖνος ἀνέμενε, καὶ ζητεῖ νὰ ὑψώσῃ τὰ πνεύματα, νὰ ἐλαττώσῃ τὴν ἀθλιότητα... Ἐρχεται... Δὲν τῷ ἀνήκει στέφανος! Θεοὶ αἱ ὕλακαί, οἱ γιουχαῖσμοι μακρόθεν προβάλλουν! Γραφίσκοι σοφοί, λογοποιοὶ, ὄχλος, οἱ οὐδὲν γινώσκοντες, οἱ περὶ πάντων ἀμφιβάλλοντες, οἱ κόλακες τῶν ἰ-

σχυρῶν, οἱ κόλακες τοῦ βορβόρου, ὅλοι συγχρόνως ἀρῶνται, σμερδαλέον θορυβοῦντες. Καὶ ἐκεῖνος: Ἐνῶ στολίζουσι τὸν στέφανόν του, ὀρθίος με ἑσταυρωμένας τὰς χεῖρας, με ὕψιτενές τὸ μέτωπον καὶ γαληνίον ὄφθαλμόν, μελετᾷ ἡρεμὰς τὸ Ἰδεῶδες, τὸ Καλόν. Καὶ, ἀδίζει παλαιῶν, ἀλλ' ἀλλοιόμενον, ἐξαντλεῖται καὶ θνήσκει. Τότε... ὁ θῆνος, ὁ ἀγρυπνὸς δαίμων, πρῶτος τρέχει, τὸν ἀναγνώριζει, κλείει τὰ βλέφαρά του, τῷ σταυρώνει ἐπὶ τοῦ φερέτρου τὰς χεῖρας, κλίνει πρὸ αὐτοῦ τὸ γόνυ καὶ κατασκοπεύει, ἀκροάται εἰς τὴν σκοτεινὴν νύκτα μήπως καὶ δὲν ἀπέθανε, καὶ ὅταν πεισθῇ ὅτι ἐξέλιπε... Ἐ! ζαρώνει τὸ πρόσωπον καὶ σφογγίζει τοὺς ὀφθαλμούς ἀναφώνων: «Ἦτο μέγας ἀνὴρ!»

Αὐτὰ γράφει ὁ Νικ. Βασιλειάδης, ἀναφερόμενος στὴν ἀδικὴ καὶ κιτρινοπρόσωπη κριτικὴ τῶν Ἀθηναίων λογίων τῆς ἐποχῆς, στοὺς ὁποίους ὁ «Ραψῶδός τῆς Θράκης» ἐφάνη ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμὴ ἐπικινδυνὸς ἀντίπαλος. Τὸν ἐπολέμησαν μετὰ λύσσα, καὶ τέλος συνέδρῃ ἐκεῖνο ποῦ γράφει ὁ κ. Ἰωάννης Ζερβός σ' ἕνα βιογραφικὸ σημείωμα του γιὰ τὸ Γεώργιο Βιζυηνό:

«... Ἡ βιωτικὴ ἀδύη καὶ αἱ ἀτομικαὶ του, αἰσθηματικαὶ ἰδίως, περιπέτειαι, δὲκ τὸν ἀφήκαν ἄνθρωπον ψυχικῶς. Μία ἀδημονία καὶ κάποια μεγαλοχολία ἐκυριεύσαν βαθμηδὸν τὸν ἰδιόρρυθμον καὶ εὐαίσθητον ποιητὴν. Καὶ ἡ φιλολογικὴ τοῦ ἀναγνώρισις ἀκόμη δὲν ἦτο ἐκεῖνη ποῦ θὰ ἠμπορούσε νὰ τὸν ἱκανοποιήσῃ καὶ νὰ τὸν εὐχαρίστη. Αὐτός, ὁ ζητῶν νέους δρόμους εἰς τὴν ποιήσιν, ὁ πρῶτος Ἕλλην διηγηματογράφος, ὁ ἔχων φιλοσοφικὴν καὶ αἰσθητικὴν μόρφωσιν, ὁσπὶν δύο-τρεις μόνον τῶν ἀναγλυπτῶν καὶ κριτικῶν μας καθ' ἑλπίαν τὴν νέαν φιλολογίαν δύνανται νὰ ὑποτεθῶσιν ἔχοντες, ἐφημιζέτο εἰς τὴν σειρὰν ἄλλων γνωστῶν ποιητῶν καὶ στιχοιργῶν τῆς ἐποχῆς. Τίποτε πλέον. Καὶ βαθμηδὸν ἡ ἀπογοητευσίς, ἡ δυσφορία, ἡ τραχύτης τῆς ζωῆς, ἐγονιμοποίησαν τὸ σπέρμα τῆς φρενικῆς παθήσεως ποῦ εἶχε μέσα του...»

Στὸ πρῶτο κεφάλαιον τῆς ἐξιστορήσεως αὐτῆς, εἶδαμε πῶς ὠδηγήθη ὁ Γεώργιος Βιζυηνός στὸ Δρομοκαίτειο φρενοκομεῖο τῶν Ἀθηνῶν. Συνεχίζοντες, θὰ διηγηθῶμε τις περιεργές περιστάσεις μετὰ τις ὁποῖες ἐξεδηλώθη ὁ καταστροφικὸς σεισμός μέσα στὸ ζωηρὸ καὶ εὐφάνταστο ἐγκέφαλον τοῦ «Ραψῶδου τῆς Θράκης» ποῦ ἦταν καὶ ραψῶδός τῆς ἀγάπης σὲ ὅλη τῆς τῆς τρυφερότητα καὶ τὴν εἰδυλλιακὴ μορφή της.

ΣΤΕΦ. ΔΑΦΝΗΣ

ΑΥΡΙΟΝ: Τὸ 50ὸν Μέρος.

Τὰ εἰσιτήρια διὰ τὴν
ἐορτὴν τοῦ Στῶ...

Εἰς τὸ ἐπὶ τῇ
λελλήνων ἀρ. 17
χίζει ἀπὸ τῆς
ρεῖαν διανομῆς
νων εἰσιτηρίων
γάλην ἐπὶ
ποῦ θὰ
τῆς 4
θα

Γεώργιος Βιζυηνός ὁ «ραψωδὸς τῆς Θράκης»

Τοῦ συνεργάτου τοῦ «Τύπου» κ. Στεφ. Δάφνη

(ΤΑ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΑ: Ὁ Βιζυηνός ἡ μεγάλη ποιητικὴ φυσιογνωμία, παραφρονεῖ καὶ ἀδυνατεῖ στὸ Δρομοκαίτειον Φρενοκομείον. Ἰδού ὁμῶς ὑπὸ ποίης περιστάσεις ἐγίνει αὐτὸ τὸ δράμα:)

5000

«Ὅταν ὁ Γεώργιος Βιζυηνός ἐπέστρεψε στὰς Ἀθήνας, ἐγνώρισε τὴν οἰκογένεια τοῦ Ἑλληνοφίλου Φραβασίλη, στὸ σπίτι τοῦ οὐλοῦ ἐνοίκιασε ἕνα δωμάτιο. Ἡ οἰκογένεια τὸν θεωροῦσε σὰν δικό της ἄνθρωπο καὶ ὁ Ποιητὴς ἦταν εὐτυχής γιατί εἶχε βρῆ στήν ἀθηναϊκὴ κοινωνία.

Στὸ μεταξύ, κατεγίνετο μὲ ὅλα του τὰ δυνατὰ νὰ διηυκολύνῃ τὴν ἐπίστασιν, νὰ διορισθῇ καθηγητὴς, νὰ ζήσει. Πολεμικὴ φύσις ὅμως, ὅπως ἦταν, ἐδημιούργησε πολλοὺς ἐχθροὺς γύρω του, στοὺς κύκλους τῶν λογίων. Ὁ φθόνος τὸν κινήσεισε παντοῦ. Δὲν κατάρθωνε νὰ βρῇ μιὰ θέσι ἀνάλογη μὲ τὴ μόρφωσιν του καὶ τὰ προσόντα του. Ἐπεσε σὲ τέτοια φτώχεια, πού ἀναγκαζότανε νὰ πωλῇ τὰ βιβλία του γιὰ νὰ τρέφεται. Τέλος δὲν μποροῦσε νὰ ἐξοικονομῇ οὔτε τὸ νοίκι του.

Ὁ Φραβασίλης εἶχε δύο κορίτσια. Τὸ μεγαλύτερο, ἡ Μπετίνα, μόλις 12 ἐτῶν, ἦταν μιὰ ὡραϊοτάτη παιδοῦλα, λεπτοκαμωμένη, μὲ παρθενικὴ μορφή καὶ ἀγγελικὴ καρδιά.

Ὁ Βιζυηνός ἀνεκάλυψε ὅτι ἡ μικρὴ Μπετίνα ἦταν προικισμένη μὲ ἐξαιρετικὸ μουσικὸ ἄλγαντο, καὶ ἀνέλαβε τὴν αἰσθητικὴν τὴν μόρφωσιν καὶ γενικὰ τὴν καθοδήγησιν τῆς νύμφης νὰ σπουδᾷ στὸ Ὡδεῖο. Ἡ ἀνάστασις μὲ τὴν ἀγνὴ αὐτὴν παιδοῦλα ἦταν ἡ καινούργια καὶ μεγάλη χαρὰ τοῦ Ποιητοῦ. Φαίνεται ὅμως ὅτι μὲ τὸν καιρὸ, τὸ ἄθωο ἐκεῖνο, τὸ πατρικὸ θὰ ἔλεγε κανεῖς, φίλτρο του, ἄλλαξε σὲ ἔρωτα, σὲ ἀληθινὸ πάθος. Ἡ Μπετίνα ἔγινε ἡ ἀτμόσφαιρα τῆς ψυχῆς του. Καὶ οἱ συγγενεῖς τῆς παιδοῦλας, πού τὸ ἀντελήφθησαν τέλος, ἄρχισαν ν' ἀνησυχοῦν...

Ἐκεῖνη τὴν ἐποχὴ, ὁ Βιζυηνός κατάρθωνε νὰ διορισθῇ καθηγητὴς τῆς Δραματολογίας στὸ Ὡδεῖο Ἀθηνῶν. Μιὰ ἀπὸ τὶς πρώτες του φροντίδες ἦταν νὰ ἐγγράψῃ ὡς μαθήτρια στὸ μουσικὸ αὐτὸ ἴδρυμα τὴν «πολυαγαπημένην» του Μπετίνα, καὶ νὰ τρέξῃ ἀμέσως νὰ τὴν ἀναγγεῖλῃ στὴ μητέρα της. Ἡ κυρία Φραβασίλη τὸν εὐχαρίστησε γιὰ τὸ ἐνδιαφέρον του, ἀλλ' ὁ Βιζυηνός, ἀφῆνοντας τὸν ἐνθουσιασμό του, νὰ ξεχειλίσῃ καὶ λησμονῶντας ὅτι ἡ κόρη ἦταν

μόλις δώδεκα χρονῶν καὶ αὐτὸς σαραντάρης, εἶπε:

— Ἡ Μπετίνα θὰ γίνῃ γυναῖκα μου!... Καὶ σὰς ζητῶ ἐπισημῶς τὴν χεῖρα της!... Οἱ γάμοι μας νὰ τελεσθῶν γρήγορα, ἀμέσως!...

Τότε πᾶ ἡ μητέρα τῆς ἀνυποψίαστης κόρης ἐκατάλαβε ὅτι ὁ οἰκογενειακὸς τὸς φίλος δὲν ἦταν καλὰ, κ' ἔλαβε μέτρα νὰ τὸν ἀπομακρύνῃ ἀπὸ τὸ σπίτι της. Ἀλλ' ὁ Βιζυηνός ἐπέμενε στὴν ἰδέαν του νὰ πάρῃ τὴν Μπετίνα! Τῆς ἐστειλε στίχους, λουλούδια, γλυκίσματα, τὴν πολιορκοῦσε μὲ θαυμασμοὺς, μὲ ἰκεσίες, μὲ δάκρυα. Εἶχε γίνῃ τρεμὰ ἐνοχλητικὸς στὴν οἰκογένειαν. Καὶ τέλος ἡ κυρία Φραβασίλη ἀναγκάστηκε νὰ εἰδοποιήσῃ τοὺς πλοῖους τοῦ φίλου νὰ μεσολαβήσουν καὶ τεταρτισθῇ αὐτὴ ἡ κατάσταση, ἡ ὁποία καὶ τὴν κόρη τῆς ἀλλὰ καὶ τὴν σοβαρότητα ἐνὸς ὁλοκληρωτοῦ Ὡδεῖου καὶ ὑψηλοῦ τοῦ Πανεπιστημίου. Ὡς ὁ Γ. Βιζυηνός ἐξέβητε, ἔθετο τὴν ἑαυτοῦ ἀπὸ ὅλους ὡς ἐρωτομανῆς, μόνον ὁ ποιητὴς, ἀλλὰ τὸ κακὸ ἦταν ἀσθενέστερο, ὅπως θὰ ἴδωμεν. Καὶ τὸν ἐκλείσαν στὸ φρενοκομεῖο.

Ἐκεῖνος ὁ ταρτοκώστροφος τῆς Πόλης, ὁ Νικόλαος Βασιλειάδης, ὁ συμπατριῶτης καὶ φίλος τοῦ Γεωργίου Βιζυηνοῦ, πρέπει ν' ἀνακηρυχθῇ ὡς ὁ εὐγνωμοσύνης ὅλων τῶν ὁμαθῶν γιὰ τὴ ζωὴ καὶ πρόπαντων γιὰ τὶς τελευταῖες ἡμέρες τοῦ δυστυχισμένου Ποιητοῦ. Γιατὶ τὸν παρηκολούθησε καὶ στὸ Δρομοκαίτειο, ἐπήγαγε συχνὰ καὶ τὸν ἔβλεπε στὰ τέσσερα χρόνια πού ἔμενε κλεισμένος ἐκεῖ, ἐκουθέντιαζε μαζί του, καὶ εἶνε ὁ μόνος πού ἔγραφε γιὰ τὴν διανοητικὴν του κατάσταση κατὰ τὴ θλιθερὴ ἐκείνην περίοδο. Καὶ τ' ἀφηγεῖται ἀπλᾶ, ἀλλὰ μὲ ἀδελφικὴ ὁδὴν ὁ Κωνσταντινουπολίτης λόγιος.

Ἐν πρώτοις, ἰδού τί γράφει γιὰ τὰ προηγηθέντα τοῦ ἐγκλεισμοῦ τοῦ Βιζυηνοῦ στὸ Φρενοκομεῖο:

«Τὸν Μάρτιον τοῦ 1892 ἐπέστρεψα μίαν ἑσπέραν ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιον, ὅταν μοῦ ἀνήγγειλαν διαστικὰ ὅτι ὁ ποιητὴς Βιζυηνός παρεφρόνησεν!

«Εἰς τὸν περίβολον τότε τῆς Βουλῆς, ὅπου ὑπῆρχε μικρὸν ζυθοπωλεῖον μ' ἐπερίμεναν ὁ διευθυντὴς τοῦ Ὡδεῖου Νάζος καὶ ὁ γεωργολόγος ἱατρός Ἀποστολίδης. Ὁ ποιητὴς εὐρίσκετο ἐκεῖ μεταξύ των, ἔχεν ὠχράν τὴν ὄψιν καὶ φυσιογνωμίαν ἐξηγριωμένην. Πυκνὰ καὶ μαύ-

ρα φρύδια ἐσκέπαζαν τὰ μάτια του, τὰ ὁποῖα ἦσαν λοζὰ καὶ ὀλίγον ὡς Κινέζου. Μὰ ἡ ματιά του παντοῦ ἐπρόφανε. Γοργὴ καὶ σπινθηροβόλος, εἶδειν πῶς ὀλόκληρος χορὸς ἰδεῶν γυρίζει στὸ κεφάλι του.

«Ἐκεῖ ὁ ποιητὴς ἀπήγγελλε τὰ ποιήματά του. Δὲν ἤξεύρω ἂν ἦσαν παλαιᾶς ἐμπνεύσεως καὶ παλαιᾶς ἐπεξεργασίας. Ἀπήγγελλεν ἀκατάπαυστα. Ἐνθυμοῦμαι μόνον ὅτι διὰ κάθε περαστικὸν διαβάτην, διὰ κάθε ἐρωτήσιν μας καὶ διὰ κάθε ἰδέαν του ἔκανε στίχους. Καὶ εἰς αὐτοὺς ἦσαν ποικίλοι οἱ ρυθμοί, ἦσαν ὡραῖαι αἱ εἰκόνες καὶ μάλιστα ὅταν ἐσαύριζε μ' ἐξυπνάδα καὶ μὲ χάριν εἰρωνείας. Ἐκεῖνη δὲν ἦτο ποιησις. Ἦτο χεῖμαρρος ποιήσεως τῆς στιγμῆς!

«Διευθυντὴς τῆς Ἀστυνομίας ἦτο τότε ὁ ταγματάρχης Μπαϊρακτάρης. Ὅταν τὸ ἀνήγγειλε τὸ γεγονός, ἀνάστατος ἐκείνος ἠρώτησε:

— Τί λέτε; Ὁ Βιζυηνός παρεφρόνησε!

«Ἐρριψα τὰ μάτια μου κάτω καὶ κατέπια τὸ δάκρυ μου. Ὡ, τὸν ἄνθρωπον αὐτόν, τὸν ὁποῖον ἐθαύμασα καὶ ἠγάπησα συνάμα, ὡφεῖλα τώρα νὰ τὸν ἐξενυκτίσω! Ἦτο κατὰ μίαν καὶ ξένος. Ποῖος θὰ τὸν ἐπροφύλαττε; Δύο ἀστυνομιοὶ μὲ πολιτικὴν ἐνδυμασίαν ἐτέθησαν εἰς τὰς διαταγὰς μου. Τοὺς παρουσίασα ὡς ἐξαδέλφους μου ἐλθόντας ἀπὸ τὴν Πόλιν ἀκριβῶς ἐκείνην τὴν ἡμέραν καὶ ἐζήτησα ἀπὸ τὸν ποιητὴν φιλοξενίαν.

«Μὲ τί ἀγωνίαν μᾶς ἐδίωκεν ὁ ἀτυχὴς ποιητὴς, ὅταν ἐξήντησε κάθε λεπτὴν ἄρνησιν! Καὶ πῶς πάλιν ἀφῆρετο εἰς τὰς ποιητικὰς στροφὰς του, ὅταν ἐνθυμῆτο τὴν γαλανὴν κόρην τῶν ὀνείρων του. Ἐκεῖνος αὐτὴν ἐπερίμενε νὰ ἔλθῃ. Ρόδα καὶ ἀνεμώνες εἶχε μαζεύσει. Καὶ στίχους θερμούς ἐπέλεξε νὰ ράνῃ τὴν εἰσόδον τῆς νύμφης. Τί ἐζήτησαν οἱ ξένοι; Νὰ φύγουν, νὰ φύγουν!

«Ὡ, τὸ γλυκὸ φωνὸν κουδοῦνι, πού εἶπεν ὁ Σαΐδης. Εἶνε τώρα βραχνό, παράτονον καὶ ραγισμένο!...»

Τὴν ἄλλη μέρα ὁ Γεώργιος Βιζυηνός βρισκόταν κλεισμένος μέσα στὸ ἀσυλὸ τῶν φρενοβλαδῶν, μὲ τὴν στολὴ τῶν ἀσθενῶν καὶ τὸ νοῦ ἐντρομο γιὰ τὴν νέαν του κατάστασιν. Καὶ οἱ φίλοι του, οἱ σύντροφοί του καθηγηταὶ τοῦ Ὡδεῖου, ὅλοι, ὁ κόσμος ἐμάθαινε μὲ ἐλικρινὴ θλίψιν τὸ γεγονός.

Στὰ Πατήσια — πού ἦταν τότε ἀκόμη ἐξοχὴ μὲ περίβολον — ὁ ὁ βασιλεὺς Κλαῖστ συντηροῦσε κέντρο ἀναψυχῆς, κατὰ μετὰ γερμανικῆς μῆτρας καὶ ἀθηναϊκῆς ταδέρας, καταφύγιον τῶν ἐρωτικῶν ζευγαριῶν καὶ τῶν ρωμαντικῶν νέων.

Μὲ τὸν καιρὸ, εἶχε καθιερωθῇ ὡς τόπος συγκεντρώσεως τῶν ἀνθρώπων τοῦ πνεύματος. Ἦταν μάλιστα, μιὰ μεγάλη συντροφιά, ἀπὸ τοὺς ὁποῖους ἐπὶ οὐκ ἀκόμη, ὁ κ. Δημ. Καμπούρογλου, ὁ κ. Κωστὴς Παλαμᾶς, ὁ κ. Γ. Δροσίνης — καὶ δὲν ξέρω ποῖος ἀκόμη. Πεζοποροῦσαν (Ἡ ΣΥΝΕΧΕΙΑ Εἰς τὴν 6ην Σελίδα)

(ἀπολοῦν)

Εκεί, έπιναν τὰ ποτὰ τοῦ Κλάιστ καὶ φιλοσοφοῦσαν, ἀπηγγεῖλαν πρὸς ἀλλήλους τοὺς στίχους των, ἔκριναν τὰ φιλολογικὰ καὶ ἄλλα ζητήματα τῆς ἡμέρας καὶ διεσκέδαζαν μὲ τὸν ἀπλὸ τρόπο τῆς ὀλιγαρκοῦς ἐποχῆς των.

Στὴ μεγάλη καὶ ζωηρὴ αὐτὴ συντροφιά, ὁ Βιζυηνὸς ἦταν πρῶτος καὶ ζωηρότερος. Διηγούνταν, μάλιστα, ἕνα ἐπεισόδιο μὲ κάποιον κύριον Πολίτην ὀνόματι, "Ἕλληνα τοῦ ἐξωτερικοῦ, ποὺ ἂν καὶ ἦταν κουφός, ἐπέμενε νὰ γνωρίσῃ αὐτοπρὸς-αὐτῶς τοὺς "Ἕλληνας λογίους καὶ ν' ἀκούσῃ τίς γνώμες τους γιὰ τὸ γλωσσικὸ ζήτημα.

(Τὸ ζήτημα αὐτὸ ὑπῆρχε καὶ τότε καὶ θὰ ὑπάρχῃ στὸν αἰῶνα τὸν ἅπαντα, γιὰ νὰ γλωσσστρώγωνται οἱ "Ἕλληνες).

Ἐπῆγε, λοιπόν, ὁ Πολίτης αὐτός τοῦ Κλάιστ καὶ ρώτησε τὸ ροδό-κόκκινο βασιάρη ποὺ κάθονταν οἱ λόγιοι. "Ὁ Κλάιστ ἔδειξε μιὰ γωνιά, στὸ βάθος τοῦ κήπου, ὅπου ποιη-ταί, πεζογράφοι, ἐπιφυλλιογράφοι, κριτικοί καὶ ὁ ἄλλος ποικίλος ἔσ-μὸς ἔπιναν τὸν ἐρατεινὸ τους, ἢ τὴ μύρα τους καὶ συζητοῦσαν.

"Ὁ Πολίτης ἔχαιρέτησε, ἐβούλησε τὸν ἑαυτό του καὶ ἔξεθεσε τὸ σκο-πὸ τῆς ἐπισκέψεώς του.

— Θέλω νὰ πληροφορηθῶ περὶ τοῦ γλωσσικοῦ ἡμῶν ζητήματος καὶ νὰ ζητήσω τὴν γνώμην τῶν ἐλλογι-ματῶν κυρίων...

Οἱ Ἀθηναῖοι δὲν ἄργησαν νὰ κα-ταλάβουν ὅτι ἔχουν ἀπέναντί τους ἕνα δυστυχὴ ὄχι μόνον σ' αὐτὰ ἐ-λαττωματικά, καὶ ὁ Βιζυηνὸς ποὺ ἦταν σὲ εὐθυμότατῃ διάθεσιν, ἀνέ-λαβε πρῶτος νὰ τοῦ πῇ τὴ γνώμην του. Ἐπῆρε, λοιπόν, μυστηριώδεις ὕφος καὶ ἄρχισε ν' ἀπαγγέλλῃ τὴ «Βασκοπούλα» τοῦ Ζαλοκώστα!

Μιά βασκοπούλ', ἀγάπησε
μιὰ ζηλεμένη κόρη,
καὶ τὴν ἀγάπησα πολὺ,
ἤμουν δώδεκατοῦ πολὺ
δέκα χρονῶν ἀγόρι!...

"Ὁ ἄλλος τὸν ἐκύτταζε μὲ τεντω-μένα μάτια πασχίζοντας νὰ κατα-λάβῃ τί τοῦ ἔλεγε μὲ τόση ἐμβόλη-θεια, ἀλλὰ καὶ (κατὰ τὴ γνώμην φιλοτιμίας τῶν κουφῶν) μὴ θέχον-τας νὰ δείξῃ ὅτι δὲν ἀκούει.

— Βεβαίως, κύριε Βιζυηνέ, εἶπε, ἔχετε τὰς γνώμας σας. Ἐγὼ ὅμως φρονῶ ὅτι ἡ ἐπιστροφή πρὸς τὴν πατρίαν ἡμῶν γλῶσσαν θὰ ἐπιτευ-χθῇ ἡμέραν τινα. Πῶς;

Καὶ ὁ Βιζυηνὸς σὰν ν' ἀπαντοῦ-σε:

— Μιά μέρα ποὺ καθόμαστε
στὰ χόρτα τ' ἀνθισμένα,
Μάρω, ἕνα λόγο θὰ σοῦ πῶ,
Μάρω, τῆς εἶπα, σ' ἀγαπῶ,
τρελλάινουμαι γιὰ σένα!...

— Πῶς εἶπατε παρακαλῶ; ρώτησε ὁ Πολίτης.

— "Ε, τότε πιά, ἡχηρά, ὁμηρικὴ ἔξασπασαν γύρω τὰ γέλια τῶν ἄλ-λων καὶ ὁ εὐθυμὸς ποιητὴς ἔχειρο-τονήθη ἐν βοῇ καταλλήλως ἀπὸ τοὺς συναδέλφους του. Καὶ ὁ δυστυχισμέ-νος κουφὸς ἐκύτταζε γύρω, μὴ κα-ταλαβαίνοντας γιατί... κακομετα-χειρίζονται ἔτσι ἕνα σοβαρὸ συζη-τητὴ τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος σὰν τὸν διδάσκαλο τῆς Ρωτίγγης!

Ἐκεῖ λοιπόν, ἕνα βράδυ ὁ Νικ. Βασιλειάδης ἦλθε περίλυπος καὶ δα-κρυσμένος: εἶπε στοὺς Ἀθηναίους λογίους:

— Χθὲς τὸ βράδυ ἐπήγαμε τὸ Βι-ζυηνὸ στὸ Δρομοκατεῖο!

Μὲ τὸν προβολέα τῆς Ἱστορίας

Γεώργιος Βιζυηνὸς ὁ «ραψωδὸς τῆς Θράκης»

Τοῦ συνεργάτου τοῦ «Τύπου» κ. Στεφ. Δάφνης

(ΤΑ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΑ: Ὁ Βιζυηνὸς ἡ μεγάλη ποιητικὴ φυσιογνωμία, παρα-φρονεῖ καὶ διηγείται, στὸ Δρομοκατεῖον Φρενοκομείου, ἕνα σφῶρος ἑξῆς πρὸς ἕνα κοριτσάκι 12 ἐτῶν, τὴν Μπετίαν, τὸν ὁδήγησεν ἐκεῖ).

1939 51 ON 1/μην

"Υστερα ἀπὸ μία ἑβδομάδα — συ-νεχίζει ἀφηγοῦμενος ὁ Βασιλειά-δης — ὁ σύλλογος «Παρνασσός», ἐ-ῶρταξε τὴν εἰκοσιπενταετηρίδα του. Ἦτο μεγάλη ἐορτὴ τῆς πόλε-ως τῶν Ἀθηνῶν. Καὶ τὴν Κυρια-κὴν, ὅπως ἀνέγραφε τὸ πρόγραμ-μα, — ὁ Γεώργιος Βιζυηνὸς ἦτο ὁ ποιητὴς τῆς ἡμέρας. Ἡ καλλιτεχνι-κὴ φύσις, ἡ ἐκλεκτὴ διάνοια ἐπρό-φθασε; Ἀλλοίμονον! "Ἀλλοτε, ὁ-τιαν, ὁ ποιητὴς, τελειώσας εἰς τὴν Γερμανίαν, τὰς σπουδὰς του, ἐπέ-στρεψεν εἰς τὰς Ἀθήνας, ὁ Σύλλο-γος «Παρνασσός» ἠνοῖξε τὰς αἰθού-σας του εἰς δύο συνεχεῖς ἐσπερίδας. Προσεκάλεε τὸν ἀθηναϊκὸν κόσμον ν' ἀκούσῃ τὸν Νέον ποιητὴν, τὸν ὁ-ποῖον ἐθαύμαζαν οἱ Ἕλληνικαὶ κοι-νότητες τοῦ Ἀνατολικοῦ καὶ τῶν Πα-ρισίων. Καὶ ὁ Βιζυηνὸς ἀπήγγειλε τότε τὴν «Μπέτρα τῶν Ἑσπέρων» καὶ τὴν ἐπομένη τὴν «Κόρη» τοῦ Πύρ-γου.

"Ἐκτακτὰ διπλὰ φύλλα ἔξεδι-δεν τὴν ἐπαύριον ἡ «Νέα Ἑφημερίς» τοῦ Ἰωάννου Καμπούρογλου διὰ τὰ δύο ἑκείνα μεγάλα ποιήματα. Καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ποιητοῦ ἦτο εἰς τὰ στό-ματα ὅλων. Τί ἐλπίδας ἐσθίριζαν τότε οἱ ἄνθρωποι τῶν νοσημάτων! Τὸ νῆπιον πόλησε τὸ "Ἔθνος! "Ὅλα κέματα!... Τώρα, τὸ πρόγραμμα τῆς μεγάλης ἐορτῆς ἔμεινεν ἐξαί-φνης κολοβόν. Ὁ ποιητὴς εἶχε κλει-σθῇ εἰς τὸ Φρενοκομεῖον!

"Ὁ ἀτυχὸς!...
«Καὶ ὁ ἔρωσ του; — ἐξακολουθεῖ ὁ Βασιλειάδης. Διατὶ ἀπομακρύνε-ται ἐδῶ ὁ κόσμος; Ἐκεῖνος ζητεῖ τὴν λατρευτὴν του. Παντοῦ τὴν ζη-τεῖ. Παντοῦ κελαιδεῖ τὸν πόνον του, καὶ αὐτὴν ζητεῖ νὰ συγκινήσῃ, τὴν πέτραν νὰ ραγίσῃ... "Ἀρὰ γε θὰ τὴν εὕρῃ;

Καὶ ἡ φωνὴ του πνίγεται.
Εἰς αὐτὸ τὸ μέρος ὅμως ποὺ εδ-ρίσκεται τώρα, ὁ κόσμος ἀγνωστος τὸν τριγυρίζει. Κάτι πρόσωπα ἀφη-

ρημένα, φυσιογνωμίαι ποὺ δὲν ἐκ-φράζουν παρὰ κάτι ἄοριστο καὶ χα-λασμένο.

"Ἐρωτᾷ δι' αὐτὸ ποῦ εἶνε; Ὁ ἱ-διος δὲν καταλαμβάνει. Κλαίει μόν-ον καὶ σπάνει τὴν ψυχὴν του εἰς συντρίμματα ὡς μαραγαθάρια.

"Ἄλλοι περνοῦν καὶ τὸν θαρρὺν ὡς ἀγάλματα. Καὶ ἄλλοι ὡς ἄν νὰ χαμογελοῦν. "Ἀχ! δὲν τὸν αἰσθάν-εται κανεὶς; "Ὅλα εἶνε κουφά, ὁ-που χτυπᾷ ὁ στεναγμὸς του!

Μέσ' στὰ στήθια ἡ συμφορὰ
σὰν τὸ κύμα πλημμυρᾷ,
σέρνω τὸ βαρὺ μου βῆμα
σ' ἕνα μῆγμα!

«Ἐρχονται στιγμαὶ ποὺ γελᾷ ὁ ποιητὴς. Πλάττει ὄνειρα, παλάτια. Ἡ κόρη τρεμοσβύνει μέσα στὸ μυα-λό του καὶ τοῦ φαίνεται πῶς τὸν φωνάζει. Καὶ ἐνθουσιασμένος τρέ-χει... Τρέχει ὡς ἄν καὶ νὰ θέλῃ νὰ ἀγκαλιάσῃ. "Ἀχ! εἶνε φάντασμα ποὺ περπατάει. Τὸν βλέπει τότε ὁ καθεὶς καὶ μένει παγωμένος. Νέοι καὶ κορίτσια παύουν γέλια καὶ χα-ρά. Στέκονται θουθᾶ, θλιμμένα. Τὰ γλυκόφωνα πουλιά, ἡ χρυσὴ πετα-λούδες, δὲν ἀναγαλλιάζουν. Παραί-τουν τὰ τραγούδια, τὰ λουλούδια. Μαύρα σύννεφα φέρεי ὁ οὐρανός, σὰν νὰ κλαίῃ... Καὶ κλαίει ὁ ποιη-τῆς:

Σὰν μ' ἀρπάχτηκε ἡ χαρὰ
ποὺ ἐχαιρόμουν μιὰ φορὰ,
Ἔτσι, σὲ μιὰν ὥρα...
μέσ' σ' αὐτὴν τὴν χώρα
ὅλα ἀλλάξαν τώρα.

Κι' ἀπὸ τότε ποὺ θρηνῶ
τὸ ξανθὸ καὶ γαλανὸ
κι' ἐπουράνια φῶς μου
μετεβλήθη ἐντός μου
κι' ὁ ρυθμὸς τοῦ κόσμου.

Νέοι καὶ νειαῖς, ποὺ περπατοῦν
καὶ φαῖδρά μὲ χαιρετοῦν,
ἡ φαῖδρότης των θὰ λείψῃ
ἀμα ἰδοῦνε νὰ προκύψῃ
ἡ ἰδικὴ μου θλίψι.

Ὡς καὶ τὰ μικρὰ παιδιὰ
ποὺ ἔχουν εὐθυμὴ καρδιά,
κάνουν πρόσωπο θλιμμένο
σὰν μὲ βλέπουν νὰ διαβαίνω
τὸν ὠρφανεμένο!

"Ἐτα θρηνοῦσε τὴ συμφορὰ του ὁ ποιητὴς σὲ ὥρες φωτεινῶν διαλειμ-μάτων, κάτω ἀπὸ τὰ δέντρα τοῦ Φρενοκομείου. Ἐγραφε ὀρεῖνα στί-χους. Ἄλλους ἐξέσκιζε, ἄλλους ἐ-κρῦβε, — μερικὸς ἐμπιστευότανε στὴ φροντίδα τοῦ φίλου του Βασι-λειάδης. Καὶ ὅλους τοὺς ἀπήγγειλε στὰ ὄραματα τῆς φαντασίας του, στὰ πρόσωπα ποὺ περνοῦσαν σὲ μιὰ ἀτελείωτῃ λιτανευτικῇ θεωρίᾳ μπρο-στὰ ἀπὸ τὰ λυπημένα ἢ ἐμυθρότητα φλογερὰ μάτια τῆς ψυχῆς του.

ΣΤΕΦ. ΔΑΦΝΗΣ

ΛΥΡΙΟΝ: Τὸ 52ον μέρος.

Γεώργιος Βιζυηνός

ὁ «ραψωδὸς τῆς Θοάκης»

2 Ἀπρὶν 1939 Ἐ.Τ.Π.Π.
Τοῦ συνεργάτου τοῦ

(ΤΑ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΑ: Ὁ Βιζυηνός ἡ μεγάλη ποιητικὴ φαινομενία, παραφρονεῖ καὶ ὁδηγεῖται στὸ Δρομοκαίτειον φρενοκομείον. Ἕνας σφοδρὸς ἐρώτας πρὸς ἓνα κοριτσάκι 12 ἐτῶν, τὴν Μπετινάν, τὸν ἀδήγησεν ἐκεῖ. Εἰς τὸ φρενοκομεῖον ὁ αὐτοχὺς ἔγραφε συνεχῶς στίχους).

520Ν

«Σελίδες ἐν Φρενοκομείῳ. — Ὁ ἀτύχησας ποιητής. Μὲ τὸν τίτλο αὐτοῦ, ὁ Νικ. Βασιλειάδης περιγράφει στὴν «Ποικίλῃ Στοᾷ» τοῦ Ἰω. Ἀρσένη, ἔτους 1894, τὶς τελευταῖες ἡμέρες τοῦ Γεωργίου Βιζυηνοῦ. «... Ἀλλ' ἐγὼ δὲν θά ἱστορήσω, γράφει, τὸν λιγυμολπον ψαλτὴν, τὸν ἐμπνευσμένον ποιητὴν, οὔτε τὸν βαθύν φιλόσοφον καὶ καλλιτέχνην λογογράφον, ἀλλὰ τὸν ἐκρυθμὸν νουν, τὴν σκελετωδὴ φαντασίαν, τὸν παράφρονα Βιζυηνόν, καὶ ἐν τῇ φωτογραφίᾳ τῆς ἀτυχίας του θὰ παρασέσω μερικὰς ποιητικὰς ἀναλαμπὰς καὶ φωτογραφικὰς ὀψεις τοῦ ἐρείπιου τούτου, ὅσας ἐ-φείσθη ἡ μανία νὰ συντρίψῃ, μερικὰ τοῦ ποιήματος, τὰ ὅποια ἐξελέξα ἐν τῷ Φρενοκομείῳ ἐκ τοῦ σημειωματαρίου του.

«Μὴ ἀπορήσετε διόλου δι' αὐτό. Ὁ ποιητικὸς νοῦς τοῦ Βιζυηνοῦ ἔχει ἀναλαμπὰς καὶ εἰς τῆς παραφροσύνης του ἀκόμη τὸν σάλον. Ἦσαν θὰ παρακαλέσω τὸν ἀναγνώστην μου νὰ μὲ παρακολουθῇ σὴ εἰς τὸ βουνὸν τοῦ Δαφνίου, ἐνῶ ὠφεῖται αὐτὸν ἀτιμέλητον, μὲ ἐξημένην φαντασίαν, περιδῇ καὶ φοροῦντα τὸ ἠριθμημένον ἔνδυμα ἑνὸς φρενοκομείου καὶ ἀκαταπαύτως χειρονομοῦντα. Ἀς συμπληρῇ σὴ δι' ὅσα θ' ἀναγνώσῃ...

«Θὰ διηγηθῶ, ὅσον ἐνθυμούμαι, ἀλλὰ συντομῶς, τὴν συνδιαλέξιν μας ἐκείνην.

«Θέμα τῆς διαλέξεώς μας ἦταν ἡ σύγχρονος φιλολογία. Ἐξήτει γὰρ μοῦ ἀποδείξῃ ὅτι ὁ ποιητὴς γεννᾷται ὡς τοιοῦτος, ὅτι εἶναι καρπὸς τῆς συγχρόνου διανοητικῆς ἐργασίας. «Ὅτι δὲν ἐννοεῖ ποιητὴν κανένας ἂν δὲν εἶναι ἐκ φύσεως τοιοῦτος, ἀλλὰ καὶ ὅτι δὲν ἐννοεῖ ποιητὴν τὸν μὴ φιλοσοφοῦντα, τὸν μὴ κάτοχον ὅλου τοῦ διανοητικοῦ παρίσματος τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας, τὸν μὴ ἐγκυκλοπαιδικόν.

«Εἶναι, μοῦ λέγει, βαρὺ τὸ ὄνομα τοῦ Ταῖν, ἀλλ' ἐν τῇ σχετικῇ του θεωρίᾳ ὅτι ὁ καρπὸς μόνον τοῦ περιβάλλοντος ἐν ᾧ ζῇ, σφάλλεται. Ὀλίγα μεγάλα πνεύματα παρεγνωρίσθησαν ἀκριβῶς διότι δὲν ἀνῆκον εἰς τὴν ἐποχὴν τῶν: Ἡ Γεωργία Σάνδη ἀδικῶς κατηγορεῖται τὴν ἐποχὴν τῆς, ἥτις μὴ τὴν ἀναήψασα ἐκ τῆς Ἀναγεννήσεως, τὸσον παρεγνώριζε τὸν χρωστήρα τοῦ Εὐγενίου Δελλακρού; «Αἱ ὁ ποιητὴς πρώτον γεννᾶται, ἀλλ' εἰτα διαμορφοῦται ἀργάματος εἶναι ἀδύνατον νὰ ὑπάρξῃ. Εἶναι δὲ γεννημένος ὡς τοιοῦτος ὁ ποιητὴς, καὶ οὐκ ἔστι πλάσμα τῆς ἐποχῆς του...»

«Ἐπειτα ἀπὸ ἐκτενῆ παρέκβασι, ὁ συνομιλητὴς τοῦ Ποιητοῦ συνεχίζει:

«Θ, ἀφῆσω τὸν λαβύρινθον τῶν θεωριῶν εἰς ὃν ἐρρίφθην καὶ θὰ συνεχίσω τὸν λόγον σου εἰς τὸ περὶ

τῆς συγχρόνου ἑλληνικῆς φιλολογίας θέμα σου.

— Ἀπελπίζονται πολλοί, μοῦ λέγει, ὅτι ἡ ποίησις μόλις πτερυγίζει παρ' ἡμῖν. ὧς ἀπεναντίας, θὰ μὲ πιστεύσῃς, εἰμαι πολὺ εὐχαριστημένος. Γέντε-δέκα ἔτη δὲν κρίνουν ποτὲ μίαν ἐποχὴν, οὔτε οἱ προκρούσται τῆς ποιήσεως, ὅσον πολλοὶ καὶ ἂν εἶναι, χαρακτηρίζουν ποτὲ μίαν φιλολογικὴν περίοδον. Ὁ φιλοσοφῆσας ἐπὶ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ καλασθητικοῦ πνεύματος τῆς νέας γενεᾶς καὶ τῆς γλωσσικῆς διαμορφώσεώς της, θὰ εἶναι πολὺ ἀστείος ἂν δὲν εὕρῃ καμμίαν πρόοδον. Θὰ τὸν συνεβούλευα τότε ν' ἀφήσῃ τὰς διόπτρας τῆς προκαταλήψεως ὡς μόνον φάρμακον.

«Ἐν τούτῳ, ταραγμένος ὁ Βιζυηνὸς ἀρχεῖται ἀνελίσσων τὴν καλασθητικὴν δύναμιν ὅλης τῆς νεωτέρας ἑλληνικῆς φαντασίας, ἀπὸ τοῦ Χριστοποῦλου καὶ Βηλαρὰ μέχρι τῶν ἡμερῶν μας.

— Ἀλλὰ, μοῦ λέγει, ὑπὸ τὰς συνθήκας καὶ τοὺς κοινωνικοὺς ὁρους ὑπὸ τοὺς ὁποίους διεμορφώθη ἡ κοινὴ εὐχαρίστησις καὶ ἡ σκεψίς, ἡ πνευματικὴ ἐργασία παρ' ἡμῖν ὀλίγη ἀμείβεται. Ἄλλως τε καὶ τὸ ζήτημα αὐτὸ τῆς ἀπαδείξεως ἐν τῷ ἀληθοῦς ποιητοῦ κατηντήσῃ ζήτημα ἀνοήτων, διασαλεύσεως καὶ ρεκλαμᾶς. Ἡ ἐκτίμησις ἐπέρχεται ἡ ἀγάπη ἡ ἡρωικώτατα. Καὶ ὅμως ὁ ἀληθὴς ποιητὴς, ὁ ζῶν εἰς τὸ ἴδιον, τὸν αἰθέριον κόσμον εἶναι τὸσον ἑνὸς εἰς τὰς ἀπαιτήσεις αὐτὰς τῆς κοινωνίας μας, τὸσον ἑνός!

Ἀπὸ τὴν ἀτυχίᾳ ἐκείνῃ ὁ Ποιητὴς ἔχασε τὸ νῆμα τῶν θεωριῶν του, καὶ ἀρχίς νὰ ἐκτελῇ τὰ μελλοντικὰ σχέδια του: «τοὺς ἀμυθῆτους θησαυροὺς τοῦ καὶ τὰς ἐκτρώχους ἀσπείρας του, νὰ συζεύξῃ τοὺς πλάητας ὑπὸ τὴν μυστηριώδη δύναμιν, ἢν πρό ὀλίγων ἡμερῶν ἐφεύρε, καὶ νὰ ἐκδώσῃ τὰ συγγράμματά του τὰ μεγάλα, τὰ πρωτοφανή, τὰ θαυμαστά τοῦ ποιήματος. Ὡ, καθ' ὅλην ἐκείνην τὴν ὥραν ἦτο τρελλός, ἦτο τρελλός! Κατόπιν μεῖνας σιωπηλὸς ἐπὶ πολλὴν ὥραν:

— Θὰ σοῦ διαβάσω, μοῦ λέγει, ἕνα νέον ποιήμα μου, legende πρὸς «τὴν φτώχεια πού ποτὲ δὲν πεθαίνει». Ἀκουσέ το' θὰ σοῦ ἀρέσῃ:

Φτώχεια, φτώχεια ἐντὸς τοῦ κόσμου φτώχεια πίσω, φτώχεια μπρὸς μου διανοισμένο φάσμα κάθε τοῦ Θεοῦ μου πλάσμα τὸ κρατεῖς σφιχτὰ στὰ βρόχια.

Μὲ τὴν Εὐὰ γεννημένη μόνον ἡ φτώχεια δὲν πεθαίνει. Μῆδοι πᾶμπλουτοι καὶ Κροῖσοι τοὺς ἐπῆρε ὁ Χάρος πάγει... Μὰ τὴν φτώχεια ποῖός θὰ φάγῃ θάνατος νὰ ξεψυχήσῃ;

Ἀχ, ἀλλοίμονον, παιδιά μου, κανεὶς θάνατος σιμά μου δὲν ἔχει δυναμοσύνη καὶ τὴν φτώχεια δὲν ὀρίζει 'δὼ καὶ' κεῖ καθὼς θερίζει νὰ ξεκάμῃ καὶ μ' ἐκείνη...

Καὶ τὸ ποιῆμα συνεχίζεται σὲ 15 στροφές ἀκόμη, ἀσυνάρτητο, χαρακτηριστικὸ τοῦ χάους πού κυριαρχοῦσε μέσα στὸ σαλευμένο ἐγκέφαλο τοῦ δυστυχισμένου ποιητοῦ.

Καὶ ὁ συνομιλητὴς τοῦ Βασιλειάδου ἐξακολουθεῖ:

ἐρίαν διὰ τὰ μετανοῶν
τὸ Σταθίου.

ΤΟ ΑΠΟΓΕΥΜΑ

Ἡ ἀπογευματινὴ ὥραν θὰ τὸ Παρσάλιον αἱ πρῶτο

«Μόλις ὁ Βιζυηνὸς ἐτελείωσε τὴν ἀνάγνωσι τοῦ ποιήματός του, τὸ ὁποῖον πρό ὀλίγων ἡμερῶν εἶχε ποιήσει:

«— Ἰδοὺ, λοιπόν, μοῦ λέγει, αὐτὴ εἶναι παράδοσις καὶ πρέπει νὰ φυλαχθῇ. Ὅλαι αἱ παρόμοιαι πρέπει νὰ ἐκασκαθοῦν ὡς αἱ ἀρχαῖαι τες τῆς Ὀλυμπίας καὶ τῶν Δελφῶν. Τὴν ἀρχὴν αὐτὴν εἶχα ἀνέκαθεν. Παραδόσεις, ἐθίμα, παρσιμύθια, γνωμικά, εἶναι αἱ βάσεις ἑνὸς μεγάλου ἐθνικοῦ ποιητοῦ. Ὅτι ἐπιτελοῦν οἱ αἰῶνες, δὲν τὸ γεννᾷ ἡ στιγμή καὶ ὁ ἀληθινὸς ποιητὴς αἰσθάνεται καὶ σκέπτεται ὅπως ὅλον τὸ ἔθνος. Αὐτὸ ἐπρέσβευεν ὁ Γκαίτε, ὁ Σίλλερ καὶ ὁ Οὐγκώ! Ἐδιάβασες τὸν «Κωνσταντῖνον Παλαιολόγον» μου;

— Πολλὰκις μάλιστα.

— Σοῦ ἀρέσει.

— Ὑπερβολικά.

— Ἐρεῖς λοιπόν; Πέρυσι, κάποιος ἐκ τῶν λογιωτάτων ἐν Ἀθῆναις μοῦ ἔλαβε πλάγιως παρατήρησιν διὰ τὴν ἐδημοσίευσαν ποιήμα ἔχον ὑπόθεσιν «Τὸ συναξάρι τοῦ Ἁγίου Κασσιανοῦ» καὶ ἑτέρον «Τὸ Σείταν ἀείνῃσι»... Ὁ περὶ οὗ δὲ λόγος κύριος ἐθαύμασε, μοῦ εἶπε, τὸν «Παλαιολόγον» μου, ἀλλ' ἤθελε νὰ τοῦ εἰπῇ τὴν ἀλήθειαν ἐκ τῆς παρατηρήσεώς του, ἐπρεπε νὰ μὴ τὸν θαυμάσῃ. Τοῦ ἀπήντησα ὅτι θὰ ἐπεθυμῶ νὰ μὴ συζητήσω ἐπὶ τῆς οὐσίας τοῦ ζητήματος, ἀλλ' ἂν ἔχη τὴν καλῶσύνην νὰ διέλθῃ ἐκ τῆς οἰκίας μου, θὰ τοῦ ἐπιδείξω τοὺς ὁλοκλήρους ποιημάτων ἐπὶ παραδόσεων καὶ παροιμιῶν τῶν κλασικωτέρων ποιητῶν... Νὰ εἶναι ἀρα γὰρ ὁ ἑλληνικὸς λαὸς τὸσον ρωμαντικός; Ἀποθαυμάζουν καὶ ἐκτιμῶν μόνον τὰ ρωμαντικά. Ὁ βραδευθεὶς «Κόδρος» μου, μὰ τὴν ἀλήθειαν, μοῦ φαίνεται ὅτι ἔχει τὸσα ἐλαττώματα, ὥστε πρέπει νὰ τὸν ἀποκηρύξω. Εὐτόχημα δι' ἐμὲ ἦτον ὅτι ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς τῆς βραδευσεώς του, ἀπήντησα εἰς τοὺς ἐπικριτὰς συναγωνιστὰς μου ὅτι ὅσα μὲν ἐκείνοι κατηγοροῦσαν εἶναι κλασικῶν ποιητῶν μίμησις, ὅσα δὲ αὐτοὶ δὲν εὗρον, προθύμως τὰ ἀπέδειξα ὡς ἐσφαλμένα. Δὲν ἔκαμα καλὰ; Μοῦ ὑπερεπηνέθη, ἐκτὸς ἄλλων, καὶ ἡ «Κατάρτατος Κόρη», ἀλλὰ τὸσον ὑπολείπεται τῆς «Παράφρονος».

Καὶ ὁ Βιζυηνὸς ἀπήγγειλε τὴν πρώτην στροφήν:

Λυσσὰ καταιγὶς εἰς ἀγρίους δρυμοὺς καὶ θύελλα μαύρη μαστίζει τὰ δένδρα...
Μὲ κόμην λυτὴν κι' ἀπλανεὶς ὁρᾷ μὲ προσβαίνει ἡ Κατάρτατος κόρη.
Κρημνῶδες βαράθρων ρωγμὴ τὸν ἄσκοπον δρόμον τῆς κόπῃ σφοδρὰ τῶν χειμάρρων ὁρμὴ, τὴν τόλμην τῆς σκόπῃ!

Καὶ ὁ ἑξῆς ποιητὴς ἐγέλδυνά, ἕνα γέλιο τρελλό, πατεταμένο, πού τὸ ἐπανάλαβε ὁ τίλαλος τοῦ βουνοῦ, μέγα στὴν ρημὴν περιοχὴ τοῦ Φρενοκομείου.

ΣΤΕΦ. ΔΑΦΝΗ

ΑΥΡΙΟΝ: Τὸ 53ον Μέρος.

ΤΑ ΠΡΟΤΥΠΩΜΕΝΑ: «Ο Βιζυηνός, η μεγάλη ποιητική φυσιογνωμία, παρὰ φρονει και οδηγείται στο Δρομοκαίτειο φρενοκομείον. Ένας σφοδρός έρωτας προέβλεψε ένα κορίτσι 12 ετών, την Μπετινάν, τον ώδηγησε εκεί. Είς το φρενοκομείον τόν ε-
πισκέφεται ο Βασιλείδης και μιλά μαζί του, επάνω εις φιλολογικά θέματα).

530N

Αφού άπήγγειλε την πρώτη στρο-
φή του ποιήματός του «Η Παρά-
φρων», ο Γεώργιος Βιζυηνός ειπε
στο φίλο του Νικόλαο Βασιλείαδη,
καθώς προχωρούσαν κάτω από τα
δέντρα του Δρομοκαίτειου:

—Ω! αν έελεπες, φίλε μου, πό-
σον θά ώχρια η στροφή αυτή, όταν
ο μακαρίτης Σαιντ Ίλαϊρ μου έ-
σφιγγε θερμώς το χέρι και μετέ-
φραζε κ' έσχολίαζε την «Παράφρο-
να». Γνωρίζεις τ' ανέκδοτα παιδικά
ποιήματα, που κατήρτισα κατά πα-
ράδειγμα Άγγλων και Γερμανών
ποιητών μετά σχετικών εικόνων
προς βαθμιαίαν του νοού ανάπτυξιν
από βρεφικής ηλικίας μέχρι της
γυμνασιακής μορφώσεως. Υποθε-
τεις ότι θά εύρω έκδοτην; Απατά-
σαι. Αν εξέδιδα τά «Απόκρυφα»
καμμιάς μεγαλουπόλεως, η κανέ-
να μυθιστορικόν εξαμέλωμα, τότε
ναί!...

—Νά τά έκδώσης ο ίδιος, του ά-
πήνησε ο Βασιλείαδης.

—Γιατί όχι! Και κατόπιν παρου-
σιάζεται π. χ. ο κ. Φασουλίδης, κλέ-
βει από την έκδοσίν μου όσα την
στιγμην εκείνην θηλήση, παρεμ-
βάλλει μερικά άλλα του Ζαλοκώ-
στα, του Τανταλίδου, και ίδου μία
νέα εύθηνότατη έκδοσις υπό τον τί-
τλον «Ανθολογία». Σας άρεσει;
Τούτο καλείται πνευματική δια-
κησία εν Έλλάδι. Άλλα τώρα με
τ' άπειράριθμα χρήματα και με
τή βασική μου δύναμι, θα ριζώ-
σω φραγμούς στους λωποδύτες, θα
κλονίσω, θά... θά...

Η σειρά του λόγου του ήλλαξε
και πάλι. Η μεγαλομανία άναστή-
ρε το δυστυχισμένο ποιητή στα
τρελλά φτερά της, τόν έξωλε έξω
από την τροχιά της λογικής και
της πραγματικότητας.

«Πλην, από τού άρκετά μακρού
μας περιπάτου άνά το βουνόν,
γράφει ο συνδυητής του, το λευ-
κόν κατάστημα του Φρενοκομείου
ήτο ήδη πρός ημών, και ο περίπατος
άρκετά μας είχε κουράσει. Είς την
όψιν του, περιελούσθην άσυνήθη
ψυχρότητα.

Μόλις εισήλθομεν εις το πρώτον
βήμα:

—Βιζυηνέ, Βιζυηνέ! φωνάζει ύ-
ψηλός νέος, ισχνός, με γλυκείαν
φυσιογνωμίαν, τόν όποιον άμέσως
άνεγνώρισα. Ήτο ο υιός του Ιερέ-
ως της Βασιλείδης, ο άτυχής Ζα-
χρήστος, παραφρονήσας μόλις έξ
Άγγλίας είχεν επιστρέψει και ά-
ναγορευθή εν τώ Έθνικώ Πανεπι-
στημιώ ύφηγητής του Μωμαϊκού
Δικαίου. Άμέσως δε διά σπασμο-
δικής κινήσεως τόν σύρει έκ της
χειρός.

—Βιζυηνέ, νά τί άνεκάλυφα: τό
ποτήρι μου! Δέ σου είπα τό πρωί
τί ύπέφερα τη νύχτα με δίχως πο-
τήρι;... Τό είχε ο Ράμφος μέσα
στην τσέπη του! Σάν μπακάλης
που ήταν «άξέχαστη, παλιά α-
γάπη».

Και διά ήμικυκλικής περιστρό-
φης των δακτύλων ύπεδήλωνε τις
λωποδυτικές διαθέσεις του συντρό-
φου του κατά γελοίον τρόπον.

—Τώρα τί τιμωρίαν νά ζητήσω
παρά του Εισαγγελέως; έξηκο-
λουθσε ο τρελλός Ζαχρήστος. Μη-
πως δέν ήτο δυνατόν και ν' άποθά-
νω από τη δίωσι και νά είχε αυτόν
άθε άλλ... έξαντλείται.

τόν σκοπόν έκ προμελέτης μακράς
και μοχηράς ψυχής του;... Ή-
διασάσας, Βιζυηνέ, την Πολιτικήν
Δικονομίαν και τό Παινικόν Δικαι-
ον; Α! αυτό θά τό χαρακτηρίσω
έγκλημα, και κρατώ τό ποτήρι ως
«κόρπους ντελίκτι» — ως σάμα του
έγκλήματος! Αυτό είναι! Αυτό εί-
ναι!...

Και δι' άποτόμου περιστροφής,
έκάθισεν επί του παρακειμένου κα-
θίσματος κλαίων παιδαριώδως.

Ο Βιζυηνός με άφήνει άμέσως,
εύρίσκει τόν λωποδυτήσαντα τό πο-
τήρι, και τόν συμβουλεύει πατρι-
κώς νά μη επαναλάβη την πράξιν
του αυτήν ως άντικειμένη εις τούς
θεμελιώδεις όρους της κοινωνικής
διαδιδώσεως. Είς όλα ταύτα —διη-
γείται ο Βασιλείαδης— έγώ έστα-
θην σιγών. Κατόπιν, ο Βιζυηνός έ-
πιστρέφει, και δεικνύων τόν κλαί-
οντα:

—Είναι τρελλός, μου λέγει, πό-
σον τόν λυπούμαι! Άλλ' η τρελλα
αυτή είναι περαστική. Δέν έχει
καμμίαν οργανικήν βλάβην ο έγκέ-
φαλος του. Νεύρωσις, άπλή νεύρω-
σις!

Και πηγαίνει νά τόν παρηγορή-
ση. Πώς έγνωρίζε τούς ιατρι-
κούς όρους, έστω και συγκεχυμέ-
νους, δέν ήμπορεγα νά έξηγήσω.
Έφριξα μόνον όταν άκριβώς εκεί-
νην την στιγμην παρουσιάζεται άλ-
λος κύριος χαρμελών, με συμπά-
θη φυσιογνωμίαν και με χαιρετά.

—Είσαθε φίλος του Βιζυηνού; μου
λέγει.

—Μάλιστα, του άπήνητσα.

—Τάν καύμενο! Πώς τόν λυπού-
μαι! Μας λέει Ιστορίες, ποιήματα,
χίλια δυο καλά πράματα, και μάς
έξηγει τό καθετί με τό νι και με τό
στίγμα. Έχει όμως την πετριά νά
νομίζει ότι είναι αυτοκράτωρ, βασι-
λεύς, ότι έχει ταμία του τό Συγ-
γρό, και άμάξια και ύπηρέτες!...

Αφού είσαθε φίλος του, δέν του κά-
νετε μιά χάρι; Νά τόν πάρετε αύ-
ριο μαζί σας και νά πάτε στο Πα-
λάτι νά πεισθή ότι δέν είναι αυτός
βασιλεύς, άλλ' ο Γεώργιος, νά τόν
πάτε στο Συγγρό, νά του πητε νά
βρῇ τ' άμάξια του... και άμα ιδῇ
ότι τίποτε άπ' αυτά δέν έχει, θά ή-
συχάση... Αύτós δέν είναι τρελ-
λός. Γιατί, λοιπόν, δέν τόν παίρνε-
τε; Τί κρίμα, ένας τέτοιος άνθρω-
πος και νά είναι κλεισμένος σάν
τρελλός, ένας τέτοιος φιλόσοφος!...

Έφριξα εις τόν συλλογισμόν του
ανθρώπου αυτού, ο όποιός ήτο κα-
τά τό ήμισυ παράφρων.

Έν τώ μεταξύ, ο Βιζυηνός είχεν
έλθει.

—Τόν έπεισα, μου λέγει, νά πάψῃ
νά κλαίῃ και ήσυχάσε.

«Πλην, η νύξ, γράφει ο Βασιλεί-
αδης, είχεν έπέλθει. Ήτον ώρα ν'
άναχωρήσω. Τόν ήσπάσθην, ύπο-
σχόμενος ότι την επομένην θά τόν
επανεύρω. Εκείνος διεμαρτύρετο
ότι πρέπει νά έλθῃ μαζί μου, και
δέν με άφῃσε παρά όταν του έδω-
σα τόν λόγον της τιμῆς μου ότι την
επομένην θά έλθω νά τόν παρα-
λάβω...».

Αυτή ήταν η πρώτη έπίσκεψίς
του στο Φρενοκομείον. Άλλ' ο Βα-
σιλείαδης έπήγε και άλλες φορές
νά ιδῇ τό φίλο του. Και τόν παρη-
κούθησε μέχρι του θανάτου του.

ΣΤΕΦ. ΔΑΦΝΗΣ

ΑΥΡΙΟΝ: Τό 54ον Μέρους.

Αυτοί-μην πικραίνονται εναντι-
ν πόνον επίκαιρον και έπει-
ς, εινε τόσοσν μέγα ώστε βε-
με ένα πρόχειρον άρθρον δέν
έξαντλείται.

«Ένας από τούς παλαιότερους χρονογράφους, που ἐγνώρισε προσωπικῶς στὰ νεανικά του χρόνια τὸ Γεώργιο Βιζυηνό καὶ κατέγινε ἀργότερα μὲ τὸ ἔργο του, εἶναι καὶ ὁ μακαρίτης Γ. Τσοκόπουλος. Αὐτὸς ἰσχυρίζεται ὅτι ἡ μεγαλύτερα μανία τοῦ Ποιητοῦ ἦταν ἡ τῆς ἀνευρέσεως θησαυροῦ. Φαίνεται ὅτι στὴ Θράκη, ὁ Βιζυηνὸς εἶχε δηλώσει στὶς τουρκικὲς ἀρχὲς κάποιο ἀμφίβολο μεταλλεῖο σιδηρομαγνῆσι, καὶ ὕστερα, μὲ τὴ φαντασία του, τὸ ἐπίστεψε ὡς χρυσορυχείο! Ὁ Τσοκόπουλος δὲν ἤξερε τὴν τελευταία αὐτὴ λεπτομέρεια, γράφει ὁμῶς:

«... Πῶς εἰς τὸν νοῦν τοῦ ποιητοῦ ἐγεννήθη τὸ ὄνειρον τοῦ χρυσοῦ, δὲν κατορθώσω νὰ μᾶς τὸ δώσῃ ἡ ἱστορία.

»Ὁ παλαιὸς προστάτης του, ὁ καθηγητὴς Χασιώτης συνήνησε ἔξαφνα μετὰ ἔτη πολλὰ τὸν Βιζυηνόν εἰς τὸ Παρίσι. Ὁ ποιητὴς ἐπέστρεψε ἀπὸ τὰς Ἀθήνας ἀπογοητευμένος, διότι δὲν εἶχε κατορθώσει νὰ διορισθῇ καθηγητὴς τῆς Φιλοσοφίας εἰς τὸ Πανεπιστήμιον. Ὁ προστάτης του Ζαρίφης δὲν ὑπῆρχε πλέον. Ἡ τύχη, ποῦ ὡς τότε τοῦ εἶχε φανῇ τόσο εὐνοϊκὴ, ἀρχίζε τώρα νὰ τὸν ἐγκαταλείπῃ. Περισσότερον καλλιτέχνης παρὰ φιλόσοφος, δὲν κατ'ὀρθωσεν νὰ ἐξοικειωθῇ μὲ τὴν ἰδέαν τῆς σκληρότητος τοῦ βιωτικοῦ ἀγῶνος.

»Καὶ ὁ Χασιώτης τὸν ἀκούσε ἔξαφνα νὰ τοῦ ἐκθέτῃ σχέδια μίας μεταλλευτικῆς ἐπιχειρήσεως. Ὁ Μπαλζάκ ἀπέθανε πτωχός, ὄνειρευόμενος διαρκῶς ἐπιχειρήσεις ἐν κατομμυρίων. Ὁ Σέλλεϋ, εἰς ἓνα γράμμα τοῦ πρὸς φίλον τοῦ ἐκθέτει πῶς ἐσκέπτετο νὰ προκαλέσῃ τὸ ἐνδιαφέρον πλουσίων φίλων τοῦ εἰς μίαν ἐκστρατείαν, ἡ ὁποία θὰ εἶχε σκοπὸν ν' ἀνακαλύψῃ τ' ἀμύθητα πλοῦτη ποῦ ἔκρυψαν οἱ Ἰνδοὶ Ἰνκᾶς εἰς μίαν μυστηριώδη καὶ ἀνεξερεύνητον κριάδα τοῦ Περσίου.

»Ὁ Γεώργιος Βιζυηνὸς εἶχε ἀνακαλύψει μεταλλεῖον, διὰ τὸ ὁποῖον ἐπῆγαινε εἰς τὸ Παρίσι νὰ ζητήσῃ τοὺς πλουσίους ποὺ θὰ ἐδιναν τὰ κεφάλαια. Ἀλλ' οἱ ἀνθρώποι τῆς πεζῆς ἐργασίας δὲν σῦρονται εὐκολὰ πρὸς τοὺς ἐκμεταλλευτὰς τῆς ρίμας. Καὶ ὁ Βιζυηνὸς ἐφάνετο βαθύτατα ἀπογοητευμένος. Ἀδίκως ὁ παλαιὸς προστάτης ἐπροσπάθει νὰ τὸν μεταπείσῃ καὶ νὰ τὸν ἐπαναφέρῃ εἰς τὸν πτωχόν καὶ μετριοφρονα, ἀλλὰ φωτεινὸν δρόμον τῆς Τέχνης. Ὁ τεχνίτης ὠνευρέυετο τὸ χρυσάφι, ποῦ θὰ τὸν ἔκαμνε πλούσιον καὶ θὰ τοῦ ἔδινε τὴν εὐκαιρίαν νὰ δοθῇ ἡσυχὰς εἰς τὰς φιλοσοφικὰς μελέτας τοῦ καὶ ἀπερίσπαστος ἀπὸ βιωτικὰς ἀνάγκας εἰς τὴν γαλήνην τῆς δημιουργίας.

»Εἶχεν ἤδη σκευθῇ κάτι τι μέγα εἰς τὴν ὥραιαν ἐκείνην διάνοιαν, ποῦ δὲν εἶχε φθάσει οὔτε εἰς τὸ μέσον τοῦ ἔργου τῆς ἀκμῆς; Ἀγνωστον. Ἀλλὰ κάποια ἀνησυχία διὰ τὸ μέλλον εἶχε διαφανεῖ ἤδη ἡ ὥραια νεανικὴ αὐτοπεποίθησις πρὸ πολλοῦ εἰς τοὺς στίχους του. τὸν εἶχεν ἐγκαταλείψει. Ἡ γενναία ὁρμὴ, ἡ ὁποία τὸν ὤθησεν ἀπὸ χωριατόπουλο τῆς Βιζύης—προωρισμένον τὸ πολὺ νὰ γίνῃ ραφακτὴς τῆς Πόλης—νὰ φθάσῃ εἰς τὴν περιώπην τεχνίτου διεθνούς φήμης, ἐσβυσε σιγά-σιγά μὲ τὴν ἡλικίαν.

Εἰς μίαν ἐπομὴν ψυχικῆς ἀγωνίας, ἠρώτησε τὸ ἄστρον του:

Ποῦ πᾶς δικό μου ἄστέρι
στὸν ἄφωτο βυθό;
Καρτέρει με, καρτέρει
κ' ἐγὼ σὲ ἀκολουθῶ.

»Τὸ ἄστέρι τοῦ πραγματικῶς κατέβαινε στὸν ἄφωτο βυθό. Ὁ διανοητικὸς θάνατος ἤρχετο ἀργά-ἀργά μὲ τὴν ἀσφάλειαν φαινομένου μοιραίου, τὸ ὁποῖον δὲν βιάζεται νὰ τελειώσῃ τὸ ἔργον του καὶ τὸ ὁποῖον ἐννοεῖ νὰ χαρῇ τὴν θλιθεράν ἡδονήν.

Καὶ ὁ Γ. Τσοκόπουλος μελαγχολεῖ στὴν ἀνάμνησιν τῆς διάνοιας ποῦ σβύνει ὥς καντήλι τοῦ ὁποῖου ἐσώθη τὸ λάδι. Ἀπὸ τὴν πρώτην ἐκδήλωσιν τοῦ τρομεροῦ διανοητικοῦ σεισμοῦ ἕως τὸν θάνατον, μέσσει εἰς τὸ κελλί τοῦ Δρομοκαίτειου φρενοκομείου, οἱ σταθμοὶ εἶναι ὁ ἓνας θλιθερώτερος ἀπὸ τὸν ἄλλον.

Ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν πρώτην ὡς τὴν τελευταίαν ἐκδήλωσιν ὁ ποιητὴς εἰς ἀραιὰ διαλειμματα, εἰς φευγαλέας ἐκλάμψεις, μένει ποιητής.

Τὸ μέλλον τὸν εἶχε τρομάξει ἀκόμη μὲ ὄνειρα, τὰ ὁποῖα εἶχε τραγουδήσει παθητικά:

Ἐφές εἶδα στὸν ὕπνῳ μου
ἓνα βαθύ ποτάμι.
Θεὸς νὰ μὴ τὸ κάμῃ
νὰ γίνῃ ἀληθινόν!

Τὸ ὄνειρόν εἶχε γίνῃ ἀληθινόν. Τὸ βαθύ ποτάμι—τὸ ποῦ βαθύτερο, ὅσο ἐπαρσένε ἀπὸ τὴν ζωὴν, ἀλλὰ τὴν ἀκύν τοῦ τεχνίτου—εἶχε παραρραπῇ τὸ παλαιόκαρι, ποῦ εἶχεν ἰδῇ ὁ Βιζυηνὸς εἰς τὸν ὕπνον του καὶ ποῦ ἦταν αὐτὸς ὁ ἴδιος. Δύο στίχοι τοῦ παλαιότερου, ἔχουν κατὰ τραγικὴν προφητικόν:

μετεβλήθη ἐντός μου
ὁ ρυθμὸς τοῦ κόσμου.

Καὶ ἀλήθεια, ὁ ρυθμὸς τοῦ κόσμου, ποῦ εἶχε κανονίσει ὁ ποιητὴς, μετεβλήθη. «Ένας κόσμος δικός του, δημιουργία δική βέβαια ὑπεράνθρωπος, ἀλλ' ἀνθρωπινὴ καὶ συμπαθητικὴ, εἶχε μετεβλήθῃ. Ὁ τεχνίτης δὲν ἔμπορευσε πλέον νὰ τακτοποιήσῃ τὰ δημιουργήματά του. Ἀθάσθευμένου ἡφαιστείου ἐκυλοῦσε κάποτε ἔξω ἀπὸ τὸν κρατήρα σὲ στίχους, ποῦ ἄλλοτε ἐπρόφθαιναν νὰ δέσουν μίαν σύντομον ἀρτίαν ἰδέαν, καὶ συχνότερα τὴν ἔχοναν εἰς τὸ κατρακύλημά των.

Τρία ὀλόκληρα χρόνια περνοῦν ἀργὰ καὶ θλιβερά μεταξύ τοῦ διανοητικοῦ θανάτου καὶ τοῦ θανάτου τοῦ σωματικοῦ. Τρία χρόνια ὁ σκευεμένος ρυθμὸς προσπαθεῖ καὶ ἀγωνίζεται ἀδίκως ν' ἀποκατασταθῇ καὶ νὰ ἰσορροπήσῃ. Λογαριασμοὶ μεταλλεῖων καὶ στίχοι ἀκατάληπτοι πρὸς μίαν μαθήτριάν του Ὠδείου, ἀνεμῶνες καὶ φτωγὰ ἀνώνυμα λουλούδια τοῦ ἀγροῦ, τὸν ἀπασχολοῦν εἰς τὰς στιγμὰς ποῦ πεθαίνει ἐπὶ τέλους ὁ ἀνθρώπος ἀργότερα (1894), πολὺ ἀργότερα, ἀπὸ τὸν τεχνίτην—νεκρὸν πρὸ πολ-
λοῦ.

Αὐτὰ ἔγραφε ὁ Γ. Τσοκόπουλος. Ἀλλ' ἡ ζωὴ τοῦ Βιζυηνοῦ στὸ φρενοκομεῖο δὲν ἦταν μόνον αὕτη, καθὼς θὰ ἰδοῦμε.

ΣΤΕΦ. ΔΑΦΝΗΣ

Ἐκεῖνο τὸ τραγικὸ ποίημα τοῦ Βιζυηνοῦ, ποῦ ἔχει τὸν τίτλο «Τὸ Φᾶσμα μου» ἐδημοσιεύθη ἀπὸ διαφόρους βιογράφους τοῦ παραλλαγμένο. Ἡ πραγματικὴ δυνάμεις, ἡ πληρὴς μορφή του, φαίνεται, εἶναι ἐκείνη ποῦ μᾶς ἔδωκε ὁ Νικ. Βασιλειάδης, ἀντιγραμμένη ἀπὸ τὰ χειρόγραφα τοῦ ποιητοῦ, καὶ μὲ τὶς ἀκόλουθες προλογικὰς γραμμὰς τοῦ πιστοῦ φίλου του:

«Προσπάθησα νὰ μνημονεύσω, τι κατὰ τὴν ἐπίσκεψίν μου εἰς τὸ φρενοκομεῖον συνέβη. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι οὔτε σειρά λόγου, οὔτε σειρά ἰδεῶν ἐτηρήθη, ἀλλ' ὁ τίτλος τῶν γραμμῶν τούτων «Σελίδες ἐν φρενοκομείῳ» καὶ ὁ σκοπὸς μου, ἵνα οὐδὲν παραλλάξω, νοῶμαι ὅτι δικαίους τὴν ἀτακτὸν ὕλην, ἣν παρέθικα.

»Θὰ τελειώσω μόνον τὸν χαρακτηρισμὸν τοῦ ἀτυχοῦς μου φίλου, παραθέτων τὸ πρῶτον τοῦ ποίημα, ὅπερ ἔγραψεν ἅμα ὡς εἰσῆλθεν εἰς τὸ φρενοκομεῖον.

»Τὸ ποίημα τοῦτο, ἀποπνέον στυγνὴν μελαγχολίαν, ρεμβώδη, παθητικωτάτην, παραθέτω ὀλόκληρον, ὁ δ' ἀναγνώστης θὰ συγκινηθῇ καὶ θὰ κλαύσῃ διὰ τὸ λυγρὸν παράπονόν του, ἀτυχοῦς ἔρωτος ποιητικῆς καρδίας. Ἐν μόνον ἐν τῷ πόνῳ τῆς καρδίας του ποθεῖ ὁ Ποιητὴς, ἀφοῦ ἔχασε τὴν ξανθὴν καὶ γαλανὴν του: νὰ ἡσυχάσῃ πλέον καὶ ν' ἀναπαυθῇ, ἀπυθνηκῶς παρὰ τὸν σταυρὸν τοῦ τάφου τῆς. Ἄρα γε δὲν θὰ ἦτο προτιμότερον νὰ «ἡσυχάσῃ»;

ΤΟ ΦΑΣΜΑ ΜΟΥ

Σὰν μ' ἀρπάχθηκε ἡ χαρὰ
ποῦ ἐχαίρομουν μιά φορά,
ἔτσι σὲ μίαν ὥρα,
μέσ' σ' αὐτὴ τὴ χώρα
ὅλα ἀλλάξαν τώρα.

Κι' ἀπὸ τότε ποῦ θρηνῶ
τὸ ξανθὸ καὶ γαλανὸ
καὶ οὐράνιο φῶς μου,
μετεβλήθη ἐντός μου
καὶ ὁ ρυθμὸς τοῦ κόσμου.

Νεῖοι καὶ νεαῖες ποῦ περπατοῦν
καὶ φαίδρα μὲ χαριετοῦν,
ἡ φαίδροτῆς των θὰ λείψῃ
ἅμα ἰδοῦνε νὰ προκύψῃ
ἡ ἰδική μου θλίψη.

Ὡς καὶ τὰ μικρὰ παιδιὰ
ποῦ ἔχουν εὐθυμὴν καρδίαν
κάνουν πρόσωπο θλιμμένο
σὰν μὲ βλέπουν νὰ διαθαίνω
τὸν ὠφρανεμένο.

Εἰς τὸν πρῖνο, ὅτῃν ἔληα
τὰ γλυκόφωνα πουλιά,
ποῦναι γιὰ νὰ κελαῖδουνε,
καὶ τὸν ἴσκιό μου νὰ ἰδοῦνε
σιωποῦνε.

Καὶ ὁ γαλάζιος οὐρανὸς
σὰν τὸν βλέπω, ὀρφανὸς
διμὶ στρέφει
φῶς τὰ ὥραια του νέφη
δὲν τὰ στέφει.

Καὶ ἡ θάλασσα ἡ πλατεία
δίχως μάτια, δίχως φτιά,
ὅταν νοιώσῃ τὸ ἀργὸ μου βῆμα
ἡσυχάζει πιά τὸ κύμα,
σὰν νὰ κλαίῃ!
ἄχ, τί κρίμα!...

Στὸ λειβάδι τὸ βαθὺ
ἡ φωνή μου ν' ἀκουσθῇ,
τὰ φαεινὰ τὰ πεταλούδια
παρατοῦνε τὰ λουλούδια
τὰ τραγούδια!

Καὶ τὸ ρυάκι ποὺ λαλεῖ
παραμύθια καὶ πλαλεῖ
στὴν σκιάν μου σάν διαβαίνει,
σιωπὰ καὶ μένει
καὶ δὲν κρένει.

Καὶ τὸ ἀνέρι τὸ φαίδρο
εἰς τὸ φύλλωμα τὸ ἀδρό
σάν με νοιάσθῃ,
δὲν μπορεῖ πλέον νὰ δώσῃ
ἀρωμάδα τόση.

Μόν' ὁ ἄγιος βορῆς
κρύος, μελανῆς θωριάς
καθ' ἀλλὰς πάνω στ' ἄτι
μου σφυρίζει στ' αὐτὴ κάτω
καὶ διατάττει:

«Κί' ἂν οὐκ ἴδω βασιλεῖα, ἀπτό,
εἰς τὸν μαῦρο κόσμο αὐτό,
τὴν χαρά σου στερημένος,
εἶσαι ξένος!

«Βάλε' τὸ στέμμα κατὰ γῆ,
δὲν εἶναι χαρὰς πηγή!
Σκῆπτρό το κρατοῦν καὶ οἰκῶν
Ὅχι ἀνάκτορα καὶ οἶκοι,
γῆ σου ἀνήκει!»

.....

Μεσ' στὰ στήθια ἡ συμφορὰ
σάν τὸ κύμα πλημμυρὰ
σέρνω τὸ βαρὺ μου βῆμα
σ' ὅνα μνημῖα.

Τὸ σταυρὸ τὸν ἀψηλὸ
ἀγκυλιάει γλυκοφιλῶ,
τὸ μυριάκριο ὄνομά της!
Καὶ ἀπὸ τὰ χεῖρά της
ἡ φωνή της ἡ χροστή,
μοῦ φωνάζει «Ἐλα καὶ σὺ
δίπλα στὸ ξανθὸ παιδί σου
καὶ κοιμήσου!»

Τὸ σπαρχνικὸ αὐτὸ ποίημα, ὁ
Βιζυηνὸς τὸ ἀπήγγελλε συχνὰ
στοὺς μοναχικοὺς περιπάτους τοῦ
κάτω ἀπὸ τὰ πεῦκα τοῦ Φρενοκο-
μείου. Τὸ ἀπήγγελλε μὲ παθητικὴ
φωνή, μὲ δακρυσμένα μάτια, χει-
ρονομώντας στὰ ὁράματα τοῦ φαν-
ταστικοῦ τοῦ κόσμου. Καὶ οἱ τρελ-
λοὶ ποὺ τὸν ἀκούγαν, τὸν ἐκύτα-
ζαν νὰ προχωρῇ καὶ χασκογελοῦ-
σαν ἢ ἐκλαίγαν, ἢ τοῦ ἀπαντοῦσαν
μὲ φράσεις ἀσυνάρτητες — κατὰ
τὴν τρέλλα τοῦ καθένος. Καὶ μόνον
μία Ἀθηναία κόρη, μιά συμπαθη-
τικὴ «καλλιτέχνισ», ἐλαφρὰ ψυχα-
σθενὴς αὐτῇ, ἐπηγινε νὰ τοῦ κἀν
συντροφία, νὰ μιλήσῃ κάπως ὁπο-
σοῦν καὶ μαζὶ του, νὰ τὸν ἀπαρηγο-
ρῇ σάν ἀδελφῇ.

Ἐναν τέτοιο περίπτωτο τοῦ Ποιη-
τοῦ καὶ τῆς κόρης θὰ παρακολου-
θήσουμε, γιατί παρέχει ἄρκετὸ ἐν-
διαφέρον, ἀφοῦ ἡ καλλιτέχνισ αὐ-
τῇ ἐβγήκε ἀπὸ τὸ Δρομοκαίτειο θε-
ραπευμένη καὶ διηγότανε τίς συνο-
μιλίες τους.

ΣΤΕΦ. ΔΑΦΝΗΣ

ΑΥΡΙΟΝ: Τὸ 56ον Μῆρος.

Τ. 56ον 7/11/93
"Ἐπειτα ἀπὸ τῆς δευτέρας ἐπισκέ-
ψί του, ὁ Νικ. Βασιλειάδης γρά-
φει νέες ἐντυπώσεις του μὲ τὸν τί-
τλο «Σελίδες τοῦ Δρομοκαίτειου—
μεταξὺ φιλοσόφου, ἱατροῦ καὶ καλ-
λιτέχνιδος». Ὁ φιλόσοφος ἦταν ὁ
Βιζυηνὸς καὶ ἡ καλλιτέχνισ μιά
Ἀθηναία κόρη, τῆς ὁποίας ὁμῶς
δὲ φανερώνει τὸ ὄνομα. Γράφει,
λοιπόν, ὁ ἐπιστήθιος φίλος καὶ θαυ-
μαστής τοῦ «Ραψωδοῦ τῆς Θρά-
κης»:

«Θὰ ὀνομάσω τὸν ἕνα ἐκ τῶν
πρωταγωνιστῶν τῆς πραγματείας
μου ταύτης. Καὶ τοῦτο διότι θὰ δη-
μοσιεύσω ἄσμα του ἀπὸ πολλοῦ
παρ' ἐμοῦ ἐκδοθῆμενον. Εἶναι δὲ
τοσὺν γνωστὸν τὸ ὄνομά του, ὥστε
ἄλλον τὸ "Ἔθνος ἔκλαυσε τότε τὸ
μέγα ἀτύχημα τῆς ἐκλεκτῆς αὐτῆς
διανοίας καὶ υπελόγισε βαρυτάτην
τὴν ἀπώλειαν, ἣν ὑπέστη. Ἐννοῶ
τὸν ἔθνικὸν ποιητὴν Γεώργιον Βι-
ζυηνόν. Οἱ ἄλλοι δύο θὰ παρέλ-
θουν ἀνωνύμως. Τὸ ὄνομα τοῦ ἱα-
τροῦ, μόλις ἀποπερατώσαντος τὰς
εἰδικὰς σπουδὰς του ἐν Σελπετρι-
ῆρῃ, θ' ἀποσιωπήσω, ἵνα μὴ ἀναε-
σθῇ πληγὴ αἰμασσοῦσα ἀτυχιστά-
σης οἰκογενείας.

Εὐτυχῶς ἡ τρίτη πρωταγωνί-
στρια ἦδη εἶναι ὕγιης. Καὶ σημε-
ρον, ἐν τῷ οἰκογενειακῷ φιλτρῷ,
ὅπερ περιβάλλει τὴν καλὴν οἰκο-
δεσποιναν, θὰ ἐπῆλθε λήθη τῶν
παρακρούσεων, ὅσας ὁ νοῦς τῆς
σαλευθεῖς ὑπέστη.

Τὴν ἡμέραν ὁμῶς ἐκείνην τῆς ἐ-
πισκέψεώς μου — καὶ ἦτο ἡ δευτε-
ρα τοιαύτη — ἐγὼ ποτὲ δὲν λησμο-
νῶ. Ὁμοιάζον τὸν μικρὸν παῖδα,
ὅστις ἐξαρθρῶναι τὸ ἀθυρμα, ἵνα
ἴδῃ τὸν μηχανισμόν τῶν κινήσεων
του.

Καὶ ἐγὼ, παραδοθεὶς εἰς σκέψεις
καὶ παρατηρήσεις, ἐβλέπον μὲ οἰ-
κτον, ὅστις μὲ συνεκλόνησε, πῶς
ἡγεῖρετο τὸ ἀνθρώπινον μεγαλει-
ον, εἰς ὅ,τι ἡ ὑψηλὴ ἀνάπτυξις τοῦ
νοῦ ἐθάσσε, καὶ ἐξαφνὰ πῶς ἐξηρ-
θροῦτο εἰς ἐκείνον ἑρπετιον, εἰς
διανοητικὸν πῦμα.

Ὡς συμπαθῶ τοὺς ἀτυχεῖς! Ζῶ-
σιν εἰς τὸν κόσμον τῶν ὀνείρων, ὅ-
που κατὰ μέρος αἱ διανοητικαὶ
λειτουργίαι χαροῦσι θαυμασίως.
Υπολογίζουσιν ἀκριβῶς τὰ ὠραι-
ότερα σχέδια καὶ συνδυάζουσιν τὰς
καλύτερας ὑποχρεώσεις. Ἀλλὰ δὲν
στηρίζονται ἐπὶ τοῦ κόσμου. Μία
χορδὴ θρασύςθῃ καὶ τὸ λυγρὸν
κελάρημα στερεῖται βάσεως. Μία
δοκὸς παρετοπισθῇ, καὶ τὸ ὠραῖον
οἰκοδόμημα ἵσταται μετέωρον. Εἶ-
ναι ἀλγεῖνον τὸ πάθημά των. Καὶ
ἡ πρὸς αὐτοὺς συμπάθεια εἶναι
καθῆκον πάσης καρδίας εὐγενούς,
καρδίας πονούσης.

—Βλέπεις αὐτὸν τὸν κύριον ποὺ
διασκελίζει τὴν αἰλὴν διὰ χιλιο-
στην φορὰν; μὴ λέγει ὁ Βιζυη-
νός;

—Ναί, Λοιπόν;

—Εἶναι συνάδελφός σου, ὅστις
ἐσπούδασε τὴν Νευρολογίαν εἰς τὸ
Παρίσι. Πραγματικῶς, γνωρίζει
πολλὰ πράγματα, ἀλλὰ ξέρει καὶ
πολύ καλὰ νὰ τρώῃ. Καταβρο-
γχίζει σάν γλάρος! Εἶναι καλὴ ἡ
συντροφία του, μὰ ἔξω ἀπὸ τὸ
τραπέζι.

Ὁ ἱατρός, ὑψηλὸς καὶ ἀδύνατος,
εἶχεν ἡλικίαν 28 ἐτῶν. Ἐφερε
σκοῦφον ναυτικόν, ἐνδυμασίαν
χρώματος ἀνοικτοῦ καὶ περιεπάτει
μὲ σπουδῇ, προσηλωμένος εἰς σκέ-
ψεις. Αἶφνης, ἵσταται ἐπὶ τοῦ πα-
ραθύρου καὶ παρατηρεῖ. Ἐξ ὅ-
λου μικροῦ οἰκίσκου τοῦ διαμερί-
σματος τῶν γυναικῶν ἐξῆλθε μία
καλοενδεδυμένη συμπαθὴς κυρία,
κρατοῦσα εἰς τὰς χεῖρας χρώματα,
πινέλα, τρίσκελον ζωγραφικῆς καὶ
σκασμίνον.

Ἀμφότερα τὰ διαμερίσματα εἶ-
χον κοινὸν κήπον διὰ περίπατον.
Ἡ κυρία ἐφόρει πλατύγυρον πί-
λον, ἐκ τοῦ οὐοῦ παρῆπιπτεν ἡ
κόμη ξεπλεγμένη, καὶ ἔφερε φαι-

νῶν περιδολὴν προσηρμοσμένην
στενῶς ὡς εἰς Ἀμαζόνα. Ὅταν ἐ-
φθασεν εἰς μικρὰν σκιάδα, διηυθέ-
τησε τὰ ἐργαλεῖα τῆς καὶ ἀφηρέ-
θη παρατηροῦσα τὰς μάγους τῆν
στιγμὴν ἐκείνην ἀποχρώσεις τοῦ
ὀρίζοντος.

Ὁ ἱατρός ἐξῆλθε καὶ διηυθύνθη
πρὸς αὐτήν. Κατὰ τῆς εἶπεν ἄλλ',
ἐκείνη δὲν ἀπήντησεν. Ἐβλέπεν ἀ-
πενῶς τὸν ὀρίζοντα καὶ τὰ διαχίτα
νέφη, ὅσα κατὰ τὸ δειλινὸν ὁ οὐ-
ρανὸς τῆς Ἀττικῆς ἐχρῶσιν. Εἰς
τὰς ἀντανάκλασεις καὶ τὴν φωτο-
σκίασιν τοῦ ὠραίου πανοράματος
ἦτο θαυμάσιος τοῦ ἡλίου ὁ δίσκος.
Καὶ μόνον εἰς τὸ βασὸς ἐφαινε-
το τὸ ἀμαυρὸν δάσος χωρίου, τοῦ
οὐοῦ ἡ ἡρεμὸς καὶ καμπύλη
γραμμὴ ἐνομιζέας ὅτι ἐπλάσιωνε
τὴν καλλονὴν τῆς φύσεως.

Ἡ καλλιτέχνισ ἴστατο ἀκίνητος.
Ἀποτόμως κατόπιν ἔρριψε διὰ τοῦ
χρωστήρος μερικὰς πινελιὰς ἐπὶ
τῆς θόνην, ἀνέλυσε μερικοὺς χρω-
ματισμοὺς, ἀντέγραψε τὸν θαυμά-
σιον οὐρανὸν εἰς μερικὰς γραμ-
μὰς τῶν χρωμάτων ἐκείνων, καὶ
ὥσπερ νὰ ἐμείναι τελείως εὐχάρισ-
τή, ἐστράφη ἀποτόμως, ἐχαίρε-
τησε τὸν ἱατρὸν καὶ ἤρξατο μετ'
αὐτοῦ συνομιλοῦσα.

Ἐπρότεινε εἰς τὸν Βιζυηνὸν νὰ
πλησιάσωμεν, διὰ νὰ λάβωμεν καὶ
ἡμεῖς μέρος εἰς τὴν συντροφίαν
των. Συγκατένευσε καὶ μὲ συνέ-
στησέν ὡς φίλον τοῦ στενὸν καὶ ὡς
ἀνθρώπον τοῦ ἐποῦ τὸν νοιάζω.

—Καὶ πῶς σὰς ἐφάνη τὸ μέρος
μας; ἐρωτᾷ ἡ καλλιτέχνισ.

—Κυρία, τῆς ἀπαντῶ, ὅπου ἡ Φύ-
σις μὲ τὴν γοητείαν σὰς ἐμπνέει
τὰς ὠραίας αὐτὰς γραμμάς τοῦ
χρωστήρος σας, νομίζω ὅτι ἡ γνῶ-
μη καὶ ἡ ἀρέσκειά μου εἶναι προ-
φανής. Βλέπω ἄλλως τε ὅτι καὶ ἡ
συντροφία σας εἶναι εὐχάριστη.

—Δηλαδὴ εὐτυχῶς ποὺ εὐρῆθη-
μεν ἡμεῖς οἱ τρεῖς ἐδῶ, εἰς τὴν
πρώτην θέσιν. Ἀλλὰ ἰδετε τὸ πλη-
θος ἐκείνο τῆς δευτέρας θέσεως,
τὸ ἄεστο, τὸ χυδαῖο! Δὲν σὰς φαί-
νονται φυσιογνωμίαι νευροπά-
στων;... Ἐκεῖνος ὁ χονδρὸς καὶ
καλοφορεμένος, εἶναι πλούσιος
μακαρίης ἀπὸ τὰς Πάτρας. . . Κυ-
τάξάτε τον: Διαρκῶς σκέπτεται.
Ἐποθέτω τὸ «λαβεῖν» τοῦ! Δὲν τοῦ
ὠμίλησα, ἀλλὰ ἀπὸ μακρὰν μοῦ
ἔρριψε βλέμμα περιφρονήσεως.
Τὸν ἄξεστο!... Μὰς δὲν μὰς λυ-
πεῖσθε, κύριε, ποὺ μὰς ἐκλείσαν ἐ-
δῶ χωρὶς λόγον, πλησίον μιᾶς τέ-
τοιαις ἀγέλης — ἀπὸ μίσος καὶ ἔμ-
θαν ἀδικον; Παρακαλῶ, κύριε, εἰ-
δοποιήσατε τὴν οἰκογένειάν μου!

—Ναί, φωνάζει καὶ ὁ ἱατρός, δώ-
σατε εἰδησι τὸν πατέρα μου τοῦ-
λάχιστον.

—Κάθε μέρα, ἐξακολουθεῖ ἡ καλ-
λιτέχνισ μὲ ἀπατοῦν ὅτι τὸν εἶδο-
ποίησαν, ὅτι ἐρχεται, ὅτι ἐπὶ τέ-
λους ἀφῆνω αὐτὸ τὸ ἀπομονωτήρι-
ον — πλὴν ματαίως! Ἡ μία ἡμέρα
διαδέχεται τὴν ἄλλην καὶ ἐγὼ μέ-
νω κλεισμένη εἰς μικρὸν δωμάτιον,
ὀλομόναχη, μὲ μίαν ἀτυχὴ σύν-
τροφον, ποὺ κατοικεῖ εἰς τὸ ἀπέ-
ναντι σπιτάκι. . . Μὰ τί θέλουν καὶ
μὲ κρατοῦν, τί ζητοῦν ἀπὸ μένα;

—Μὰ κι' ἀπὸ μένα τί θέλουν ἔ;
λέγει ὁ ἱατρός.

—Μόνος ἐγὼ ξέρω τί θέλουν ἀπὸ
μένα! ἐπιλέγει ὁ Βιζυηνός.

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ὁ δυστυ-
χισμένος Ποιητὴς ἐξαγριώνεται.
Καὶ ὁ ἐπισκέπτης του θὰ μὰς διη-
γῇ τὸν ἀλλόκοτο δρόμον ποὺ ἐ-
πῆρε ἡ συνομιλία τῶν τριῶν τρελ-
λῶν.

ΣΤΕΦ. ΔΑΦΝΗΣ

Ο Βιζυηνός τη στιγμή εκείνη έγινε αγνώριστος από το θυμό του. Ἡ ἀνάμνησις τῆς ἐχθρότητος τῶν Ἀθηναίων λογίων, ἡ κρυφὴ ἢ φανερὴ καταδρομὴ τοῦ τοῦ εἶχαν κάνει, ὅλη ἡ ἐμπάθεια τῆς κριτικῆς, τὸν εἰδειναν τώρα ἀνάστατο μπροστά τοὺς συνομιλητές του. Καὶ ὑψώνοντας τὴ φωνή, ἔλεγε:

— Ἀ, τὸ ἤξερα ἀπὸ καιροῦ, καί, καταπολεμοῦσα τίς παγίδες καὶ διαβολὰς τῶν καλοθελητῶν μου. Ἐπέμεναν νὰ μὴν πάρω τὴν τακτικὴν ἔδρα τῆς φιλοσοφίας τοῦ Πανεπιστημίου. Αὐτὸ δὲν ἐπέιραζε. Ἀφ' οὗτου ὅμως ἐξέδωκα τὴν «Φιλοσοφίαν παρὰ Πλωτίνω», καὶ εἶδαν ὅτι τὸ ἔργον μου μετεφράζετο ἐπαινετικώτατα ἀπὸ ξένα ἔθνη, ἀφ' οὗτου αἱ μελέται μου «περὶ Καλοῦ» δὲν ἄρσαν σὲ μερικοὺς χοντροαισθη-
τους — ἀπὸ τότε μ' ἔβλεπαν ὡς παρεισάκτον τῆς ἀθηναϊκῆς κινήσεως τῶν γραμμάτων. Καὶ ὅμως, νὰ τὸ διακηρύξω; Πρῶτος ἐγὼ ἀνοίξα νέον δρόμον τῆς νεοελληνικῆς λογογραφίας, κατόρθωσας μὲ τὰ διηγήματά μου τοῦ ἐδημοσιεύθησαν στὸ περιοδικὸν «Ἑστία» ν' ἀποδείξω — κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰ τοῦ Ραγκαβῆ καὶ τῶν ἄλλων — τί ἐστὶ διήγημα, τί ἐστὶ μελέτη καὶ ἀναγραφή τοῦ ἔθνικοῦ βίου καὶ τῶν ἐθνικῶν παραδόσεων ὑπὸ τύπον διηγήματος καὶ λογογραφίας, ἐν καθάρᾳ ψυχολογικῇ καὶ ιστορικῇ κρίσει... Ἀλλὰ τ' ἀφήνω ὅλ' αὐτὰ. Μὴ κατεδίωξαν λυσσώδως, ὅχι δὲ ἀναισθηγορεύθη. Ὀφνηγῆς, ἀλλ' ὅταν ἄρχισα νὰ γίνωμαι πλούσιος...

— Εἰσθε πλούσιοι, κύριε Βιζυηνέ; τὸν ἐρώτησε ὁ νεαρὸς γιατρός; ψυχασθενὴς καὶ αὐτὸς τοῦ ὡραμοκατείου.

— Ἀλλὰ βεβαίως, κύριε! Μὴ κατεδίωξαν οἱ μοχθηροὶ ἀπὸ τότε ποὺ εἶδαν νὰ ἰδρῶν ἑταιρίας, ν' ἀποκτῶ μεταλλεῖα, καὶ λογάριον νὰ παραγγεῖλω στὴν Εὐρώπῃ ἀμάξας μεγαλοπρεπεῖς καὶ ἄρματα ἵπποδρομίου καί... καί...

Ἦταν ἀσυγκράτητος πιά ὁ δυστυχὴς φαντασμοκόπος, καὶ μετέδωσε τὴν ἐξάνηλτον στὸ συνομιλητὴ τοῦ γιατροῦ.

— Κ' ἐγὼ μάλιστα συγκρατῶ τοὺς ἀντιπάλους μου! ἐφώναξε κι' αὐτὸς στεναχόμενος. Καὶ ὁ ταλαίπωρος νέος μὲ νευρικὸν τόνο, μὲ σπασμαδικὸ πρόσωπον, δείχνοντας τὴ γραβιά του, ἐτραβήχθηκε θιαστικά πρὸς τὸν τοῖχο, κάτω ἀπὸ τὸν ὁποῖον περιπατοῦσαν οἱ παράφρονες τῆς δευτέρας θέσεως.

Ἐκεῖ, ὁ δυστυχὴς θυμήθηκε ὅτι ὤπηρε καὶ ἐφεδρὸς γιατρός, ἐπὶ ῥε στρατιωτικὸ ὕψος κ' ἐφώναξε:

— Ἀνδρες! Εἰς προσοχήν! Ἀρχεται ἡ ἐπιθεσις! Ἐφ' ὀπλοῦ λόγην καὶ τροχάδην κατὰ τετράδας!.. Ἐ, κύριοι, δὲν ἀκοῦτε; Εἰς προσοχήν!...

Τότε φανερώθηκε ὁ νοσοκόμος τοῦ διαμερίσματος, ἐπῆγε κοντά του, καὶ μὲ μαλακά λόγια τὸν ἐτράθηε ἀπὸ τὸν τοῖχο, ζητώντας νὰ στρέψῃ τὴν προσοχὴν τοῦ σὲ ἄλλα καὶ νὰ τὸν ἡσυχάσῃ.

Ἀξάρνα ἀκούστηκε ὥραία μουσικὴ ποὺ ἐρχότανε ἀπὸ μακριά. Οἱ τέσσαρες συνομιληταὶ — δηλαδὴ ὁ ἐπισκεπτὴς Νικ. Βασιλειάδης καὶ οἱ τρεῖς παράφρονες — ἐστήλωσαν τ' αὐτοὺς στὴ γλυκυτάτῃ σερενάτῃ τοῦ Σαυπερτ, ποὺ τὴν ἔπαιζε κάποιος ἀόρατος, σὲ φλάουτο. Ἡ μελωδία γυνότανε εὐεργετικὴ στὸν πρᾶον ἄερα, στίς ταραγμένους ψυ-

χές, ἦταν σὰν εὐλογία Θεοῦ στὴν ἐσπερινὴν ἐκείνη ὥρα.

— Ὡ, παθαίνω στὸ ἄκουσμά της, εἶπε ἡ ζωγράφος. Ἦθελα νὰ εἶχα ἐδῶ τὸ πιάνο μου, γιὰ νὰ παίξω πρὸ παντὸς τὴ μεταγραφὴ τῆς σερενάτας ἀπὸ τὸν Λίστ. Ὡ, πολὺ θὰ τὸ ἤθελα!... Ἀκοῦστε, ἀκοῦστε τὴν ὀττάδα!... ἀηδόνι, ἔ;

Ἐνθουσιασμὸς μουσικὸς συνεπῆρε ἀμέσως τὸ Βιζυηνὸ καὶ ἄρχισε νὰ τραγουδάῃ τὴν πρώτην τροφὴν μὲ τοὺς γερμανικοὺς τῆς στίχους.

Lelse flehen méine Lieder
durk die Nacht zu Dir...

Ὁ γιατρός ἐξακολουθοῦσε νὰ μολογῇ, κ' ἐπειτα γυρίζοντας στὸ Βασιλειάδην, τοῦ εἶπε:

— Κύριε συνάδελφε, ἐπιτρέψατέ μου νὰ συστήσω τὸν ἑαυτὸν μου καὶ ὡς ἐφεδρὸν ἀνθυπολογαγόν. Ὡ! μοῦ ἀρέσουν τὰ στρατιωτικὰ. Ἄν δὲν ἦμουν γιατρός, ἤθελα νὰ εἶμαι στρατηγός. Θὰ ἐφήρμοζα τὴν τακτικὴν τοῦ Μόλτκε, μὲ... μερικάς προσαφαίρεσεις. Τί λέγει ὁ Μόλτκε; Σπάζε τὸ κέντρον τοῦ ἐχθροῦ μὲ ὅλας σου τὰς δυνάμεις καὶ μὴν κόψης τὴν ἐπαφὴν μὲ τὰς πτέρυγας σου. Ἐ, λοιπόν, ἂν ἦμουν στρατηγός θὰ τὸ κατ' ὀρθοναί. Τί θὰ ἔκανα ὅμως μὲ τὴν πειθαρχίαν; Χμ, ἐδῶ θὰ τὰ λάσπωνα. Ἦδως νὰ συμψιθῶσιν κανεῖς τὸ ἐνσυνειδητὸν καὶ ὑποσυνειδητὸν, ὅπως καὶ τὰ διάφορα ἄλλα ἐγὼ, σὲ μὴ φῶς θερμὸ αἵμα καὶ ἀλαζόνει. Ἀ, τὸ ἐγὼ τοῦ Ρωμιοῦ!...

Ὁ Βιζυηνός ἐκάγχασε:

— Χά! Χά! Χά! Χά! Χά! Χά!

— Γιατὶ γελάτε, κύριε Βιζυηνέ; λέει μὲ πρᾶττητα ὁ γιατρός, γιατί γελάτε, παρακαλῶ.

— Ἐξακολουθεῖς πάλι τὰ ἐνσυνειδητὰ καὶ ὑποσυνειδητὰ ἐγὼ; ἀπαντᾷ ὁ Βιζυηνός. Δὲν τὰ παρατάς, φίλε μου!...

Ὁ ἀνισόροπος γιατρός ἐσάπασε.

Ἐκανε δυὸ-τρεις γύρους ἐπάνω-κάτω, καὶ ξαναγύρισε συλλογισμένος: Ἡ φυσιογνωμία του εἶχε ἡρεμήσει πάλι. Μιά ἀσυνήθιστη σοβαρόφανεια εἶχε ἀπλωθῇ στὴν ὄψη του. Καὶ παίρνοντας ὕψος καθηγητικὸ, ἄρχισε νὰ λέῃ:

— Κύριε ὀφνηγῆτ᾽ τῆς Φιλοσοφίας τοῦ Πανεπιστημίου καὶ ποιητᾷ Βιζυηνέ! Λυποῦμαι ὅτι μὲ ὅλην τὴν εὐφροσύνην καὶ πολυμάρτυρίαν σας, ἀρνεῖσθε νὰ παραδεχθῆτε τὰς νεωτέρας τῆς Ψυχολογίας ἐρεῖνας, αἱ ὁποῖαι κατέστησαν πλέον μαθηματικαὶ ἀλήθειαι. Ἀναγνωρίζω ὅτι εἰσθε βαθύς ψυχολόγος, μὲ μόνην τὴν διαφορὰν ὅτι εἰσθε τοιοῦτος ἀπὸ καθαρὰς μεταφυσικῆς ἀπόψεως. Ἐγὼ ψυχολογῶ, ὅπως λέγει ὁ Ριμπώ, κατὰ τὰ δεδομένα τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν. Δὲν εἶμαι ἰδεολογιστής, διότι ἡ τοιαύτη ψυχολογία ἀνήκει εἰς τοὺς προπάτοράς μας.

— Μήπως ἐγὼ εἶμαι ἰδεολογιστής; ἀπαντᾷ ὁ Βιζυηνός. Καὶ λησμονεῖς ὅτι στὴ Λειψία ὤπηρες μαθητὴς τοῦ μεγάλου Βούντ; Καὶ βρίσκεις προκατακλισμιαῖον ἐμὲ, ποὺ ὤπηρες πρῶτος στὸ φιλοσοφικὸν σπουδαστήριον τοῦ Τσέλλερ;

Ἡ συνομιλία ἔπαιρνε ζωρὸ τόνο. Καί, καθὼς θὰ ἰδοῦμε, ὁ ἐπισκεπτὴς ἀκούσε περιεργότατα πράγματα καὶ παρηκολούθησε μὴ συγκινητικὴ σκηνή.

ΣΤΕΦ. ΔΑΦΝΗΣ

ΛΥΡΙΟΝ τὸ 58ον μέρος.

Γεώργιος Βιζυηνός ὁ «ραψωδὸς τῆς Θράκης»

Τοῦ συνεργάτου τοῦ «Τύπου» κ. Στεφ. Δάφνη

Τύπος 58ον 9/11/1939

«Ὅταν ὁ νεαρὸς γιατρὸς (ψυχολόγος), καθὼς εἶπαμε καὶ αὐτὸς ἀκούσε τὸ ὄνομα τοῦ μεγάλου φιλοσόφου τῆς ἐποχῆς Βούντ προφερόμενο ἀπὸ τὰ χεῖλη τοῦ Βιζυηνοῦ, ἐνθουσιάστηκε:

— Τοῦ Βούντ; εἶπε. Καὶ τότε ποῖος ἄλλος, συστηματικώτερα ἀπ' αὐτὸν ἀνέλυσε καὶ πρῶτος διὰ πειραμάτων θαυμαστότερα κατεμέτρησε τὰς συναισθηματικὰς καταστάσεις τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς ἐπὶ βάσει ψυχολογίας, τὴν ὁποῖαν κατόπιν σαφῶς ἠρῶνυσε ὁ Ἀμερικανὸς ψυχολόγος Μιούντερ; Ποῖος σήμερον πιστεύει πᾶν τὸν Κάντ, ὅτι δὴθεν τὰ ψυχικὰ φαινόμενα δὲν ὑποκρίνται σὲ καταμέτρησι;

— Δὲν τὸ ἀρνοῦμαι, ἀπαντᾷ ὁ Βιζυηνός. Γνωρίζω καλὰ διὰ τὰς ἐργασίας τοῦ ἐν Βερολίῳ ψυχολογικοῦ ἐργαστηρίου ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Ἑμπιν Γκάους καὶ τὰς ἐρεῦνας τοῦ Μέντελσον ἐπὶ τῆς καταμετρήσεως τῶν αἰσθήσεων. Ἀφοῦ ἡ ψυχὴ ἐκφράζεται διὰ μέσου ὕλικου — διὰ τοῦ ἐγκεφάλου — πῶς εἶνε δυνατόν αἱ ἐκφράσεις αὐτῆς δι' ἐκτετατοῦς ὁρίσμων τῆς ὕλης; Ἐνθουμοῦμαι πᾶν ὅσον ἐξεπλάγην ὅταν γιὰ πρώτη φορά εἶδα τὸ πείραμα τοῦ Φερὲ!

— Πῶς γίνεται αὐτό, κύριε Βιζυηνέ; ρωτᾷ ἡ καλλιτέχνις πού τὸν ἀκούει μὲ θρησκευτικὴν προσοχήν.

— Εἶνε πολὺ ἐνδιαφέρον, ἀγαπητὴ φίλη. Ὁ Φερὲ ἀποδεικνύει ὅτι ἡ σωματικὴ τόνωσις ἐπιφέρει τὴν ψυχικὴν τόνωσιν. Ἐνθουμοῦμαι, λοιπόν, ὅτι ἐνὸν πόνον συμφοιτῶν μᾶς, ὁ ὁποῖος εἶχε ἀνοιχτὸ τὸ στόμα καὶ ἐσκέπτετο διαρκῶς ἐκ τοῦ γράμματος τοῦ ἀλφαῖτου, ἐποπτεύσαν μίαν ὕστερικήν γυναῖκα. Ἡ ὕστερική κυττάζει τὸ στόμα προσεχτικὰ καὶ μετὰ δύο λεπτὰ βρίσκει τὸ γράμμα πού ὁ συμφοιτητής μᾶς ἐσκέπτετο! Κατόπιν, ὁ κείνος σκέπτεται μίαν ὀλόκληρην λέξιν, ἀλλ' ἡ ὕστερική δὲν τὴν βρίσκει. Βάζουν ὁμοῦ ἕνα μαγνήτη στὸ κεφάλι τῆς, δηλαδὴ αὐτὴν ἐξάνουν τὴν σωματικὴν τόνωσιν καὶ ἀμέσως ἡ γυναῖκα βρίσκει τὴν λέξιν. Πειραματίζονται ἐκ νέου: Ὁ συμφοιτητής μᾶς συλλογίζεται ἄλλη λέξιν, ἀλλ' ἡ ὕστερική χωρὶς τὸ μαγνήτη μένει βουβή. Λαμβάνει ὁμοῦ ἐσωτερικῶς μίαν φαρμακευτικὴν οὐσίαν...

— Τί τῆς ἐδῶσαν; ρωτᾷ ὁ γιατρὸς περίεργος.

— Λίγο μόσχο, τονωτικό... Ἀμέσως ἡ γυναῖκα τανοῦται καὶ μετὰ λίγα λεπτά ἀνακαλύπτει τὴν λέξιν. Αὐτὸ τὸ πείραμα, κύριοι, τὸ παρηκολούθησα μὲ τὰ μάτια μου καὶ μοῦ ἔκαμε ἰσχυρὰ ἐντύπωσι. Πῶς εἶνε, λοιπόν, δυνατόν ν' ἀρνηθῶ τὴν στενὴν σχέσιν πού ἔχουν τὰ σωματικὰ καὶ ψυχικὰ φαινόμενα καὶ τὴν δυναμικὴν ἐνέργειαν, ἡ ὁποία ἐπιδρᾷ εἰς ἀμφότερα;

— A la bonne heure!, ἐφώνησε ὁ γιατρὸς. Ἄς προχωρήσουμε, λοιπόν, ἐπὶ τῆς βάσεως αὐτῆς παρακάτω.

— Νὰ μὴ προχωρήσετε διόλου, λέει ἡ καλλιτέχνις. Αὐτὰ εἶνε ὀλιστικά καὶ δὲν τὰ παραδέχομαι.

— Ὑλιστικά! Καθόλου, ἀγαπητὴ! λέει ὁ Βιζυηνός. Ἡ ψυχὴ μένει πάν-

τοτε ἀνωτέρα δύναμις εἴτε οὐσία τοῦ Πλάστου, ἡ ὁποία κινεῖ τὴν μηχανὴν αὐτὴν, διὰ τῆς ὁποίας δρᾷ ἐν τῷ κόσμῳ. Ἀφοῦ ὁμοῦ καθεψυχικὴ ἐνέργεια ἐκφράζεται δι' ὀρισμένης ἐγκεφαλικῆς ἐνέργειας, ἐπεὶ ὅτι ἡ πρώτη σχετίζεται κατὰ ποσὸν καὶ κατὰ ποιὸν μὲ τὴν δευτέραν. Ὅστις θέλει νὰ μεταπλάσῃ τὴν ψυχὴν, ἀφίλει νὰ μεταπλάσῃ ἐκ γενετῆς τὸ σῶμα. Ἀκριβῶς δ' ἐν τούτῳ κεῖται τὸ μυστήριον τῆς διαπαιδαγωγήσεως τῶν λαῶν καὶ ἡ μελέτη τῆς ἐγκληματικότητος. Ἀλλ' ὁ φίλος ἱατρός ἀπ' ἐδῶ λέγει ἄλλο τι. Λέγει ὅτι δὲν ὑπάρχει ἐνιαία συνειδήσις, δὲν ὑπάρχει «ἐγὼ». Ζητεῖ νὰ μᾶς ἀφαιρέσῃ δηλαδὴ τὴν ἀτομικότητά μᾶς, τὴν ἔννοιαν τοῦ «ἐγὼ».

— Δὲν τὴν ἀφαιρῶ! διαμαρτυρήθη ὁ γιατρὸς. Λέγω μόνον ὅτι δὲν ἔχεις ἕνα «ἐγὼ», ἀλλὰ πολλὰ. Ὅτι ἐκεῖνο πού σὺ ὀνομάζεις «ἐγὼ», εἶνε ἄθροισμα ἀπὸ «ἐγῶ», εἶνε ἡ συνισταμένη τῶν συνειδήσεων καὶ τῶν προσωπικοτήτων σου. Καὶ ὅτι, ὑπὸ δεδομένας συνθήκας, δύνασαι νὰ παρουσιάσῃς πλείους προσωπικότητας, ἄλλοτε ταυτοχρόνως καὶ ἄλλοτε συνεχῶς. Μπορεῖ τὸ χερί σου νὰ γράφῃ κάτι, πού ἐσὺ μὲ τὸ ἄλλο «ἐγὼ» σου δὲν ἐπιδοκιμάζεις, εἰς τὸ δὲν ἔχεις κἄν γινῶσιν αὐτοῦ... Εἰς τὴν ὕστερικήν ἀναισθησίαν καὶ εἰς τὴν ὑπερβολαίαν προβάλλει προφανῶς ἡ ψυχὴ τοῦ κυρίως «ἐγὼ» κι' ἕνα ἄλλο δευτέρο, μίαν δευτέραν συνειδήσιν, ἐκεῖνο πού οἱ Ἀγγλοὶ ψυχολόγοι ὀνομάζουν «εσεκόνταρ» σέλφ. Τὸ ἕνα ὀνομάζεται ἐνσυνειδήτων καὶ τὸ ἄλλο ὑποσυνειδήτων. Τὰ δύο αὐτὰ μποροῦν κάλλιστα νὰ συνεργάζωνται, ἄλλοτε ὁμοῦ καὶ ν' ἀντιμάχωνται πρὸς ἀλλήλα. Τὸ ἴδιο παρατηροῦμεν καὶ εἰς τὰς λεγομένας μεθυνοιστικὰς μεταβολὰς καὶ πρὸ πάντων εἰς τὰς ψευδαισθήσεις... Σὺ, κύριε Βιζυηνέ, ὅστις θεωρεῖσαι δεινὸς φιλόσοφος, θὰ θυμᾷσαι ἐκεῖνο πού εἶπε ἕνας μέγας ἠθικολόγος;

— Οἱ ἠθικολόγοι λέγουν πολλὰ, χαμογέλασε ὁ Βιζυηνός. Τί ἐννοεῖς;

— «Ὅτι ὁ αὐτὸς ἄνθρωπος δύναται νὰ μεταλλάξῃ διαδοχικῶς πολλὰς προσωπικότητας» καὶ τόσο διαφορετικὰς τῇ μία ἀπὸ τὴν ἄλλη, ὥστε, ἂν αὐτὲς ἐνεσαρκούντο χωριστά, θ' ἀποτελοῦσαν ἄτομα ἀντιθέτων αἰσθημάτων καὶ διαφορῶν χαρακτηριστῶν. Καὶ ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς μὲ κανένα τρόπον δὲν θὰ παρεδέχετο πράξεις ὅπ' αὐτοῦ ἄλλοτε ἐκτελεσθείσας». Εἶνε ἀνάγκη τώρα ν' ἀναφέρω περιπτώσεις ἀπὸ τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν κοινωνικὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων γιὰ ν' ἀποδείξω τὴν μεγάλην αὐτὴ ἀλήθειαν;

— Κύριε γιατρέ, ἀπήντησε ὁ Βιζυηνός, εἶσαι νευρολόγος καὶ μὲ σκοτίζεις μὲ ὑπνωτιστικὰς καὶ παθολογικὰς καταστάσεις γιὰ ν' ἀποδείξῃς τίς θεωρίες σου. Σ' ἐμένα ἀρέσουν οἱ ὕμνους ἀνθρώπων καὶ τὰ φυσιολογικὰ φαινόμενα. Σὲ σένα, ἱατρὸν ἄνδρα, ἀρέσουν βεβαίως οἱ ἄρρωστοι. Αὐτὸ εἶνε!

ΣΤΕΦ. ΔΑΦΝΗΣ

ΑΥΡΙΟΝ τὸ 59ον μέρος.

Γεώργιος Βιζυηνός ὁ «ραψωδὸς τῆς Θράκης»

Τοῦ συνεργάτου τοῦ «Τύπου» κ. Στεφ. Δάφνη

Τύπος 59ον 10 Αλ.

Καὶ ἡ ἀλλόκοτη συζήτης δινε-
χίζεται κάτω ἀπὸ τὰ δένδρα τοῦ
Φρενοκομείου:

— Θέλεις, λοιπόν, νὰ πειραματι-
σθῇς ἐπὶ ὁγίων ἀνθρώπων; εἶπε στὸ
Βιζυηνὸ ὁ συνομιλητὴς τοῦ γιατροῦ.
Σὺ καταγίνεσαι εὐδοκίματάτα στὰς
καλαιοθητικὰς μελέτας. Γνωρίζεις
πότε προώδευσεν ἡ Ἀνατομικὴ τῶν
Καλῶν Τεχνῶν; Πότε ἔμαθεν ὁ ζω-
γράφος μὲ μιὰ μόνο κίνησι μίας
γραμμῆς τοῦ προσώπου νὰ τὸ ἀλ-
λάξῃ, νὰ τὸ κἀνῃ νὰ γελάῃ, ἢ νὰ
κλαίῃ, ἢ νὰ θαυμάζῃ; Ἐχομε ὁῶ
καλλιτέχνιδα καὶ τὸ ξέρει.

— Βέβαια, κύριοι, ἀπαντᾷ ἐκεί-
νη. Σὲ ἄλλη ἐποχῇ, ἐπίστευαν ὅλοι
ὅτι ἡ θεωρία τοῦ Οὐμπερτ Ἰσχυε
στὴ ζωγραφικὴ καὶ στὴν ἀρχιτεκτο-
νική, ὅσο καὶ στὴ φύσι. Ὅτι ἡ ὀρι-
ζόντιος γραμμὴ καὶ αἱ παράλληλοι
αὐτῆς φανερώουν τὴν ἡρεμίαν καὶ
τὸ μεγαλεῖον, ὅπως ὁ κέδρος καὶ
οἱ κλώνοι τοῦ. Ἐπομένως τὰ μά-
τια, ἡ μύτη καὶ τὰ χεῖλη ἀκολου-
θοῦντα γραμμὰς ὀριζοντίους φανε-
ρῶνται ἡρεμίαν. Ὅτι αἱ λοεαὶ
γραμμὰι πρὸς τὰ κάτω φανερώουν
λύπην, ὅπως οἱ τάφοι καὶ τὰ δέν-
δρα τῶν νεκροταφείων. Ἐπομένως
τὰ μάτια, ἡ μύτη καὶ τὰ χεῖλη θὰ
ἐκκλιναν πρὸς τὰ κάτω καὶ ἔξω, γιὰ
νὰ πάρῃ τὸ πρόσωπο ἑκφρασί λύ-
πης. Ὅτι αἱ λοεαὶ γραμμὰι πρὸς
τὰ ἄνω δηλοῦν χαρὰν καὶ ἀσάθει-
αν, ὅπως τὰ μνημεῖα τῶν Κινέζων.
Ἐπομένως τὰ μάτια, ἡ μύτη καὶ τὰ
χεῖλη θὰ ἐκκλιναν πρὸς τὰ ἄνω καὶ
ἔξω, γιὰ νὰ γελάσῃ τὸ πρόσωπο.
Ἀλλὰ τώρα διὰ τὰ αὐτὰ εἶνε ἀπόψεις
ἀφηρημέναι καὶ βγαλμέναι ἐκ τοῦ
ἀποτελέσματος. Σήμερα ἡ Ἀνατο-
μία παρέχει ἀπὸ ζωγράφου τὸν μὺν
καὶ πιθανῶς δεύτερον μὺν βοηθητι-
κόν, γιὰ νὰ ἐκφράσῃ ὁλόκληρον τὸ
πρόσωπο χαρὰ, λύπη καὶ ἄλλα συν-
αισθήματα. Σήμερα, ἡ Σχολὴ τῶν
Ὡραίων Τεχνῶν στὸ Παρίσι διδά-
σκει τὴν γραμματικὴν τῆς ἐκφρά-
στικῆς φυσιογνωμίας. Ἐγὼ, κύριοι,
δὲν εἰμαι συστηματικὴ ζωγράφος,
οὔτε ἐσπούδασα σὲ μεγάλη Σχολή.
Εἶχα ἓνα διδάσκαλον γιὰ ἕξ μόνον
μῆνες. Καὶ καθὼς μοῦ εἶπε, τὸ μά-
θημα αὐτὸ ὀφείλεται στὸν καθηγη-
τὴ Ντυσέν ντε Μπουλὼν.

— Μπράβο! ἐφώναξε ὁ νεαρὸς
γιατρός. Καὶ ξέρετε σὲ ποῖον ὀφεί-
λει ὁ Ντυσέν τὴν ἀνακάλυψί του;
Θὰ σὰς τὸ πῶ: Σ' ἓνα γέροντα ἄρ-
ρωστον, πάσχοντα ἀπὸ τῆ σπανιωτά-
τη περίπτωσι ἀναισθησίας τοῦ προ-
σώπου. Σ' αὐτὸν ὁ Ντυσέν κατάρ-
θωσε νὰ ἡλεκτρίσῃ κάθε μὺν χωρί-
στὰ καὶ μεμονωμένον, κατόπιν νὰ
τοὺς φωτογραφῇ καὶ νὰ ἐκδώσῃ
τὸν «Μηχανισμόν τῆς ἀνθρωπίνης
φυσιογνωμίας». Καὶ ἀπὸ τότε ξέ-
ρουμε τί εἶνε ὁ μῦς τοῦ γέλωτος,
τῆς λύπης, τῆς περιφρονησεως μαζί
μὲ τοὺς βοηθητικούς των. Ποῦ ἄλ-
λοῦ, λοιπόν, κατωρθώθῃ ἡ διάκρι-
σις καὶ ἡ μελέτη παρὰ ἐπὶ παθολο-
γικοῦ ἀρρώστου;

Ἡ ζωγράφος σ' αὐτὰ ἀπήντησε
ἔτσι:

— Κύριε ἱατρί, συμφωνῶ. Ἀλλὰ
δὲν ἐννοοῦμε συζητοῦντες νὰ ἔχομε
μπροστὰ μας ὕπνοθάτας καὶ ληθαρ-
γικούς. Οὔτε μοῦ κάνουν καλὸ στὰ
νεῦρα αὐτὰ τὰ ὀνόματα. Τοὺς φο-
βοῦμαι, μάλιστα... Ἀλλὰ ὕψωθίτε
λίγακι ἀπὸ τὴν ὕλη καὶ τὰ ἐργα-
στήριά της. Ἀφήστε τ' ἀνατομεία
καὶ τὰ ψυχιατρεῖα σας. Τὸ καλὺτε-
ρο ψυχιατρεῖον εἶνε ἡ Ποίησις, εἶνε
ὁ Ρεμβασμός, εἶνε ὁ Ἔρως! Ἔτσι,
κύριε Βιζυηνέ;

— Βεβαίως, ἀγαπητὴ φίλη, βεβαί-
ως! ἐφώναξε ὁ Ποιητὴς ἐνθουσια-
σμένος.

— Μόνον αὐτὰ γλυκαίνουνε τὸ σῶ-
μα, σταλάζουν δροσιά στὴν καρδιά,
καὶ ἡ γοητεία τῆς φαντασίας κάνει
μαλακὴ καὶ ὑποφερτὴ τὴ ζωὴ!

Καὶ γυρίζοντας τὴν συμπληθητικὴ
ὀψι τῆς στὸν ἐπισκεπτὴ Βασιλειάδῃ,
τοῦ εἶπε:

— Κύριε, θυμᾶμαι μιὰ στροφή γιὰ
τὴν ὁποῖαν ξέρω ὅτι εἶχατε δεῖξει
ἐνδιαφέρον.

Καὶ μετὰ παθητικὴ φωνή, ἡ Ἀθη-
ναῖσα κόρη ἄρχισε νὰ τραγουδᾷ
τοὺς στίχους αὐτούς:

Στὰν ἔξω τὸ βράδυ τ' ἀστέρι τ' ὠχρὸ
θυμῶν, μὴνίττα ἐγὼ καρτερῶ
τὴ δακρυαλιά σου στὸ δρόμο νάβγῃ,
νὰ φύγῃ, πρὶν μᾶς εὕρῃ ἡ αὐγή.

— Ἐχετε πολὺ ὠραῖα μεταφράσει,
κύριε Βασιλειάδῃ, τοὺς στίχους αὐ-
τοὺς τῆς βαρκαρόλας τοῦ Μένδελ-
σων, καὶ τὸ μέτρο ταιριάζει καλὰ
στὴν πιστὴ μετάφρασί σας... Ὁ-
ταν σὰς συνέστησε ὁ κύριος Βιζυη-
νός, θυμῆθηκα ἀμέσως τὸ ὄνομά σας
καθὼς καὶ ὅτι εἰσθε...

— Τί πράγμα, δεσποινίς;

— Ὁ βιογράφος τοῦ Ποιητοῦ
μας, ἀπήντησε ἡ νεά.

— Βιογράφος μου; λέει ὁ Βιζυη-
νός. Ἐγραψε γιὰ μένα ὠραῖες ἀ-
νοησίες, μὲ τὴ διαφορά ὅτι εἶνε κα-
λογραμμένες. Κατὰ βάθος ὅμως εἶ-
ναι ἀνοησίες!

— Καὶ οἱ δύο ὅμως, ἀπαντᾷ ἡ καλ-
λιτέχνις, εἰσθε ἀκατάλληλοι κριταὶ
ἐν προκειμένῳ... Εἰμαι ὅμως περί-
εργη νὰ μάθω πῶς ὁ κύριος Βασι-
λειάδης ἔμαθε τοὺς παιδικίους ἔρω-
τες τοῦ κυρίου Βιζυηνοῦ...

— Κύριε ἱατρί, λέει ὁ Ποιητὴς ἀ-
ποτεινόμενος στὸ νέο, βλέπετε ὅτι
τώρα πιά θ' ἀσχοληθοῦμε ἀποκλει-
στικῶς περὶ Ἐρωτος.

— Αἱ ἐκεῖ δὲν σὰς ἀκολουθεῖ καὶ
φεύγω!

— Γιατί; λέει ὁ Βιζυηνός. Ποιὸ ἀ-
πὸ τὰ ἐγὼν σας δυσαρρεστέεται, πα-
ρακαλῶ, μὲ τὸν Ἐρωτα; Τὸ ἐνου-
νεῖδρον ἢ τὸ ὑποσυνεῖδρον — ἢ κά-
ποιο ἄλλο;

Καὶ παίρνοντας ὄφρος εἰρυνικό,
πρόσθεσε:

— Καὶ γιατί δὲν ἀναπτύσσεται πε-
ρισσότερο τὸ «ἐγὼ» τοῦ Ἐρωτος
πρὸς ζημίαν τοῦ «ἐγὼ» τῆς... σκλη-
ροκαρδίας; Ἄπαντήσατε, κύριε!...

ΣΤΕΦ. ΔΑΦΝΗΣ

ΑΥΡΙΟΝ: Τὸ 60ν Μέρους.

«ΤΥΠΟΥ»

Με τὸν προβολέα τῆς Ἱστορίας

Γεώργιος Βιζυηνός ὁ «ραψωδὸς τῆς Θράκης»

Τοῦ συνεργάτου τοῦ «Τύπου» κ. Στεφ. Δάφνη

600Ν

Ἡ ζωγράφος Ἐσφνα ἀπευθύνει μιὰ ἐρώτησι στὸ Βασιλεῖάδη:

—Λοιπόν, τοῦ λέει, μπορῶ νὰ μάθω ἀπὸ σὰς ποὺ ἐγράψατε τὴ βιογραφία τοῦ κ. Βιζυηνοῦ, ἂν ὁ ποιητὴς μας εἶχε κανέναν ἔρωτα;

Ὁ Βιζυηνὸς χαμογέλασε πικρά, ἀλλὰ δὲν εἶπε τίποτα. Ὁ φίλος τοῦ ἀπήντησε:

—Δεσποινίς, εἶναι ἀλήθεια, τὸ ἄκουσα ἀπὸ τὸ στόμα του, ἀλλὰ καὶ ἂν δὲν μοῦ τὸ ἔλεγε, θὰ ἐμάντευα ἀπὸ τὰ τραγούδια του ὅτι μιὰ μικρούλα ὑπῆρξε στὴν ἐφηδική του ηλικία ὁ πρῶτος τοῦ ἔρωτος. Ἀλλὰ σέ τι γιὰ τοὺς ποιητὰς μιὰ Λάουρα, μιὰ Βεατρίκη θὰ ὑπάρχει κατ' ἀνάγκην γιὰ νὰ ἐξάπτη τὴν ψυχὴ κανενὸς Δάντη ἢ Πετράρχη.

—Αὐτόν, λοιπόν, τὸν ἔρωτα ἐξακολουθεῖ νὰ ψάλλη ἕως σήμερα, ὅς ἔρωτα προδότη, εἶπεν ἡ νέα.

Ὁ Βιζυηνὸς στὸ ἀκουσμα τοῦ ἐπιθέτου «προδότης» ἐκοκκίνισε ἀπότομα καὶ νευρικός σπασμὸς διέτρεξε τὸ πρόσωπό του.

Ἀσφνα, ξεσπᾷ σὲ λυγμούς, κλαίει μὲ ἄφθονα δάκρυα ὡς παιδί. Ἀποτεινόμενος σ' ἐκείνη, ἀπαγγέλλει παθητικώτατα:

Μοῦ πέταξες ἀπ' τὰ κλαδιά
κι' ἀλλάξεις τὴ φωλιά σου
Στεῖλε μοῦ πίσω τὴν καρδιά,
σοῦ στελεχῶ τὰ φυλιά σου.
Ἡ πέτρα ποὺ κατακυλᾷ...

Οἱ παρακάτου στίχοι δὲν ἀκούγονται, τοὺς πνίγουν οἱ λυγμοί.

Ἡ σκηνὴ εἶναι λυπηρὴ. Οἱ ἄλλοι τὸν κυττάζουν μὲ συμπάθεια, καὶ ὁ δυστυχισμένος ποιητὴς, ἀφήνοντας ἕνα στεναγμό, λέει:

«Ὅπου σταθῆς, κι' ὅπου κι' ἂν πᾶς,
θὰ θυμῶθῃς ἐμένα.
Ὅποια καρδιά κι' ἂν ἀγαπᾷς,
δὲν θὲ νὰ βρῇς λιμένα.

—Λοιπόν, τὴν ἀγαπᾷτε, τοῦ λέει ἡ ζωγράφος. Καὶ ὁμως τὴν καταρᾶσθε.

—Ἄν τὴν ἀγαπᾷς; ἀπαντᾷ ὁ Ποιητὴς. Μ' ἐρωτᾷτε ἂν σήμερα τὴν ἀγαπᾷς;... Τί μέλλει στὸν νεκρόν, ἂν ὁ «Ἥλιος θ' ἀνατεῖλῃ ἐκ νέου ἢ ὄχι; Τί μέλλει στὸν ναυαγόν, ἂν θὰ παύσῃ αὐτοῖον ὁ σάλος καὶ θὰ νηνεύσῃ ἢ θάλασσα; ὦ, ἀφήστε με, παρακαλῶ. Μοῦ ἔκλειψαν τὰ μέγαρα, τὰ πλοῦτη, τοὺς βαθμούς μου. Μ' ἐγελοιοποίησαν ὅσον ἡμπόρεσαν καὶ μ' ἐρρίξαν οἱ ἀπάνθρωποι ἐδῶ, γιὰ νὰ χάσω τὸ γλυκύτερο φῶς τῆς ψυχῆς καὶ τῶν ματιῶν μου!... ὦ, εἰμαι πλέον ἕνα πτώμα. Τὸ προσηθάνην ὅπως ὁ κύκνος ὁ ἀρχαῖος. Σεῖς

δεσποινίς, γνωρίζετε «τὸ δνειρό μου». Τὸ ἔχετε ἀποστηθίσει. Σὰς παρακαλῶ, ἀπαγγεῖλατέ το μιὰ φορά ἀκόμη νὰ το ἀκούσω καὶ ν' ἀλαφρώσῃ ἡ ψυχὴ μου!

—Εὐχαρίστως, ἀπήντησε ἡ Ἀθηναία, θὰ τὸ ἀπαγγεῖλω. Οἱ στίχοι τοῦ εἶναι θαυμάσιοι στὸ βάθος καὶ τὴν γλαφυρότητα. Πολλοὶ συγκινοῦν αἱ λέξεις του, καὶ ἡ πλαστική του εἰκὼν μὲ γοητεύει.

Καὶ ἡ γλυκεῖα κοπέλλα, ὁρθοῖα, σὲ στάσι ἐξάρσεως, ἀπαγγέλλει:

Ἐψὲς εἶδα στὸν ὕπνο μου
ἕνα βαθύ ποτάμι.
Θεὸς νὰ μὴ τὸ κάμῃ
νὰ γίνῃ ἀληθινό.

Στὴν ὄχθη τοῦ στεκόταν
γνωστὸ μοῦ παλληκάρι,
χλωμό ὡς τὸ φεγγάρι,
σαν νύχτα σιγανό.

Ἀγέρας τὸ παράσπρωχν
μὲ θάνατον μεγάλην,
ὡς νάθε νὰ τὸ βγάλῃ
ἀπ' τῆς ζωῆς τῆ μέση.

Καὶ τὸ νερὸ ποὺ ἀχόρταγα
τὰ πόδια τοῦ φιλοῦσε,
θαρρεῖς τὸ προσκαλοῦσε
στ' ἀγκάλια τοῦ νὰ πέσῃ.

—Δὲν εἶν' ἀγέρας, σκέφθηκα
καὶ σένα ποὺ σὲ δέρνει,
ἢ ἀπελπισία σὲ παίρνει
κ' ἡ ἀπονία τοῦ κόσμου.

Καὶ χύθηκα, ἀπ' τὸ θάνατο
τὸν δύστυχο ν' ἀρπάξω...
ὦ τιμὲ! πρὶν ἢ προφτάσω,
ἐχάθηκα ἀπ' ἐμπρός μου!

Στὰ ρέμματα παράσκυφα
νὰ τὸν εὐρὼ γυρεύω,
στὰ ρέμματα ἀγναντεύω
τὸ λείψανό μου ὀχνό!

Ἐψὲς εἶδα στὸν ὕπνο μου
ἕνα βαθύ ποτάμι.
—Θεὸς νὰ μὴ τὸ κάμῃ
νὰ γίνῃ ἀληθινό! —

Ἡ αἰσθηματικὴ κοπέλλα ἀπήγγειλε μὲ τόση περιπάθεια καὶ συγκίνησι, ποὺ ἐδάκρυζε ὁλοένα.

«Ἐγώ, γράφει ὁ Βασιλεῖάδης, συνεκράτουν τοὺς λυγμούς μου καὶ ὁ Ποιητὴς ἴστατο ἀπολιθωμένος. Ἐπανελάσθε μόνον σιγὰ τὸ τελευταῖον διστίχον μ' ἕνα ἐμφαντικὸν μορφασμὸν τῆς πικρᾶς εἰρωνείας, ἣν ὑπέστη καὶ ὑπετονθόρισε:

—Θεὸς νὰ μὴ τὸ κάμῃ
νὰ γίνῃ ἀληθινό!...»

ΣΤΕΦ. ΔΑΦΝΗΣ

ΑΥΡΙΟΝ: Τὸ 61ον (τελευταῖον)
Μέρος.

“ΤΥΠΟΥ”

Μὲ τὸν προβολέα τῆς Ἱστορίας

Γεώργιος Βιζυηνὸς ὁ «ραψωδὸς τῆς Θράκης»

Τοῦ συνεργάτου τοῦ «Τύπου» κ. Στεφ. Δάφνη

610Ν (ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΝ)

«Καὶ ἀκριβῶς τότε — γράφει ὁ ἐπισκέπτης τοῦ Δρομοκαϊτείου — ὁ κώδων τοῦ καταστήματος ἐκάλει τοὺς ἀτυχεῖς εἰς τὰ δωμάτιά των.

Θόρυβος καὶ ταραχὴ ἤρχισεν. Οἱ τῆς δευτέρας θέσεως ἔτρεχον σωρηδόν, ἀλλὰ καὶ διαμαρτυρόμενοι συνάμα, ὅτι δῆθεν ἐνωρίς ἔκρουσεν ὁ κώδων.

Ὁ ἱατρός ἐφανερώθη καὶ πάλιν τρέμων πρὸς τὸ διαμέρισμα τῆς τάξεως ταύτης καὶ σταθεὶς ἐπὶ ὑψώματος ἐφώναζε:

— Κύριοι, εἰς γραμμὴν! Βῆμα τὰς χεῖρας! Κατὰ τετράδας εἰσέλθετε! Σὺς καλεῖ ὁ ἑφεδρος ἀνθυπολοχαγὸς καὶ ἱατρός σας!

Ὁ νοσοκόμος παρουσιάσθη καὶ διὰ τοὺς ἀτυχεῖς τῆς πρώτης θέσεως.

Ἐπρεπε νὰ τοὺς ἀποχαιρετήσῃ καὶ ἤρχισα νὰ προλογίζωμαι ἀναλόγως. Ἀλλ’ ἡ καλλιτέχνις μοὶ ἔτεινεν ἱκετιδὰς τὰς χεῖρας καὶ ὁ ποιητὴς λημονήσας τὴν προηγουμένην σκηνὴν του, μὲ παρεκάλει νὰ μὴν τὸν ἀφήσω: Νὰ τὸν παραβῶ εἰς τὴν πόλιν:

— Ἔως πότε ἐπὶ τέλους θὰ μέταννουν οἱ ἐχθροί μου! Ἐλεος! Οἶκτον! καὶ ἡ φωνὴ του ἦτο θρηνητική.

«Διὰ χιλιάς προφάσεων κατάρθωσα νὰ φύγω».

Ὅταν ἐκλείσθη ἡ ἐξώθυρα καὶ ἐπέστρεφον ὀκτεῖς, ἡ ἐπωδὸς τοῦ «Ὁ νεῖρου» ἐκράτει σφικτὰ τὴν σκέψιν μου:

Ἐφές εἶδα στὸν ὕπνο μου

ἓνα βαθὺ ποτάμι

— Θεὸς νὰ μὴ τὸ κάμη

νὰ γίνῃ ἀληθινό!...

★

Μέσα στὸ Δρομοκαῖτειο ὁ Γεώργιος Βιζυηνὸς ἔζησε μιὰ τέτοια ζωὴ τέσσερα χρόνια, μὲ διάφορες ψυχικὰς μεταπτώσεις, μὲ ἐξάρσεις, μὲ πνευματικὰς καταπτώσεις, ἀλλὰ καὶ φωτεινὰ διαλείμματα. Τέλος ὅμως, τὸ φοβερὸ νόσημα πού ἔθοσκε μέσῃ του, ἐπέφερε προϊούσαν παράλυσιν. Καὶ στίς 16 Ἀπριλίου 1896 ὁ ποιητὴς ἔκλεισε γιὰ πάντα τὰ μέλη του, ἓνα πρωὶ πού ἡ ἀνοιξίς ἐστόλιζε τὴ γύρω ἐξοχὴ μὲ ἀγριο-λουλούδα — ἀλλ’ ὅμως οἱ φωνὲς τῶν ἄλλων δυστυχισμένων ἀποτελοῦσαν παρατονία στὴν ἡρεμία τῆς φύσεως καὶ στὰ κελαδήματα τῶν πουλιῶν τοῦ μικροῦ δάσους. Γιατί ἡ Φύσις μένει αἰωνίως ἀσυγκίνητη στὰ βάσανα τῶν ἀνθρώπων...

Ὁ κ. Κωστὴς Παλαμᾶς γράφει

μερικά ἐνδιαφέροντα πράγματα γιὰ τὶς τελευταῖες ἡμέρες τοῦ ποιητοῦ: «... Ὅμως ἡ ζωὴ τοῦ Βιζυηνοῦ τῆς μοίρας του ἦταν νὰ καταλήξῃ ὅλως ἀντίθετα μὲ ὅ,τι θὰ ταίριαζε νὰ τῆς εἶχε προετοιμάσει μιὰ μύση καὶ μιὰ ἀφοσίωσι καὶ στὴν τέχνη καὶ στὴν ἐπιστήμην, στὴν ποιησὶ καὶ στὴ φιλοσοφίαν, πού εἴχε ξεκινήσει ἀπὸ νωρὶς ἀρεθικά καὶ ἀκούραστα καὶ εἶχε γὰρ σὲ δρόμο δαφνόστρωτο.

«Τὴν τελευταία φορὰ πού ζωντανὸν εἶδα, ἦταν στὸ γραφεῖο τῆς «Βιοημερίδος». Ἦρθε συντροφιά μὲ ἓνα ἀπὸ τοὺς φίλους του. Μοῦ γύρεψε χάριτι πῶς τὴν πένα, ἐσημείωσε βασικά μὲ γράμματα πού μόλις ἐκείνονταυ. «Σήμερον τὸ ἐσπέρας τελεῖται ὁ γάμος τοῦ μεγάλου ποιητοῦ Βιζυηνοῦ μετὰ τῆς.....». Ἐδῶ σταμάτησε τὸ γράψιμο. Τὸ χαρτί μὲ τὸ σημεῖωμα τὸ κρατῶ ἀπὸ τότε σὲ κάποιο βάθος τοῦ συρταριοῦ μου.

«Τὸν ξανάειδα ἄλλη μιὰ φορὰ νεκρὸ στὴν κηδεῖα του. Ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Ἀγίου Γεωργίου ἔως τὸ νεκροταφεῖο εἶχε τὴν καλωσύνη ὁ Δημήτριος Κορομηλάς νὰ μὲ πάρῃ στὸ ἀμάξι του. Μέσα σ’ αὐτὸ καθισμένοι καθὼς πρέπει καὶ δύο ἄλλοι ἀγνωστοί μου κύριοι. Μιλοῦσαν γιὰ τὸ νεκρὸ μὲ συμπάθεια καὶ δίδαν πληροφορίες γιὰ τὴ ζωὴ του. Ὑστερὰ ἔμαθα πὼς ἦτανε κι’ αὐτοὶ δύο κάτοικοι τοῦ Δρομοκαΐτει, ἀδέρφια στὴν τύχη μὲ τὸ Βιζυηνό.

«Στὸ νεκροταφεῖο, μπροστὰ στὸ μνήμα τοῦ Τσιτσο, σὲ πολὺ μετρημένο ἀκροατήριον, ἐπιτάφιοι ῥήτορες ἀποχαιρετήσαμε τὸ Βιζυηνό ὁ Ἀριστοτέλης Κουρτίδης κι’ ἐγώ».

★

Μερικοὺς μῆνες ὕστερ’ ἀπὸ τὸ θάνατον τοῦ Βιζυηνοῦ — στίς 2 Ὀκτωβρίου 1896 — ἀπέθανε καὶ ἡ Ἰδανική φίλη του, ἡ τελευταία του ἀγάπη, ἡ Μπεττίνα Φραθασίλη. Ἐσθυσε σὸ ἀνθος τῆς ἡλικίας τῆς καὶ τὴν ἐθρήνησε κόσμος πολὺς τὴν ξανθὴ αὐτὴ ὡμορφίαν μὲ τὸ πλούσιον μουσικὸ τάλαντον.

Στὴν ἐπιτάφια πλάκα τοῦ ποιητοῦ, βρίσκονται χαραγμένοι δύο στίχοι, οἱ τελευταῖοι ἀπὸ ἓνα σπαρχαχτικὸ ποίημά του:

... Καὶ μονάχα ἀντηχοῦνε στὴ μαύρῃ σιγῇ
τὰ πικρά, τὰ πικρά μου τραγούδια.

ΣΤΕΦ. ΔΑΦΝΗΣ

ΤΕΛΟΣ